

*Journal of the Faculty of
Graduate Studies*

University of Kelaniya, Sri Lanka

Volume 5 Issue II

Journal of Faculty of Graduate Studies

Journal of the Faculty of Graduate Studies (ISSN 2279-2147) is published annually or multiannual by the Faculty of Graduate Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka.

Objective:

The objective of this Journal is to disseminate knowledge of national and international research conducted by the postgraduate students of the faculty of graduate studies, academics, scientists and practitioners in the disciplines of Commerce and Management, Computing and Technology, Humanities, Medicine, Science, and Social Sciences.

Editorial Policy:

Manuscripts of papers are considered to publish in the Journal of the Faculty of Graduate Studies whose abstracts were published in proceedings of the international postgraduate research conference (IPRC) on the recommendation of review panel of the IPRC to publish selected full papers.

1. Open peer-review process is used to review these articles
2. Editorial board of the journal reserves the right to request authors to revise their manuscripts according the comments made by the reviewers.
3. The editorial board reserves the right to refuse publication of the article even though the panel of the IPRC has recommended for publishing
4. University of Kelaniya reserves the copyright of articles accepted for publications. Each author is entitle to one copy of the journal of his/her article free of charge. If the manuscript is not accepted for publishing, the decision is informed to the corresponding author.
5. Guidelines for the authors are given in the last page of the journal

Correspondence:

All correspondence regarding the journal articles should be sent to:

Editor in Chief,

Journal of Faculty of Graduate Studies,

Faculty of Graduate Studies,

University of Kelaniya, Sri Lanka

Tel: +94112903952

Fax: +94112908165

E-Mail: fgs@kln.ac.lk

Journal of the Faculty of Graduate Studies
University of Kelaniya, Sri Lanka

The Journal of the Faculty of Graduate Studies published by the Faculty of Graduate Studies of the University of Kelaniya offers basic and applied research of local and international authors. The journal accepts original contributions in disciplines of Commerce and Management, Computing and Technology, Humanities, Medicine, Science, and Social Sciences.

Copyright ©2016 by the Faculty of Graduate Studies, University of Kelaniya, Sri Lanka.

Editor in Chief

Prof. P.M.C. Thilakaratne, Ph.D., Professor, Department of Accountancy,
Faculty of Commerce and Management Studies, University of Kelaniya

Advisory Editor

Prof. Ariyaratna Jayamaha, Ph.D., Dean, Faculty of Graduate Studies,
University of Kelaniya

Editorial Board

Prof. N.G.J Dias, Ph.D., Professor, Department of Computer Systems Engineering,
Faculty of Computing and Technology, University of Kelaniya

Prof. Aresha Manamperi, Ph.D., Professor, Molecular Medicine Unit,
Faculty of Medicine, University of Kelaniya

Dr. M.G. Kularathna, Ph.D., Senior Lecturer, Department of Economics,
Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya

Dr. M. W. Madurapperuma, Ph.D., Senior Lecturer, Department of Accountancy,
Faculty of Commerce and Management Studies, University of Kelaniya

Dr. WMDN Wijeratne, Ph.D., Senior Lecturer, Department of Zoology and Environmental
Management, Faculty of Science, University of Kelaniya

Dr. Praba Manuratna, Ph.D., Senior Lecturer, Department of English,
Faculty of Humanities, University of Kelaniya

Reviewers

Ven. Kumbukandara Rewatha

Senior Lecturer II, Department of Philosophy, University of Kelaniya
B.A.(Perad'ya), M.Phil (Kel,ya),Dip. in Counseling Psychology (SLNIPC)

Ven. Kadawathgam Piyarathana Thero

Head,Department of Buddhist and Pali Studies, Bhiksu University of Sri Lanka, Anuradhapura
B.A. (Kelaniya)M.Phil. (Kelaniya) Ph.D. (Sichuan University of China)

Prof. Uditā Garusinha

Professor, Department of Pali & Buddhist Studies, University of Kelaniya
B.A., M.A.(Kel'ya), M.A., Ph.D.(Otani-Japan)

Prof. S.J. Yogarajah

Associate Professor, Department of Linguistics, University of Kelaniya
B.A.(Sri Lanka), M.Phil.(Kelaniya), Dip. In Theology (Rome)

Dr. Premarathna Disanayake

Senior Lecturer I , Department of Linguistics, University of Kelaniya
B.A. (Kelaniya) , M.A(Japan),Ph.D.(Japan)

Mrs. J. T. S. Gunasena

(Senior Lecturer-Grade II), Department of Economics, University of Kelaniya
B.A.(Ke'ya), M.A.(Kel'ya), M.Phil.(Co'bo)

Ms. H.A.K.S Sanjeewani

Senior Lecturer II, Department of Sociology, University of Kelaniya
B.A.(Kel'ya), M.S.Sc.(Kel'ya)

Mr. Thilina Indrajie Wickramaarachchi

Lecturer, Department of English Language Teaching , University of Kelaniya
B.A. (Hons) in English (Peradeniya), MA in TESL (The Open University)

Editorial Assistant

Ms. M.S. Hettiarachchi, Computer Programmer, Faculty of Graduate Studies, University of Kelaniya

Mr. A.S.D. Silva, Faculty of Graduate Studies, University of Kelaniya

Table of Content

1. Parallel Structure: Influential Tool in Newspaper Editorial Headlines	6
2. පාරිසරික සාධක හෙවත් ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ යෝග්‍යවාර විඥානවාදී සම්ප්‍රදායානුගත ඉගැන්වීම් හා සමයාන්තර ඉගැන්වීම් පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්.....	18
3. A Critical Study on the Problem of Memory among Buddhist Schools.....	31
4. A Comparative Study of Words in Tamil Baby Talk	50
5. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරිත්වය(කැස්බෑව නගර සභාව කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කරමින්).....	65
6. Reviewing doctor- patient relationship: Where sociology meets medicine.....	84
7. කථාවන්ථුප්පකරණයේ පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සංගෘහිත වාද ක්‍රමය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්	98
8. බෞද්ධ චතුෂ්කෝටික හා අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ පංචකෝටික තර්ක ක්‍රම පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්.....	124
9. පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ බෞද්ධ විග්‍රහයෙන් පැනෙන විශිෂ්ටතාව: දාර්ශනික අධ්‍යයනයක්.....	145
10. පැරණි දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ රෝග නිවාරණ ක්‍රම (දඹුල්ල තලකිරියාගම ඇතාබැඳිවැව ඩබ්ලිව් එස්. එම්. ආර්. රණසිංහ මහතාගේ පුස්තකාල පොත් එකතුව ඇසුරින් සිදු කෙරෙන කේෂ්ත්‍ර අධ්‍යයනයකි)	158
11. Impact of integrating Content and Language Integrated Learning (CLIL) for Sri Lankan ESL students at tertiary level (With special reference to reading skills).....	166

Parallel Structure: Influential Tool in Newspaper Editorial Headlines

Nirupa D. Ranasinghe

*Department of Languages, Faculty of Management, Social Sciences and Humanities,
General Sir John Kotelawala Defence University, Sri Lanka.*

rnirupad@gmail.com

Abstract

The editorial of a newspaper is fabricated on an argument influencing the reader to think accordingly. It also promotes critical thinking and at times makes the reader react to an issue. Hence, an editorial is defined as an opinionated piece of news. Therefore creating a standout phrase as the headline of an editorial is of vital importance to persuade the reader to read the editorial. Among syntactic tools, this research determines the use of the rhetorical device, parallel structure, also known as parallel construction or parallel syntax, and their effects in headlines of newspaper editorials. The aim of this research ascertains the use of parallel syntax to emphasize the centre theme the writer attempts to convey, and the objectives identify and analyze parallel structures in a corpus of sixty editorial headlines of two Sri Lankan Sunday newspapers: The Sunday Times and Sunday Island. Adopting the theory of parallelism, this research identifies parallel structures of word orders and phrases. Such headlines comprise of coordinating joining words: prepositions, adverbs, (be) verbs and conjunctions. The phrases also have varied features, such as, elements of comparison and contrast. Faulty parallelism or exceptions without the accepted elements of parallel syntax were also noted in this analysis. The identified features of parallel structures in the headlines of newspaper editorials lead to effects, such as, rhythm, economy, clarity, equality, emphasis and delight. Utilization of such effects creates a balanced and smooth flow of information, persuades and emotionally appeals the reader. Nevertheless the findings of this research specify that parallel structures are used as a tool of advantage, only in 43% of the headlines of newspaper editorials.

Key words: newspaper editorial, headline, rhetorical device, parallel structure, influence

Introduction

The editorial is a vital article in a newspaper that expresses the opinion of the editor or editorial board. Although an editorial can be on any topic, it is usually on a current issue that deals with

the society. In order to gain credibility, the opinion in the editorial must be supported with facts and evidence to validate the same.

Considering the above, the headline of an editorial must reflect what the reader is about to gather in the article. Therefore it should connect with the reader's self-interest on a level of emotion. A great newspaper editorial headline manipulates the key words of the article to trigger a degree of excitement and temptation in the reader to read on the editorial. Hence the headline stands entirely on its own merit, and the reader is not forced to read on to discover its meaning.

The techniques a writer uses to convey a meaning to the reader with the intention of influencing him or her are known as rhetorical devices in the field of linguistics. Among many rhetorical devices, the undermentioned are a few, with headlines of newspaper editorials from the corpus of this research, as the examples:

Alliteration: recurrence of initial consonant sounds – **A high handed act**

Anaphora: repeats a word/phrase in successive phrases – **he came, he saw, he conjured**

Code Switching: alternating between languages - **Salawa: The fire and the people' sire**

Hyperbole: an exaggeration – **May Day hijacked by politicians**

Metaphor: regarded as a representative of something else – **Putting the houses in order**

Oxymoron: two word paradox – **Darkness at noon**

Parallel structure: similar words/phrases structure – **Economic woes and local elections**

Pun: exploiting multiple meanings– **Fertilizer subsidy; IMF new agri - culture**

Rhetorical question: question asked not to elicit an answer – **Buck stops where?**

Parallel structure is juxtaposition of two or more identical or equivalent syntactic constructions, expressing similar opinions with negligible differences, adopted for rhetorical effect. The analysis of this research is on the usage of the rhetoric device, parallel structure, and the effects, in the corpus of headlines of newspaper editorials.

“I kissed thee ere I killed thee” – Othello, William Shakespeare; possibly the best example of a parallel structure. Parallel structure means using the same parts of speech to show that two or more ideas have the same level of importance. This occurs at the word, phrase and clause level. Coordinating joining words, such as, conjunctions, prepositions, adverbs and (be) verbs, join parallel structures to create the effect of parallelism.

The first known instances of parallel syntax can be traced back to Aristotle (384-322 BC), Greek philosopher and scientist, in his book titled, Rhetoric. According to him, persuasion is created through parallel syntax by means of repetition. Recapping crucial aspects of an argument through properly created phrases and clauses further embeds the idea, ultimately resulting in persuasion. According to Aristotle, the more ways in which these aspects match, the more persuasive the argument will be (Fahnestock, 2003).

Parallelism occurs at various levels of linguistics: syntactical, phonological and semantics. In syntax, parallelism is established using words, phrases and clauses, as per the examples given below; contrasting with faulty parallelism, for more clarity. In addition, extended parallelism is found in novels and humorous stories, where parallelism is repeated at length.

Parallelism of words depicts the same part of speech, such as, noun or verb, in juxtaposition. The nouns (gerunds): ‘reading’, ‘jogging’ and ‘watching’ of sentence (i) create parallelism; whereas sentence (ii) has faulty parallelism due to mixing the nouns (gerunds) ‘jogging’ and ‘watching’ with the infinitive verb ‘to read’.

Parallel:(i) He likes reading, jogging and bird watching.

Faulty :(ii) He likes to read, jogging and bird watching.

Similarly, parallelism of phrases illustrates the usage of phrases, such as, infinitive verb phrases or prepositional phrases, in combination, as detailed below:

Infinitive Phrase - The phrases with infinitive verbs, ‘to learn’ and ‘to understand’ in sentence (iii) create parallelism; whereas Sentence (iv) has faulty parallelism as it has a combination of the infinitive verb, ‘to learn’ and the noun (gerund) ‘understanding’.

Parallel: (iii) To learn is to understand the world.

Faulty : (iv) To learn is understanding the world.

Prepositional Phrase – Sentence (v) comprises of two prepositional phrases (underlined) using the preposition ‘in’; whereas sentence (vi) does not conform to parallelism as it has a combination of the prepositional phrase, ‘in the closet’ and the noun phrase ‘the garage’.

Parallel: (v) He found his cleaning supplies in the closet and in the garage.

Faulty : (vi) He found his cleaning supplies in the closet and the garage.

The aim of this research is to establish the extent of parallelism in the headlines of newspaper editorials. The primary objective is to analyze the corpus of sixty editorial headlines of the two

weekly English newspapers of Sri Lanka, Sunday Island and The Sunday Times, to ascertain their structure or word order. The secondary objective is to identify structures of parallelism in the corpus of headlines, and to analyze deviations or faulty parallelism.

Literature Review

Readers and listeners prefer coordinate structures to be parallel, according to the studies of Frazier and his colleagues conducted in 1984 on the effects of parallelism on processing. They further revealed that the second conjunct of two coordinated phrases, clauses or sentences, is read faster when it is parallel to the first conjunct in terms of syntactic structure, as per the examples given below:

- (i) The tall gangster hit John and the short thug hit Sam. (parallel)
- (ii) The tall gangster hit John and Sam was hit by the short thug. (non-parallel/faulty)

This facilitation in processing [sentence (i) being parallel is faster when reading compared to sentence (ii)] is dubbed as ‘parallelism effect’ (Carlson and Horn, 2013).

Considering newspaper editorials, they are a kind of opinion texts that are different from the other types of discourse, in that they are supposed to present evaluations and comments on the news events already reported in the newspapers (Dijk, 1995). Hence the need to formulate influential headlines to capture the attention of the reader, which would in return persuade him/her to read on.

In the journalistic profession, headlines play an important role in writing news stories. Editorials are of four types: approving editorials, assessing editorials, warning editorials and problem-solving editorials (Gunsekera, 1989). These types are given below with examples from the corpus of this study, for analysis:

- (i) approving editorials - Important role **for** oversight committees
- (ii) assessing editorials - Independence **and** beyond
- (iii) warning editorials - Constitution making **while** economy collapsing
- (iv) problem-solving editorials - No quick fix **for** traffic jams

Approving editorials tend to use positive adjectives, while problem-solving editorials begin with negative terms, which anticipate the difficulty of the problem. Further, certain elements are found

can be analyzed with emphasis on parallelism, utilizing the headlines of the corpus of this study, as per Table 2.

Table 2: *Emphasis on the News Story*

<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>		
(i) <i>Economic</i>	<i>woes</i>	<i>and</i>	<i>local</i>	<i>elections</i>		
<i>Adverb</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	
(ii) <i>No</i>	<i>quick</i>	<i>fix</i>	<i>for</i>	<i>traffic</i>	<i>jams</i>	
<i>Adverb</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Adverb</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>
(iii) <i>After</i>	<i>the</i>	<i>deluge</i>	<i>and</i>	<i>before</i>	<i>the</i>	<i>next</i>

In headlines (i) and (iii) above, the parallel structures are joined with the conjunction “and”, whereas the preposition ‘for’ joins the parallel structures of headline (ii). It is evident that parallelism provides order and symmetry to the abovementioned headlines along with rhetorical emphasis and effect. A sense of comparison and contrast is also noted in headlines (i) and (iii), due to the parallel nature of the vocabulary used in the parts of speech. Hence, headlines of this nature possess rhythm, equality and clarity, and they subsequently add value and emphasis to editorials (Bell, 1991).

Research Methodology

The corpus comprised of editorials from two Sri Lankan leading weekly English newspapers, namely, Sunday Island and The Sunday Times. These newspapers were preferred based on an oral survey carried out among the first year (2016) Social Sciences and Logistics Management undergraduates of the General Sir John Kotelawala Defence University, Ratmalana. The aim of the questionnaire was to determine the readership of daily and weekly English newspapers. This quantitative survey revealed that out of the newspapers purchased and/or read (at the university library or elsewhere), The Sunday Times (32%) and Sunday Island (28%) were leading in comparison with Sunday Observer (21%), Daily Mirror (17%), Daily News (16%), and Sunday Leader (16%), being the other leading daily and weekly Sri Lankan English newspapers.

The primary data comprised of thirty headlines from each weekly newspaper, namely, Sunday Island and The Sunday Times. This corpus of sixty headlines with editorials was accumulated manually, within the period, 3rd January to 10th July 2016. Data collection was carried out grouping the shortlisted headlines into five categories, such as, headlines with parallel single words, parallel phrases, elements of lists and faulty parallelism that can be repaired. For the purpose of

comparison, a couple of headlines that lack parallelism were also considered for the analysis. The secondary data were gathered by reading, comprehending and exploring the theoretical background and literature review, which provided many aspects of parallelism in the analysis of headlines.

Data Analysis

The examples in Table 3 are headlines with regard to parallel structures of single words:

Table 3: Parallel Words

<i>Noun (Proper Noun)</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Noun (Proper Noun)</i>
(i) <i>Embilipitiya</i>	<i>and</i>	<i>Homagama</i>
<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Noun/Proper Noun</i>
(ii) <i>Darkness</i>	<i>at</i>	<i>Noon</i>
(iii) <i>Terror</i>	<i>in</i>	<i>Nice</i>
(iv) <i>Lessons</i>	<i>from</i>	<i>Brexit</i>

Headlines (i) mentioned above, uses the conjunction ‘and’ to join the parallel nouns (proper nouns); whereas prepositions: ‘at’, ‘in’ and ‘from’, are used to join the parallel nouns in the headlines (ii), (iii) and (iv). These joint elements or parallel nouns, suggest completion of the first item or noun by the second noun. Therefore clarity and equality between the two nouns is set up through parallelism of this nature.

The examples in Table 4 are headlines that depict structures of phrases:

Table 4: Parallel Phrases

<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>
(i) <i>Economic</i>	<i>Woes</i>	<i>and</i>	<i>Local</i>	<i>Elections</i>

<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>
(ii) <i>Important</i>	<i>Role</i>	<i>for</i>	<i>Oversight</i>	<i>Committees</i>
(iii) <i>Historic</i>	<i>Victory</i>	<i>for</i>	<i>Investigative</i>	<i>Journalism</i>

<i>Noun</i>	<i>Verb</i>	<i>Adverb</i>	<i>Noun</i>	<i>Verb</i>
(iv) <i>Constitution</i>	<i>Making</i>	<i>while</i>	<i>Economy</i>	<i>Collapsing</i>

Uniformity is noted in the headlines (i) to (iii) above, due to the parallel phrases being a combination of two parts of speech, namely, Adjectives and Nouns; whereas the parts of speech combined in headline (iv) are Nouns and Verbs. The joining words differ due to the usage of a

conjunction (and), a preposition (for) and an adverb (while). Nevertheless readability is improved through these structures, due to their repetitive nature and rhythm.

Headlines (v) and (vi) of Table 5 given below are complex, when compared with the parallel phrases discussed above.

Table 5: Complex Parallel Phrases

<i>Adverb</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Adverb</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>		
(v) <i>After</i>	<i>the</i>	<i>deluge</i>	<i>and</i>	<i>before</i>	<i>the</i>	<i>next</i>		
<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>	<i>(be)not</i>	<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Article</i>	<i>Noun</i>
(vi) <i>Sauce</i>	<i>for</i>	<i>the</i>	<i>goose</i>	<i>is not</i>	<i>sauce</i>	<i>for</i>	<i>the</i>	<i>gander</i>

In the headline (v), each parallel structure has a combination of three parts of speech, an Adverb, an Article and a Noun. In contrast, headline (vi) has parallel structures with four parts of speech, such as, a Noun, a Preposition, an Article and a Noun.

In addition, the parallelism in headline (vi) is also seen as repetition of not only the same parts of speech, but also the same words: “sauce for the”. This pattern emphasizes the ideas whilst creating a pleasing rhythm.

The equilibrium mentioned above, helps readers to understand what they are reading, as they know what to expect and can clearly see the connections between ideas. It decreases the load of information needed to be processed by the reader, facilitating effective comprehension. Therefore such intentional repetition sticks in the minds of readers, which would aid them to recall later. In return such parallelism is persuasive and emotionally appealing to the reader.

Deviations are found in the undermentioned headlines (vii) and (viii), in terms of parallelism being used partially, wherein only the parts of speech Adjective and Noun display a parallel structure. Nevertheless, to an extent, these headlines too, emphasize the meaning and likeness of information. Repetition of the Adjective “old” is also noted in headline (viii), for more effect.

Table 6: Parallel Phrases with Deviations

<i>Adverb</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Preposition</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>		
(vii) <i>No</i>	<i>quick</i>	<i>fix</i>	<i>for</i>	<i>traffic</i>	<i>jams</i>		
<i>Adverb</i>	<i>Preposition</i>	<i>Article</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>
(viii) <i>Back</i>	<i>to</i>	<i>the</i>	<i>old</i>	<i>days</i>	<i>and</i>	<i>old</i>	<i>ways</i>

Only the headline in Table 7 given below conforms to the category, elements of lists or in a series, wherein a series of the same parts of speech, Pronoun and Verb, are repeated in the form of a chain.

The pronoun, ‘he’, is repeated thrice, and this adds a balance to the headline. This effect intensifies the meaning or the idea of the headline.

Table 7: Elements of Lists

Pronoun	Verb	Pronoun	Verb	Pronoun	Verb
<i>He</i>	<i>came,</i>	<i>he</i>	<i>saw,</i>	<i>he</i>	<i>conjured</i>

Further, using parallel syntax between two clauses is known as an Isocolon, and when among three clauses it is known as a Tricolon. As the third clause of the abovementioned headline is not the same length as the first two, it is considered as a Tricolon.

The problem with many awkward-sounding headlines or faulty headlines is they lack parallelism. Three such headlines are in Table 8, before and after being repaired or amended to establish parallelism. Unlike headlines (i) and (ii), headline (iii) is given two options.

Table 8: Faulty Parallelism

(i)	<i>Article</i>	<i>Noun</i>	<i>Conjunction</i>		<i>Pronoun</i>	<i>Noun</i>	
Faulty	<i>The</i>	<i>disaster</i>	<i>and</i>		<i>its</i>	<i>aftermath</i>	
Repaired	The	disaster	and		the	aftermath	
(ii)	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Noun</i>	:	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Verb</i>
Faulty	<i>War</i>	<i>crimes</i>	<i>probe</i>	:	<i>Double</i>	<i>Standards</i>	<i>exposed</i>
Repaired	War	crimes	probed	:	Double	Standards	exposed
(iii)	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>	<i>Determiner</i>		<i>Preposition</i>	<i>Adjective</i>	<i>Noun</i>
Faulty	<i>VIP</i>	<i>security;</i>	<i>what</i>		<i>about</i>	<i>citizens'</i>	<i>security?</i>
Repaired I	VIP	security !	citizens'		security?		
Repaired II	VIP	security	versus		citizens'	security?	

The repaired headlines with parallel structures are more consistent, concise and repetitive than the faulty headlines. They are also more clear and readable. Hence, such headlines are easier to understand and subsequently appeal the reader.

Discussion and Conclusion

Headlines have an internal structure which allows habitual newspaper readers to interpret them without difficulty. Unlike the advertising language which has more in common with the language of poetry; headline writers, in general, try to make their work ear-catching, but do so in a comforting and semi-formulaic way (Aitchison, 2006). The rhetorical device, parallelism, helps the editorial writer make a portion of his/her work stand out from the rest of the newspaper. Since

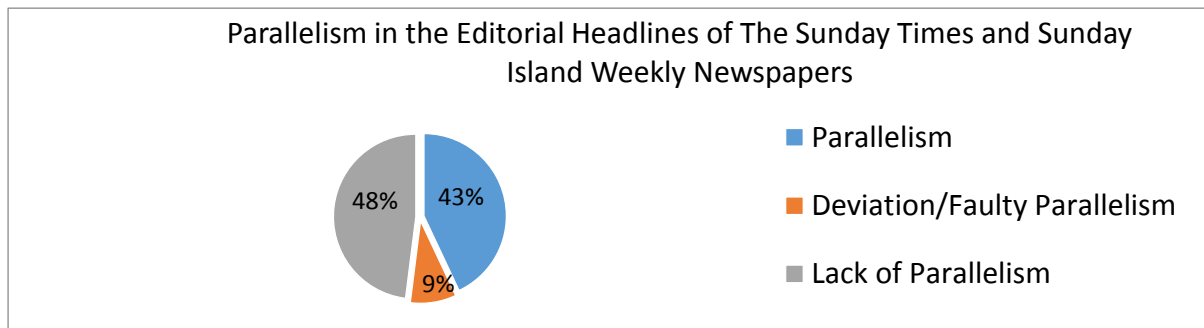
a newspaper editorial is opinionated, recapping crucial aspects of the opinion(s) in its headline further embeds the idea into the reader, resulting in persuasion.

The editorial writers of the corpus of both, Sunday Island and The Sunday Times newspapers, have opted for parallelism in 43% of the headlines, as in Figure 1. Parallel words, parallel phrases and elements of lists were noted, collectively. Parallel words were mostly found in the Sunday Island editorials, whereas parallel phrases were mostly found in The Sunday Times editorials. In addition, it is observed that the editorial headlines of the Sunday Island newspapers are comparatively shorter and precise than that of the editorial headlines of The Sunday Times; the latter being more lavish with words, hence more informative.

Figure 1: Proportions of Parallelism and Other Devices

It is observed that 9% of the headlines of the corpus deviates from parallelism, also called, faulty parallelism, as in Figure 1. Nevertheless they can be repaired or altered to conform to parallel structures. Thereafter, with the correct choice of parts of speech and words, such headlines will eventually have the capacity to influence the readers more effectively.

The analysis also reveals that the writers have aimed at not only to inform the readers of the topics

of the editorials, but also to express the preferred ideology of the editorials by using parallelism; which tool or rhetorical device is subsequently instrumental in influencing the reader. In view of the above, although limited in number (43%), editorial writers of both, Sunday Island and The Sunday Times newspapers, have employed parallelism to enhance the persuasive force of the headlines. The parallel structures of the corpus increase the readability of the writers' creative word patterns, which eventually lead to influencing the reader to read the editorial.

In terms of limitation, although the two newspapers, Sunday Island and The Sunday Times, are among the top weekly newspapers in terms of readership in Sri Lanka, further research should be carried out on other newspapers too, to ascertain the use of parallelism. Studies of such nature

would reveal the other discourse conventions of the newspaper genres, as well. When analyzing the corpus of the headlines of the newspaper editorials, the researcher noted the prevalence of other devices, such as, inversion, noun phrase, prepositional phrase, adjectival phrase and noun possession.

The researcher is of the opinion that the younger generation does not pay much attention to the editorial of a newspaper, despite its advantages in terms of improving vocabulary and the reading skill. Hence it is suggested to equip teachers and students in the ESL (English as the Second Language) classroom, at upper school and university level, with knowledge on the discourse conventions used in headlines of newspaper editorials, so that it would be a boost to use this media discourse, as a teaching device.

References

- Bell, A. (1991). *The Language of News Media*. Oxford, United Kingdom: Blackwell.
- Bonyadi, A., & Samuel, M. (2013). Retrieved 5 11, 2016, from Headlines in Newspaper Editorials: A Contrastive Study: researchgate.net
- Carlson, K., & Horn, L. (2013). *Parallelism and Prosody in the Processing of Ellipsis Sentences*. New York: Routledge.
- Chomsky, N. (1971). *Definition of Syntax - Syntactic Structures* (14th ed.). Paris: Mouton Publishers.
- Develotte, C., & Rechniewski, E. (2000, 12). Retrieved 8 28, 2016, from Discourse Analysis of Newspaper Headlines: A Methodological Framework for Research into National Representations.
- Dijk, T. v. (1995). *Discourse Semantics and Ideology*.
- Ehineni, T. (2014, 10 20). Retrieved 7 5, 2016, from A Syntactic Analysis of Lexical and Functional Head in Nigerian English Newspaper Headlines: <http://dx.doi.org/10.5296/ijl.v6i5.6110>
- Elyazale, N. (2014). Retrieved 7 21, 2016, from Characteristics of Newspaper Editorials: "Chouftchouf" in "Almassae" Moroccan Newspaper: www.iiste.org
- Fahnestock, J. (2016). *Verbal and Visual Parallelism*.
- Gunesefera, M. (1989). *Discourse Genres in English Newspapers of Singapore, South India and Sri Lanka*. University of Michigan.

- Halliday, M. (2004). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Edward Arnold.
- Pajunen, J. (2008). Retrieved 8 27, 2016, from Linguistic Analysis of Newspaper Discourse in Theory and Practice.
- Robins, R. (1968). *An Introductory Survey* (5th ed.). London: William Clowes and Sons Ltd.
- Sag, I. A., & Wasow, T. (2001). *Syntactic Theory: A Formal Introduction*. U.S.A.: CSLI Publications.
- White, M. (2011). Cracking the Code of Press Headlines: From Difficulty to Opportunity for the Foreign Language Learner. *International Journal of English Studies*, 95 - 116.
- York, E. J. (2016, 4 17). Retrieved 8 26, 2016, from How is Syntactic Parallelism Defined?
- Yule, G. (2006). *The Study of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

පාරිසරික සාධක හෙවත් ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ යෝග්‍යවාර විඥානවාදී සම්ප්‍රදායානුගත ඉගැන්වීම් හා සමයාන්තර ඉගැන්වීම් පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

කරපික්කඩ සෝභිත හිමි
ශ්‍රී ලංකා හික්කු විශ්වවිද්‍යාලය, අනුරාධපුර

karapikkadasobitha@gmail.com

හැඳින්වීම

ලොව පවතින ජීවි-අජීවි සියලු වස්තූන්, පාරිසරික සාධක ලෙස දැක්වෙන අතර, මේ සියල්ල හැඳින්වීම සඳහා ථේරවාද, සර්වාස්තිවාද ආදී වූ බෞද්ධ සම්ප්‍රදායයන්හි දැක්වෙන පොදු නාමය “**ධර්ම**” යන්නයි. නිකායාන්තර බුදුසමය තුළ ථේරවාදය, සර්වාස්තිවාදය, සෞත්‍රාන්තික යන සම්ප්‍රදායයන් ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිගනු ලබන අතර, මහායාන සම්ප්‍රදායට අයත් මධ්‍යමක, යෝග්‍යවාර යන සම්ප්‍රදායයන් උක්ත ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම ප්‍රතික්ෂේප කොට ඇත. මෙසේ නිකායාන්තරික මතවාදයන් තුළ ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ දක්වනුයේ පරස්පර විරෝධී මතවාදයන් ය. අපගේ මෙම ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණ පත්‍රිකාව මගින් ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ යෝග්‍යවාර විඥානවාදී ආකල්පය හා එම ඉගැන්වීම් අනෙකුත් සම්ප්‍රදායානුගත ඉගැන්වීම් සමඟ තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීමට අපේක්ෂිත ය.

පාරිසරික සාධකයන්ගේ (ධර්ම) පැවැත්ම පිළිබඳ නිකායාන්තරික විග්‍රහය

ථේරවාදය

ස්ථවිරවාද හෙවත් ථේරවාද නිකාය තුළ සත්ත්ව, පුද්ගල, ලෝක ආදී සියලු පාරිසරික සාධක හැඳින්වීම සඳහා සබ්බ, ලෝක, ධම්ම, සංඛාර ආදී පර්යාය පදයන් භාවිත කරනු ලබන අතර, මේවායේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන ලක්ෂණ තුනක් ඔවුහු පෙන්වා දෙති.

- 01. උප්පාදකඛණ
- 02. ධීතිකඛණ
- 03. භංගකඛණ (විසුද්ධිමග්ග, සංස්. ධම්මානන්ද, එම්, පී. 620)

මෙහි “උප්පාදකඛණය” යනු ධර්මයන්ගේ පහළ වන අවස්ථාව යි. “ධීතිකඛණය” යනු එම ධර්මයන්ගේ පවතින කාලය යි. “භංගකඛණය” යනු විනාශ වන අවස්ථාව යි. මෙම විවරණයට අනුව ථේරවාදීන් ධීතිකඛණ වශයෙන් ධර්මයේ පැවැත්ම අර්ථවත් කොට ඇත. එම නිසා ථේරවාදය සත්වාදී දර්ශනයක් ලෙස දැක්වේ. මුල් බුදුසමය තුළ ධර්මයෙහි පැවැත්ම පිළිබඳ දක්වා ඇති “උප්පාදො පඤ්ඤායති, වයො පඤ්ඤායති, ධීතස්ස අඤ්ඤාතථං පඤ්ඤායති” (අං.නි., නික නිපානය, බු.ජ.මු, පි. 274) යන අවස්ථා අතර “ධීතස්ස අඤ්ඤාතථ” හෙවත් ධර්මය තිබූ ස්වරූපයෙන් වෙනත් ස්වරූපයකට පත්වීම ථේරවාදයේ “ධීතකඛණ” අවස්ථාවට සමාන වන අයුරු අංගුත්තර නිකාය අටුවාවේ (අං.නි., ඡේ.මු, පි. 56) සහ විගුද්ධිමාර්ගයෙහි ථේරවාදීන් පෙන්වා දී ඇත. මෙම විවරණයන්ට අනුව ධර්මයේ ඉපදීමත් නිරෝධයත් අතර කාලය ධීතිකඛණ නම් වේ. මෙම අවස්ථාව බාහිර ලෝකය පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්ෂය ලබාගැනීම සඳහා

ඉවහල් වේ. ප්‍රත්‍යක්ෂය මානසික ක්‍රියාවකි. එසේ ම ප්‍රත්‍යක්ෂයට විෂය වන්නා වූ අරමුණ භෞතික ය. ථෙරවාදී සම්ප්‍රදායට අනුව චිත්තක්ෂණයට වඩා රූපක්ෂණය දීර්ඝ ය. රූපය පවතින එක් ක්ෂණයක දී චිත්තක්ෂණ දහසයක් ඉපිද නැතිවී යයි. රූපය චිත්තයාගේ දාහත්වන ක්ෂණයේ දී සිඳී යයි. (විසුද්ධිමග්ග, සං.ස්. ධම්මානන්ද, එම්, පි. 670) මෙසේ චිත්තක්ෂණයට වඩා රූපක්ෂණය දීර්ඝ වන බැවින් බාහිර ලෝකය පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්ෂය ථෙරවාදීහු පිළිගනිති. ඔවුන් එය "බාහ්‍යාර්ථප්‍රත්‍යක්ෂවාදය" ලෙස දක්වා ඇත.

එසේම ථෙරවාදීහු බාහිර ලෝක ප්‍රත්‍යක්ෂය තුළ ද්විසත්‍යවාදයක් ඉදිරිපත් කරති. එනම් සම්මුතිය සහ පරමාර්ථය යි. **"බුද්ධස්සභි භගවතො ද්විධා දෙසනා සම්මුති දෙසනා පරමඝට්ඨානි"** (මනෝරථපුරණී, හේ.මු., පි. 54) සම්මුතිය යනු බාහිර ලෝකය තුළ ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යක්ෂය වන සත්ත්ව, පුද්ගල ආදිය යි. **"තඝ්ඤා පුත්ථලො සත්තො ඉතී පුරිසො ධත්තියො බ්‍රාහ්මණො දෙවො මාරොති එව රූපා සම්මුති දෙසනා"** (මනෝරථපුරණී, හේ.මු., පි. 54) මෙයින් ලොව යථාර්ථය අර්ථවත් නොවන අතර හුදෙක් පුද්ගලයා තම සිත තුළ මවාගන්නා වූ ලෝකය සම්මුතියක් පමණක් බව දැක්වේ. **"සංකෙත වචනං සච්චං ලොක සම්මුති කාරණා"** (මනෝරථපුරණී, හේ.මු., පි. 54)

පරමාර්ථ සත්‍ය ලෙස ථෙරවාදීහු පෙන්වා දෙනුයේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම, ස්ඛන්ධ, ධාතු, ආයතනාදී ධර්මයෝ ය. **"අනිච්චං දුක්ඛං අනත්තං ධත්තං ධාතු ආයතනානි සතිපට්ඨානානි එව රූපං පරමඝට්ඨානි දෙසනා"** (මනෝරථපුරණී, හේ.මු., පි. 54) මේ තුළ ලොව යථාර්ථය පිළිබිඹු වේ. **"පරමඝට්ඨානං සච්චං - ධම්මානං භුත කාරණා"** (මනෝරථපුරණී, හේ.මු., පි. 54) පරමාර්ථ සත්‍ය තුළින් ථෙරවාදීහු ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම අර්ථවත් කොට ඇත. මෙසේ ථෙරවාද සම්ප්‍රදාය තුළ ආත්මාවරණය බැහැර කරනු ලබන අතර ධර්මාවරණය පරමාර්ථ සත්‍යය ලෙස දක්වා ඇත.

සර්වාස්තිවාදය

පාරිසරික සාධක හෙවත් ධර්ම පිළිබඳ සර්වාස්තිවාද සම්ප්‍රදාය තුළ ද පූර්ණ වූ විග්‍රහයක් දක්නට ඇත. සත්වාදී ආකල්පයක් සෘජුව දරන්නා වූ මෙම සම්ප්‍රදායෙහි මූලික ඉගැන්වීම වූයේ ත්‍රේකාලීන ධර්ම අස්තියයි. **"සච්චං සච්චා අස්තීති සච්චාස්තිවාදා"** (මේධානන්ද හිමි, දේවාලේගම, 1998, වතුර්විධ බෞද්ධ දර්ශන සම්ප්‍රදාය හැඳින්වීමක්, ආර්ය ප්‍රකාශන, වරනාපොල, පි. 36) මෙය මූලික සූත්‍රාගත දේශනාවන්ට ප්‍රතිවිරුද්ධ වූවකි. අනිත්‍යතා සිද්ධාන්තය පදනම් වූ මුල් බුදුසමය සියලු ධර්මයන්ගේ අනිත්‍යතාව නිරන්තරයෙන් අවධාරණය කොට ඇත. මෙයට පිළිතුරක් ලෙස සර්වාස්තිවාදීහු ධර්මයන්හි පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රධාන ලක්ෂණ දෙකක් පෙන්වා දෙති. **"ස්වභාව සාමාන්‍ය ලක්ෂණං ධාරෙතීති ධර්මා"** (එම්, පි. 37)

01. ස්වභාව ලක්ෂණය

02. සාමාන්‍ය ලක්ෂණය

ස්වභාව ලක්ෂණය යනු ධර්මයන්ගේ නොවෙනස්වන්නා වූ පදාර්ථය යි. මෙය අතීත, වර්තමාන, අනාගත යන කාලත්‍රයෙහි ම වෙනසකට භාජනය නොවේ. මෙම මතය තහවුරු කිරීම සඳහා සර්වාස්තිවාදීහු ධර්ම විෂයෙහි සාශ්‍රව සහ අනාශ්‍රව යනුවෙන් අවස්ථා දෙකක් දක්වයි. සාශ්‍රව යනු සංස්කෘත ධර්ම යි. අනාශ්‍රව යනු අසංස්කෘත ධර්ම යි. සංස්කෘත යන්නෙන් හේතු ප්‍රත්‍යාව භටගන්නා වූ සියල්ල

අර්ථවත් වන අතර, මෙයින් අතීත කාලික ධර්ම අස්තීත්වයක් හඟවයි. “කෘත” යනු අතීත කාලික කෘදන්ත පදයකි. නමුත් මෙය තුළින් වර්තමාන, අනාගත කාලික ධර්ම අස්තීත්වයක් ද හැඟවේ. “දුග්ධ” යනු දොවන ලද කිරි හෙවත් කිරි යන්තට අපර නාමයකි. මෙයින් අතීත කාලික අදහසක් අර්ථවත් වූව ද, දෙවීමට පෙර පයෝධර වූවේ ද, දෙවූ අවස්ථාවේ දී කිරි වූවේ ද, දෙවූ පසු කිරි වූවේ ද එක ම පදාර්ථය යි. මෙම තර්කානුකූල පදනම මත ත්‍රෛකාලීන ධර්ම අස්තීත්වය පෙන්වා දෙන සර්වාස්තිවාදීහු ස්වමතය තහවුරු කිරීම උදෙසා භාවාන්‍යතාවාද, අවස්ථාන්‍යතාවාද, ලක්ෂණාන්‍යතාවාද, අන්‍යථාන්‍යතාවාද යනුවෙන් මතවාද සතරක් දක්වා ඇත.

සර්වාස්තිවාදීහු ධර්ම පිළිබඳ සාමාන්‍ය ලක්ෂණයක් ද පෙන්වා දෙති. මෙයට අනුව සියලු ධර්ම අවස්ථා 04 ක් නියෝජනය කරනු ලබයි.

- 01. ජාති - හටගැනීම
- 02. ස්ථිති - පැවැත්ම
- 03. ජරා - විනාශවූ විම
- 04. වය - විනාශය

මෙහි ධර්මයක හටගැනීමක් ද, එහි පැවැත්මක් ද, විනාශයට යොමුවන අවස්ථාවක් ද, විනාශය ද දක්වේ. මෙහි දී මුල් බුදුසමයේ දක්වූ “ධීතස්ස අඤ්ඤතත්” සහ ථෙරවාදී ධීතික්ඛණ, අවස්ථාව ද සර්වසතිවාදීහු ස්ථිති, ජරා වශයෙන් අවස්ථා දෙකක් තුළ පෙන්වා දී ඇත. මෙහි ඇති “ස්ථිති” අවස්ථාව මඟින් ධර්මයේ සෘජු පැවැත්මක් අර්ථවත් වන අතර, එම අවස්ථාව තුළ පුද්ගලයා ධර්මයන් පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්ෂය නිර්මාණය කරගන්නා බව සර්වාස්තිවාදී මතයයි. මෙය “බාහ්‍යාර්ථප්‍රත්‍යක්ෂවාදය” නමින් දක්වා ඇත.

සෞත්‍රාන්තික නිකාය

මූලික සූත්‍ර දේශනා ප්‍රාමාණිකත්වයෙන් ගෙන කරුණු දක්වූවෝ සෞත්‍රාන්තිකයෝ වූහ. “**යෙ සූත්‍ර ප්‍රමාණිකා නතු ශාස්ත්‍ර ප්‍රමාණිකා තෙ සෞත්‍රාන්තිකාර්ථා**” (නානායක්කාර, සනත්, 2003, මුල් බුදුදහමේ සිට වජ්‍රයානය දක්වා සරල හැඳින්වීමක්, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, පි. 76) ඔවුහු ධර්ම විෂයෙහි අවස්ථා දෙකක් පමණක් දක්වති. එනම්,

- 01. උප්පාද - ඉපදීම
- 02. වය - විනාශය

මෙය ඉගැන්වීම විෂයෙහි ඔවුහු මූලික සූත්‍රාගත මූල බීජ ඉදිරිපත් කොට ඇත. “**අනිච්චාවත සංඛාරා උප්පාද වය ධම්මිනෝ**” (දී.නි., මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රය, බු.ජ.මු, පි. 246) “**උප්පජ්ජනා නිරුජ්ඣන්ත**” (දී.නි., මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රය, බු.ජ.මු, පි. 246) “**සමුදය ධම්මානුපස්සි විහරති වය ධම්මානුපස්සි විහරති**” (සං.නි., මහාවග්ග

පාළු, සතිපට්ඨාන සූත්‍රය, බු.ජ.මු, පි. 210) මෙසේ ධර්මයන්ගේ ඉපදීම සහ විනාශය පමණක් පෙන්වා දෙන සෞත්‍රාන්තික සම්ප්‍රදාය සියලු ධර්ම ක්‍ෂණයක් තුළ ඉපදී එම ක්‍ෂණය තුළ ම විනාශ වී යන බව දක්වමින් ක්‍ෂණවාදයක් නිර්මාණය කළේ ය. **“ක්‍ෂණිකානාං නාස්ති දෙශාන්තර ගමනං යත්‍රෙව උප්පත්ති තත්‍රෙව විනාශං”** (නානසක්කාර, සනත්, 2003, මුල් බුදුදහමේ සිට වජ්‍රයානය දක්වා සරල හැඳින්වීමක්, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, පි. 65) මෙම ක්‍ෂණවාදයට අනුව සියලු ධර්ම ක්‍ෂණයක් තුළ ඉපිද නිරෝධයට පත් වේ නම් එම ධර්මයන් පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්‍ෂය කෙසේ ලබන්නේදැයි යන ගැටළුවට සෞත්‍රාන්තික පිළිතුර වූයේ සියලු ධර්ම අනුමානය තුළින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරගන්නා බව යි. ඉන්ද්‍රිය ද සිත ද ක්‍ෂණික වන බැවින් සිත දැනීම ලබන ක්‍ෂණය වන විට ඉන්ද්‍රිය තුළින් ලබන්නා වූ අරමුණ නැතිවී ගොස් ය. එබැවින් කිසිදින කිසිවෙකුට බාහිර ලොව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරගත නොහැකි ය. ප්‍රත්‍යක්‍ෂක් නොමැත. ඇත්තේ අනුමානයක් පමණි. මෙය සෞත්‍රාන්තිකයෝ **“බාහ්‍යාර්ථඅනුමේයවාදය”** ලෙස දක්වූහ. මෙම ඉගැන්වීම මානසික ක්‍රියාවලියකි. පුද්ගලයා ඉන්ද්‍රිය මගින් අරමුණු පිළිබඳ සංඥාව ලබා ගනී. විෂය වන්නේ සංඥාව පමණකි. මෙහි දී අරමුණු අතීතයට ගොස් හමාර ය. එබැවින් විෂය වූ සංඥාව මගින් අරමුණු අනුමාන කරනු ලබයි.

සෞත්‍රාන්තික නිකාය බාහිර විෂය වස්තු ප්‍රත්‍යක්‍ෂය පිළිබඳ අනුමේයවාදයක් ඉදිරිපත් කළ ද එය, සර්වාසතිවාදය මෙන් ම සත්වාදී ස්ථාවරයක පිහිටා ඇත. ස්වලක්‍ෂණමය වූ ධර්මස්වභාවය වාස්තවික සත්‍යයක් ලෙස ඔවුන් ද පිළිගෙන ඇත. එහි ප්‍රත්‍යක්‍ෂය පමණක් අනුමානය මගින් සිදු කෙරේ.

මාධ්‍යමක නිකාය

මහායාන සම්ප්‍රදායට අයත් මාධ්‍යමක දර්ශනයක්, යෝගාවාර විඥානවාදයක් බොහෝ සංකල්ප විෂයෙහි සමානත්වයක් දරයි. ශුන්‍යතාවාදී දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරන්නා වූ ඔවුහු, සර්වාසතිවාදී හා සෞත්‍රාන්තික සම්ප්‍රදායයන් ද ධර්ම විෂයෙහි දැක් වූ වාස්තවිකත්වය මෙන් ම වෛඥානිකත්වය යන අංශ ප්‍රතික්‍ෂේප කොට ආදී බුදුදහමෙහි දැක්වෙන ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂප්‍රභේද න්‍යාය තුළින් ගොඩනගාගත් සර්ව ශුන්‍යතාවයක් පෙන්වා දුන්හ. **“යෞ ප්‍රතිත්‍යක්‍ෂප්‍රභේදාද ශුන්‍යතාං තාං ප්‍රචක්‍ෂමහෙ - යා ප්‍රඥප්තිරුපාදාය ප්‍රතිපත්තෙව මධ්‍යමා”** (මූලමාධ්‍යමික කාරිකා, ආර්යසත්‍ය පරික්‍ෂා ප්‍රකරණ, 18 ශ්ලෝකය) ශුන්‍යතාවාදයට අනුව ඉන්ද්‍රිය ප්‍රත්‍යක්‍ෂය තුළ ගොඩනැගෙන්නා වූ සියලු භාවයන් ස්වභාව වශයෙන් ප්‍රතිබිම්භ හා සමාන ය. **“සචේභාවාෂ්ඨ ස්වභාවෙන ප්‍රතිබිම්බ සමාමතා”** (නාගාර්ජුන හිමි, 1963, මූල මාධ්‍යමික කාරිකා, (සංස්) ශක්‍යනරතන හිමි, මොරටුවේ, පි. 65. රුද්‍රගෝ, පානදුර පි. 65) එය මායාවක්, සිහිනයක්, ගාන්ධර්ව නගරයක් සේ උපමා කොට ඇත. **“යථා මායා යථා ස්වප්නො - ගන්ධර්ව නගරං යථා, තථොත්පාදස්තථා ස්ථානං - තථා භවිත උදාහාරම්”** (මූලමාධ්‍යමික කාරිකා . සංස්කෘත පරික්‍ෂා ප්‍රකරණ, 34 ශ්ලෝකය) මෙම මාධ්‍යමික ඉගැන්වීම පුද්ගල තේරුම්වීම මෙන් ම, ධර්ම තේරුම්වීම ද තහවුරු කරන්නකි.

ධර්මයන්ගේ පැවැත්ම පිළිබඳ යෝගාවාර විඥානවාදී විග්‍රහය

යෝගාවාර විඥානවාදී සම්ප්‍රදාය

ජීවය, විශ්වය, බෝධිපාක්‍ෂික ධර්ම, කාම රූප අරූප යන ත්‍රේධාතුකය ආදී පාරිසරික සාධක සියල්ල විඥානය හෙවත් සිත තුළ ම නිර්මාණය වූ සිත ම පදනම් කොට ගත්තා වූ විඥප්තිමාත්‍රයක් බව දක්වන්නහු යෝගාවාර විඥානවාදීන් ලෙස පිළිගැනේ. ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීම්වල මූල බිජය වී ඇත්තේ

විඥානය යි. විඥානය හැර අන් කිසිවක් සත්‍ය වශයෙන් නොපවත්නා බව ද, මුළු විශ්වය ම බුද්ධිමය බව ද ඔවුහු දක්වති. **“සර්වං බුද්ධිමයං ජගත්”** එසේ ම විඥානය බාහිර විෂයයන් කෙරෙහි රඳා නොපවතින බවත්, එය ස්වයං උපස්ථිතියෙන් යුක්ත වන බවත්, යෝගාවාර මතය යි. එම නිසා යෝගාවාර දර්ශනය **“නිරාලම්බනවාදය”** ලෙස ද හැඳින්වේ.

“යෝගාවාර” යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ මෙම නිකායෙහි ප්‍රායෝගික පැතිකඩ යි. සත්‍යාවබෝධය පිණිස යෝගයත්, ආචාරයත් එක සේ අවශ්‍ය බව මෙයින් අදහස් වෙයි. මෙහි **“යෝගය”** නම් යෝනිසෝ මනසිකාරය යි. සිහි නුවණින් යෙදී සියුම් ලෙස ගැඹුරට කල්පනා කිරීම යි. සත්‍යාසත්‍යතාවය මෙනෙහි කිරීම යි. තර්ක බුද්ධිය යොදමින් යම් කරුණක් පිළිබඳව විමති උපදවා විමර්ශනය කිරීම යි. **“ආචාරය”** යනු පරතෝඝෝෂය යි. එනම් ගුරුන්ගෙන් අසා දැන ගැනීම යි. එසේ ගුරුන්ගෙන් අසා දැනගත් යහපත් වූ උපදෙස් නොවෙනස්ව එලෙස ම ආරක්‍ෂා කොටගෙන ක්‍රියා කිරීම යි. මෙසේ විමංසන බුද්ධිය හෙවත් **“යෝගයත්”** ගුරු උපදේශය හෙවත් **“ආචාරයත්”** පිළිගත්තහු යෝගාවාරීහු නම් වෙති.

මහායාන බෞද්ධ දාර්ශනික චින්තනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ක්‍රි.ව. 4 වන සියවස තුළ යෝගාවාර විඥානවාදී දර්ශනය බිහි වී ඇත. ආචාර්ය අසංගපාදයන්ගේ දොළොස් වසරක යෝගාභ්‍යාසානුභූතියෙහි දාර්ශනික ප්‍රතිඵලයක් වූ මෙම විඥානවාදය ආචාර්ය වසුබන්ධු පාදයන්ගේ අතින් පෝෂණය වූවකි. ඇතැම් මූලාශ්‍රය සාධකයන්ට අනුව ආචාර්ය මෙමනීනාථ පාදයන් මෙම සම්ප්‍රදායෙහි ආදී කර්තෘවරයා ලෙස සැලකේ. අසංග, වසුබන්ධු ආචාර්යවරුන්ගෙන් අනතුරුව ධර්මකීර්ති, දිංනාග ආචාර්යවරු මෙම දර්ශනය තවදුරටත් සංවර්ධනය කළ අතර පසු කාලීනව දිංනාග ශිෂ්‍ය වූ ශංකර ස්වාමී (ක්‍රි.ව. 500), ආචාර්ය ධර්මපාල (ක්‍රි.ව. 600), ආචාර්ය ශාලිහුද (ක්‍රි.ව. 635), ආචාර්ය දේවේත්‍රබෝධි (ක්‍රි.ව. 650), ආචාර්ය ශාන්තරක්‍ෂිත (ක්‍රි.ව. 749), ආචාර්ය කමලශීල (ක්‍රි.ව. 750), ආචාර්ය කල්‍යාණරක්‍ෂි (ක්‍රි.ව. 829) ආචාර්ය ධර්මෝත්තර (ක්‍රි.ව. 889) යන ආචාර්යවරු විඥානවාදය විෂයෙහි නව අදහස් ඉදිරිපත් කරමින් තවදුරටත් මෙම දර්ශනය පෝෂණය කොට ඇත.

යෝගාවාර විඥප්තිමාත්‍රතා සිද්ධාන්තය

නිකායාන්තර බුදුසමයෙහි දාර්ශනික චින්තනයන් විෂයෙහි පදනම් වූ පාරිසරික සාධකයන්ගේ පැවැත්ම හෙවත් **‘ධම්ම’** විග්‍රහය තුළ, ථෙරවාදී සම්ප්‍රදායෙහි දැක්වෙන්නා වූ පුද්ගල තේරුම්වශයත්, ධර්ම අස්තීත්වයත් **“යථාහි අංගසම්භාරා - හොති සද්දොරථො ඉති එචං ධන්ධෙසු සත්තෙසු - හොති සත්තොති සම්මුති”** (සං.නි., සභාථා වග්ග, හික්ඛුණි සංයුක්ත, වපිරා සුක්ත) පදනම් වූ ධර්මවාදයත්, ඒ තුළ ඉස්මතු වන්නා වූ **“බාහ්‍යාර්ථප්‍රත්‍යක්‍ෂවාදය”** නම් වූ දාර්ශනික චින්තනය ද, සර්වාස්තිවාදී සම්ප්‍රදාය දක්වන්නා වූ සර්වකාලීන ධර්ම අස්තීත්වය **“සර්වං සර්වදා අස්තීති සර්වාස්තිවාදය”** (මේධානන්ද හිමි, දේවාලේගම, 1998, *චතුර්විධ බෞද්ධ දර්ශන සම්ප්‍රදාය හැඳින්වීමක්*, ආර්ය ප්‍රකාශන, වරකාපොල, පි. 36) පදනම් වූ ධර්මවාදී චින්තනය ද, සෞත්‍රාන්තිකයන්ගේ බාහ්‍යාර්ථ අනුමේයවාදය මූලක වූ ධර්ම ක්‍ෂණ භංගුරත්වවාදී ආකල්ප ද, **“ක්‍ෂණිකානං නාස්ති දෙශාන්තර ගමනං - යනෙත්‍රෙවෝත්පත්තිය තනෙත්‍රෙව විනාශය”** (නාතයක්කාර, සතත්, 2003, *මුල් බුදුදහමේ සිට වජ්‍රයානය දක්වා සරල හැඳින්වීමක්*, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, පි. 65) ප්‍රතික්‍ෂේප කරමින් නිර්මාණය වූ ධර්මතාවාදී චින්තනයක් ලෙස මාධ්‍යමක ශුන්‍යතාවාදය දැක්වේ. මෙහි දී සියලු පුද්ගලත්වවාදී

ආකල්පයන් මෙන්ම ධර්මයන්ගේ ද අස්තීත්වය ප්‍රතික්‍ෂේප වන අතර, ඒ තුළින් ඔවුහු සර්ව ශුන්‍යතාවයක් ඉදිරිපත් කළහ. **“අස්තීති ශාස්වතග්‍රාහො - නාස්තීත්‍යවිචේද දර්ශනං, තස්මාදස්තීත්ව නාස්තීත්වෙ - නාශ්‍රියතෙ විවක්‍ෂණා”** (මූලමාධ්‍යමිකකාරිකා - ශාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සංස්කරණය - 160 පිට) **“යෑ ප්‍රතීත්‍ය සමුප්පදෑ - ශුන්‍යතාං තාං ප්‍රචක්‍ෂමහෙ**

සා ප්‍රඥප්තිරූපාදාය” ප්‍රතිපත්තියෙව මධ්‍යමා” (මූලමාධ්‍යමිකකාරිකා - ශාසනරතන හිමි, මොරටුවේ, සංස්කරණය - 160 පිට) එසේ වුව ද මෙම මාධ්‍යමක දර්ශනය තුළ ද වන්නා වූ දෝෂයක් වේ. එනම් සර්ව ශුන්‍යත්වයක් ඉදිරිපත් වූ කල, එම ශුන්‍යත්වය පිළිබඳ විඥෙය ලැබීම හෙවත් අවබෝධය කෙසේ සිදුවේ ද, යන ගැටළුවයි. මෙම ඌනතාවය මගහරිනු පිණිස ඇති වූ ධර්මතාවාදී චිත්තනයක් ලෙස යෝගාවාර විඥානවාදය දැක්වේ. ඒ තුළ සර්ව ශුන්‍යත්වය ප්‍රතික්‍ෂේපිත අතර, ඒ සඳහා බාහ්‍යාර්ථ ශුන්‍යත්වයක් ඉදිරිපත් වේ. ඒ තුළින් ඔවුන් පෙන්වා දෙනුයේ ‘විඥාන’, ‘විඥෙය’ යන පදාර්ථයන් තුළ විඥානයෙහි පැවැත්මත් ‘විඥෙය’ හි නිෂේධනයක් ය. මෙම පදනම මත යෝගාවාර දර්ශනයේ ඉගැන්වෙන්නා වූ මූලික සිද්ධාන්තය විඥප්තිමාත්‍රතාව හෙවත් චිත්තමාත්‍රතාව යි. එනම් ආනුභවික ලෝකය විඥානයෙන් පමණක් නිර්මාණය වූවක් බව දැක්වීමයි.

යෝගාවාර විඥානවාදී දර්ශනය විඥානවාදයක් දක්වා පෝෂණය කරන්නා වූ ආචාර්ය වසුබන්දු පාදයන් විසින් රචිත විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධිවාදය තුළ විඥානවාදීන්ගේ මෙම මූලික ඉගැන්වීම පිළිබඳ පූර්ණ විග්‍රහයක් දැකගත හැකිය. මෙම ග්‍රන්ථය ආරම්භ වන්නේ මුළු විෂය ලෝකයම විඥප්තිමාත්‍රයක් බව දක්වමිනි. යම් ආකාරයෙන් තිමිර රෝගයෙන් පෙළෙන මිනිසාට අසත් (සත්‍ය නොවූ) කෙස් ගලියක්, වන්දු මණ්ඩලයක් දර්ශනය වේද, ඒ ආකාරයේ සියලු දෘෂ්ටි විෂයයන් අසත්‍ය වීම නිසා සියල්ල විඥප්තිමාත්‍රයක් වේ. සිත හැරෙන්නට කිසිදු පදාර්ථයක් නොමැත.

“විඥප්තිමාත්‍රමෙවෙන - දසදථාව

භාසනාත්, යථා තෛමිරිකසාසත් - කේශවඤ්ඤාදී දර්ශනම්” (ඤාණසිහ ස්ථවිර, හේන්පිටගෙදර, 1964, **විඥප්තිමාත්‍රතා සිද්ධිවාදය**, 01 ශ්ලෝකය, සීමාසහිත ඇම්. ඩී. ගුණසේන සමාගම, 145 පිට.)

වසුබන්දු පාදයන්ට අනුව බාහිර ලොව සංජානනය කරනු ලබන සිත හෙවත් විඥානය සත් වූවකි. නමුත් සංජානනයට පාත්‍ර වන්නා වූ විෂය වස්තුව සත් වූවක් නොවේ. එය පරිකල්පිතයකි. වසුබන්දු පාදයන්ගේ යථෝක්ත අදහස ආර්ය ලංකාවතාර සූත්‍රයේ ද දැකගත හැකිය. “තිමිර පටලයකින් වැසී ඇති, අක්ෂි රෝගයකින් පෙළෙන මිනිසා එම රෝගය කරණකොටගෙන අහසෙහි වන්දු මණ්ඩලය දකියි. විෂය වස්තු පිළිබඳ බාලයන්ගේ ග්‍රහනය ඒ අයුරින්ම ක්‍රියාත්මක වෙයි. **“සෙසව වාසාස භවේද්භ්‍රාන්තිරඉද්ධං තිමිරං යථා, කොශෝචඤ්ඤං තෛමිරිකො යථා ගාහාති විභ්‍රමාත්, විෂයෙෂු තද්වද්වලානං ගාහණං සංප්‍රචර්තතෙ, කෙශොණචඤ්ඤකප්‍රධ්‍යමිදං මරීච්ඤ්ඤකච්ඡමම්.”** (සද්ධර්මාලංකාවතාර සූත්‍ර) කණ්ණාඩිය තුළ, ජලය තුළ, ඇස තුළ, භාජනය තුළ, මැණික තුළ ප්‍රතිබිම්බ දක්නට ලැබෙයි. නමුත් ඒවා තුළ ග්‍රහණය කරගතහැකි කිසිවක් දක්නට නොමැත. අහසෙහි ඇති මිරිගුව මෙන් ලොව ඇති විවිධත්වය හුදු පෙනීමක් පමණි. ඒවා විවිධ ස්වරූපවලින් පෙනී සිටින බවත්, ඒවා වඳ ස්ත්‍රියගේ සිහිනයක් තුළ දිස්වෙන දරුවෙකු වැනි යැයි සඳහන් වේ. **“දර්පණෙ උදකෙ භාණ්ඩෙෂු ච මණිෂු ච, බිම්බං හි උද්‍යතෙ තේෂු න ච බිම්බෝස්ති කුත්‍රචිත්, භාවාභාසං තයා චිත්තං මාගතෘෂ්ණා යථා නහේ, තසාතෙ චිත්‍රරූපෙණ ස්වප්තෙ චන්ධෝරසෝ යථා.”** (සද්ධර්මාලංකාර සූත්‍ර) යථෝක්ත සියලු කරුණුවලින් සනාථ කරනුයේ අප දකින, ශ්‍රවණය කරන, රසවිඳින,

ස්පර්ශ කරන භෞතික සත්තාවෙහි නිසරු භාවය යි. භෞතික ලෝකයෙහි ලබන සියලු අනුභූතීන් සිහින ලෝකයක අනුභූතීන්ට සමාන ය. ක්ලේශධර්ම සිහින ලෝකයෙහි මෙන්ම ප්‍රපංච ලෝකයෙහි ද දැකගත හැකිය. නිදසුනක් ලෙස සිහින ලෝකයේ දී අපට කවුරු හෝ පහර දෙයි ද, එවිට මනසෙහි ඇතිවන හිතියත් සැබෑ ලොවෙහි දී දඬුවමකට පරිවර්තනය වේ නම්, ඉන් ඇතිවන හිතියත් පෙන්වා දීමට පිළිවන. ඒ අනුව සිහිනලොව හිතියත් සැබෑලොව හිතියත් එකිනෙකට සමාන වේ.

සත්‍ය වශයෙන් නැති ලෝකයක් ඇතැයි පිළිගන්නා අපි ඇතැම් දෙයක ඇලෙමු. ඇතැම් දේ හෝ පුද්ගලයන් සමග ගැටෙමු. කැමති ප්‍රියජනක දේ ලබා ගැනීමට අපමණ වෙර දරමු. අකමැති අප්‍රියජනක දෙයට එරෙහි වෙමු. එහෙත් ලොව සියලු ක්‍රියාවන් අර්ථ ශූන්‍ය වේ. ලෝකය මායා ස්වරූප වන බැවින් මෙම යථාර්ථ සත්‍ය නියම වශයෙන්ම අවබෝධ කරගත් තැනැත්තා සියලු බාධක වලින් මිදේ. ඒ අනුව විවිධ දුක් කම්කටොළුවලින්, අවුල් වියවුල්වලින් ගහන මෙම විෂම ලෝකය අප විසින්ම නිමානය කරගත් මායාවකි. මිථ්‍යාවකි.

නමුත් සත්වාදී දාර්ශනිකයන් නිරන්තරයෙන් අවධාරණය කරන්නේ විෂය වස්තුවක් විඥානයන් දෙකක් ලෙසය. එම නිසා විෂය වස්තුවෙහිත් විඤ්ඤාණයෙහිත් ඇත්තා වූ වෙනස පිළිබඳ ඔවුහු බොහෝ සෙයින් සාකච්ඡා කොට ඇත. නමුත් විඥානවාදීන්ට අනුව විෂය වස්තුව හා ඒ පිළිබඳ විඥානය අතර වෙනසක් ඇතැයි පිළිගැනීමට නම් ඒ දෙක වෙන වෙනම ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට හැකි විය යුතුය. නිදසුනක් ලෙස, නිල් පැහැය හා නිල් පැහැය පිළිබඳ දැනුම යන අංශ දෙක අතර වෙනසක් පිළිගත හැක්කේ නිල් පැහැය හා ඒ පිළිබඳ දැනුම වෙන වෙනම ප්‍රත්‍යක්ෂයට ගොදුරු කර ගත හැක්කේ නම් පමණි. එහෙත් මේ දෙකම එක් ඝෂණයකින් ඇති වෙයි. නිල් පැහැය දකින විටම නිල් පැහැය පිළිබඳ දැනුම ඇති වෙයි. නිල් පැහැය පිළිබඳ දැනුමෙන් ම නිල් පැහැය වටහා ගත යුතු වෙයි. එබැවින් මේ දෙක වෙන වෙනම වටහා ගැනීමේ ක්‍රමයක් නැත. අප විෂය වස්තුවක් ඇතැයි පිළිගන්නේ ඒ පිළිබඳ දැනුමෙනි. එම දැනුමට කලින් දැනුමට පදනම් වූ විෂය වස්තුව පැවතීමේදැයි අපි නොදනිමු. විඥානයන් විඥෙයයන් එකටම පහළ වේ නම්, විඥානයෙන් විඥෙයයේ අන්‍යතරත්වය වටහා ගන්නේ කෙසේද **“සකෘත් සංවේද්‍යමානසා නියමෙන ධියාසහ විෂයසා තතොන්‍යත්වම් කෙනාකාරන සිද්ධාති”** (Pramāna Vārtika by Dharmakīrti.ed. R. Sāmskrtyāī, II, 338)

විඥානවාදීන්ගේ අන්‍ය වූ සත්වාදීන්ගෙන් කියැවෙනුයේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද විෂය වස්තුව ප්‍රත්‍යක්ෂ ක්‍රියාමාර්ගයෙන් ස්වාධීනව පවත්නා බවයි. බාහිර ලෝකයේ විෂය පදාර්ථ සත්‍ය වශයෙන්ම පවතියි. විඥානයේ ප්‍රත්‍යක්ෂමය ක්‍රියාමාර්ගය මගින් විෂය වස්තුවට කිසිදු ආකාරයක බලපෑමක් නො කෙරෙයි. ප්‍රත්‍යක්ෂය ආලෝකයට සමාන කළ හැකිය. ආලෝකයෙහි අදුරෙන් සැඟවී තිබෙන දේ දැකගත හැකිය. එම ආලෝකය ඊට කලින් අදුරෙහි පැවති විෂය වස්තුවට කවරාකාර වූ හෝ බලපෑමක් නො කරයි. හුදෙක් නිරාවරණය කොට දැක්වීමක් පමණක් කරයි. ආලෝකය අමුතුවෙන් විෂය වස්තු නිර්මාණය නොකරයි. පවත්නා විෂය වස්තුවක් හෙළිකර දැක්වීම පමණක් ආලෝකය මගින් සිදුවෙයි. එසේම ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් ද කෙරෙන්නේ විෂය වස්තුව පවත්නා සැටියෙන්ම විදහා දැක්වීමකි. කලින් ප්‍රත්‍යක්ෂ නොකළ විෂය වස්තුවක් ප්‍රත්‍යක්ෂ වනු ලැබීම හැර වෙනත් වෙනසකට පත්නොවී ප්‍රත්‍යක්ෂ ක්‍රියාමාර්ගයට ඇතුළු වෙමින් එහි අන්‍යතාව ඒ අයුරින්ම පවත්වා ගනියි. (The New Realism. P. 35.) ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් විෂය වස්තුව නිරාවරණය

වෙයි. නමුත් විෂය වස්තුවට එසේ නිරාවරණය වීමේ අවශ්‍යතාවක් නැත. විෂය වස්තුවේ ස්වභාවය තුළ එය ප්‍රත්‍යක්ෂ ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමුකර වීමේ කිසිදු බලපෑමක් නැත. එබැවින් විෂය වස්තුව වූ කලී ඊටම අයත් ලක්ෂණයන් තුළ ස්වාධීනව පවතින්නකි.

සත්වාදීන්ගේ මෙම මතය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් විඥානවාදීන් පවසනුයේ ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් බාහිරව විෂය වස්තුව පැවතී බව ඔප්පු කළ හැකි විය යුතු බවයි. එහෙත් විෂය වස්තුවක් කලින් පැවතී බව ඔප්පු කළ නොහැකිය. ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම තුළින්ම පමණක් එය සිදුකළ හැකිය. ප්‍රත්‍යක්ෂයට මුහුණ දීමෙන් අනතුරුව මිස ඊට කලින් විෂය වස්තුව අපට දැන නොහැකි ය. එබැවින් විෂය හා විෂයී දෙකක් යන මතය ප්‍රතික්ෂේප වෙයි. **“සංවේදනන බාහ්‍යත්වම් අතර්ථස්‍ය න සිද්ධස්‍යි. සංවේදනාත් බාහිරත්වෙ ස එව නතු සිද්ධස්‍ය”** (Pramāna Varlikālakāra by prajñākaragupta ed. R. Sāmskrtyāna, patina, P. 32.)

සත්වාදීහු විෂය වස්තුව හා ඒ පිළිබඳ දැනුම යන අංශ දෙක වෙන් වෙන්වූ සත්‍යතාවන්ය යන මතය ඔප්පු කිරීම සඳහා විවිධ තර්ක ඉදිරිපත් කරති. ඔවුන්ගේ එක් තර්කයක් වනුයේ විෂය වස්තු භෞතික ලක්ෂණයන්ගෙන් යුක්තය යනුයි. එහෙත් ප්‍රත්‍යක්ෂයට භෞතික ලක්ෂණ නැත. විෂය වස්තුවක් කුඩා හෝ මහත් විය හැකිය. දැඩි හෝ මෘදු විය හැකිය. ඒවා සාපේක්ෂ වශයෙන් එකිනෙකට ඇත් හෝ ලංවිය හැකිය. එහෙත් විඥානයක් ලොකු හෝ කුඩා, දැඩි හෝ මෘදු, දුර හෝ ළඟ යයි කියන්නේ නම් එය විභිඵවකි. විෂය වස්තුවට භෞතික විශේෂණ ඇතැයි යන සත්වාදී මතය විඥානවාදීහු ප්‍රතික්ෂේප කරති. මෙය විඥානවාදී ස්ථාවරය නිසිලෙස වටහා නොගැනීම නිසා සත්වාදීන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද තර්කයකි. විඥානය විෂය වස්තුව නිර්මාණය කරයි’ යන විඥානවාදී මතයෙන් කියැවෙනුයේ විඥානය භෞතික වූ විෂය වස්තු නිර්මාණය කොට බාහිර ලෝකයට ප්‍රධානය කරන බව නොවේ. විඥානයේ එක් එක් ප්‍රකාරයක් අප විෂය වස්තුවක් ලෙස ග්‍රහණය කරමු. විඥානය සෑම මොහොතකම විවිධ වූ ප්‍රකාරයන් හෙවත් ආකාරයන් ප්‍රක්ෂේපනය කරයි. සමුදුරු දිය දහර තුළින් තරංග මතුව එන්නාක් මෙනි. විෂයවස්තු ලෙස වූ බාහිරත්වයක් ඒවාට ඇත ද, ඒවා හුදෙක් විඥානයේ ප්‍රකාරයේම වෙති. මුහුදෙහි දියදහර හා තරංග අතර වෙනසක් විද්‍යමාන වුව ද තරංග වූ කලී දිය දහරින් වෙනස් වූවක් නොවේ. විෂය වස්තු ලෙස පෙන්වනු ලබන විඥාන ප්‍රකාරයන් නිර්මාණය වීමට වටා අන්‍ය වූ කාර්යයක් විඥානයට නොමැත. **“න ච විෂය ප්‍රතිභාසාත්ම උත්පත්තිම් මුක්ත්වා විඥාස්‍යාන්‍ය ක්‍රියාසති”** (Madyānta vibhāga Sutrabhāṣyatika. 1932, by Sthiramati, part 01, ed. V. Bhattacharya, P. 21.)

මෙහි දී අප විසින් අවධාරණය කළ යුතු කරුණක් වන්නේ විඥානයේ සම්භවය විඥානවාදීන් හා සත්වාදීන් විසින් දෙයාකාරයකින් පිළිගෙන ඇති බවයි. සත්වාදීන්ට අනුව විඥානය නිරාකාරය. විඥානයට ප්‍රකාරයන් හෙවත් ආකෘති නොමැත. ආකෘති ලෙස අප ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ විෂය වස්තුව සතු ඒවාය. මේවා සෘජුව හා අව්‍යවහිතව විඥානය මඟින් ප්‍රකට කරනු ලැබේ. එහෙත් විඥානවාදීන්ට විඥානය සාකාරය. විඥානයේ අකෘතිම විෂය වස්තු ලෙස පිළිගැනෙයි. විඥානයට අතිරේක වූ සත්තාවක් විඥානවාදීන් නොපිළිගන්නා බැවින්, ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද ආකෘති විඥානයට අයත් ඒවා විය යුතුය. විඥානය තමාගේම ආකෘතින් නිර්මාණය කරයි. විඥානයේ සංධාරය (අන්තර්ගතය) පිටතින් ආනයනය කරන ලද්දක් නොවේ. විඥාන අන්තර්ගතයෙහි පවත්නා වාසනා බීජ මුහුකුරා යමින් රූපාදී වශයෙන් ප්‍රතිභාසාත්මක වන විඥාන

ප්‍රවෘත්තියම පමණක් දක්නට ලැබේ. ඒ හැර රූපාදී වූ විෂය වස්තූ නැත. (ස්වඛිජ පරිපාකාද් රූපාද්‍යභාසම් විඥානම් පවතීතෙ තතු රූපාදිකොර්ථොස්ති)

විඥානයේ කිසිදු බලපෑමකට යටත් නොවී විෂය වස්තුව ස්වාධීනවම පවතී යන සත්වාදී මතය බණ්ඩනය කෙරෙන තවත් සාධකයක් ලෙස ස්මෘතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය විඥානවාදීන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ විෂය වස්තුවක් යළි ස්මරණය කිරීමට අපට හැකි වෙයි. ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ විෂය වස්තුවත්, ස්මරණය කෙරෙන විෂය වස්තුවත් අතර වෙනසක් නැත. හුදෙක් නිරාවරණය කිරීමේ කාර්යයට පමණක් විඥානය සීමා වේ නම්, කලින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ විෂය වස්තුවක් යළි හඳුනාගන්නේ කෙසේ ද, එම විෂය වස්තුව කලින් අප ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ එකක් බව අපට නොකිය යි. ඒ පිළිබඳව කිසිදු සලකුණක් විෂය වස්තුවේ නැත. විඥානය නිරාකාර වන විට ස්මෘතීන් ජනනය කිරීමට ඊට හැකියාවක් නැති වෙයි. එහෙත් සත්‍ය වශයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ විෂය වස්තුවක් යළි ස්මරණය කිරීමට හැකිවීමෙන් ඔප්පු වන්නේ විඥානය හුදු නිරාවරණයට පමණක් සීමා නොවන බවයි. විඥානය සාකාරවත් ය. ආකෘති නිර්මාණය කිරීමට විඥානයට හැකි වෙයි. මේ අනුව සත්වාදී මතය බැහැර කෙරෙන බව විඥානවාදීන්ගේ අදහසයි.

එසේම ස්වප්නයක දී අප දකින විෂය වස්තූන්ගේ ස්වභාවයට වඩා අප අවදියෙන් සිටින විට දකින විෂය වස්තූන්ගේ ස්වභාවයෙහි වෙනසක් නැති බව විඥානවාදීහු පෙන්වා දෙති. මේ අවස්ථා දෙකෙහිම විෂය වස්තු මානසික නිර්මාණයන්ටම අයත් වන බැවිනි. අපි ස්වප්නයෙහි දී ද අවකාශය තුළ ව්‍යාප්තිමත්ව කාලය තුළ ප්‍රවෘත්ත වන විෂය වස්තු දකිමු. එහෙත් ඒවා අනුභූතියට හසුවීමට වඩා අතිරේක වූ වාස්තවික සත්කාවක් ඒවාට නැත. විඥානවාදීන්ට අනුව ප්‍රබුද්ධ ලෝකයෙහි අපගේ අනුභූතීන්ගේ තත්ත්වය ද මීට වෙනස් නොවේ. ස්වප්නානුභූතියෙහි හා ප්‍රබුද්ධානුභූතියෙහි වෙනසක් නැත්නම් ඒ දෙක වෙන් කොට අප හඳුනා ගන්නේ කෙසේදැයි සත්වාදීහු අසති. ඔවුන්ට අනුව මේ අනුභූති දෙක අතර වෙනසක් තිබේ. අප ස්වප්නයෙන් අවදි වූ විට ස්වප්නානුභූතිය හුදු මානසික නිර්මාණයක් බව අපි අවබෝධ කරමු. එහෙත් ප්‍රබුද්ධ අනුභූතිය එසේ මානසික නිර්මාණයකැයි වටහා ගැනීමේ ක්‍රමයක් නැත. මේ හැර ප්‍රබුද්ධ අනුභූතියට ගොදුරු වන වස්තු ආනුභවික රීතීන්ට අනුකූලව පවතියි. ඒවා කිසියම් රටාවකට අනුව පවතියි. ස්වප්නානුභූතීන්ට එබඳු ආනුභවික නීතිරීති යටතේ පැවැත්මක් නැත. එබැවින් ආනුභවික විෂය වස්තුවල සත්‍යතාව පිළිගැනීමට සිදුවෙයි.

මෙහිලා විඥානවාදීන්ගේ පිළිතුර වන්නේ සත්වාදීන්ගේ ස්වප්නානුභූති විචාරය කිසිසේත් තම මතයට බලපෑමක් නොකරන බවයි. වෛඥානිකත්වය නීතිරීතීන්ට අනුගත වීම හෝ නොවීම තුළ පවතිනැයි අදහස් නොකළ යුතු ය. නිශ්චිත අවකාශයක් හා කාලයක් තුළ පවතිමින් ආනුභවික නීතිරීතීන්ට අනුගත වීම යමක සත්‍යතාව ඔප්පු කිරීමට සාධකයක් නොවේ. ස්වප්නානුභූතිය ද ඊට ආවේණික වූ නීතිරීති යටතේ පවතියි. ස්වප්න සංසිද්ධීන් වුවද හැම තැනම හැමවිටම සිදු නොවේ. විඥානවාදීන්ට අනුව මේ දෙකෙහි විවිධත්වය පවතින්නේ සත්‍යතාවේ ප්‍රමාණාත්මක වෙනස්කම් අනුව ය. ස්වප්නය සාපේක්ෂ වශයෙන් ප්‍රබුද්ධ අනුභූතියට වඩා සත්‍යාවෙන් හීනය. අනුභූතියක් අත්විඳිනතාක් එහි ඇති වෛඥානිකත්වය හඳුනාගත නොහැකි ය. ස්වප්නය මිථ්‍යාවක් ලෙස ගැනෙන්නේ ස්වප්නයෙන් අත්විඳිනු විට ය. එතෙක් එහි සත්‍යතාව අපි ප්‍රත්‍යක්ෂ කරමු. එසේම අපි ආනුභවිකය යි සලකන ලෝකයෙහි ජනතාව අවිද්‍යාව තුළ

සිටින තාක් ආනුභවිකත්වයෙහි පවත්නා මායාත්මක බව වටහා ගනිනැයි අපේක්ෂා කළ නොහැකි ය. යෝගාවාර ශික්ෂණයෙහි දැඩි සේ නියුක්ත වන විශේෂිත පුද්ගලයන් පමණක් හැම දෙයක් ම වෛඥනිකයයි වටහා ගන්නා අතර ආනුභවික අනුභූතීන්හි පවත්නා මායාත්මක බව ද ඔවුහු අවබෝධ කරති. එබඳු පුද්ගලයන්ට පමණක් ලෝකය ස්වභාවයකට වඩා අමුතු නොවේ.

විෂය වස්තුව යනු එය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනුවට වඩා වැඩියමක් නොවේ යන විඥානවාදී මතය සත්වාදීන්ගේ දැඩි විවේචනයට ලක් වූවකි. ස්වභාවයක දී විෂය වස්තු විඥානයෙන් බාහිරව පෙනෙනු ලැබුණත් ඒවා විඥානයේම හුදු ප්‍රක්ෂේපනයන් බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ නොහැකිය. මෙයම අප ප්‍රබුද්ධව දකින ආනුභවික ලෝකයට ද උපයෝගී කළ හැකි බව විඥානවාදීන්ගේ අදහසයි. සත්වාදීන් පවසන්නේ විඥානවාදී මතය ස්වභාවයේ හා ප්‍රබුද්ධ අනුභූතියේ මූලික වෙනස්කම් ඉක්මවා යන්නක් බවයි. ස්වභාවය හුදෙක් එය දකින පුද්ගලයාට පමණක් සීමා වූවකි. හැම දෙනාටම එකම විටක එකම සිහිනයක් දැකගත නොහැකිය. එහෙත් ප්‍රබුද්ධ අනුභූතියේ තත්ත්වය මීට වඩා වෙනස් ය. **“බහු චිත්තාලම්බනීභූතං එකං වස්තුසාධාරණම්, තත් බඳු නෙනකචිත්ත පරිකල්පිතං”** (යෝග සූත්‍ර භාෂ්‍ය, පිට. 15.) ආනුභවික ලෝකයේ විෂය වස්තුවක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම එක් පුද්ගලයකුට පමණක් හිමි වූ වරප්‍රසාදයක් නොවේ. එකම විෂය වස්තුව හැම දෙනාටම ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ හැකිය. සිහිනයක දී මෙන් ආනුභවික විෂය වස්තු පෞද්ගලික අනුභූතියක් බවට පත් වේ නම්, අනුභූතීන් ලබන පුද්ගලයන්ගේ තරමටම ලෝක සමූහයක් පැවතිය යුතු ය. එමෙන්ම එක් කරුණක් ගැන දෙදෙනෙකුට අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමේ ක්‍රමයක් ද නැති වනු ඇත. මෙහිලා විඥානවාදීන්ගේ මතය වන්නේ සත්වාදීන්ගේ ඊනියා පොදු ලෝකය යනු විවිධ චිත්තසන්නානයන්ගේ එකමුතුවක් පමණක් බවයි. පවතිනුයේ ලෝක සාමාන්‍යයක් පමණි. සෑම විඥානයක් ම තමාගේ ලෝකයක් නිර්මාණය කරයි. එක් කෙනෙකුගේ නිර්මිත ලෝකය හා තවත් කෙනෙකුගේ නිර්මිත ලෝකය ඇතැම් වැදගත් අංශවලින් සමාන වනු මිස සම්පූර්ණයෙන්ම සමාන නොවේ. සැබවින්ම ඇත්තේ ලෝක සාමාන්‍යකි. සත්‍ය වශයෙන් මේ ලෝකයෙහි උපලබ්ධි වන්නේ අනන්ත වූ බහුත්වයක් පමණි. විවිධ අනුභූතීන්ගේ ආංශික ඒකීයභාවයෙන් මෙම විෂම සමාජය ජනිතවෙයි. කෙනෙකුගේ ලෝකයට තවත් කෙනෙකුට ඇතුළත් විය නොහැකි බැවින් සුළු සුළු වෙනස්කම් සැලකිල්ලට නොගෙන අමතක කර දැමෙයි. තුලනය කර බැලීමට වෙනත් ක්‍රමයක් නොමැති බැවිනි.

ඥානය ස්වසංවේදීය හෙවත් තමා විසින්ම දැනගනු ලබයි යන විඥානවාදී මතයට එරෙහිව ද සත්වාදීන් විස්තර කරුණු දක්වා ඇත. සත්වාදීන්ට අනුව ඥානය එහි ස්වභාවයෙන්ම යමක් පිළිබඳ ඥානයකි. ඥානය හා යමක් අතර ඇති සම්බන්ධය සැබෑ සම්බන්ධයකි. ඥානය පමණක් පවත්නා එකම සත්තාව නම් ඥානයක් ඇතිවීමේ හැකියාව ද නැති වෙයි. ඉදින් නිල පිළිබඳ ඥානය හුදු සත්තාව නම් හා නිල් පැහැය එම ඥානය සමග තදාත්මය වේ නම් එවිට ද්විත්ව කාර්යයක යෙදීමට සිදුවෙයි. එනම් ඥානයට එහි ආකෘතිය (විඥප්තිය) ක් ලෙස නිල් පැහැය ප්‍රකේෂපනය කරමින්ම එය නිල් පැහැය ලෙස දැනගැනීමට හැකි විය යුතුය. මෙය වෙනත් ලෙසකින් කිවහොත් විෂයි ලෙසත්, විෂය ලෙසත් එකවිට ක්‍රියාත්මක වීමට සිදුවෙයි. මේ දෙක අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ ය. එකම දෙය එකවිටම දැනගන්නා හා දැනගනු ලබන දෙය (ඥය) වන්නේ කෙසේ ද? මෙය හරියටම පොරව තමාවම කපාගන්නාක් මෙනි. සත්වාදීන්ගේ මෙම විවේචනයට පිළිතුරු දෙන විඥානවාදීන් සඳහන් කරන්නේ ඥානය යනු එය මඟින්ම ප්‍රකේෂපනය කරන

ලද විශේෂිත අන්තර්ගතයක් ඇති එක් විඥප්තියක් යනුයි. එකම දෙය කෘත්‍ය දෙකක් එකවිට කිරීම පිළිබඳ විඥානවාදී මතයෙන් ප්‍රකාශ කරන්නේ විඥානයට තමාවම දැනගැනීමට හැකි වනු පමණක් නොව එය ඕනෑම ඥානයක් ඇති වීම සඳහා අවශ්‍යතාවක් ද වන බවයි. විඥානය විෂය-විෂයි බවට ද්විධාකරණය වෙයි. විෂයි විෂය පදාර්ථ දැකීමෙන්ම එහි ඥානය ගැන ද දැනීමක් ඇතිකරගත යුතුය. මේ කොටස් තුන එකම දෙයක කොටස් හෝ අංග නොවේ. වාස්තවික වීමත් එම (විෂය) වස්තුව ගැන දැනීමත් එකම කෘත්‍යයකි. නිල් පැහැය පිළිබඳ දැනුම වෙනත් දැනුමක් මගින් දත යුතු නොවෙයි. එසේ දත හැකි ද නොවේ. සෑම දැනීමක් ම ස්වසංවේදී වෙයි. විඥානයේ එක් කෘත්‍යයක් අනතුරු කෘත්‍යය මගින් දැනගත යුතු වේ නම් පූච්ඡණය තවදුරටත් විඥානයක් යයි කිව නොහැකි ය. අනන්තර ඝණය මගින් විඥානය ඇතිවන විට පූච්ඡණය විනාශ වී ඇති නිසා ය. ඥාන දැන ගන්නා විය යුතු ය. එවිට එය නැවත දැන ගත යුතු වීමේ අවශ්‍යතාව ද නැති වෙයි. ඥානය වූ කලී ස්වසංවේදී බැවිනි. ඥානය තමාවම ප්‍රකට නොකෙරේ නම් එය විෂය වස්තුවෙන් මුළුමනින්ම දුරුව සිටින්නක් විය යුතු ය. ආලෝකය විෂය වස්තුව ප්‍රකට කරයි. නමුත් එම ආලෝකය වෙනත් ආලෝකයකින් ප්‍රකට කළ යුතු වෙයි නම් එම ආලෝකවත් කිරීමේ ව්‍යාපාරයෙහි අවසානයක් නැති වෙයි. එහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ කිසිම දෙයක් නිරාවරණය නොවී පැවතීමයි. දැනීම යනු තත් ඝණයෙහිම එම දැනීම පිළිබඳවම සංඥා සහගත වීමයි.

බාහිර විෂය වස්තුවන්ගේ වාස්තවිකත්වය පිළිබඳ සංකල්පය බෙහෙවින් තහවුරු වූවකි. සාමාන්‍ය මනසට පුරුදු වී ඇත්තේ කිසිදු මානසිකත්වයකට සම්බන්ධ නැති වාස්තවික වශයෙන් සත්‍ය වූ විෂය වස්තුව ඇත්ත වශයෙන්ම පවත්නා බව දැකීමට ය. එබැවින් සත්වාදී මතය පහසුවෙන් බැහැර කළ හැකි නොවේ. එහෙත් එය පසුතැවීමකින් තොරව ඉවතලිය යුත්තක් බව විඥානවාදීන්ගේ අදහස යි. ඔවුනට අනුව විෂයවස්තුව වූ කලී විඥානයෙන් බැහැර වූ දේ ලෙස පෙනී යන නමුත් ඒවා නිසැකවම විඥානය මගින් තමාගේම නිර්මාණයන් ලෙස ඉදිරිපත් කරන දේයි. **(යදනත්තර් ඥෙයරූපම් තු බහිර්ත් අවභාසයනෙ.)**

විඥප්තිමාත්‍රතා සංකල්පය තුළ යම් වස්තුවක් පිළිබඳ විඥානයක් විෂය අභාවයෙන් ගොඩනැගෙන්නේ නම්, එය ස්වප්නයේ දී පමණක් බව දක්වයි. විෂය සහිතව විඥානයක් ගොඩනැගෙන්නේ නම් එහි දී කරුණු 02ක් සම්පූර්ණ විය යුතු බව ඔවුන් දක්වයි.

- 01. ඉඤ්ජිය හා විෂය සන්නිකර්ෂණය
- 02. මනස මගින් එහි දැනීම

මෙහි දී ප්‍රථම ඝණයේ දී ඉඤ්ජිය මගින් ඉන්ද්‍රියාර්ථ සන්නිකර්ෂණය සිදු වේ. දෙවනුව ඝණයක් තුළ මනස මගින් ඒ පිළිබඳ දැනීම් කාර්යය සිදුකරයි. ඉඤ්ජියාර්ථ සන්නිකර්ෂණය තුළ මනස මගින් කරන්නා වූ මෙතෙහි කිරීම සිදු නොවේ. මනස මගින් මෙතෙහි කරන විට ඉඤ්ජිය මගින් වන්නා වූ විෂය අනුභූතිය ද සිදු නොවේ. එනම් ඝණ දෙකක් එකට පහළ නොවන බැවිනි. මෙම නිසා ප්‍රත්‍යක්ෂයක් සිදුවිය නොහැක. ප්‍රත්‍යක්ෂයක් තුළ බාහිර වස්තුවේ අභාවය වන බැවින් සියලු බාහිර වස්තුව අසත්‍ය වේ. එය මිත්‍යාවකි. හුදු විඥප්තියක් පමණි. **"ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධිං ස්වප්නාදෙෆ - යථා සා ච යදා තදා- න සොථො දෘෂ්‍යතෙ තස්‍ය -**

ප්‍රත්‍යක්ෂක කතා මතම,” “උක්තං යථා තදාභාසා - විඥප්තිඃ ස්මරණං තතඃ - ස්වප්නේ දෘශ්විෂ්‍යාභාවං - නාප්‍රඥද්ධොවගච්ඡති,” “අනෙයානාධිපත්තේන - විඥප්තිකියමො මිථඃ - මිද්ධෙනොපහෘතං චිත්තං - ස්වප්නේ තෙනාසමං ඵලම්” (ඤාණසිහ හිමි, ඡේන්පිටගෙදර, 1964, විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධි, විංශතිකාකාරිකා, 16,17, 18 ශ්ලෝක, සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම, කොළඹ, පිට. 146.)

සියල්ල විඥප්තියක් වූ විට කිසිවෙකු විසින් තවත් කිසිවෙකු මරා දැමීම කෙබඳු වන්නේ ද? එහි දී ඇති වන්නා වූ පාපය කුමක් නිසා ඇති වේද? යන ගැටලුව ද විඥානවාදීන් හමුවේ ඇති වූ තවත් ගැටලුවකි. මෙයට පිළිතුරක් ලෙස විඥානවාදීන් දක්වන්නේ හිංසකයා සහ හිංසාවට ලක්වන තැනැත්තා පිළිබඳ හිංසා ක්‍රියාව වෛඥානිකත්වයට අදාළ වන බව යි. මෙහි දී හිංසකයෙක් හෝ හිංසාවට පත්වන තැනැත්තෙක් නොමැත. හිංසාව යනු එක් විඥප්තියකින් අනෙක් විඥප්තියට බලපෑමක් ඇති වීම යි. එක් විඥප්තියක් දෙවැනි විඥප්තිය කෙරෙහි බලපෑම් කරන විට ජීවිත විරෝධී ක්‍රියාවක් සිදුවිය හැක. එයින් “සභාග සන්තති විච්ඡේදය” සිදු වේ. එයට මරණය යැයි කියනු ලැබේ. මනසෙහි ශක්තියෙන් මනුෂ්‍ය ඝාතන ආදිය සිදුවන බව මෙයින් සනාථ කොට දක්වයි. පියාචාරිත්‍ර මෙන්ම මනස දියුණු කළවුන් මානසික ශක්තියෙන් මිනිසුන්ට සිහින පෙන්වති. “මරණං පරිඥප්ති - විශේෂාද් වික්‍රියා යථා, ස්මාතිලොපාදිකානෙයාභාං - පියාචාරිමානොවශාත්” (ඤාණසිහ හිමි, ඡේන්පිටගෙදර, 1964, විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධි, විංශතිකාකාරිකා, 19 ශ්ලෝකය, සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම, කොළඹ, පිට. 146.) භූතාවේෂ වීම් ආදිය සිදු කරති. වස්තුවක් නොමැති වුවත් මනස මගින් එම සිද්ධීන් සිදු කරන බව මෙහි දක්වා ඇත. එහෙයින් හිංසනාදී ක්‍රියාවන් වෛඥානිකත්වය තුළ අර්ථවත් වන බව විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධියෙහි දක්වා ඇත. “තථා පරිඥප්තිවිශේෂාධිපත්‍යාත් පරෙෂාං ජීවිතෙක්‍රියවිරෝධිනි කාවිද් වික්‍රියොත්පද්‍යතෙ, යයා සභාගසන්තතිවෙඡ්ඡාධ්‍යං මරණං භවතීති වෙනදිතව්‍යම්.” (ඤාණසිහ හිමි, ඡේන්පිටගෙදර, 1964, විඥප්තිමාත්‍රතාසිද්ධි, විංශතිකාකාරිකා භාෂ්‍යය, 19 ශ්ලෝකය, සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම, කොළඹ, පිට. 155.)

මෙහි දී වසුඛන්ධු හිමියන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන වැදගත් අදහසක් නම් දන්නා දෙය මෙන්ම දන්නා තැනැත්තා යනු දෙකක් නොව එකම සත්තාවක් යන්න ය. (චිත්‍රමසිංහ අනුර එන්. 2007, මහායාන බුදු දහමේ සමකාරීන අදාළත්වය, භාග්‍යයා - ගංගොඩ, පිළිමතලාව. පිට. 45) මෙම අවස්ථාද්වයම විඥානයෙන් ප්‍රභවයවන බව ඔහුගේ මතය යි. විඥානයෙහි පහළවීමෙන් ඉහත අවස්ථාද්වයම පහළවන අතර, එම අවස්ථාවන් යථාර්ථවත්ව අවබෝධ කිරීමෙන් බුද්ධත්වයට පත්විය හැකි බව සඳහන් කොට තිබේ. ඒ අනුව සියල්ල විඥානයෙහි යම් යම් ස්ථරයන් පදනම් ව බිහිව ඇත. සිහිනය එහි එක්තරා ස්ථරයක් වන අතර, අවදි වූ පමණින් එය අවබෝධ වෙයි. ලෞකිකත්වය අවබෝධ කරගත හැක්කේ ලෝකෝත්තර තත්වයට පත් වූ පසුය. ලෞකික ලෝකයෙහි සම්භවය වන සියලු දුක්වේදනා ලෝකෝත්තර තත්වයේ දී නිෂේධනය වෙයි. අප ලෝකෝත්තරත්වය අවබෝධ කර නොගැනීමෙන් ලෞකික ලොව අසාර වූ ප්‍රපංචයන්ගෙන් කැලඹී ඇත. එබඳු පසුබිමෙන් මිදීමට ලංකාවතර සූත්‍රය සහ විඥප්තිමාත්‍රතාවාදය ප්‍රකාශ කරනුයේ ආලය විඥානයෙහි වූ ක්ලේශයන් නැතිකර දැමීම ය.

ස්ථිරමති ආචාර්යන් වසුඛන්ධුගේ විඥප්තිමාත්‍රතා සිද්ධිවාදයට තිංශතිකාව රචනා කරමින් මිනිසුන් මායාත්මක ලෝකයකින් ආවරණය වී සිටීමට දුක්ඛ සම්භවයට මුල් වන්නා වූ කාරණාද්වයක් ඉදිරිපත් කරයි, එනම් ආත්මෝපචාරය සහ ධර්මෝපචාරය යි. “ආත්මධමොපචාරෝහි - විච්චො යඃ ප්‍රචර්තනෙ,

විඥානපරිණාමේ සෞ - පරිණාමා සව ක්‍රිධා” (ඥාණසිහ ස්ථවිර, හේන්පිටගෙදර, විඥප්තිමාත්‍රකා සිද්ධිවාදය - විශංකිකාව, ඇම්.ඩී. ගුණසේන සමාගම, කොළඹ , 1964, පිටු 159.) ක්ලේශාවරණ සහ ඥෙයාවරණ ප්‍රහීණ නොකිරීමෙන් යථෝක්ත උපචාර උද්ගත වෙයි. ක්ලේශාවරණ සහ ඥෙයාවරණ ප්‍රහීණ කිරීමට අවස්ථාද්වයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය. එනම්,

- i. පුද්ගල නෛරාත්මය
- ii. ධර්ම නෛරාත්මය

පුද්ගල නෛරාත්මය හෙවත් පුද්ගලයා ආත්මීය වශයෙන් නොගැනීමෙන් පුද්ගල නෛරාත්මය මතු වන අතර, ඉන් සක්කාය දෘෂ්ටිය ප්‍රහීණ වෙයි. ධර්මය ආත්මීය වශයෙන් නොගැනීම හෙවත් ධර්ම නෛරාත්මයෙන් අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ වෙයි. සක්කාය දෘෂ්ටිය සහ අවිද්‍යාව දුරුවීම කරණකොට මායාමය ලෝකයෙන් මිදීමක් යථාර්ථයේ පිබිදීම නම් බුද්ධත්වය අවබෝධ වෙයි. ක්ලේශාවරණයෙන් සිදුවනුයේ කෙලෙස් ආවරණය කිරීමයි. ඥෙයාවරණයෙන් සිදුවනුයේ නුවණ ආවරණය කිරීම යි. ඉහත අවස්ථාද්වයම යථාර්ථයට විරුද්ධ ය. යෝගාචාරීන් පුද්ගල සහ ධර්ම ආත්මීය වශයෙන් නොගැනීමෙන් මුල් බුදුසමයෙහි විග්‍රහයට පැමිණ තිබේ.

ප්‍රමුඛ පද: ධර්ම, චිත්ත, ආවරණ, ආත්ම, ස්වභාව

A Critical Study on the Problem of Memory among Buddhist Schools

Ven. Suriyawewa Wijayawimala

University of Kelaniya, Sri Lanka.

rev.wijayawimala833@gmail.com

The ancient Buddhism is known as the time before Buddhist disciples were divided into several sects in India. This could be identified as a division created by modern scholars. They indicate that Buddhist teachings of *Theravāda*, *Mahayāna* and *Tantrayāna* are further extension of teachings of Early Buddhism. Because of that various words have come with the intention of getting this matter clarified. Such as “*Primitive Buddhism*”, “*Pre-canonical Buddhism*” or “*Original Buddhism*” and “*Early Buddhism*” have been used in the introduction of Fundamental Buddhism. In addition to that as two main classifications in Buddhism known as *Northern Buddhism* and *Southern Buddhism*, further classification based on geographical factors. The divisions of *Hīnayāna* and *Mahāyāna* could be recognized as a classification done on path of freedom in Buddhism.

Statement of the Problem.

After passing away of lord Buddha, a great number of philosophical causes and reasons were brought about for arising schools of Buddhism. Among those philosophical disputes, the question of the Memory appears as an important dispute with special reference to individuals. Hence, Buddhist schools have to have a substantial answer for this inescapable question unwaveringly while protecting kernel of the Buddhist norm. As a result of going to provide new solutions for this problem, many of new concepts were included to the Buddhist philosophy by the schools of Buddhism. In relation to this fact, the *Encyclopedia of Asian Philosophy* has described the background and nature of the problem of memory which had to be faced by Buddhist scholars in the history of Buddhist philosophy thus; (i) ‘all compounded phenomena are impermanent (*anitya*)’, (ii) ‘All contaminated phenomena are suffering (*dukkha*)’, (iii) ‘All existents (*dhammas*) are without self (*anātman*)’. As being these teachings the major theories of Buddhism, scholastic

Buddhism has to be given necessary or acceptable answers while protecting the kernel of the Buddhist teachings.¹

It is very interesting to note that, schools of Buddhism had to introduce new concepts in order to resolve such kinds of problems in elaborating the Buddhist norm. Hence, the '*Pudgalavāda*' was accepted by a group of *bhikkhus* and the 'existence of three times (*Traikalika-asthitva*)' was accepted by the *Sarvāstivāda* tradition. Further, they created the concept that 'all subject and object matters are existing' in three periods of time.² The other sect who asserted that these conflicts were originated because of accepting the Abhidhamma tradition, therefore, they accepted only the Suttas as substantial and therefore, they were known as '*Sautrāntikas*. In fact, the concept of '*Bīja*' was introduced as the main solution for all psychological problems. The sect of *yogācāra* has resolved this problem by introducing the '*Ālayavijñāna*' (*Store-consciousness*). In relation to this there are many scholars have pointed out that, *Theravāda* response of memory can be identified through the concept of *Cittavīthi* and concept of '*Bhavaṅga citta*.' In considering the above points, it is appropriate to undergo different attitudes of *Pudgalavāda*, *Sarvāstivāda*, *Sautrāntika*, *Yogācāra* and *Theravāda* in briefly. In order to point out the problem of memory and solutions given for solving the problem, there are several sources can be assisted such as *Abhidharmakosabhāṣya*, A Discussion of The Five Aggregates (*Pañcaskandaprakaraṇa*) and A Discussion for The Demonstration of Action (*Karmasiddhiprakaraṇa*) of venerable *Vasubandhu*, venerable *Vasumitra*'s, Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist School (*Samaya-bhedopacaranacakra*) and also *Kathāvatthupparakaraṇa* of Theravādins.

Sarvāstivāda Buddhist Tradition.

Here, it is very interesting to pay our attention to the solutions given for resolving the problem of memory by the *sarvāstivāda* Buddhist tradition. It is a well-known fact that the early Buddhist

---

¹ *Encyclopedia of Asian philosophy*, p. 287 "These assumptions, in turn, generated certain problems that Buddhist philosophers were forced again and again to confront. Among these are: what ontological status to assign to the different *dharma*s that constitute the 'lexicon' of the Buddhist vision of reality; how to explain memory, karmic efficacy and personal continuity in the absence of a permanent self; how to evaluate knowledge and reason in a tradition that assumes that liberation must occur through trans-rational means; and how to relate an unconditioned, non-causal state like *nirvāna* to the dependently originated practices of the path and to basic onto-logical assumptions about impermanence and no-self."

² *Abhidharmakāśhaṃ, Pañcamaṃ kośasthānam, verse: 25.*

sarvakālāstitā uktatvāt dvayāt sadviṣayāt phalāt|
tadastivādāt sarvāstivādā iṣṭāḥ caturvidhāḥ|

term of the 'sati' (Pāli) or *smṛtiḥ* (Sanskrit) has been classified as a mental factor (*caitta*) out of the ten kinds of *mahābhūmika dharmas* which occurs in every mind invariably by the *sarvāstivāda* Buddhist school as follows.

1. *Vedanā* - feeling
2. *Cetanā* – volition
3. *Samjñā* - conceptual identification
4. *Chandaḥ* - desire for action
5. *Spr̥ṣo* - contact
6. *Matih* - intellect
7. *Smṛtiḥ* - memory
8. *Manaskāro* - the act of attention
9. *Adhimokṣa* – confidence
10. *Samādhiḥ sarvacetasi* – absorption or concentration³

Here, this occurrence of the term *smṛtiḥ* is recognized as memory in the *sarvāstivāda* Abhidhamma. According to *Collect Cox*, the *Smṛtiḥ* which is in the above-list that can be considered as an evidence for the increasingly development of psychological orientation of *Ābhidharmic* analysis with reference to the memory. On the other hand, *Padmanabh S. Jaini* comments that, in occurring of *sarvāstivāda Ābhidharmic* term of 'smṛtiḥ' (memory) as constant arising mental factor in human mind which is shown a kind of 'unfitness' when indicating since the memory of past. Further, he observes that however, in the latter part, venerable *vasubandhu* having apprehended the anomaly and recenses it by dividing into two group all *mahābhūmika dhammas*, in explaining the 'caitta' (mental factors) in his one overt work *pañcaskandhaprakara*.⁴ Therefore, our attention should be paid to the compilation of *pañcaskandhaprakara* in order to apprehend that idea clearly. "Among these, what are the events associated with citta? They are whatever events are associated with citta. And what are they? They are *Vedanā* (sensation), *cetanā* (volition), *samjñā* (conceptual identification), *chandaḥ*

---

³ *Abhidharmakośhaṃ, dvitīyaṃ kośasthānam, verse: 24*
vedanā cetanā samjñā chandaḥ spr̥ṣo matih smṛtiḥ/
manaskāro'dhimokṣaśca samādhiḥ sarvacetasi/

⁴ Gyasto, Janet, *In the Mirror of Memory*, p. 8

(desire for action), *sprśo* (contact), *matiḥ* (intellect), *smṛtiḥ* (memory), *manaskāro* (the act of attention), *adhimokṣa* (confidence), *samādhiḥ sarvacetasi* (absorption or concentration) Among these, the first five occur in every *citta*. The next five are certain only with specific objects-of-sense.”⁵ Accordingly, the first group is named five universal. (*sarvaga*) *dharmas*. Other five are called five particulars (*prati-niyataviṣaya*).⁶ Therein, the term (*smṛtiḥ*) has been interpreted as: ‘Non-forgetting of a range of events towards which there is acquaintance’ and ‘Certain kind of discourse of *citta*.’⁷ Therefore, the *smṛtiḥ* (memory) performs in distinctive terms such as *smṛtiḥ*, *anusmṛtiḥ*, *pratismṛtiḥ*, *smarana*, *asampramosatā* and *cetaso’bhilāpā* etc in *sarvāstivādins’* treatises.⁸

As the mentioned above, *smṛtiḥ* (memory) in the *Abhidharmakośa* has been defined under the mental events which are occurred in human mind invariably. In the *Abhidharmakośabhāṣya*, the same term has been interpreted as “*smṛtirālambanā-sampramosaḥ*” by venerable *Vasubandhu*. It means that, (*ālamhana*) “retention of” or (*asampramosaḥ*) “not letting drop the object.”⁹

In the *Sphutārthābhidharmakoṣavyākhyā* which is composed by the venerable *Yasomitra*, the term *smṛtiḥ* is identified under two meanings. The first is “*ālambanam mano na vismarati*” which means that the mind does not forget the object. The second is identified as “*tac cābhilapatīva, sāsmṛtiḥ*” which means that the *smṛtiḥ* can repeat it (object).¹⁰ Furthermore, the *Yogācāra* Buddhist philosopher venerable *Sthiramati* has defined the term *smṛtiḥ* in the sense of memory in his *Thriṃśtikā-vṛtti*. According to him, the term *smṛtiḥ* is so called because, a certain object which was previously experienced, does not let it forgets and also, which has the ability of recalling those objects. The experienced object is called ‘a conceived object’. ‘*Asampramosa*’ is so called because, it is the factor for non-dropping (those) objects. The object which was previously

⁵ *Pañcaskandhaprakara*, p. 66

⁶ *Abhi.bhās*, Vol. I, p. 333.

⁷ *Pañcaskandhaprakara*, p. 67

“What is (*smṛtiḥ*) memory? It is the ‘non-forgetting of a range of events towards which there is acquaintance’ and is a ‘certain kind of discourse of *citta*.’”

⁸ *Abhi.bhās*, Vol. I, pp. 335.

‘*Smṛti*’ is *smṛti*, *anusmṛti*, *pratismṛti*, *smarana*, *asampramosatā cetaso’bhilāpā*.

⁹ *Abhi.bhās*, Vol. I, p. 190.

Smṛti is non-failing with regard to the object; a *dharma* by virtue of which the mind does not forget the object, by virtue of which it cherishes it in order to so express it (*abhilasatīva*).

¹⁰ *Sphutārthā-Abhidharmakoṣavyākhyā dvitīyam kośasthānam*, verse: 24.

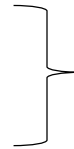
viśeṣanimittagrāha itī. viśayaviśeṣarūpagrāha ity arthāḥ.. smṛtirālambanāsampramosa itī. yadyogād ālambanam mano na vismarati, tac cābhilapatīva, sāsmṛtiḥ. (this is quoted from, Gyasto, Janet, *In the Mirror of Memory*, p. 55)

experienced is called ‘*vastu-pūrvānubhūtam*’. The ability of recollecting, rethinking, grasping those objects, is called ‘*abhilāpanatā*.’ When representing ‘*abhilāpanatā*,’ mind is totally established. Therefore, it is called ‘*avikṣepa-karmikā*’ (non-distraction of mindfulness)”¹¹

Furthermore, the *Abhidharmakośha* includes a very important discussion on the *smṛtiḥ* in connection with ‘*anusmaranavikalpa*’. In order to understand, it has to be paid attention to the previous stanza. “five consciousnesses always include *vitarka* and *vicāra*. The last three *dhātus* are of the three types. The other *dhātus* are free from the one and the other.”¹² According to commentary reading of this stanza, five consciousnesses means eye, ear, nose, tongue and body consciousness and three *dhātus* (*antyāstrayastriprakārāḥ*) are meant three elements viz. *mano dhātu*, *dharma dhātu* and *manovijñāṇa dhātu*. Out of the ten kinds of *mahābhūmika dhammas*, except these three elements five consciousnesses are associated *vitarka* and *vicāra*. Then, next stanza is clarified that, *nirūpanāvikalpa* (distinguishing) and *anusmaraṇāvikalpa* (recollecting) are free from *vitarka* and *vicāra*.¹³ Its *Bhāṣya* interprets it as follows.

“*svabhāvavikalpa* is *vitarka-vicāra*; *anusmaraṇavikalpa* is the memory associated with mental consciousness; *nirūpanāvikalpa* is non-absorbed *prajñā* of the sphere of the mental consciousness. In *kāmadhātu*, the five consciousnesses have only the first type of *vikalpa*: they, include memory, but not *anusmaraṇavikalpa*, for they are not capable of recognition; they include *prajñā*, but not *nirūpanāvikalpa*, for they are not capable of examination. *nyayānusāra* the nature of *svabhāvavikalpa* is *vitarka*.”¹⁴

Now, it can be concluded as follows;

¹¹ *Thriṃśtikā vṛtti: verse 10*

smṛtiḥ samstute vastuany asampramosaśḥ cetaso’bhilāpanatā. Samstutam vastu pūrvānubhūtam. ālambanagrahanāvipranāsakūranatvād asampramosah. Pūrvagrhitasya vastunah punah punar ālambanākārasmaranam abhilapanatā. abhilapanam evābhilapanatā. sa punar avikṣepakarmikā. ālambanābhilapane sati cittaśyā-lambanāntare ākārantare va vikṣepābhūvād avikṣepakarmikā.

¹² *Abhidharmakośham, dvitīyaṃ kośasthānam, verse: 32*

*savitarkavicārā hi pañca vijñānadhātavaḥ|
antyāstrayastriprakārāḥ śeṣā ubhayavarjitāḥ||*

¹³ *Abhidharmakośham, dvitīyaṃ kośasthānam, verse: 33*

They are free from *vikalpa* to the extent that they are free from *nirūpanāvikalpa* and from *anusmaraṇavikalpa*. They are dispersed mental *prajñā*, mental memory whatever it may be.

Nirūpanānusmaraṇavikalpenāvikalpakāḥ|

tau prajñāmānasī vyagrā smṛtiḥ sarvaiva mānasī||

¹⁴ *Abhi.bhas, Vol. I, p. 144.*

1. <i>Nirūpanāvikalpa</i> = <i>Mano vijñāna dhātu – prajñā</i> (wisdom)	<i>Avitarka</i>
2. <i>Anusmaraṇavikalpa</i> = <i>Mano dhātu - Smṛtiḥ</i> (memory)	<i>Avicāra</i>
3. <i>Svabhāvavikalpa</i> = <i>Pañca-vijñāna</i> (Five consciousness) →	<i>Vitarka</i> <i>Vicāra</i>

Here, the relationship between *smṛtiḥ* and '*Anusmaraṇavikalpa*, is explained in the following quotation.

“All mental memory (*Smṛtiḥ*), that is to say, the mental memory, is or is not concentrated. For, according to the School, the mental memory uniquely has for its object the thing previously experienced and does not take into consideration its name, according to the definition: "What is memory? Expression of the mind (*Cetaso'bhilāpaḥ*). The mode of existence of memory connected to the five consciousnesses is not an expression (*Abhilāpa*) of a thing previously experienced. It is thus not *Anusmaraṇavikalpa*.”¹⁵

***Vātsīputriya* Buddhist Tradition.**

In the Buddhist context, usually, the term Memory implies both the ability of recollecting past incidents of this life and previous lives. In relation to this, there has been a debate between the *vātsīputriyās* and the *sarvāstivādins* on account of the Memory. The *vātsīputriyās* questions that “If the self does not absolutely exist how can the momentary mental events (*cittas*) be capable of the remembrance or recognition of an object experienced (*anubhūta*) a long time ago?¹⁶ The answer was given by *vasubandhu* (the *sarvāstivādins*) as, “Memory and recognition are generated immediately, in a series, from a certain type of mind, when this type of mind arises from the idea of object already perceived and which one calls “object of the memory.” In relation to this answer, a question was again raised by the *vātsīputriyās* as “What is type of mind from whence memory immediately shoots up? The response of *Vasubandhu* is, the following conditions should be represented to arise memory (*smṛtiḥ*).

1. *Tadabhoga*: It is necessary that a bending of the mind be produced, an act of attention, towards the object.

¹⁵ *Abhi.bhas*, Vol. I, p. 145.

¹⁶ *Abhi.bhās*, vol. v. p. 1339

2. *Sadṛsa- samjñā*: It is necessary that the mind involves an idea resembling the object, in the case where one remembers by reason of resemblance (for example, I remember fire perceived a long time ago because the idea of fire is placed in my mind by the sight of present fire).
3. *saṃbandha-samjñā*: it is necessary that the mind involves an idea in relation to the object, in the case where one remembers without there being resemblance (for example, I remember fire because the idea of smoke is placed in my mind by the sight of smoke).
4. *Pranidhāna*: it is necessary that the mind involves a *Pranidhāna*, or resolution, an *abhyāsa*, or habit (for example, the resolution has been placed in the mental series, “I shall remember this at such a time”).
5. *Anupahata-prabhāva*: Also, when it is of this nature that is to say, when it presents the characteristic 1. and one of the characteristics 2 – 4 if the thought does not proceed from the idea of the object of memory that is to say, if the mind so envisaged is not produced in a series where the idea of a certain object has been laced by perception, if this mind does not proceed from this idea the mind cannot produce memory.¹⁷

Furthermore, the debate flows as follows.

Vātsīputriyās: How can one mind see and another mind remember? It is contrary that *Yajñadatta* remembers an object that *Devadatta* has seen.

Vasubandhu: That is right. There is no connection between *Devadatta* and *Yajñadatta*. Their minds are not in the relationship of cause and effect, as is the case for minds which form series. Indeed, we do not say that one mind sees an object and that another mind remembers this object, because these two minds belong to the same series. We say that one past mind, bearing a certain object, brings about the existence of another mind, the present mind, capable of remembering this object. In other words, a mind of memory is generated from a mind of seeing, as fruit is generated from the seed through the force of the last stage of the transformation of the series. This point has been clarified. Memory is generated after recognition.

Vātsīputriyās: In the absence of a soul, who remembers?

Vasubandhu: What do you understand by “to remember”?

Vātsīputriyās: To grasp an object by the memory.

---

¹⁷ *Abhi.bhās*, Vol. V, pp. 1339-40

Vasubandhu: Does “to grasp” differ from memory?

Vātsīputriyās: Memory is the agent of the action “to grasp”

Vasubandhu: We have explained what is the agent of this action: it is the cause of memory, namely a certain type of mind.

Vātsīputriyās: But, if it is only a certain type of mind that is the cause of memory, how can one say that *Caitta* remembers?

Vasubandhu: One gives the name *Caitta* to a series; a mind of memory is generated, in this series, from a mind of seeing, and by reason of this fact one says that *Caitta* remembers.

Vātsīputriyās: In the absence of a soul, whose is the memory?

Vasubandhu: What is the sense of the genitive “whose”?

Vātsīputriyās: This genitive designates its master.

Vasubandhu: Explain by an example how you understand that someone is the master of memory.

Vātsīputriyās: As *Caitta* is the master of the cow.

Vasubandhu: In what is *Caitta* the master of the cow?

Vātsīputriyās: In that he directs and employs the cow as he pleases.

Vasubandhu: To what then is the memory directed and employed by a master, for whom you search with great pains.

Vātsīputriyās: It is directed and employed on the object that one wants to remember (that is to say, it is employed on remembering).

Vasubandhu: To what purpose?

Vātsīputriyās: For the purpose of memory.

Vasubandhu: What idle talk! I direct and employ a certain thing with a view to the same thing! Explain to me then how memory is employed: do you want to say that one transmits it to a certain place? Do you want to say that one causes it to be produced?

Vātsīputriyās: Memory does not die out; it is then not transmitted. One causes it to be produced.

Vasubandhu: What you call “master” is then simply the cause, and what you call “subject” is simply the result. In fact, the cause, by its command, operates the result; it is then “master”; and the result, in that it is

subordinate to the cause at the moment of its arising, is called “subject.” Since the cause suffices as master, why require a self to which you could attribute memory? Memory belongs to whatever causes memory. Complexes of *samskhāras*, or the five *skandhas* forming a homogeneous series, are called “*Caitta*” and “cow.” One says that the *Caitta*-series possesses the cow-series, because the *Caitra*-series is the cause of the geographic displacement and the various changes of the cow-series. There is not there any one, real entity “*Caitta*,” nor another entity called “cow;” there is not, for the *Caitta*-series, any quality of owner or master outside of its quality of cause.¹⁸

According to the above conversation, it is highlighted that The *Vātsīputriyās* maintain the problem of memory by using their belief of *Pudgala* (person) and on the other hand, the *Sarvāstivādins* also tries to maintain the same problem by providing concept of same series of *caittās* or ‘*Caitta-santati*’.

When considering, the all above factors, it can be identified that the *Sarvāstivādins* have endeavored to maintain the problem of memory by developing the term *Smṛtiḥ* as successful solution. It can be distinguished by paying our attention on comment which given by P.S. Jaini as thus “we already have referred to *Vasubandhu*’s brief definition of *Smṛtiḥ* and how it was understood as mindfulness by the *Vaibhāsikas*. However, in his appendix to the *Abhidharmakosabhāsyā*, called the *Pudgalaviniscaya*, *Vasubandhu* provides us with detailed material on *Smṛtiḥ*, not as he defined it earlier as mindfulness, but as memory of the past. The context for his account of memory is provided by the *Pudgalavādin Vātsīputriyās*, the Buddhist heretic, who apparently uses the phenomenon of *Smṛtiḥ* as a valid ground for his doctrine of a durable entity called *pudgala* (translated variously as “person,” “self,” or “soul”).¹⁹

***Sautrāntika* Buddhist Tradition.**

The school of *Sautrāntikas* which has originated from the *hīnayāna* school, the attention can be paid at two important sources which are called *Abhidharmakoṣabhāsyā* and *Karmasiddhiprakaraṇa* of venerable *Vasubandhu* and ‘*Samaya-bhedopacarana-cakra*’ (Origin and doctrines of Early Buddhist Schools) of *Vasumitra* in studying the provenance of the *Sautrāntikas*. According to the *Vasumitra* there are five reasons have been adopted to be known as the *Sautrāntika* Buddhist tradition as follows;

¹⁸ *Abhi.bhās*, Vol. V. pp. 1340-42

¹⁹ Gyasto, Janet, *In the Mirror of Memory*, p. 49

1. *Skandha* transmigrate from former to the latter. Hence, they are identified as *Sankrāntivāda*. (Transference of *Skandhas*).
2. Apart from *Āryan* paths there is no eternal destruction of the *Skandhas*.
3. There are *Mūlāntikaskandhas* (the origin of the five adventitious aggregates) and also the *Ekarasaskandhas* (*Skandha* of the one taste (subtle-consciousness or *suksmacitta*)).
4. An average man (*Prathajjana*) also possesses the potentiality of becoming a Buddha (lit. in the state of an average man there are also divine things *āryadharmas*.)
5. There are the *Paramārtha Puggalas*.²⁰

In the early Buddhism, the term *bīja* (seed) has been mentioned in several places in connection with the defilements. In order to answer all kinds of psychological problems, the *sautrāntikas* has developed the theory of *bīja* (seed) by following early Buddhist teaching of dormant Dhammas (*anusaya*). According to comment of Masuda, is explained by attending on the commentary of ‘the Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist School’ that the *skandhas* are synonymous with *bīja*.²¹ The *sautrāntikas* explain the operation of *kusala* and *akusala dharmas* by speculating a theory of seeds. There are three kinds of seeds:

1. Seeds of evil (The seeds of evil (*akusala-bīja*) are called *anusaya*.)
2. Seeds of good (the seeds of good are called *kusala-dharma-bīja*.)
3. Those which are indeterminate. (*abyākata*)²²

Further, a number of prominent ideas can be seen in the *Abhidharmakośabhāṣya* in order to understand the characteristics of the activity or function of seeds theory of *Sautrāntikas*. Following four qualities are mentioned.

- i. The seeds of defilement have not been uprooted through the Path of the Saints.
- ii. The seeds of defilement have not been damaged by means of the worldly path.

---

²⁰ *Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist School*, pp. 66-67

²¹ *Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist School*, pp. 67-68

²² *Abhidharmadīpa*, p, 103

iii. The seeds of innate good have not been damaged through false views.

iv. The seeds of good “obtained through effort” are in good condition at the moment when one wants to produce this good.²³

In relation to this clarification, *Sarvāstivādins* raised a question that ‘but what should we understand by “seeds”? The *sautrāntikas* replied as follows.

“By seeds we understand *nāmarūpa*, that is, the complex of the five *skandhās*, capable of generating a result, either immediately or mediately, by means of the *parināma-visesa* of its series. The series is the *samskāras* of the past, the present and the future, in relation to causality, that constitutes an uninterrupted series. The *parināma*, or the evolution of the series, is the modification of this series, the fact that this series arises differently from itself at each moment. The *visesa*, or culminating point of this evolution, is the moment of this series that possesses the capacity of immediately producing a result.”²⁴

From these factors, it becomes more explicit that theory of seeds of *Sautrāntikās* has been used for all problems which were arisen in relation to the identity of beings. Therefore, we can speculate that the theory of seeds can be considered as the solution for the problem of memory which was arisen among the Buddhist schools.

***Yogācāra* Buddhist Tradition.**

The *Yogācāra* school of Indian Buddhism, has taken much effort to give solution for the problem of memory of the individuals by concerning on other solutions given by schools of Buddhism. There are several terms such as *smṛtiḥ*, *viññapti*, *vāsanā* and *bīja* etc. have been discussed under the connection with the memory in the *yogācāra* Buddhism. Here, it is tried to make an inquiry by attending on the *viṃśatikā* and *thriṃśatikā viññptikārikās* which composed by the venerable *Vasubandhu* and also *Mahāyāna* Buddhist text of *Lankāvatārasūtra*.

According to the venerable *Vasubandhu*’s point of view, from the term of *smṛtiḥ* is delineated that experiences or conceptualities that experienced through the sense bases. In other words, the memory (*smṛtiḥ*) should be apprehended as what is previously experienced. In the *Yogācāra* Buddhist philosophical treatises are of similar terms like, *viññapti*, *vāsanā*, *citta*, *viññāna* and *bīja*.

---

²³ *Abhi.bhās*, Vol. I, pp. 210-11.

²⁴ *Abhi.bhās*, Vol. I, pp. 211-12.

These factors have been undergone to the discussions in detail by many *Mahāyana* philosophers in connection with the memory. Venerable *Vasubandhu* imparts that, in explaining the way of perceiving objects with the awareness of mind, one can experience immediate knowledge (*pratyaksa*).²⁵ Therefore, all experiences or conceptualities of one, are apparently become as ‘*vijñapti*’. According to veteran Buddhist scholars, *Yogācāra* concept of *vijñapti* is firstly used in the *Sarvāstivāda* Abhidhamma as a particular condition of Karma by venerable *Vasubandhu* and however in the *Yogācāra* Buddhism, it refers to indicate (objects) “Manifest to any consciousness.”²⁶ This ‘*vijñapti*’ (experiences or conceptualities) is given rise to arise one’s memory. Which means that, one’s memory (*smṛtiḥ*) is always arisen by associating ‘*vijñapti*’. Also, venerable *Vasubandhu* distinguishes ‘memory’ in the terms of *vijñapti*. The following instance is quoted from the *Viṃśtikā-vijñapti-kārikā* to clarify it further. “As such, a concept is said to reflect that (experience). Memory arises therefrom. One who is not awakened does not realize the absence of the object of perception in dream.”²⁷ In considering commentary of the above treatise, has denoted the above appeared verse has been denoted in detail. According to that, there are many elements are produced by the mental ‘*mano vijñapti*’²⁸ such as, exercise of thought (*vikalpābhyaśa*), dispositional tendencies (*vāsanā*) etc. The ‘sensible muchness of any object’ is accelerated by these elements which are born in one’s mind.²⁹

It is important to study the relationship between the mind and object according to the *Lankāvatārasūtra*. It explains that, eight kinds of *vijñānas* can be separated into two kinds of *vijñānas*. Those two are called *khyati-vijñāna* (perceiving *vijñāna*) and *vastuprativikalpa-vijñāna*. Although, the *vijñāna* is divided into two groups, the Buddha elucidates (in *Lankāvatāra*) that,

²⁵ *Viṃśtikā vijñapti kārikā: verse 16*

Pratyaksa-buddhīh svapnā dau yathā sā ca yadā tadā,

na so'rtho drsyate tasya pratyaksatvam katham matam.

²⁶ Narain, A.K, *JIABS Vol.9*, 1986, “*The Meaning of Vijñapti in Vasubandhu's Concept of Mind*” by Bruce Cameron Hall, University of Wisconsin, Madison, USA. PP. 7-23

²⁷ *Viṃśtikā vijñapti kārikā: verse 17*

Uktam yathā tad-ābhāsā vijñāpiti smaranam tatah,

svapne drg-visayābhāvam nāprabuddho 'vagacchati.

²⁸ *Viṃśtikā vijñapti kārikā: verse 1.*

Vijñāpiti -mātram-eva-etad-asad-artha-avabhāsanām.” This is mere representation of consciousness, Because of the unreal appearance of objects.

²⁹ *Viṃśtikā vṛtti: verse 17*

Vinā-āpi-arthena yathā-artha-ābhāsa cakśur-vijñāna-ādika vijñāptir-utpadyate tathd-uktam. Tato hi vijñāpteh smṛti samprayuktā tat-pratibhāsa-eva rūpadivikalpika mano- vijñāptir -utpadyat'iti na smṛtyutpādād-artha-anubhavah sidhyati.

there is no difference between these two *vijñānas*.³⁰ In the *sūtra*, there are three modes of consciousnesses have been distinguished based on characteristics of *vijñānas*.³¹ Those three kinds of *vijñānas* and two kinds of *vijñāna* or *khyativijñāna* and *vastuparivikalpa vijñāna* (eight kinds of *vijñāna*) can be compared with adding cessation of *ālayavijñāna* or the pure state of *vijñāna* (*mūlavijñāna*) which has been mentioned in the *sūtra* by lord Buddha, as follows.

Three modes of <i>vijñāna</i> .	Two divisions of eight <i>vijñānas</i> .
1. The <i>vijñāna</i> as evolving.	1. <i>Khyati-vijñāna</i> - the perceiving consciousness functions by reason of the evolution of the unfathomable memory. (mysterious habit-energy or <i>Acinya-Vāsanā</i>)
2. The <i>vijñāna</i> as producing effects	2. <i>Vastuprativikalpa-vijñāna</i> - the object discriminating consciousness functions by reason of discrimination of an objective world, and on account of the habit-energy or memories (<i>vāsanā</i>) expanding diffusely (<i>prapañca</i>) since beginning-less time.
3. The <i>vijñāna</i> as remaining in its original nature	The cessation of the <i>ālayavijñāna</i> 's variously accumulating habit-energy which is generated when unrealities are discriminated. (<i>mūlavijñāna</i>)

In

accordance with the above teaching of the *Lankāvatārasūtra*, the *vāsanā* (memory) is being played kernel role of existing of individuality.

The '*vāsanā*' (*memory*) is produced by the *manovijñāna* by perceiving and grasping objects from the external world. It brings about to accumulate the Karma. Therefore, *ālayavijñāna* can be regarded as a resultant consciousness (*vipāka-vijñāna*) and which depends on the *manovijñāna*.

³⁰ Lankāvatāra Sūtra, pp. 33-34

Mahamati, in the *Vijñānas*, which are said to be eight, two functions generally are distinguishable, the perceiving and the object-discriminating. As a mirror reflects forms, Mahamati, the perceiving *Vijñānas* perceives (objects). Mahamati, between the two, the perceiving *Vijñānas* and the object-discriminating *Vijñānas*, there is no difference; they are mutually conditioning. Then, Mahamati, the perceiving *Vijñānas* functions because of transformation's taking place (in the mind) by reason of a mysterious habit-energy, while, Mahamati, the object-discriminating *Vijñānas* (38) functions because of the mind's discriminating an objective world and because of the habit-energy accumulated by erroneous reasoning since beginning-less time.

³¹ Lankāvatāra Sūtra, p. 33

“Three modes are distinguishable in the *Vijñānas*: (1) the *Vijñāna* as evolving, (2) the *Vijñāna* as producing effects, and (3) the *Vijñāna* as remaining in its original nature.”

Then, it is an obvious fact that, one's memory is solely performed by associating the *manovijñāna*. Following instance will clarify it properly.

“According to my teaching, *Mahamati*, the getting rid of the discriminating *manovijñāna* this is said to be *nirvāna*. *Mahamati* said: Does not the Blessed One establish eight *vijñāna*? The Blessed One replied: I do, *Mahamati*. *Mahamati* said: If eight *vijñāna* are established, why do you refer to the getting-rid of the *manovijñāna* and not of the seven (other) *vijñānas* (as well)? The Blessed One said: With the *manovijñāna* as cause and supporter, *Mahamati*, there rise the seven *vijñānas*. Again, *Mahamati*, the *manovijñāna* is kept functioning, as it discerns a world of objects and becomes attached to it, and by means of manifold habit-energy or memory (*vāsanā*) it nourishes the *ālayavijñāna*.”³²

This definition is concluded the essence of theory of the mind in *Mahāyāna* Buddhism. It highlights mainly three characteristics.

1. *The ālayavijñāna* and other six *vijñānas* depend on *manovijñāna*.
2. *The ālayavijñāna* is nourished by the *manovijñāna*, by discerning objects.
3. *The ālayavijñāna* is enshrined those objects as memories by name of *acintya-vāsanā* (habit-energy or memory) by functioning the *manovijñāna* and empirical *vijñāna*.

By explaining of the dreaming (*svapne drg-visayābhāvam nāprabuddho'vagacchati*) the *viṃśtikāvṛtti* says that the world is a form of ‘*Manovijñapti*’ of one mind itself. Whatever one cognizes, those are called mere mental images. It is explained by giving an example as; when one is sleeping, and dreaming, he feels that the dream is really existing. However, after awaking from the asleep, he feels that, it is a mere dream. Similarly, until one attains into the *Nirvāna* (*emancipation*), he is in a state of *Sansāric* dream.³³ It properly explains as thus; ‘The world is totally asleep. It is a sleep characterized by the habit of vainly distinguishing between subject and object. The world so asleep sees unreal objects, just as in a dream. As long as it is not awoken it cannot properly realize the unreality of those objects. The supramundane-intuitive knowledge will act as a remedy to this sleepiness. When through such knowledge one is awakened, the previously

---

³² Lankāvatāra Sūtra, p. 109

³³ Viṃśtikā vṛtti: verse 17

Yadi yathā svapne vijñptir-abhūta-artha-viśaya tathājāgarato'pi syāt-talhādeva tad-abhāvam lokaiḥ svayam-avagacchet. Na ca-evam bhavati. Tasmān na svapna iva-artha-upalabdhiḥ sarvā nirarthikā.

attained impure, mundane, knowledge will vanish, and consequently one will properly realize the unreality of the mistaken objects. Thus, the dream-experience and the waking experience are similar to each other.³⁴

***Theravāda* Buddhist Tradition**

The *Theravāda* Buddhist school is known as the oldest school in the history of the Buddhist Philosophy. However, according to some recent scholars, the *Theravāda* Buddhist tradition has been silent on the crucial problem of memory. It clarifies as follows.

“The *Theravādin* Abhidhamma texts are totally silent on this matter, although their notion of the *Bhavaṅga* (lit., “constituent of becoming”) consciousness could have been exploited to serve this purpose. As is well known, the *Theravādins* propose a theory of perception whereby a series (*vīthi*) of several mental events (*citta*) with the same object is maintained, after which the basic consciousness resumes until the next series begins. The series (of mental events) can be maintained for as many as seventeen moments when material objects are cognized (*pañca- vijñāna*), or even longer for a mental cognition (*Manovijñāna*).”³⁵

Although, the *sarvāstivādins* introduced the term ‘*sati*’ as memory in accordance with the early Buddhism, the *Theravāda* Buddhist philosophers have developed the early Buddhist term of ‘*saññā*’ as memory of the individuals.³⁶ The ‘*sati*’ is frequently translated as ‘mindfulness’. The *Theravāda* Abhidhamma tradition has tried to omit the sense of memory from the ‘*sati*’ in composing their Abhidhamma treatises.

As it was mentioned early, the *Sarvāstivāda* tradition solved this problem of memory including the *Smṛtiḥ* into their Abhidharma exposition of *Mahābhūmika Dharma*. According to them, mindfulness (*sati*) can be presented in both wholesome and unwholesome consciousness. However, Theravādins are reluctant to include the ‘*sati*’ into seven universal mental factors (*Sabbacittasādhāraṇa*) accordingly. According to Theravādins the ‘*sati*’ occurs only in wholesome consciousness. It cannot be occurred with the unwholesome consciousness. The reason

---

³⁴ Viṃśatikā *vṛtti*: verse 17

Evām litatha-vikalpa-vāsanā-nidrayā prasupto lokah svapna iva abhutam artham paśyana prabuddhas-tadabhāvam yathāvan-na-avagacchati. Yadā lu tat-pratipaksa – lokottara – nirvikalpa – jhāna – lābhāt - prabuddho bhavati tadā lad-praṣṭa labdhaaśuddha - laukika - jñāna – samnkhībhāvāt – visayo - abhūvam yathāivadaivaragacchati-iti samānametat.

³⁵ Gyasto, Janet, In the Mirror of Memory, p,

³⁶ Nyanaponika, Abhidhamma Studies, pp. 111-18; Janet, Gyasto, The Mirror of Memory, pp. 61-66

is for that, it is invariably beautiful. Therefore, they included the ‘*sati*’ into the list of *sobhana cetasika*. (beautiful mental factors). They developed the ‘*saññā*’ because, it is considered as one aggregate out of the five. It should be mentioned here that *citta* (consciousness), *cetasika* (mental factors) and even definitions of *rūpa* (matters) indicated in *Theravada* Abhidhamma are not exceeding five aggregates (*pañcakkhandha*).³⁷ By considering all these circumstances, the ‘*saññā*’ was included into the seven universal mental factors (*Sabbacittasādhāraṇa*) by *Theravāda* Buddhism.

By overlooking all these new concepts, the *Theravāda* tradition has introduced ‘*Saññā*’ as the solution for the problem of memory. The *Theravādins* have shown and understood that the unsuitability of the term ‘*sati*’ in interpreting as the memory, they have chosen the most relevant term ‘*Saññā*’ as the memory. As it is one aggregate out of the five aggregates, it was included into the list of seven universal mental factors (*sabbacittasādhāraṇa cetasika*) without any hesitation. Nevertheless, the memory is a very complex process. It cannot be represented by a single term. Therefore, in the fifth century (5th AD) ‘*Saññā*’ has been developed under the seventeen kinds of mind moments by Venerable *Buddhaghosha* and his successors of the *Theravāda* Buddhist Tradition. When it comes to the twelve centuries (12th AD), it has been developing more broadly. By attending the development of *cittavīthi* from the early Buddhism, one can surmise that the term *Tadārammaṇa* has been included into the *Cittavīthi* (cognitive process) in the era of writing commentaries (5th AD). As we quoted above Jaini’s definition on *Theravāda* mental series has been commented by Janet Gyasto as thus; “...Jaini, whose article introduces the problem of memory of the past in the Abhidharma literature as a whole, suggests that the “having the same object” (*tadārammaṇa*) moment of the Theravada “mental series” could also perform the function of registering and consigning the object of perception to memory.”³⁸ The term *tadārammaṇa* is parallel with the *bhavaṅgacitta* (life-continuum). According to the *visuddhimagga* of *Buddhaghosa* *thera*, shows us that as thus; “At the end of the impulses, if the object is a very vivid one in the five doors, or is clear in the mind door, then in sense-sphere beings at the end of sense-sphere impulses resultant consciousness occurs through any condition it may have obtained such as previous kamma, impulse consciousness, etc., with desirable, etc., object. (It occurs thus) as one among the eight sense-sphere resultant kinds with root cause or the three-

---

³⁷ *Galmangoda, Sumanapala, Ābhidhammika Vivaraṇa*, p. 119

³⁸ Gyasto, Janet, *The Mirror of Memory*, p. 8

resultant mind-consciousness elements without root-cause and it (does so) twice or once, following after the impulsions that have impelled, and with respect to an object other than the life-continuum's object, like some of the water that follows a little after a boat going upstream.”³⁹

The *bhavaṅgacitta* is the most salient factor of one’s life.⁴⁰ Therefore, memory is solved by the *bhavaṅgacitta* in the *Theravāda* Abhidhamma by making link to the term *tadārammaṇa*. Therefore, many veteran intellectuals, *Theravāda* tradition tends to reserve the problem of memory by introducing the theory of *bhavaṅga* and seventeen kinds of mental process (*cittavīthi*) of human mind.⁴¹ The following instance is strong enough to clarify the aforementioned.

“*bhavaṅga citta* is the hidden repository of all impressions and memories of thoughts that pass through the *vīthi citta* or conscious mind. All experiences and tendencies are stored up there, but from there they sometimes can exert an influence over the conscious mind without the conscious mind’s being aware of the source of this influence. The Buddhist *bhavaṅga citta* is not identical with the unconscious of Western psychology, although in very many respects they are similar. *bhavaṅga citta* is wider in scope than the Western unconscious, nor do the *vīthi citta* and *bhavaṅga citta* operate together at the same time, these two states of mind being conditioned by each other.”⁴²

By considering the all factors mentioned above, it can be concluded that Although, the *sarvāstivāda* Buddhist tradition has tried to answer the problem of memory by developing the

---

³⁹ Bhikkhu Nyānamoli, *The path of purification*, p. 462 *Visuddhimagga*, (VRI) p. ii, 86. “*Javanāvasāne pana sace pañcadvāre atimahantaṃ, manodvāre ca vibhūtamārammaṇaṃ hoti, atha kāmāvacarasattānaṃ kāmāvacarajavanāvasāne iṭṭhārammaṇādīnaṃ purimakammajavanacittādīnaṃ vasena yo yo paccayo laddho hoti, tassa tassa vasena aṭṭhasu sahetukakāmāvacaravipākesu tīsu vipākāhetukamano-viññādhātūsu ca aññataraṃ paṭisotagataṃ nāvaṃ anubandhamānaṃ kiñci antaraṃ udakamiva bhavaṅgassārammaṇato aññasmiṃ ārammaṇe javitaṃ javanamānubandhaṃ dvikkhattuṃ sakiṃ vā vipākaviññānaṃ uppañjati.*”

⁴⁰ Bhikkhu Nyānamoli, *The path of purification*, p. 462 “At the end of registration the life-continuum resumes its occurrence. When the (resumed occurrence of the) life-continuum is again interrupted, advertent, etc., occur again, and when the conditions obtain, the conscious continuity repeats its occurrence as advertent, and next to advertent seeing, etc., according to the law of consciousness, again and again, until the life-continuum of one becoming is exhausted. For the last life-continuum consciousness of all in one becoming is called *death (cuti)* because of falling (*cavanatta*) from that (becoming). So, that is of nineteen kinds too (like rebirth-linking and life-continuum). This is how the occurrence of nineteen kinds of resultant consciousness should be understood as death.”

⁴¹ Gyasto, Janet, *In the Mirror of Memory*, p. 54 The *Theravādin* Abhidhamma texts are totally silent on this matter, although their notion of the *Bhavaṅga* (lit., “constituent of becoming”) consciousness could have been exploited to serve this purpose. As is well known, the *Theravadins* propose a theory of perception whereby a series (*vīthi*) of several mental events (*citta*) with the same object is maintained, after which the basic consciousness resumes until the next series begins. The series (of mental events) can be maintained for as many as seventeen moments when material objects are cognized (*pañca- viññāna*), or even longer for a mental cognition (*Manoviññāna*).

⁴² Gunaratna, V. F., *Rebirth Explained* p. 16.

early Buddhist term of “*sati*” as memory, it seemed not so strong enough to solve the problem. On the other hand, *Pudgalavādins*’ theory of ‘existence of a person’ was directly supported for the eternalism (*sassatavāda*). As well as, the theory of seeds (*bīja*) has been introduced by the *sautrāntika* Buddhist sect by following early Buddhism in order to solve the same problem. Nevertheless, their theory of *bīja* is also supported to the eternalism as their teachings alike ‘*ekarasa skhandha bīja*’ (one taste aggregate of seed). Finally, it was found *ālayavijñāna* of *Yogācāra Mahāyāna* Buddhism (the great vehicle) also was appeared as a state of the development of the theory of seeds of the *sautrāntikas*. Further, they also have taken the term ‘*ālaya*’ from the early Buddhism. On the other hand, the *Theravāda* tradition suggested the term ‘*saññā*’ as the solution and it has been developed through the *cittavīthi* adding *tadārammaṇa* (*bhavaṅgacitta*). However, it is convenient that the *Theravāda* tradition has been able to provide substantial answer for the problem of memory by overlooking at the whole problem and answers given by the other schools of Buddhism.

References.

- Anacker, 1984. *Seven works of Vasubandhu* (translation of the *Karmasiddhiprakarana* pp. 83-121)
- Anacker, Stefan, 1984. *Seven Works of Vasubandhu* (translation of the *Pañcaskandhaprakaraṇa*, pp. 49-82), Delhi, Motilal Banarsidass.
- Anacker, Stefan, 1984. *Seven works of Vasubandhu* Motilal Banarsidass, Publishers Private Limited.
- Galmangod, S, 2008. *Ābhidhammika Vivarana saha Baudha Chintave Sanwardhanaya*, Sarasvathi Publications, Divulapitiya, Sri Lanka.
- Gyasto, Janet, 1992. *In the Mirror of Memory, Reflections on Mindfulness and Remembrance in Indian and Tibetan Buddhism*, State University of New York.
- Kalupahana, D. J. 1987. *The Principle of Buddhist Psychology, (Vasubandhu’s Vijñaptimātratāsiddhi, (Sanskrit Text, Translation and Anotation) pp. 173-214)* State University of New York Press, Albany.
- Kalupahana, D. J., 1987. *The Principle of Buddhist Psychology*, State University of New York Press.
- Masuda, J, *Origin and Doctrines of Early Indian Buddhist School (By Vasumitra)*
- Maun, Tin, 1976. *The expositor (Atthasālinī), Vol. I, II*, Pāli Text Society, London.
- Narain, A.K, 1986. *Journal of International Association of Buddhist Studies Vol.9, “The Meaning of Vijñapti in Vasubandhu’s Concept of Mind”* by Bruce Cameron Hall, University of Wisconsin, Madison, USA.
- Nyānatiloka Mahā Thera, 1980. *Buddhist Dictionary, Manual of Buddhist Terms and Doctrine*, Buddhist Publication Society, Kandy.

Padmanabh S. Jaini, 2001. *Collected papers on Buddhist Studies*, Motilal Banarsidass.

Pruden M. Leo, 1991. *Abhidharmakośabhāṣyam, Vol. I*, Asian Humanities Press.

Pruden M. Leo, 1991. *Abhidharmakośabhāṣyam, Vol. II*, Asian Humanities Press.

Pruden M. Leo, 1991. *Abhidharmakośabhāṣyam, Vol. III*, Asian Humanities Press.

Pruden M. Leo, 1991. *Abhidharmakośabhāṣyam, Vol. VI*, Asian Humanities Press.

Sāsanaratana, Moratuwe, 1976. *Abhidharma kośa of Vasubandhu*, Published by Mr. G. E. W. Fernando, Mount Vila, Pinwala, Panadura.

Sāsanaratana, Moratuwe, first edi. 1964. *Viṃśtikā vṛtti and Thriṃśtikā vṛtti*: M. D. Gunasena Saha Samagama, Colombo, Sri Lanka.

Sasanarathana himi, moratuwe, 1948. *Abhidharmakośhaṃ*, Mr. G. E. W. Fernando (J. P.) 'Mount vila', Pinnawala, Panadure.

Suzuki, D. T. 1998. *Lankāvatāra Sūtra*, Munshiram Manoharlal Publishers Pvt. Ltd.

VRI = Vipassana Research Institute (chaṭṭhasaṃgāyanā CD version 04.)

A Comparative Study of Words in Tamil Baby Talk

W. M. Wijeratne

University of Kelaniya, Sri Lanka,

hiru_89@yahoo.co.uk

Subajana Jeyaseelan

Vavuniya Campus of University of Jaffna, Sri Lanka

subi_08@hotmail.com

Key words: Tamil Baby talk, MaLalai, dialectology, word formation process, language development

Introduction

Baby talk (BT) is the language used by babies who are below five or six years, for the purpose of communicating with each other or with their parents or care takers. Dil (1971:13, as given in Meegaskumbura 1980:289) uses it "to refer to the adult talk to the baby". Kelkar (1964:40) identifies it as a "fond concession". That is to say that adults use baby talk for fondling. Accordingly, they use it to develop intimacy and to show affection. BT encourages children to engage in the conversation lively. Ferguson (1964:103) defines it as "any special form of language which is regarded by speech community as being primarily appropriate for talking to young children and which is generally regarded as not the normal adult use of language". This indicates that BT is a special, 'not normal' language variety. Thus, it is called "abnormal type" (Sapier, 1949:179), "simplified version" (Bloomfield, 1933:472), "marginal system" Ferguson (ibid), "devient style" (Bell, 1976:158). BT is also referred to as caretaker speech, Infant-Directed Speech (IDS), Child-Directed Speech (CDS) or motherese. Child-Directed Speech (CDS) is the use of intonation, pitch, repetition and the simplification of syntax that adults use to address infants (Chang, 2010). For Example: Phrases like "do you want miiiiiiiilk"? "You want *bikka*"? These are referred as "motherese" or "parentese". It is the spontaneous way of talking in which mothers, fathers, and caretakers do speak with infants and young children.

BT is a key instrument in first language development. "Parentese" is most effective when a parent speaks with a child individually, in the absence of other adults or children around. According to Kuhls(2011) infant's babbling plays a major role in future language development, it shows how important the interchange between parents and a child. When infants hear more baby talk they acquire more words.sIn this regard, Nairán Ramírez-Esparza (2013) is in the opinion that "some parents produce baby talk naturally and they don't realize they're benefiting their children. Some families are quiet and are not talking all the time. But it helps to make an effort to talk more. Parentese is preferred at developing language than regular speech, and even better if it occurs in a one-to-one interaction." It is scientifically proved that more Baby Talk parents used, the more their youngsters began to babble. All that babbling produced some surprising results at older. When researchers checked in with the same babies at age two, they found that frequent baby talk had dramatically boosted vocabulary regardless of socioeconomic status. Even if the words are fuzzy, it seems the slow, exaggerated sound of baby talk may make it easier for infant brains to practice early speech sounds and model the needed mouth and motor movements before they speak for the first time.

Baby talk can be observed universally and Sinhala and Tamil are not exceptions. In Tamil it is called "MaLalai". In Sinhala it is called "tondol" or "singiti vacana". In a comprehensive study on "tondol:Sinhala baby talk" Meegaskumbura (1980:288) describes situations where not only children, but also adults use baby talk in some context like immature or deceitful talking, cooing, fondling, pacifying. Yet, it is hard to find any study on "MaLalai, the Tamil baby talk, and thus it is a valuable research area.

Significance of the study

This study is, thus, about "maLalai". Its intension is to find out the similarities and the differences of the baby talk used in different parts of the northern Sri Lanka. It is significant in several ways. Firstly, it paves the way for a 'Baby Words Dictionary' preserving rapidly diminishing variety of language. Secondly, it exhibits commonalities and differences prevailing in this variety. Thirdly, it is a kind of dialectal survey and contributes in some way for the dialectology.

Research problem

Baby Talk may differ from place to place and person to person depending on the various factors. This situation is seen in Tamil Baby Talk as well. Thus, the research problem of this study is "What are the similarities and the differences of Baby Words identified in different geographical dialects of Tamil?"

Objective of the study

The objective of this study is to find the similarities and the differences of Baby words used in different geographical dialects of Tamil.

Literature review

Researches on BT have been carried out by local and international scholars. These discuss various aspects of BT. Recent studies are mainly based on 'baby talk in language acquisition' 'parents-child interaction' and 'the effects on language development' etc., For example, Peter Jusczyk (1999) and Erik Thiessen (2005) are on language development, whereas Karl Pajusalu (2001) is a structural analysis. Peter Jusczyk (1999) shows that babies understand baby talk and that the exaggerated speech pattern known as baby talk is used by adults to teach words, sentences and rhythm of a language.

Erik Thiessen (2005) reveals that though adults feel silly when they talk to babies, babies learn to speak sooner if adults talk to them like infants instead of other adults. Further, he found that adults speak to infants using short, simple sentences adjoined with higher pitch and exaggerated intonation. His research further expresses that infant-directed speech helps infants to learn words more quickly than normal adult's speech. He described how the infants were exposed to fluent speech with the exaggerated intonation, how contour characteristic of infant-directed speech assisted infants to identify the words more quickly than the infants who heard the fluent speech spoken in a monotone fashion.

Daniel Swingley (2008) shows the vocabulary developments in infants. Infants have a unique ability to discriminate speech- sound (phonetic) differences. He found that young children know words and forms of words while they have just begun to talk.

Brody (2009) gives tips on how to develop infant's acquisition of language. Because of the emotional effect the vowels are stretched, with highly exaggerated pitch contours. It shows that Baby Talk is not cultural, it is almost universal. Her study has shown that children learn new words better when parentese is employed. The study declares that new born babies cry with regional accents copied from their mothers. It also suggests that baby's ears drop on their parents' conversation while still in the womb and are picking up their accent.

Although studies in language acquisition have not discovered direct relationships between mother speech and certain aspects of children's language teaching Snow (1994), found the facilitative role of child-directed speech in children's language development. The phonological, semantic, and pragmatic aspects of CDS are all modified to help children learn how to communicate with language.

Lieven (1994) strengthens the point that interaction is essential in language acquisition, even in cultures that adults seldom talked to infants. Lieven reviewed and compared several researches investigating children from cultures in which they are not often talked to, for example Kaluli and Trackton. Lieven found that children in 34 such cultures imitate and memorize routinized, recurring segments in adults' conversation. Although children are not addressed to, they try hard to arouse adult's attention and to participate in communication with others by imitating and memorizing recurring segments. Lieven concluded that children learn language only in an environment in which they can make some sense of and of which they are a part. Interaction with others helps children acquire the ability to communicate by providing meaningful contexts.

Karl Pajusalu (2001) identifies baby talk as a sophisticated Register: It describes the phonological structure and the main prosodic features of South Estonian BT with special emphasis on phonological quality.

The studies done in Sri Lanka are on language acquisition and vocabulary development. Perera et al (2014) is on "2-3 years children verb production in Sri Lanka". Taking 08 children as a sample they have found that children in this age produce more verbs than nouns. Premawardana (2015) is on: "verb production of Sinhala speaking children with typical development from 12-24 months". With a sample consisting 100 children it is found that there is no significant variation in the development of cverb acquisition between male and female children, and all children produce at least one verb at the age of 24 months. Wijeratne (2015) discusses about vocabulary and syntactic development of an infant based on a case study. He analyses the vocabulary development

from month 08 to 18. Jayakodi (2010) studies how verbs are acquired by infants of 18 -48 months. Epa (2014) is a study on acquisition of verbs by 24-48 months children. Wijethunga (2014) is a study on acquisition of nouns by infants of 18 -48 months. Weerawardhana (2016) discusses about 'Language acquisition patterns' taking a child acquiring Sinhalese as the first language. She found that generalization and simplification are the common pattern of child language acquisition. Wijeratne (2016) describes the 'word formation in Tamil Baby talk'. There he identifies several processes, such as deletion, shortening, assimilation and substitution that operate in wordformation in Tamil baby talk.

The account given so far exhibits that many reserch on BT are on language acquisition and all most all the studies in Sri Lanka involves with the Sinhala speaking infants. This indicates the importance of more reserch on this area with Tamil speaking children. In this background the present study is a timely necessity.

Methodology

The research area for this study is Northern part of Sri Lanka and the data were collected from Vavuniya, Kilinochi, Mullaithivu, Jaffna and Mannar districts. The sample consists of twenty-five babies: i.e. seventeen (17) babies from Vavuniya district, one (01) baby from Kilinochi, two (02) babies from Mullaithivu, one (01) baby from Jaffna and three (04) babies from Mannar. The sample also includes mothers, caretakers of those babies. The children are under the age of four. Also they come from various socioeconomic back grounds. Codes are used to identify babies; the babies are numbered and the letter indicates the district. For example, V1, V2.... denote babies from Vavuniya.

Table 1: Information about the babies

Area	Age in Months						children	Parents	care taker
	06-12	13-18	19-24	25-30	30-36	37-42			
District	06	13	19	25	30	37			
Vavuniya	01 V6	06V2,V3,V8, V9,V12,V16	03 V1,V7,V15	04V10,V11, V14,V17	02(V4)	01(V5)	17	34	10
Kilinochi	-	-	-	01(K1)	-	-	01	02	01
Mullaithivu	-	01(M1)	-	01(M2)	-	-	02	02	02
Jaffna	-	01(J1)	-	-	-	-	01	04	03
Mannar	-	02(Ma1, Ma4)	02(Ma2, Ma3)	-	-	-	04	08	01

Direct observation and conversation were carried out. Data were recorded in different formats such as audio, video and one-to-one speaking and all the recordings were transcribed phonemically. The collected data were analyzed based on structural linguistic methods to find out similarities and differences.

Data Analysis

This section is devoted to exhibit the similarities and differences of BT used by the sample. First, similarities are discussed, it will follow the differences. Both these aspects are analysed based on type of words produced and the processes used.

Similarities

The similarities can be found in types of words and processes of wordformation.

3.1.1. Types of words

Different types of words, i.e. nouns, verbs, adjectives, and adverbs are produced by the babies in the sample. As exemplified in table 2 most of the babies produce many nouns, yet, they produce only a small number of verbs; the use of adjectives and adverbs and other types of words considerably even less. The babies V1, K1, M2 used only three adjectives /sevappu/, /ma□□apuu//kuuvam/. This is a common feature found in BT of the babies below four years.

Table 2: Different Types of words used by the babies from the five districts

Word class	Vavniya	Kilinocchi	Mullaithivu	Jaffna	Mannar
Nouns	28	02	14	05	28
verbs	06	--	06	03	02
Adjectives	02	01	01	--	--

Nouns seem to be easier to produce at the preliminary stage of language production as verbs have different tenses and moods and so babies may find difficulty in producing them. There is a similarity in usage as well. The babies V1 and J1 used the same verb 'ikiræn' to express the same meaning. Further, three babies from two different geographical areas V1, K1, V11 used the same word 'umbaa' for the 'cow.' The babies V16 and V17 used as /mbaa/, /imbaa/ for the word 'cow'.

The babies V7, Ma3 used /uuci/ to identify any insect. The baby V5 who is in age group 37-42 used as 'ambaamaaḍu' which is the combination of BT word and the adult word. It shows that when the children grow they transfer from BT to adult talk.

This shows that type of words and their usage is concerned there is commonality in BT.

Processes of wordformation

Different types of word formation processes such as deletion, addition, substitution, ideosyncratic creations and mimicks, are found in BT. There are some similarities among BTs in different geographical areas.

Deletion

Deletion is a wordformation process in BT. The children for the sake of convenience delete phonemes, syllables and affixes in formation of BT words.

The children delete one or more phonemes of an actual word in forming BT. In the following examples BT word comes first and the actual word follows it.

e.g./mii/ < /miin/ 'fish', /paam/ < /paavam/ 'sorry'/ 'sin', 'paappu/ < /paruppu/ 'dhall'.

In these words /n/, /va/, and /ru/ are deleted respectively. In another instance, they tend to delete whole syllable. /am/ < /ammaa/ 'mother', /ap/ < /appa/ 'father', /vaapalam/ < /vaalaipalam / 'banana', /ikiræn/ < /irukkiræn/ '(I) am/stay', /kiṅku/ < /kilankuu/, 'yam'/ 'potato', /soo/ < /sooru/ are some examples. Here the underlined syllables of the actual words are deleted in BT.

On another occasion, children delete an affix in forming BT words. For example in /taa/ < /tankoo/ 'please give', /vaa/ < /vaankoo/ 'please come' the suffix /-nkoo/ is deleted. The deletion is a common feature which is observed in BT words produced by the babies V1, V2, V6, V7, V8, V11, V17, V18, M2, Ma2, Ma3, Ma4 and J1. This indicates the similarity among BT words used in different geographical dialects of Tamil.

Addition

Addition is another common process found in BT word formation. In the following BT words underlined phonemes or syllables have been added. e.g. /puuvaa/ < /puu/ 'flower', /aniya/ < /anil/ 'squirrel', /kaaḍcu/ < /kaasu/ 'money', /viḍcu/ < /viisu/ 'throw', /kaayaa/ < /kaai/ 'raw fruit' added with phonemes. By that process these words are formed as baby words. The word 'puuvaa' (flower) was used by the babies V11 and V15. They both added the phonemes identically. It shows

the individual similarity in producing the baby words. The addition of phonemes is also observed in words produced by the babies V15, V16, V11, M2. This is an example to prove that there is a similarity of words used in different districts.

Comparatively, in the BT deletion process is higher than addition among the babies. Many words are formed by applying deletion to simplify words.

Substitution

The third process is substitution which is used in different geographical areas. The vowels and consonants are substituted in different environments. In /pu□□a/ < (pu□□u) 'a kind of food', and /neruppi/ < /neruppu/ 'fire' /a/ and /i/ are substituted for /u/ and /u/ respectively. The consonant substitution can be found in initial, medial and final positions. In words like /q̄ambi/ < /tampi/ 'younger brother', /kaanai/ < /jaanai/ 'elephant', /band̄i/ < /vand̄i/ 'stomach', /paattu/ < /vaattu/ 'duck' /meenum/ < /veenum/ 'want', /q̄/k//b//m/ are substituted for /t/, /j/, /v/ /v/ respectively. In medial position also substitution has taken place. Compare following examples where /d/, /q̄/, /t/, /v/, are substituted for /r/, /c/. /eq̄umpu/ < /erumpu/ 'ant', /suud̄æn/ < (suuræn) 'evil' /poq̄iyal/ < /poriyal/ 'frying', /vaaq̄æn/ < /vaaræn/ '(I) come', /kaattal/ < /kaaccal/ 'fever', /kaabaq̄i/ < /kaavaq̄i/ 'a kind of dancing', /koomi/ < /kooli/ 'cock'.

Substitution is found further in word final position. In words like /appai/ < /appa/ 'father', /sitta/ < (sitti) 'aunt', /ammai/ < /amma/, 'mother', /atta/ < /attai/ 'paternal aunt', word final /a/ in actual words is replaced by /ai/, the diphthong.

ideosyncratic creations

In severe case, a whole word is replaced by an ideosyncratic form. For instance, /ippi/ is used for /paal/ 'milk'. This word was used by the baby Ma4 and the other babies V2, V11, V12 used as 'paapa'. There is no any connection phonologically and morphologically with /ippi/ and /paal/. The baby V15 used the word /æk/ for /kuuq̄aatu/ 'bad' which is morphologically completely different word. The baby M1 used the word /avvaa/ /muttam/ to mean 'kiss'. This is a total substitution of a new word. This type of words are common in all areas studied.

mimicks

Mimicking is another type of word formation in BT. The children immitate different sounds etc and form words accordingly. This is also a common feature in all varities studied. BT consists of

a single syllable duplicated such as /boom boom/, /tiŋ tiŋ/, /dum dum/ /taiya taiya/ ,/kii kii/, /ba ba/, /peem peem/. These are often imitations of a baby's first utterances which take the shape of the word. Some of the baby talk words for animals and birds involve duplication of the onomatopoeia of the sound they make such as 'miya miya', 'vow vow', 'ba ba', 'kii kii' and so on. For example, the baby V11 used /brr/ to mean motor bike. Here, the baby hears the starting sound of the motor bike and made the baby word from that sound. Some parents substitute certain words to reduce the difficulty in pronunciation. Some babies face difficulty in pronouncing certain phonemes like /tr-/ in 'train', so the parents use the word 'ccoocco' which is easier to pronounce and it helps the baby to remember the object correctly and easily. Strikingly, the babies V17 and V9 used the baby word /soom soom/ for /kuLittal/ 'bathing'. There is no direct phonological or morphological relationship between these two words. In this study the baby M2 used /tiŋ tiŋ/ to mean 'telephone'; the baby V11 /taiya taiya/ for 'dance'; The babies V8 and V9 used /boom boom/ to indicate motor bike; the baby V7 used /miiya miiya/ to mean 'cat'; The baby M2 used /dum dum/ to mean 'drum'; the baby V17 used /ba ba/ to mean a hen.

The baby word /soom soom/ was an imitated form which is produced by the parents or caretakers. Usually at the end of the bathing of the small children most of the elders use it to mean healthiness. This word is traditionally used by the elders. The babies picked that word and used to mean for bathing. As the behaviourists say, it shows that language learning and acquisition can take place by imitating and practising.

Differences

The differences are also seen in type of words and word formation processes.

Type of words

The number of different words varies from district to district as shown in Table 3.

Table 3 Different types of words

Word class	Vavniya	Kilinocchi	Mullaithivu	Jaffna	Mannar
Nouns	28	02	14	05	28
verbs	06	--	06	03	02
Adjectives	02	01	01	--	--

This chart shows that the number of words produced by the children in different districts is different.

Word formation processes

There are differences in word formation processes given in 3.1.1.

Deletion

The children from different area tend to delete different phonemes or syllables. For example the child from Mullaithivu M1 produces /paalaipa|am/, yet one from Mannar Ma 2 uses /vaappa|am/ for 'banana'.

Substitution

Partial substitution differs from individual to individual. The baby V1 used as /saanai/ and the baby V17 as /kaanai/; they both referred to the same animal /jaanai/ 'elephant'. Differences are found in complete substitution. This indicates that there are individual differences in baby talk. The baby V18 used the baby word /kaka/ to say 'bad', yet the baby V15 used the word /æk/ for 'bad'. Further, in the sound 'm m' /m/ was interpreted semantically in different ways : to the baby M1 it means /veenum/ 'wants some more'; to the baby Ma4 it is /veliyil/ 'going out'; to baby V12 it means /saapaadū/ 'food' and to the baby V2 it is /nallatu/ 'good or beautiful'. In this context, baby word differs from person to person and place to place. Moreover, the babies Ma1, V3, V11 used the baby word 'uu' to express pain, wound and the baby M2 used 'uuva' to express 'hungry' and the baby V18 used 'uuvaa' to indicate pain, fever, and injure. Noticeably, the baby V11 used 'uuvaa' for pointing out 'bad'. The baby M1 and the baby V11 used as 'kooli' and 'koomi' respectively.

Discussion

The analysis so far clearly exhibits the similarities and differences in BT words used in different areas of Northern Sri Lanka. These can be seen in number of words, types of words and processes of word formation. These facts can further be explained. The word /miin/ 'fish' is used by the babies from Vavuniya, Mullaithivu, Mannar as /mii/, /mimi/, /mi/, /mii mii/; This highlights that the baby words are more or less similar and show some variations in the phonemic shapes. Though these babies are from the different districts they use the same baby words to express the same meaning. This is an indication of the language acquisition process. These baby words have common phonemes in the pronunciation. The baby M1 from Mullaithivu used as /is/ instead of

/sh/ for the word 'fish'. Here, the baby M1 attempted to say the word 'fish' in English. This indicates the baby's socioeconomic background. As the baby's caretaker used the English word 'fish' the baby M1 hearing it simplified it and imitated it as 'is'.

The word **/noo/ 'pain'** is used in four different ways as */uu,uuvaa,nooḍu, valikuḍu/* by the babies. The baby from Vavuniya and Mannar used the identical word as */uu/*; the baby from Mullaithivu used as */nooḍu/*. Further, it is observed that the babies from Vavunya district, in certain other areas they used as */uuvaa/*, */valikkuḍu/*. Because the baby word 'valikuḍu', 'nooḍu' have come from */valikkutu/ /valikiratu/ and /nookutu/*. So here, the baby has imitated the parents or the care taker rather than forming easier words like */uu/* or */uuvaa/* in its own. More importantly, it is observed that the expression 'uuvaa' is used by the babies to indicate different meanings fever, pain, wound etc.

The word */niir/tanniir/ water* is used by babies in various ways; In Vavuniya it is used as */nani,/tanna, tanna/* and in Mullaithivu it is */anni/*. Observing the baby words the systematic development of language can be observed.

According to Skinner, language learning is also considered as a habit. A habit is a stimulus-response connection. The babies are also reinforced by environment they belong to. So they learn the words from their parents/care taker. Especially, human brain is ready for language acquisition naturally with the help of Language Acquisition Device. A learner's inter language is, therefore, a unique linguistic system. So that, mostly baby words are similar regardless of the place or person. The baby words like */paapa/ 'milk'*, */bikka/ 'biscuit'*, */chuu/ or /cecca/ 'urinate'*, */buum/ 'motor bike'*, */soom/ 'bathing'*, */acca/ 'good'*, */tetaa/ 'tea'*, */cokka/ 'chocolate'* are very common words among many babies from various parts of North.

Further, the babies from different places use different words such as */æk/*, */kakkaa/*, */cccccii/* to indicate 'bad' or not good, 'disliking'; with the baby word they express their strong feelings and their communication becomes successful. Moreover, the words like */acccca/*, */m m/* are used to express 'good' and 'beautiful'. This shows certain dialectal variation and the baby word used by the parents. To pronounce easily baby omits some of the phonemes in the particular word. For example: */kaarai/* instead of */katirai/ 'chair'*; */appuni/* for */appusaami/ /kaḍavul/ 'God'*. Infact, there is no connection between the word */appuni/* and */kaḍavul/* but mostly parents from North instruct their babies to pray */appusaami suham taa/ 'God give me good health'*; so they imitate their parents

and got the word /appuni//apatta/. Later these words have become registered baby words. Strangely, the baby Ma4 used the word /impi/ for mother; the baby might have imitated the word /mummy/ which also gives the meaning ‘mother’. Further, certain phonemes and vowel sounds are easier for babies to articulate. In the common observation of the production of baby words the phoneme like /l/ is omitted in all baby words. Also they mostly used the phonemes /p/ /m/; it seems it is easier to pronounce for babies.

Conclusion

The findings of this study reveal that Baby Talk words are not the same everywhere in common use or individual use. It has some variations depending on the place and person. Even in the same district the baby words differ from area to area and person to person. For instance, in the Vavuniya district the baby words are different in Kurumankaadu, poovarasamkulum town and Veepamkulum. This shows that some baby words differ in the internal areas in the same district depending on the dialect and the exposure they get. In some instances the whole word is different, in other instances phonemic shape or the morphology is different though the babies mean the same word. In order to pronounce easily they use processes such as deletion, addition and substitution. The babies from the five districts underwent deletion, addition and substitution process. The findings reveal that all most all babies produce nouns rather than verbs, adverbs and adjectives at the early stage of their speaking. Comparatively, babies from the Vavuniya and Mullaithivu district produce more verbs than the other districts taken into this study. The baby M2 (2 year & 6 months) produced a large number of words compared to babies at the same age from Vavuniya district. Strikingly, the babies from kilinochi and Jaffna only formed a small number of adverbs. Babies from other districts hardly produced any adverb. The duplicate words like /boom boom, /tiŋ tiŋ/, /dum dum/ / taiya taiya/ , /kii kii/, /ba ba’, /peem peem/ are mostly used by Vavuniya an Mullaithivu babies. So it’s clear that the process of duplication was done by Vavuniya an Mullaithivu babies.

Finally, this study is very useful and interesting to learn the baby words; and also it helps to preserve the baby words and prevent from extinction. It gives the record of registered baby words. These words are collected from the natural spontaneous conversations. There are no any artificially formed words. To get more effective results further research needs to be carried out to collect and compare Tamil baby words used in East and south.

Acknowledgement: This research is carried out through the research grant provided by University of Kelaniya and we thank all authorities and those assisted in data collection.

References

Bell, Roger T. 1976 Sociolinguistics. London: Batsford.

Bloomfield, L. 1933 Language, New York, Henry Holt.

Bock, P. (2005.) "**The Baby Brain. Infant Science: How do Babies Learn to Talk?**" Pacific Northwest: The Seattle Times Magazine.

Dil, Afia. 1971 Benagali Baby talk Word 27;11-27

Durkin, K. Rutter., DR, Tucker, H. (1982) Social interaction and language acquisition: Motherese help you. First Lang

Epa, P.M.S. 2014 Acquisition of verbs of first language by children of 2-4 year. Unpublished M.A. dissertation, University of Kelaniya.

Ferguson, Charles A. 1964 "Baby talk in six languages". American anthropologist 66,11:103-13

Fernald, A., Simon T (1984) Expanded intonation contours in mothers' speech to newborns. *Developmental*

Jayakody, J.A. 2010 Acquisition of verbs at the critical period; Special focus on the age groups one and half years to four years in monolingual families. Unpublished M.A. dissertation, University of Kelaniya.

Jusczyk, P.W., Aslin, R.N. (1999). Infants' detection of the sound patterns of words in fluent speech. *Cognitive Psychology*, 29, 1-23.

Kelkar, Ashok R. 1964 "Marathi baby talk". Word 20:40-54.

Kuhl, P. (April 3, 2012.) Talk on "Babies' Language Skills." Mind, Brain, and Behavior Annual Distinguished Lecture Series, Harvard University.

Kuhl, P. (2000). "**A New View of Language Acquisition**." This paper was presented at the National Academy of Sciences colloquium "Auditory Neuroscience: Development, Transduction, and Integration," held May 19–21, 2000, at the Arnold and Mabel Beckman **Center in Irvine, CA. Published by the National Academy of Sciences.

Kuhl, P. (2011.) "The Linguistic Genius of Babies," video talk on TED.com, a TEDxRainier event. www.ted.com/talks/patricia_kuhl_the_linguistic_genius_of_babies.html

Lerer, J. (2012.) "**Professor Discusses Babies' Language Skills.**" The Harvard Crimson.

Lieven, E. V. M. (1994). Cross-linguistic and cross-cultural aspects of language addressed to children. Chapter 3 in Gallaway, C. and Richards, B. J. (eds), Input and interaction in language acquisition. Cambridge: Cambridge University Press

McCartney K. 1984 Effect of quality of day care environment on children's language development. *Developmental Psychology*.

Meegaskumbura, P.B.1980 Tondol: Sinhala Baby talk,Word, Vol. 31, No. 03, 287-309

Pajusalu, Karl. 2001. Baby talk as a sophisticated register: A phonological analysis of South Estonian. *Psychology of Language and Communication* 5:81–92.

Sapir, Edward 1949 "abnormal types of speech in Nooka." Selected writings of Edward Sapir. Ed. David G. Mandelbaum. Berkeley: University of California Press. pp. 179-96.

Siegel, D., Bryson, T. (2011.) The Whole-Brain Child: 12 Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind. New York, NY: Delacorte Press, a division of Random House, Inc.

Snow, C. & Ferguson, C. (1977). Talking to Children: Language Input and Acquisition. Cambridge; New York: Cambridge University Press

Walker, D., Greenwood, C., Hart, B. Carta J. Prediction of school outcomes based on early language production and socioeconomic factors. *Child Development*. 1994

Weerawardhana, Vindhya 2016 Language Aquisition Patterns: A case study of a child acquiring Sinhalese as the First Language. Paper presented at International Conference on Linguistics in Sri Lanka, University of Kelaniya.

Wijekoon, S.P.K. 2013 Vocabulary Development of Infants; A case study on Five infants from a sub-urban area. Unpublished M.A. dissertation, University of Kelaniya.

Wijeratne, W.M. 2015 The first language acquisition: A case Study. Paper presented at the International conference of Humanities, University of Kelaniya.

Wijeratne, W.M. 2016 Word formation in Tamil Baby Talk, Paper presented at International Conference on Linguistics in Sri Lanka, University of Kelaniya.

Wijethunga, S.D. 2014 The Acquisition of nouns by the Sinhala-native children at the age of two-four. Unpublished M.A. dissertation, University of Kelaniya.

**ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය
(කැස්බෑව නගර සභාව කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකරමින්)**

එච්.ඊ.එන්. ප්‍රියදර්ශනී

දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර
විශ්වවිද්‍යාලය, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ.

nilupriyadarshani120@gmail.com

අධ්‍යයනය පිළිබඳ හැඳින්වීම

80 දශකයෙන් පසු කාලවකවානුව තුළ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළට එකතු වූ සංකල්ප අතර යහපාලන සංකල්පය ඉතා වැදගත් මාතෘකාවක් බවට පත්වී ඇත. යහපාලනය රාජ්‍යයක මධ්‍යම රජයට හෝ පළාත් පාලන ආයතන වලට පමණක් නොව ඕනෑම ආයතනයක මනා කළමනාකාරීත්වය සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ප්‍රායෝගික සංකල්පයකි. ලාංකීය සමාජය තුළ 1931 ස්ථාපිත වන ඩොනමෝර් ආණ්ඩුක්‍රමය හරහා ස්ඵට්ඨ ජන්ද බලය ලැබීමත් සමග ඇතිවන ප්‍රජාතන්ත්‍රික සමාජ ක්‍රියාවලිය නූතනය වන විට මූලික අරමුණු වලින් බැහැර වූ අකාර්යක්ෂමතාවයෙන් යුත් පාලන තන්ත්‍රයක් බවට පරිවර්තනය වෙමින් පවතී.

ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අතුරින් ප්‍රාථමික ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ලෙස හඳුනා ගත හැක්කේ ප්‍රාදේශීය සභා, නගර සභා හා මහනගර සභා ය. මෙම ආයතනයන්හි නෛතික විධිවිධාන සහ කාර්යභාරය ප්‍රායෝගිකව අධ්‍යයනය කිරීමෙන් යහපාලන සංකල්පයේ ප්‍රායෝගිකත්වය විමර්ශනය කළ හැකිය. ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ යහපාලන සංකල්පය කොතෙක් දුරට ගලපාගෙන තිබේ ද යන්න බස්නාහිර පළාතේ, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ, කැස්බෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ කැස්බෑව නගර සභාව පදනම් කරගෙන එම බලප්‍රදේශයේ මහජනතාව, ජනතා නියෝජිතයින් සහ නගර සභා නිලධාරීන් ආශ්‍රය කර ගනිමින් කරන ලද අධ්‍යයනය හරහා හඳුනාගත හැකි විය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් අධ්‍යයනය කිරීමේ දී නගර සභාව එම මූලධර්ම කොතෙක් දුරට ගලපාගෙන ඇද්ද යන්න පිළිබඳව විවිධ අදහස් ඉදිරිපත් විය. එවැනි අදහස් මතවාද මත පදනම්ව යහපාලන සංකල්පයෙහි ක්‍රියාත්මකභාවය පිළිබඳව විමර්ශනය මෙමගින් සිදුවේ.

අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය හා අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය

මෙම පර්යේෂණය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සහ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ කැස්බෑව නගර සභාව කේන්ද්‍ර කරගන්නා ලදී. අධ්‍යයන නියැදිය තෝරා ගැනීමේ දී අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයට අදාළව සෑම අංශයක් ම නියෝජනය වන පරිදි නගර සභා සේවකයින් අතරින් 20 දෙනෙකුත්, මහජන නියෝජිතයන් අතරින් 10 දෙනෙකුත් සහ සාමාන්‍ය ජනතාව අතරින් 30 දෙනෙකුත් වන පරිදි 60 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වන නියැදියක් මත පදනම්ව මෙම පර්යේෂණය සිදුකරන ලදී. එමෙන්ම, දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත මූලාශ්‍ර, ද්විතීක දත්ත මූලාශ්‍ර

භාවිතාකරන ලදී. ඒ අනුව ප්‍රාථමික දත්ත මූලාශ්‍ර යටතේ අධ්‍යයන ක්‍ෂේත්‍රයට ගොස් දත්ත ලබා ගැනීම සිදුකර අතර එහි දී පර්යේෂණ මාතෘකාවට අදාළව සකස් කරගනු ලබන ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් කැස්බෑව නගර සභා බල ප්‍රදේශයට අයත් සාමාන්‍ය ජනතාව සහ නගර සභා සේවකයින්, මහජන නියෝජිතයින් යන පිරිස් අතරින් අහඹු ලෙස තෝරා ගත් කොටසකගෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීම සහ නගර සභාවේ මහජන නියෝජිතයන්, සේවකයින් සහ ප්‍රදේශවාසීන්ගෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සිදුකරන ලදී. ද්විතීක දත්ත මූලාශ්‍ර වශයෙන් පොත් පත්, පුවත් පත්, සඟරාලිපි, සහ අන්තර්ජාල ලිපි ආශ්‍රයෙන් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

යහපාලනය සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය යනාදී සංකල්ප පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමේදී විවිධ පර්යේෂකයන් මෙම සංකල්පයන්හි ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව ජාතික මට්ටමින් මෙන්ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ද විවිධ අධ්‍යයනයන් සිදුකර ග්‍රන්ථ හා පර්යේෂණ ප්‍රකාශන ලෙස එළි දක්වා ඇත. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයන් හරහා යහපාලනය සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සම්බන්ධ ව පෙන්වා දුන් කරුණු මොනවා ද යන්න අවබෝධ කරගැනීම මූලික වශයෙන් වැදගත් වේ.

තුසිත අලුත් පටබැඳිගේ සංස්කරණය කරනු ලද පැරැල් සංවිධානය විසින් (2003) ප්‍රකාශයට පත් කළ “යහපාලනය” කෘතිය තුළ යහපාලනය සහිත සමාජයක් ස්ථාපිත කිරීමේ අරමුණින් යහපාලනය යනු කුමක් ද? යහපාලනයේ මූලිකාංග, යහපාලනයේ වර්තමාන භාවිතාව, යහපාලනය ඇති කිරීම සඳහා ජනතා සහභාගීත්වය කවරාකාර ද යනා දී ක්‍ෂේත්‍ර ගණනාවක් පිළිබඳව කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් යහපාලනයක් ගොඩ නැගීම සඳහා සිවිල් සමාජයේ දායකත්වය කවරාකාර වියයුතුද යන්න පිළිබඳව විචරණය කර තිබේ. එමෙන්ම යහපාලනය සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කරන ලද තවත් විද්වතෙකු වන වම්මිත්ද වෙලේගෙදර විසින් රචනා කරන ලද “යහපාලනය” (2006) කෘතිය තුළ විවිධ ක්‍ෂේත්‍ර අරඹයා යහපාලනය පිළිබඳ කරුණු ගෙනහැර දක්වා තිබේ. කතුචරයා කෘතිය තුළ යහපාලනය හා ආගමික සංකල්ප ගළපා කරුණු දක්වා තිබේ. බොහෝ විට කතුචරයා උත්සහ ගෙන ඇත්තේ සදාචාරමය ලෙස යහපාලනයේ අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දීම වන අතර මෙකී අධ්‍යයනය තුළ වෙන් වෙන් වශයෙන් සදාචාර සංකල්ප විග්‍රහ නොකරන අතර පොදුවේ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාත්මකභාවය පිළිබඳ විමර්ශනයක යෙදේ. සංවර්ධනය ළඟා කර ගැනීමට තුන්වන ලෝකයේ රටවල ඇතිකළ යුතු යහපාලනය පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ආචාර්ය .ඒ .එච්. ධනපාල විසින් රචිත “21 වන සියවසේ ගෝලීය අර්බුද: ජනගහනය, දිළිඳුකම හා කුසගින්න” (2006) කෘතිය තුළ පරිච්ඡේදයක් පුරා ප්‍රජාතන්ත්‍රකරණය තුළ යහපාලනයේ භූමිකාව හා එය සංවර්ධනය හා දක්වන සම්බන්ධතාව පිළිබඳව කරුණු සාකච්ඡා කර තිබේ. එච්. විමලසේන විසින් රචිත “ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍ය ආකෘති” (1995) කෘතිය තුළ පොදුවේ ආසියාතික රාජ්‍යයන්ගේ අසාර්ථකභාවයට හේතු සහ එම රාජ්‍ය ආකෘති තුළ පාලන තන්ත්‍රය අභියෝගයකට ලක් වී ඇති ආකාරයත් පිළිබඳව කරුණු විමර්ශනය කරන අතර යහපාලනයක අවශ්‍යතාවය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍ය ආකෘතිය තුළ ගොඩ නගා ගැනීම සම්බන්ධව කරුණු සාකච්ඡා කරයි. විරාජ් පෙරේරා විසින් රචිත, පැරැල් සංවිධානය විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති “පළාත් පාලනය එදා සහ අද” කෘතිය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මූලෝපායක් ලෙස

මහජන නියෝජනය සඳහා ඇති ජාතික යාන්ත්‍රණයට අමතරව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු යාන්ත්‍රණය ඇති කිරීම සම්බන්ධව සාකච්ඡා කර තිබෙන අතර ඒ තුළ පළාත් පාලනය යනු කුමක් ද? පළාත් පාලන ඉතිහාසය, පළාත් පාලනයේ නෛතික තත්ත්වය, පළාත් පාලන ආයතනයන්හි කාර්යභාරය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලනයේ නව අභියෝග පිළිබඳව විමර්ශනයක් සිදුකර තිබේ. මාලනී ඇදගම විසින් රචිත “ශ්‍රී ලංකාවේ ගම් සහ ඉතිහාසය” (1997) කෘතිය තුළ මෙරට පළාත් පාලනයේ මූලාරම්භය වන ගම්සභා ක්‍රමය පිළිබඳව විස්තරාත්මක ලෙස සාකච්ඡා කොට ඇත. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳව අතීත තොරතුරු මෙම කෘතිය තුළ අන්තර්ගත වන අතර, පළාත් පාලන ආයතනවලට වැඩි වශයෙන් බලතල බෙදා හැරිය යුතු බව කතුවරියගේ අදහස වේ. එමෙන්ම එච්. ආරියදාස විසින් රචිත “ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ඉතිහාසය” (මූලාරම්භයේ සිට වර්තමානය දක්වා) කෘතිය තුළ (2007) පළාත් පාලන ආයතන වල පසුබිම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරමින් ලංකාවේ පළාත් පාලනයේ ආරම්භයේ සිට මේ දක්වා විකාශනය පිළිබඳ කරුණු ගෙන හැර දක්වා තිබේ. පළාත් පාලනය සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කරන ලද තවත් විද්වතෙකු වන උපුල් අබේරත්න විසින් රචිත විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇති “පළාත් පාලන ආයතන” (2007) කෘතිය තුළ පළාත් පාලන ආයතන පිළිබඳව සාකච්ඡා කර තිබෙන අතර එහිදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී භාවිතය, ජන සහභාගීත්වය, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල වගකීම, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ගැටලු පිළිබඳව පුළුල් වශයෙන් සාකච්ඡා කර තිබේ. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කරන ලද විද්වතෙකු වන ධම්ම දිසානායක විසින් රචිත (2007) “ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පාලනය අරමුණු සහ ශික්ෂා” කෘතිය තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු හා සම්බන්ධ ලෝක තත්ත්වය මෙන්ම ලංකාවේ තත්ත්වය පිළිබඳව ද අධ්‍යයනයක් සිදු කර තිබේ. විශේෂයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පාලනයේ දී ජනතා නියෝජිතයින්, නිලධාරීන් සහ ජනතාව පිළිපැදිය යුතු ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මූලධර්ම කිහිපයක් හඳුන්වා දීමට මෙහි දී උත්සහ ගෙන තිබෙන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පාලනය අවබෝධාත්මක, සක්‍රීය ජනතා සහභාගීත්ව ක්‍රියාවලියක් බවට පත් කර ගැනීමට උත්සහ ගෙන තිබේ.

මේ ආකාරයට විවිධ පර්යේෂකයන් හා ආයතන යහපාලනය සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සම්බන්ධව විවිධ අධ්‍යයන සිදු කර තිබේ. මෙම අධ්‍යයනයන් හරහා යහපාලන සංකල්පය හා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිළිබඳව පුළුල් වශයෙන් වෙන වෙනම සාකච්ඡා කර තිබීම එමගින් දැකගත හැක. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සහ යහපාලන සංකල්පය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම හරහා මීට පෙර කරන ලද අධ්‍යයනයන්ට වඩා වෙනස්ව කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව ප්‍රායෝගික තත්ත්වය විමසා බැලීමක් මෙම පර්යේෂණය තුළින් සිදුකර ඇත. මේ අනුව මෙම අධ්‍යයනය හරහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාත්මකභාවය පිළිබඳව විමසා බැලීමක් සිදු වූ බැවින් මෙතෙක් යහපාලනය සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සම්බන්ධව සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයන්ට වඩා වෙනස් ආකාරයේ අධ්‍යයනයක් බව සඳහන් කළ අතරම පර්යේෂණයන්හි තිබෙන්නා වූ පරතරය මනා විග්‍රහයක් ලෙස දැක්විය හැක.

යහපාලනය පිළිබඳ සංකල්පීය විශ්ලේෂණය

යහපාලනය යනු සංකල්පයක් ලෙස මෑතකාලීනව සාකච්ඡාවට බඳුන්වූ මාතෘකාවකි. එමෙන්ම දේශපාලන විද්‍යාවේ විෂය ක්ෂේත්‍රයට එක් වූ නව්‍යාංගයක් ලෙසට ද දැක්විය හැක. නමුත් මෙම සංකල්පය පිළිබඳව අතීතයේ සිට සැලකිල්ලක් දැක්වූ විවිධ විද්වතුන් පර්යේෂණ රාශියක් සිදුකරන ලදී. ඒ අතර ඇරිස්ටෝටල්, ජලේටෝ වැනි ප්‍රමුඛ පෙළේ දාර්ශනිකයෝද විය.

යහපාලනය පිළිබඳව සැලකීමේදී ඒ සඳහා නිර්වචන බොහොමයක් පවතින නමුත් පොදු එක්මනයක් ගොඩනැගී නොමැත. නමුත් විද්වතුන් ඇතුලු බොහොමයක් දෙනා ඒකමතික එකඟ වූ අංග අටක් යහපාලන සංකල්පයට අන්තර්ගතය එනම්,

i. සහභාගිත්වය	Participation
ii. නීතියේ ආධිපත්‍ය	Rule of Law
iii. විනිවිදභාවය	Transparency
iv. ප්‍රතිචාරාත්මක බව	Responsiveness
v. සම්මුතිපාදක වීම	Consensus Orientad
vi. සමානාත්මතාවය සහ ඇතුළත් කිරීම.	Equity and inclusiveness
vii. ප්‍රතිඵලදායක බව සහ කාර්යක්ෂමභාවය	Effectiveness and efficiency
viii. වගවීම.	Accountability (Graham, 2003:3-4).

ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ යන දෙපාර්ශවයේම සහභාගිත්වය යහපාලනයේ වැදගත් ලක්ෂණයකි. එමෙන්ම පක්ෂපාතිත්වයකින් තොරව සාධාරණ නීති රාමුවක අවශ්‍යතාවය නීතියේ ආධිපත්‍යය තුළින් ගම්‍යවන අතර මිනිසුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමත් ප්‍රධාන වශයෙන් සුළු ජන වාර්ගිකයන්ගේ අයිතීන් සුරක්ෂිත කිරීමත් මෙමගින් අදහස් කරනු ලබයි. ව්‍යවස්ථාපිතව පවත්නා නීති අනුගමනය කරමින් තීන්දු තීරණ ගැනීමත් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමත් විනිවිදභාවය මගින් අදහස් කරයි. ආයතන හා ක්‍රියාවලීන් සාධාරණ කාල පරාසයක් තුළ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ට සේවය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ප්‍රතිචාරාත්මක බව යනුවෙන් අදහස් වේ. සමස්ථ සමාජයක් වඩාත්ම හොඳ යහපත වෙනුවෙන් විවිධ අභිලාෂයන් ගේ මැදිහත්වීමක් තුළින් පොදු එකඟත්වයක් ඇති කර ගැනීමත් එය කෙසේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද යන්නත් සම්මුතිපාදක වීම මගින් අදහස් කෙරේ. සමස්ත සමාජයේ සියලුම දෙනාටම එහි කොටස්කරුවන්ය යන හැඟීම පෙරදැරිව කටයුතුකර පවත්වාගෙන යාම සමානාත්මතාවය යනුවෙන් අදහස් කරනු ලබයි. යම්කිසි ආයතනයක හෝ පවත්නා සමාජයේ පවතින සම්පත් උපරිම ආකාරයෙන් භාවිතා කරමින් එම සමාජයේ අවශ්‍යතාවය නොපිරිහෙලා ඉටුකිරීම කාර්යක්ෂමතාවය යනුවෙන් අදහස් වේ. වගවීම යනු රාජ්‍යය ආයතන පමණක් නොව පුද්ගලික අංශයත්, සිවිල් සමාජයත් ඔවුන්ගේ පාර්ශවකරුවන්ට හා මහජනතාවට කෙරේ දක්වනු ලබන බැඳියාවයි. (Muhammad, 2006:388).

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ජනතා සහභාගීත්වය

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේ දී, යහපාලනයේ මූලික ලක්ෂණයක් ලෙස සහභාගීත්වය යන්න කොතෙක් දුරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළට ගලපා ගෙන තිබේ ද යන්න විමසා බැලිය යුතුය. ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේ දී ස්ත්‍රී, පුරුෂ, සුළුතර, බහුතර යනා දී සමාජයේ සමස්ත නියෝජනය ඵලදායීව සිදු වීම සහභාගීත්වය තුළින් අර්ථවත් වේ. ප්‍රාදේශීය ජනතාව දේශපාලන ක්‍රමයට සක්‍රීය ලෙස දායක කර ගැනීම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිහිටු වීමේ මූලික අරමුණක් විය. නමුත් පැරණි ගම් සභා ක්‍රමයේ සිට වර්තමාන පළාත් පාලන ආයතන දක්වා විකාශනය වී ඇති ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රියාවලිය දෙස බලන විට ජනතාව පාලන ක්‍රියාවලියෙන් දුරස් කර ඇති බවක් දක්නට ලැබෙයි. මේ කෙරෙහි විශේෂයෙන් නූතන ගෝලීය සංකල්ප මෙන්ම ආර්ථික ක්‍රියාවලිය ක්‍රමයෙන් සංකීර්ණ වීම වැනි කාරණා බලපා තිබේ. විවෘත ආර්ථිකය සමග සාමූහිකත්වය වැනි ජන හැගීම් අභියෝගයට ලක් වෙමින් තරගකාරීත්වය තුළ ආර්ථික ක්‍රියාවලියේ යාන්ත්‍රණයන් බවට මිනිසා පත්ව ඇත. මේ මත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිහිටු වීමේ මූලික අරමුණක් වූ ප්‍රාදේශීය ජනතාව සක්‍රීය ලෙස දේශපාලන ක්‍රමයට දායක කර ගැනීමේ අවස්ථාව මග හැරී ඇත. නූතන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ ඡන්ද බලය හා බදු ගෙවීම යන මූලික සාධක දෙක මත ජනතාවගේ සහභාගීත්වය රදා පවතී. ඡන්ද බලය ජනතා සහභාගීත්වය නිරූපනය කරන්නා වූ ප්‍රධාන සාධකයක් වුවත් වර්තමානයේ ප්‍රාදේශීය මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ දී ඡන්ද බලය අවම ප්‍රතිශතයක් භාවිතා කිරීම දක්නට ලැබෙන මූලික තත්ත්වයකි. විශේෂයෙන් වත්මන් දේශපාලන පක්ෂ සංස්කෘතිය හා ඒ හා බැඳුණු ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි බොහෝ දෙනෙකු කලකිරීමට පත්වීම, කාර්යබහුලත්වය, නියෝජිතයින් තෝරා පත් කර ගැනීම වැදගත් කොට නොසැලකීම යනා දී කාරණා මත ජනතාව ඡන්ද වර්ධනයෙන් ඉවත් වෙමින් සිටී. වඩාත් සංවේදී ලෙස ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රියා නොකිරීම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කෙරෙහි ජනතා විශ්වාසය පළද වීමට හේතුවක් වී තිබෙයි.

කැස්බෑව නගර සභාවේ කටයුතු සඳහා ජනතා සහභාගීත්වය කෙබඳු ද යන්න සම්බන්ධව ප්‍රදේශයේ ජනතාව, මහජන නියෝජිතයින් සහ නගර සභා සේවකයින්ගෙන් ලබාගත් දත්ත මගින් විවිධ අදහස් ලබා ගත හැකි විය. ඒ අනුව යහපත් පළාත් පාලන ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යාම සඳහා මහජන නියෝජිතයින්ට විශේෂ කාර්යභාරයක් පැවරී ඇත. එහි දී ඔවුන් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට නිසි දායකත්වයක් ලබා දීම අත්‍යාවශ්‍යය. ඒ අනුව මහා සභා රැස්වීම් හා කාරක සභා රැස්වීම් වලදී ජනතා අවශ්‍යතාවයන් අතුරින් ප්‍රමුඛතාවය අනුව දත්ත හා තොරතුරු යථාර්ථවාවදීව විශ්ලේශණය කර අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගත යුතු වේ. නගර සභා සභිකයින් ජනතාව විසින් තෝරා ගනු ලබන්නේ තමන්ගේ නියෝජිතයින් ලෙස උපරිම සේවයක් ලබා ගැනීම පහසුකර ගැනීම සඳහාය. ඒ අනුව මහජනතාවගේ අපේක්ෂාවන් මැනවින් හඳුනා ගෙන ඒවා ඉටු කිරීමටත්, සාමූහිකව ක්‍රියා කිරීමටත්, නගර සභා සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ජනතාවගේ පුළුල් සහභාගීත්වයක් ලබා ගැනීමට ද මහජන නියෝජිතයින් කටයුතු කළ යුතුය. ජනතා සහභාගීත්වය පුළුල් කිරීම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලනයක් ගොඩනගා ගැනීමට ඉවහල් වේ.

කැස්බෑව නගර සභාවේ ප්‍රතිපත්ති තීරණ සම්බන්ධයෙන් ජනතා සහභාගීත්වය කවරාකාර ද යන්න පිළිබඳව මහජනතාව ලබා දුන් තොරතුරු පහත වගුවෙන් නිරූපනය කල හැකිය.

වගුව 1- ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා ජනතාව සහභාගී කර ගැනීම පිළිබඳ තෘප්තිමත්භාවය.

නගර සභාව ගනු ලබන තීරණ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් බව	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
දැනුවත්	4	13%
දැනුවත් නොමැත	26	87%
	30	100%

මූලාශ්‍රය: නියැදි සමීක්ෂණය 2015

ඉහත දත්ත පරීක්ෂා කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ නගර සභාව ගනු ලබන තීරණ සම්බන්ධයෙන් ජනතාව සහභාගී කර ගැනීම පහළ මට්ටමක පවතින බවය. ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ දී සමස්ත ජනතාවගේ නියෝජනය සිදුවන ඵලදායී වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක නොවන බව 87% කගේ අදහස විය. නගර සභාව ගනු ලබන තීරණ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් බවක් ලබා ගත හැකි මාර්ගයක් නොමැති වීම, සම්බන්ධතාවය දුරස්ථ වීම, කාර්ය බහුලත්වය, ජනතා සහභාගීත්වය අඩුවීමට ප්‍රධාන හේතු ලෙස ඔවුන් පෙන්වා දෙන ලදී. 13% කගේ අදහස වූයේ ලැබී ඇති බලතල අනුව නගර සභා පාලනය ප්‍රදේශයේ ජනතාව ඒකරාශී කරමින් මනා වැඩ පිළිවෙලක් ඉටු කිරීමට උත්සහ ගන්නා බවය. නමුත් බහුතර මතය අනුව පෙනී යන්නේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිහිටු වීමේ මූලික අරමුණු වලින් නගර සභා දුරස්ථ වී ඇති බවය. දේශපාලන හිතවත්කම්, වෘත්තීය අනුව නගර සභාව හා සුළු පිරිසක් සම්බන්ධ වුව ද සමස්ත ජනතාවගෙන් බහුතරය නගර සභා කෙරෙහි දුරස්ථ වී ඇති බවක් පෙනීයයි.

මහජන නියෝජිතයින් සහ නගර සභා සේවකයින්ගේ මතය වූයේ ලැබී ඇති බලතල ප්‍රමාණවත් නොවීම, සම්පත් සීමිත වීම, වැනි ප්‍රායෝගික ලෙස මතු වී ඇති ගැටළු නිසා ජනතාව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළට සක්‍රීය ලෙස දායක කර ගැනීමේ ගැටළුමතු වී ඇති බවයි. නමුත් වත්මන් පාලනය නගර සභාව සතු බලතල හා සම්පත් උපරිම ආකාරයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ප්‍රදේශයේ ජනතාව ඒකරාශී කරමින් මනා වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කරමින් ජනතා සුභ සිද්ධිය වෙනුවෙන් කැපවන බවට අදහස් දක්වන ලදී. මහජන නියෝජිතයින් ලෙස නිරන්තරයෙන් ජනතා අවශ්‍යතා ඉටු කර දීමට කැප වන බව ඔවුන්ගේ මතය විය. මහජනතාව නගර සභා පාලනයෙන් දුරස්ථ වීමට හේතු කිහිපයක් මොවුන් පෙන්වා දෙන ලදී. ඒ අතර, තරගකාරී ආර්ථික රටාව, පක්ෂ දේශපාලනය පිළිබඳ කලකිරීම, ප්‍රාදේශීය දේශපාලන ආයතන කෙරෙහි විශ්වාසයක් නොවීම, දැනුවත්භාවයක් නොමැති වීම, කාර්ය බහුලත්වය ප්‍රධාන වේ.

යහපාලනයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය දේශපාලන සහභාගීත්වය ජනතාවගේ බහුතර අදහස් විමසීමේ දී ජනතා සහභාගීත්වය වැදගත් කොට සලකා නොමැති බව පෙනී යයි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ යහපාලනයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා මහජනතාව සක්‍රීය ලෙස ඊට දායක කර ගත යුතුය. සමාජයට

හිතකර ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සඳහා බහුතර නියෝජනය ඵලදායීව ලබා ගත යුතුය. නමුත් මැතිවරණයේ දී පාලකයින් නගර සභාවට තෝරාපත් කර ගැනීම හැරුණු විට ඉන් ඉදිරියට යහපාලනයක් පවත්වා ගෙන යාමට, මහජනතාව ලෙස තමන්ට ලබා දිය හැකි දායකත්වය පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් වී නොමැත. ප්‍රාදේශීය පාලකයින් ද දේශපාලන ක්‍රමයෙන් දුරස්ථව සිටින ජනතාව පාලන ක්‍රමයට සක්‍රීය ලෙස දායක කර ගැනීමේ විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කරන ආකාරයක් දක්නට නොලැබේ. පනගර සභාවෙන් ක්‍රියාත්මක කරන වැඩ සටහන් සම්බන්ධයෙන් ජනතා සහභාගීත්වය විමසන විට ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි වේ.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ විනිවිදභාවයේ ක්‍රියාත්මකභාවය

යහපාලනයේ මූලික මූලධර්මයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි විනිවිදභාවය ඕනෑම ආයතනයක පාලනයේ යහපත් බව ගොඩනගා ගැනීමට ඉවහල් වේ. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය විමර්ශනය කරන විට ජනතාවගේ ආයතන ලෙස පළාත් පාලන ආයතන වලට නියෝජිතයින් තෝරා පත් කර ගනු ලබන්නේ බදු ගෙවන ජනතාවයි. එම නිසා එහි කෙරෙන සෑම කටයුත්තක්ම දැන ගැනීමට ජනතාවට අයිතියක් ඇත. නගර සභා කටයුතු සම්බන්ධව කථා කරන විට ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ ඕනෑම ලියවිල්ලක් පරීක්ෂා කිරීමට ජනතාවට බලය තිබේ. ඒ හෙයින් ඊට සුදුසු වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම නගර සභා පාලනයේ වගකීම වේ. එසේම පොදු මහජනතාවට සභාවේ මහා සභා රැස්වීම් වලට සහ කාරක සභා රැස්වීම් වලට නිරීක්ෂකයින් ලෙස සහභාගී වීමට ඉඩ සලසා දීම ද විනිවිදභාවය ඇතිවීමට හේතු වේ. නගර සභාවක ප්‍රධාන පරිපාලන නිලධාරියා වන ලේකම්වරයාගේ සිට පහළ නිලධාරීන් දක්වා වූ පිරිස මෙන්ම ජනතා නියෝජිතයින් සෑම විටම විවෘතව ක්‍රියා කිරීම වැදගත්ය. එසේ ක්‍රියා කිරීමෙන් මහජන නියෝජිතයින් කෙරෙහි ජනතා විශ්වාසය වර්ධනය වන අතර ඔවුන් පිළිබඳව හොඳ ආකල්පයක් ජනතාව තුළ ගොඩ නැගේ.

ඕනෑම ආයතනයක විනිවිදභාවය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා එම ආයතනය අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියා පටිපාටිය පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කල යුතුය. නගර සභාව ආයතනයක් ලෙස එක් එක් විෂයන් සම්බන්ධයෙන් ජනතාව සේවාවන් ලබා ගත යුතු ආකාරය සහ එම සේවා සම්බන්ධව කටයුතු කරන නිලධාරීන් පිළිබඳව ජනතාවට මග පෙන්වීමක් කල යුතුය. නගර සභාවෙන් සැපයෙන සේවාවන් පිළිබඳව ජනතාවට මග පෙන්වීමක් කල යුතුය. කැස්බෑව නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ ජනතාව සම්බන්ධ කර ගනිමින් කල අධ්‍යයනයේ දී පෙනී ගිය ආකාරයට බොහෝ ජනතාව නගර සභාවෙන් සැපයෙන සේවාවන් ලෙස හඳුනා ගෙන තිබෙන්නේ, කුණු කසල ඉවත් කිරීම, මාර්ග සංවර්ධනය, යටිතල පහසුකම් සැපයීම, විටී ආලෝක කිරීම යනාදි සීමිත කාර්යයන් කිහිපයක් පිළිබඳව පමණි. නමුත් නගර සභා හරහා බල ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ සුඛ විභරණය සඳහා පුළුල් සේවාවක් සැපයෙන බව නගර සභා සේවා හරහා වටහා ගත හැකිය. නමුත් ජනතාවට ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් නොමැත. නගර සභාවෙන් සැපයෙන සේවාවන් පිළිබඳ ජනතාවට තොරතුරු ලබා ගත හැකි ආකාරයේ විනිවිදභාවයෙන් යුතු වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම කාලෝචිත වේ. කැස්බෑව නගර සභාව තුළ එම ආයතනයේ මෙහෙවර, දැක්ම, නියෝජිත නාමාවලිය, සංවිධාන සටහන ආදිය ප්‍රදර්ශනය කිරීම හරහා යම් ප්‍රමාණයක විනිවිදභාවයක් ඇති කිරීමට උත්සහ ගෙන තිබේ.

ඕනෑම ආයතනයක විනිවිදභාවය පිළිබඳව කතා කරන විට එම ආයතනයේ මූල්‍ය කටයුතු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු වෙයි. දේශපාලන ආයතනයක මූල්‍ය කටයුතු කෙරෙහි ජනතා විශ්වාසය පළුදු වී ඇත්නම් එහි පරිපාලනය නිසි පරිදි පවත්වා ගෙන යා නොහැකිය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ජනතාව හා සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ඔවුන්ගේ විශ්වාසය මත ගොඩනැගිය යුතු පාලන ක්‍රමයකි. ප්‍රතිපත්ති තීරණ, ව්‍යාපෘති, මූල්‍ය කටයුතු ආදිය පිළිබඳව ජනතාවට තොරතුරු සැපයීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බැඳී සිටියි. ඕනෑම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක මෙන්ම කැස්බෑව නගර සභාවේ දී විනිවිදභාවය නිරූපනය කරන්නා වූ ලියවිල්ලක් ලෙස අයවැය ලේඛණය හඳුනා ගත හැකිය. නගර සභාව වර්ෂයක් පාසා බල ප්‍රදේශයේ බදු ගෙවන ජනතාවගේ බදු මුදල් නැවත ඔවුන් වෙනුවෙන් වැය කරන ආකාරය පිළිබඳව විනිවිදභාවයෙන් යුතුව ජනතාවට සන්නිවේදනය කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස අයවැය ලේඛණය යොදා ගනී. මේ ආකාරයට වර්ෂයක් පාසා නගර සභාව විසින් ජනතාවට මූල්‍ය කටයුතු පරිහරණය කරන ආකාරය පිළිබඳව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හරහා නගර සභාවේ විනිවිදභාවය පෙන්වීම කිරීමට පමණක් නොව මහජන නියෝජිතයින් තම බදු මුදල් කෙසේ පරිහරණය කරන්නේ ද තම අවධානය කොතෙක් දුරට සපුරා දීමට උත්සහ ගන්නේ ද යන්න පිළිබඳව විමසා බැලීමට අවස්ථාව උදාවේ. නමුත් කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රය කර ගනිමින් අදාළ බල ප්‍රදේශයේ ජනතාව සමග කල සාකච්ඡාව මගින් අනාවරණය වූයේ ජනතාවට ඒ පිළිබඳ අවබෝධයක් හෝ උනන්දුවක් නොමැති බවයි.

නගර සභා පාලනයේ දූෂණ වංචා සිදු නොවන බවට අදහස් පළකල 47% ක් වූ මහජනතාවගේ අදහස වූයේ කාර්යබහුලත්වය, කරුණු නිශ්චිත ලෙස නොදැනීම, නගර සභා පාලනයට අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම වැනි හේතු නිසා ඒ පිළිබඳව නිශ්චිත අවබෝධයක් නොමැති බවයි. නගර සභා පාලනය තුළ දූෂණ වංචා සිදු නොවන බවට නිලධාරීන් 45% ක් ද මහජන නියෝජිතයින් 50% ක් ද අදහස් පළකල අතර නිලධාරීන් අතුරින් 30% ක් ද මහජන නියෝජිතයින් 20% ක් ද නිශ්චිත පිළිතුරක් ලබා දීමට මැලි විය. ඔවුන් දූෂණ වංචා සිදු වන බව සෘජුව ප්‍රකාශ කිරීම මැලි වුව ද වක්‍රාකාරව ඔවුන් ප්‍රකාශ කලේ නගර සභා පාලනය තුළ දූෂණ වංචා සිදු වන බවයි.

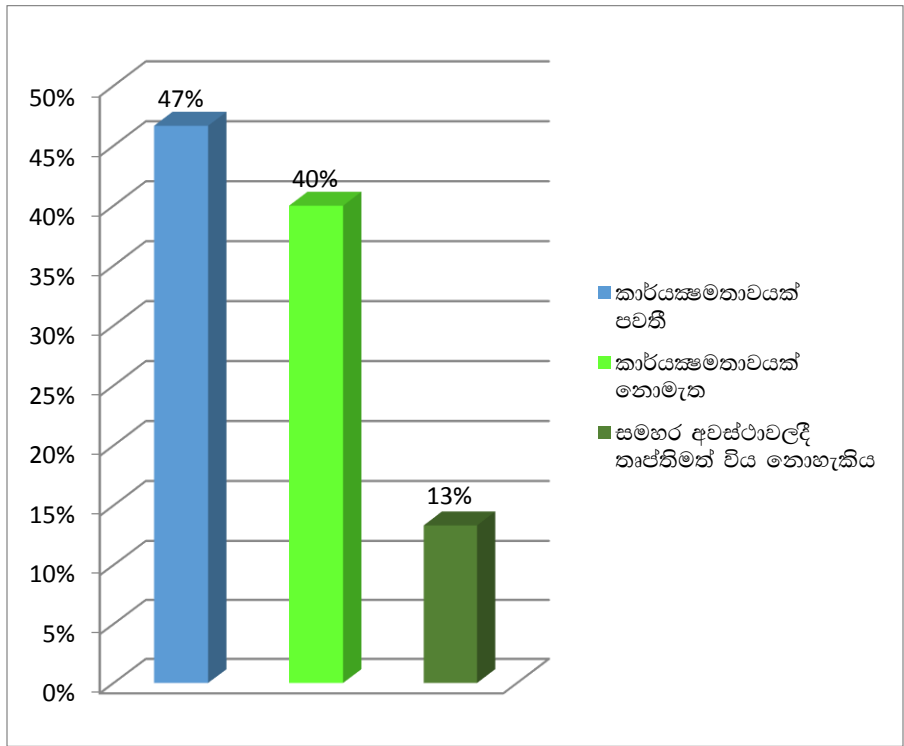
මේ අනුව ඉහත දත්ත දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ නගර සභා පාලනයේ සිදු වන දූෂණ වංචා අක්‍රමිකතා හේතුවෙන් නගර සභාව තුළ විනිවිදභාවයක් දක්නට නොමැති බවයි. මහජනතාව, නිලධාරීන් සහ මහජන නියෝජිතයින් ලබා දුන් තොරතුරු පොදුවේ ගත් විට 47% කගේ අදහස වන්නේ නගර සභා පාලනය තුළ දූෂණ වංචා සිදු වන බවයි. 40% ක් දූෂණ වංචා සිදු නොවන බවට ප්‍රකාශ කල ද දූෂණ වංචා සිදු වන බවට නිශ්චිතව පිළිතුරු ලබා දීමට අකමැති වූ 13% ක ප්‍රමාණය සහ දූෂණ වංචා සිදු වනවාය යනුවෙන් අදහස් පළ කල 47% ගත් විට 60% ක ප්‍රතිශතයක් දූෂණ වංචා නගර සභාව ආශ්‍රිතව සිදු වන බවට පිළිගෙන තිබේ.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ කාර්යක්ෂමතාවයේ ස්වරූපය

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාත්මකභාවය කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් විමර්ශනය කරන විට යහපාලනයේ මූලිකාංගයක් වන කාර්යක්ෂමතාවය කොතෙක් දුරට එම ආයතනය තුළට ගලපා ගෙන තිබේ ද යන්න වැදගත් සාධකයක් වේ. ආයතනය තුළ ඇති සම්පත් ඵලදායී

ලෙස භාවිතා කරමින්, සමාජ අවශ්‍යතා, ඉලක්ක අරමුණු කරා නියමිත කාල රාමුවක් තුළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුක්තව සේවා ඉටු කර දීම කාර්යක්ෂමතාවයෙන් අදහස් වේ. නගර සභාව ජනතා ආයතනයක් ලෙස ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ පහසුව හා සුභසාධනය වර්ධනය කිරීමට සහ සේවා පහසුකම් සැපයීමට බැඳී සිටී. නීතියෙන් පැවරී ඇති සීමිත සම්පත් නගර සභාව සතු වේ. මෙම සීමිත සම්පත් ඵලදායී ලෙස භාවිතා කරමින් ජනතා උන්නතිය ඉහළ මට්ටමකින් ලබා දීමට ආයතනික වශයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කටයුතු කල යුතුය. ආයතනික සේවකයන් මෙන්ම, මහජන නියෝජිතයින් මහජනතාවගේ අවශ්‍යතා හා ඔවුන්ගේ සුභ සිද්ධියට ඉවහල් වන ආකාරයේ කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබා දීමට කැප විය යුතුය. බොහෝ විට සෑම ක්‍ෂේත්‍රයකම විහිදී පවත්නා අකාර්යක්ෂමතාවය යහපාලනයක් සහිත පාලන කන්ත්‍රයක් බිහිකර ගැනීමට බාධාවක් වේ. පොදුවේ ගත් විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ අකාර්යක්ෂමතාවය සහ සම්පත් නිසි පරිදි ප්‍රයෝජනයට නොගැනීමේ දුර්වලතා දක්නට ලැබෙයි. කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් කාර්යක්ෂමතාවයේ ස්වභාවය තේරුම් ගැනීම සඳහා ජනතාව දක්වන ලද අදහස් විමර්ශනය කර බැලීම වැදගත් වේ.

ප්‍රස්ථාර 1- නගර සභාවේ කාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත්භාවය

මූලාශ්‍රය: නියැදි සමීක්ෂණය 2015

කැස්බෑව නගර සභාවේ කාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වූ ජනතාවගෙන් 47% ක් පමණ පිරිසකගේ අදහස වූයේ නගර සභාව තුළ කාර්යක්ෂම පාලනයක් පවතින බවයි. ඊට සාපේක්ෂව 40% කගේ

අදහස වූයේ නගර සභා පාලනය කාර්යක්ෂමතාවයෙන් තොර බවයි. මාර්ග සැකසීමේ දී අනවශ්‍ය ප්‍රමාදයක් සිදු වේ. නගර සභාවට අයත් බොහෝ ප්‍රධාන මාර්ග දුබල තත්ත්වයේ පවතින අතර එම මාර්ග පිළිසකර කිරීම ප්‍රමාද වෙමින් පවතින තත්ත්වය තුළ සමහර මන්ත්‍රීවරුන් තමන්ට පෞද්ගලිකව ලැබෙන ප්‍රතිපාදන මත පෞද්ගලික පාරවල් සංවර්ධනය කරන බවට ජනතාව වෝදනා එල්ල කරන ලදී. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ කුණු සම්බන්ධයෙන් මතු වී ඇති ගැටළු වල දී කාර්යක්ෂම වැඩපිළිවෙලක් සකසා ගැනීමට අපොහොසත් වී ඇති බව ජනතාවගේ අදහස විය. අයථා ප්‍රතිපාදන මත සමහර සේවාවන්ගේ කාර්යක්ෂමතාවය රදා පවතින බවත් මහජනතාවගේ සුභසාධන කටයුතු කාර්යක්ෂමව ඉටුකිරීමට ඉදිරිපත් නොවන බවටත් කාර්යක්ෂමතාවයක් නොමැති බවට අදහස් පළකල පිරිසගේ අදහස විය. 13% කගේ අදහස වූයේ සමහර අවස්ථාවලදී නගර සභා පාලනයේ කාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් විය හැකි වුව ද සමහර අවස්ථාවලදී එසේ තෘප්තිමත් විය නොහැකි බවයි. සමහර අවස්ථාවලදී බලාපොරොත්තු වන ආකාරයේ සේවාවක් නගර සභාවෙන් ලබා ගැනීමට නොහැකි වන බවත් සමහර අවස්ථාවලදී අනවශ්‍ය ප්‍රමාදය, හිතවතුන්ට වැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වීම, නිලධාරීන් සිය කාර්යභාරයන් මැනවින් ඉටු නොකිරීම යන හේතු සාධක මත කාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් විය නොහැකි බවට ප්‍රකාශ කරන ලදී.

වගුව 2- නගර සභාව ප්‍රදේශයේ සම්පත් නිසි පරිදි සංවර්ධනයට යොදා ගැනීම පිළිබඳ තෘප්තිමත් බව.

සම්පත් නිසි පරිදි සංවර්ධනයට යොදා ගැනීම පිළිබඳ තෘප්තිමත් බව	මහජනතාව		නිලධාරීන්		මහජන නියෝජිතයින්	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
තෘප්තිමත්	10	33%	12	60%	5	50%
තෘප්තිමත් නොමැත	12	40%	8	40%	5	50%
අවබෝධයක් නොමැත	8	27%	-	-	-	-
	30	100%	20	100%	10	100%

මූලාශ්‍රය: නියැදි සමීක්ෂණය 2015

කාර්යක්ෂම පාලනයක් ගෙනයාම සඳහා නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ පවතින සම්පත් නිසි පරිදි සංවර්ධන කාර්යයට යොදා ගෙන තිබේ ද යන්න පිළිබඳව මහජනතාව, නිලධාරීන් සහ මහජන නියෝජිතයින් සම්බන්ධ කර ගනිමින් කල විමර්ශනයේ දී මහජනතාවගෙන් 33% ඒ සම්බන්ධව තෘප්තිමත් වන අතර 40% ක් ඒ සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් නොවේ. ඔවුන් ප්‍රකාශ කල ආකාරයට වැදගත්ම සම්පත වන මානව සම්පත නගර සභාව සිය කාර්යයේ දී සම්පත් දායකයින් ලෙස යොදාගෙන නොමැති කාර්ය බහුලත්වය, නගර සභා පාලනය කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම වැනි හේතු මත 27% කගේ අදහස වූයේ නගර සභාව සිය පාලන කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේ දී ප්‍රදේශයේ සම්පත් කාර්යක්ෂම ලෙස යොදවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ඔවුන්ට නොමැති බවයි.

නගර සභා බල ප්‍රදේශයේ සම්පත් පරිහරනය පිළිබඳව අදහස් දැක්වූ නිලධාරීන් 60% සහ මහජන නියෝජිතයින් 50% කගේ අදහස වූයේ සභාව සතු භෞතික හා මානව සම්පත් අවම වුව ද උපරිම ඵලදායීතාවයකින් යුතුව සේවයේ යොදවා ඇති බවයි. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ ඇති සියලු භෞතික සම්පත් නගර සභාව සතු නොවන බවත් ඒවායෙන් සුළු ප්‍රමාණයක් පමණක් නගර සභාව සතු වන බවත් එම සීමිත සම්පත් උපරිම කාර්යක්ෂම පාලනයක් ගෙන යාමට යොදා ගන්නා බවත් ප්‍රකාශ කරන ලදී. නගර සභාව සතු ප්‍රයෝජනයට නොගන්නා භෞතික සම්පත් විශාල වශයෙන් පවතින බැවින් සම්පත් කාර්යක්ෂම ලෙස පරිහරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් නොවන නිලධාරීන් 40% ක් ද මහජන නියෝජිතයින් 50% ක් ද විය.

ඉහත අදහස් සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී යහපාලනයක් ඇති කිරීම සඳහා කාර්යක්ෂමතාවය සඳහා ඉහළ වටිනාකමක් ලබා දිය යුතු බව පෙනෙයි. කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳව ජනතාවට නිශ්චිත අවබෝධයක් නොමැති වීම සහ ඒ සඳහා බලපෑමක් සිදු කිරීමට ජනතාව ඉදිරිපත් නොවීම ගැටළුකාරී වෙයි. නගර සභා පාලනය කෙරෙහි ජනතාව එතරම් උනන්දුවක් නොදැක්වීම ද මේ කෙරෙහි බලපා තිබෙයි. නගර සභා ඇතුළු සියලු පළාත් පාලන ආයතන දේශපාලන නායකයන්ගේ හා පරිපාලන නිලධාරීන්ගේ සංයුතියකින් සමන්විත වන නිසා එම ආයතන අනෙකුත් ආයතනයන්ගෙන් වෙනස් වෙයි. මෙහිදී දේශපාලකයා නිලධාරියා සමගත්, නිලධාරියා දේශපාලන නියෝජිතයා සමගත් නිරතුරු සම්බන්ධ වේ. මේ දෙදෙනාම එකට හිඳීම තුළින් වඩා යහපත් පාලනයක් හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් ඇතිවේ යැයි විශ්වාස කෙරේ. මෙසේ එක්ව කටයුතු කිරීමෙන් දේශපාලකයාට නිලධාරියෙකු මෙන්ද, නිලධාරියාට දේශපාලකයෙකු මෙන්ද කටයුතු කිරීමට සිදු වේ. දේශපාලන නියෝජිතයා මහජනතාව නියෝජනය කරන බැවින් නිලධාරියාට ප්‍රතික්ෂේප කල නොහැකි වේ. දේශපාලකයා මහජන අවශ්‍යතා හඳුනා ගන්නා අතර නිලධාරියා දේශපාලකයාගේ වුවමනා හඳුනා ගත යුතුය. දේශපාලන අධිකාරිය කාර්යක්ෂම වුවද පරිපාලන ක්‍රමය අකාර්යක්ෂමතාවයෙන් යුක්ත නම් එය ජනතාවට ඵලදායී සේවාවක් සැපයීමට බාධාකාරී වෙයි. නගර සභා පාලනය ගොඩනැගී ඇත්තේ සාම්ප්‍රදායික සේවකයන් පිරිසක් වටා බැවින් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකලාපය ඍජුවම ජනතාවට කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් බලපායි. ජනතාව දේශපාලන ක්‍රමයෙන් දුරස් වීමද නගර සභාවන්හි කාර්යක්ෂමතාවය දුබල වීම කෙරෙහි බලපා තිබේ. එමෙන්ම නගර සභාවන්ට හිමිව ඇති සීමිත බලතල රාමුව තුළ සිට පුළුල් වැඩ කොටසක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදුවීම ද නගර සභා පාලනයේ අකාර්යක්ෂමතාවය කෙරෙහි බලපා තිබේ.

වගකිවයුතුභාවය

යහපත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයක් පවත්වා ගැනීමේ දී යහපාලනයේ මූලිකාංගයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි වගකිව යුතුභාවය කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කල යුතුය. නගර සභා සම්බන්ධයෙන් කතා කරන විට නගර සභාවේ ප්‍රධානියා ඇතුළු මහජන නියෝජිතයින් වෙත පැවරී ඇති සුවිශේෂී කාර්යයක් යන්නේ, නගර සභාවේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ජනතාවට වගකිව යුතු වීමයි. යහපාලනයක් ඇතිකර ගැනීමට පාලකයන් ජනතාවට වගකීමට බැඳී සිටිය යුතුය. ජනතා විශ්වාසය රඳවා තබා ගැනීමට වගකිවයුතුභාවය වැදගත් වේ. නගර සභාවට නියෝජිතයින් ලෙස තමන් තෝරා ගන්නා ජනතාවට මහජන නියෝජිතයින්

ලෙස, සේවාවන් සැපයීම, මුදල් වැය කිරීම, ආදායම් එකතු කිරීම යනාදී ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන ආකාරයට වගකිව යුතුය. සේවාවන් සැපයීමේ දී ජනතාවට සපයනු ලබන මහජන සේවාවන් වල කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාවය, ප්‍රයෝජන ලබන ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණය ආදී කරුණු ගැන ජනතාවට වගකිව යුතුවේ. සේවාවන් උසස් තත්ත්වයකින් සහ වැඩිදෙනෙකුට ප්‍රයෝජනවත් වන ආකාරයට පවත්වාගෙන යාම නගර සභාවේ වගකීම වේ. නගර සභාව විසින් සපයන ලද සේවාවන්හි ප්‍රයෝජනවත්භාවය සම්බන්ධයෙන් ජනතාව විවිධ අදහස් දක්වන ලදී.

නගර සභාවෙන් සපයන ලද සේවාවන්හි ප්‍රයෝජනවත්භාවය සම්බන්ධයෙන් සැතීමකට පත්විය හැකි බවට අදහස් දැක්වූවන් ගෙන් 80% ක් වූ බහුතරය ප්‍රකාශ කලේ නගර සභාවෙන් සපයන ලද සේවාවන් ජනතාවට ප්‍රයෝජනවත් වූ බවය. මාර්ග සංවර්ධනය හරහා පුළුල් මංමාවත්, විටී ලාම්පු පද්ධති, පුස්තකාල, ආදාහනාගාර, ක්‍රීඩාපිටි ඉදි කිරීම, සෞඛ්‍ය සායන පැවැත්වීම හරහා ප්‍රදේශයේ සිසු සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට කටයුතු කර තිබෙන බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. ඊට සාපේක්ෂව සැතීමකට පත්විය නොහැකි බවට අදහස් පළ කල 20% කගේ අදහස වූයේ කල සේවයට වඩා කලහැකි සේවය වැඩි බවය. පටු දේශපාලන පරමාර්ථ ඉටු කර ගැනීම සඳහා ජනතාවගේ බදු මුදල්, සම්පත් අපතේ යැවීමත්, කොන්ත්‍රාත් ක්‍රමය හරහා විශාල වශයෙන් දූෂණ වංචා සිදු වන බවටත් ඔවුන් අදහස් දක්වන ලදී. එමෙන්ම අනවශ්‍ය දෙයට පළමු තැන ලබා දෙන බවට චෝදනා කරන ලදී.

නගර සභා පාලනය මුදල් වැය කිරීම සහ ආදායම් එකතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජනතාවට වගකිව යුතුය. නගර සභාවෙන් ලැබෙන මූල්‍ය සම්පත් උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජන ලැබෙන අයුරින් යෙදවීමත් මූල්‍ය කළමනාකරණයට අදාළව පවත්නා නීති-රීති හා පටිපාටි අනුගමනය කිරීමත් මෙහිදී වැදගත් වේ. එමෙන්ම ආදායම් එකතු කිරීමේ දී නගර සභාවට ලැබිය යුතු සියලුම ආදායම් නිසි පරිදි එකතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජනතාවට වගකිව යුතුය. ඒ සඳහා විනාචාදනවයෙන් යුතු වැඩ පිළිවෙලක් පවත්වාගෙන යාම නගර සභා පාලනයේ වගකීම වේ.

සර්වසාධාරණත්වය

යහපාලනයේ මූලිකාංගයක් ලෙස සර්වසාධාරණත්වය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළට කොතෙක් දුරට ගලපා ගෙන තිබේ ද යන්න පිළිබඳව කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් විමර්ශනය කල හැකිය. සමස්ත සමාජයේ වෙසෙන සියලු දෙනාටම එක හා සමාන ලෙස සලකා කිසිදු වෙනසකින් තොරව සියලු දෙනාටම සාධාරණ ඉඩක් ලබා දීම සර්වසාධාරණත්වයෙන් අපේක්ෂා කරයි. කැස්බෑව නගර සභාව සර්වසාධාරණත්වය පිළිබඳ අදහස කොතෙක් දුරට ගලපා ගෙන තිබේ ද යන්න නගර සභාව සේවා සැපයීමේ දී එක් පාර්ශවයකට පමණක් විශේෂ සැලකිලි දක්වයි ද යන්න නිරූපිත පහත වගුවෙන් වටහා ගත හැකිය.

වගුව 3- සර්ව සාධාරණත්වය පිළිබඳ අදහස

එක් පාර්ශවයකට පමණක් විශේෂ සැලකිලි දැක්වීම	මහජනතාව		නිලධාරීන් සහ ජනතා නියෝජිතයින්	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ඔව්	16	53%	-	-
නැත	12	40%	26	87%
සමහර අවස්ථා වලදී	2	7%	4	13%
	30	100%	30	100%

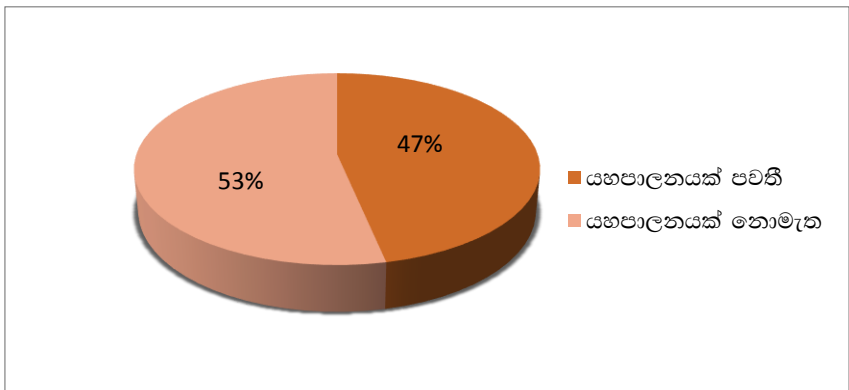
මූලාශ්‍රය: නියැදි සමීක්ෂණය 2015

සර්වසාධාරණත්වය සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වූ ජනතාවගෙන් 53% කගේ අදහස වූයේ නගර සභා පාලනය තුළ එක් පාර්ශවයකට පමණක් විශේෂ සැලකිලි දැක්වීමක් පවතින බවය. ඔවුන් ප්‍රකාශ කල ආකාරයට නගර ජනතාවගේ අවශ්‍යතා වලට අවශ්‍ය සේවාවන් සැපයීම වෙනුවෙන් නගර සභා පිහිට වුවද දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය යටතේ එය ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක නොවන බවයි. දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය තුළ සර්වසාධාරණත්වයක් දැකිය නොහැකි බවය. නගර සභා පාලකයින් තමන්ගේ හිතවතුන්ට වැඩි සැලකිලි දක්වා ඇති බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. එමෙන්ම ටෙන්ඩර් පටිපාටියේ දී, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සිදු කිරීමේ දී පාලක පිරිසේ හිතවතුන්ට ප්‍රතිලාභ ලැබෙන ආකාරයට එම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන බවට ඔවුන් චෝදනා කරන ලදී. 40% කගේ අදහස වූයේ නගර සභාව තුළ සර්වසාධාරණත්වයක් පවතින බවය. නගර සභාව තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයක් පවතින නිසා සියලු දෙනාගේම අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් පොදුවේ කැප වන බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. 7% කගේ අදහස වූයේ සමහර අවස්ථා වලදී නගර සභා පාලනය තුළ සර්වසාධාරණත්වයක් පැවතියද තවත් සමහර අවස්ථා වලදී එසේ බලාපොරොත්තු විය නොහැකි බවයි. මේ අනුව අදහස් දැක්වූ 53% කගේ අදහස වූයේ නගර සභා පාලනය තුළ සර්වසාධාරණත්වයක් නොමැති බවයි. එමෙන්ම සමහර අවස්ථා වලදී නගර සභා පාලනය තුළ සර්වසාධාරණත්වයක් අපේක්ෂා කල නොහැකි බවට අදහස් දැක්වූ 7% එක්ව ගත් විට 60% නගර සභා පාලනය තුළ සර්වසාධාරණ පාලනයක් පවතිනවාය යන අදහසෙන් දුරස් වී සිටියි. මේ අනුව බහුතර පිරිසක් නගර සභා පාලනය කෙරෙහි සැහීමකට පත් නොවන බව පෙනී යයි.

නගර සභා නිලධාරීන් සහ මහජන නියෝජිතයින් 87% කගේ අදහස වූයේ නගර සභා පාලනය තුළ පක්ෂ, ජාති, ආගම් හේද වලින් තොරව අවශ්‍ය සංවර්ධන සේවාවන් සලසා දීමට නිරන්තරයෙන් කැපවන බවය. 13% කගේ අදහස වූයේ පක්ෂ දේශපාලන ක්‍රමය යටතේ යම් යම් අඩුපාඩු සමහර අවස්ථා වලදී සිදු විය හැකි වුවත් සියලු ජනතාවට පොදුවේ සේවාවන් සැපයීමට කැප වන බවය.

නගර සභා පාලනය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ස්වරූපය

ආයතනික වශයෙන් කාර්යක්ෂම පාලනයක් ගෙන යාමට කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියන් වූ යහපාලනය වැදගත් වේ. ජනතාව පළාත් පාලනය හා සම්බන්ධ වන්නේ තමන්ගේ කාර්යයන් මනා ලෙස ඉටු කර ගැනීම සඳහාය. ජනතාවට කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබා දීම ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වල වගකීම වේ. ජනතාව බලාපොරොත්තු වන ආකාරයේ සේවාවක් එම ආයතන වෙතින් ඉටු නොවන විට එවැනි පාලන ක්‍රම වෙතින් ජනතාව දුරස් වීම නොවැලැක්විය හැකිය. එසේ ජනතාව පාලන ක්‍රමයෙන් දුරස් වීම හරහා අත්තනෝමතික පාලන ක්‍රම බිහි වීමට මාර්ගය සැකසේ. ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ යහපාලනයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා දේශපාලන ක්‍රමයට මහජන සහභාගීත්වය වැඩි කල යුතු අතර නෛතික රාමුවක් තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. ජනතාවට නිරන්තරයෙන් පාලනයේ ස්වරූපය හඳුනා ගත හැකි ආකාරයට විනිවිදභාවයෙන් යුතු පළාත් පාලන ක්‍රමයක් පවත්වා ගෙන යා යුතුය. මේ අනුව යම් පාලන ක්‍රමයක් සමස්ත ජනතාවගේ විශ්වාසය, කැමැත්ත, සුහදත්වය හා සහයෝගය සම්බන්ධ කර ගනිමින් පාලනය පවත්වා ගෙන යන්නේ නම් එම පාලනය තුළ යහපාලනයක් පවතී.

ප්‍රස්ථාර 2- නගර සභාව තුළ යහපාලනයේ ස්වරූපය

මූලාශ්‍රය: නියැදි සමීක්ෂණය 2015

කැස්බෑව නගර සභාව තුළ යහපාලනයේ ස්වභාවය විමර්ශනය කරන විට 47% කගේ අදහස වූයේ නගර සභාව පාලනය තුළ යහපාලනයක් පවත්නා බවයි. ඔවුන් ප්‍රකාශ කල ආකාරයට නගර සභාව හරහා ජනතාවට උපරිම සේවයක් කාර්යක්ෂමව හා ගුණාත්මකව ලබා දීමට කැප වේ. ජනතා අවශ්‍යතා හඳුනා ගෙන ඔවුන්ට අවශ්‍ය සේවාවන් ඉටු කිරීමට වහා ඉදිරිපත් වන බවට ඔවුන් අදහස් පළ කරන ලදී. නමුත් ඊට සාපේක්ෂව නගර සභාව පාලනය තුළ යහපාලනයක් නොමැති බව 53% කගේ අදහස විය. ඔවුන්ගේ අදහස වූයේ යහපාලන ගුණාංග සඳහා පාලන රටාව යොමු වී නොමැති බවයි. අකාර්යක්ෂමතාව, දූෂණ

වංචා, බලය අයුතු ලෙස පාවිච්චි කිරීම, පුද්ගලයින්ට වෙනස් කොට සැලකීම, නායකයින් තමන්ගේ පෞද්ගලික අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීමට කැප වීම, නෑ හිතවතුන් පින්වීමට පොදු යොදා ගැනීම වැනි හේතු සාධක මත අයහපත් පාලනයකට මාර්ගය සැකසී ඇති බවට ඔවුන් වෝදනා කරන ලදී.

නගර සභාවේ යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක් වූ මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන්ගේ අදහස වූයේ නගර සභා පාලනය තුළ යම්තාක් මට්ටමකට යහපාලනයක් පවතින බවය. නගර සභාව නිරන්තරයෙන්ම ජනතාවාදී ආයතනයක් ලෙස පොදු මහජනතාවගේ අවශ්‍යතාවයන් හා ඔවුන්ට අවශ්‍ය සේවාවන් කාර්යක්ෂමව හා ගුණාත්මකව ලබා දීමට නිරන්තරයෙන් කැපවීම හරහා යහපාලනය පවත්වා ගෙන යාමට උත්සහ ගන්නා බවය. නගර සභා පාලනය පුද්ගල බද්ධව සිදු වන දෙයක් නිසා යම් යම් අතපසු වීම් සිදු වුවද නිරන්තරයෙන් යහපාලන ගුණාංග මත පාලන රටාව පවත්වා ගෙන යාමට උත්සහ ගන්නා බව පෙන්වා දෙන ලදී. ආයතනික වශයෙන් කාල රාමුවකට අනුව කටයුතු කිරීමත්, නගර සභා කාර්යයන් විවිධ අංශ වලට බෙදා පවත්වාගෙන යාමත් හරහා යහපාලනයක් ආයතනික වශයෙන් පවත්වා ගෙන යාමට උත්සහ ගන්නා බව පෙන්වා දෙන ලදී. නිලධාරීන් වශයෙන් නිතර මහජනතාව හා සම්පව කටයුතු කරන ආයතනයක් වශයෙන් ජනතාවගේ අදහස් හා සහභාගීත්වය ඍජුව ලබා ගනිමින් සියලු ලිපි ලේඛණ කටයුතු පිළිබඳව විනිවිදභාවයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම හරහා යහපාලනයක් පවත්වා ගැනීමට උත්සහ ගන්නා බව ඔවුන්ගේ අදහස විය. එමෙන්ම මහජන නියෝජිතයින් ලෙස මැතිවරණයේ දී කුමන පක්ෂයක් හා සම්බන්ධ වී කටයුතු කලද නගර සභාව තුළ කටයුතු කිරීමේ දී සියලුම ජනතාව එක හා සමාන ලෙස සලකමින් ඔවුන්ගේ අදහස් හා යෝජනා ද ලබා ගනිමින් රටේ පවත්නා ප්‍රධාන නීතියට යටත්ව කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී සේවාවක් ලබා දීමට කැප වන ආයතනයක් ලෙස නගර සභාව තුළ යහපාලනයක් පවතින බව මහජන නියෝජිතයින්ගේ අදහස විය.

ඉහත දත්ත පරීක්ෂා කිරීමේ දී නගර සභා පාලනය සම්බන්ධයෙන් බහුතරයක් තෘප්තිමත් නොවූව ද ප්‍රදේශයේ පාලන කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා නගර සභාවේ අවශ්‍යතාවය සියලු දෙනා පොදුවේ අවධාරණය කරන ලදී. “ඔබ ප්‍රදේශයේ පාලනය ගෙන යාමට නගර සභාව අවශ්‍ය ද” යනුවෙන් කල විමසීමේ දී නියතය සඳහා තෝරා ගත් මහජනතාව(30), නිලධාරීන්(20), මහජන නියෝජිතයින්(10) යන සියලු දෙනාගේ අදහස වූයේ ප්‍රදේශයේ පාලන කටයුතු පවත්වා ගෙන යාමට නගර සභාව අවශ්‍ය බවයි. නගර සභාව පුරවැසියන්ගේ ඵදිනෙදා ජීවිතය හා අත්‍යන්තයෙන්ම බැඳුණු මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගීතා සේවා, පොදු මංමාවත්, ජනතා සුභ සාධනය, සුව පහසුව හා විනෝදාස්වාදය සැපයීම, හැසිරවීම, පාලනය හා පරිපාලනය කිරීම සඳහා පිහිටුවා ඇති නියෝජිත ආයතන වේ. නගර සභා පිහිටුවීමේ අරමුණු අතර ප්‍රදේශයේ අවශ්‍යතා වලට වඩාත් සංවේදී වීම, මහජන සහභාගීත්වය වඩාත් ඵලදායී ලෙස දේශපාලන ක්‍රමය වෙත රඳවා ගැනීම වැදගත් වේ. විශේෂයෙන් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට තම අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමේ දී රටේ මධ්‍යම ආණ්ඩුව හා ඍජුව සම්බන්ධ වී කටයුතු කිරීම අපහසු වේ. විමධ්‍යගත පාලනය හරහා ජනතාවට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල කටයුතු වලට කෙලින්ම සම්බන්ධ වීමේ හැකියාව පවතී. ඒ අනුව ජනතාවට ප්‍රදේශයේ අවශ්‍යතා හඳුනා ගත් පිරිසකගේ මග පෙන්වීම අනුව කටයුතු කල හැකි වීම හරහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ගොඩ නගා ගත හැකි වේ. මේ අනුව ප්‍රාදේශීය වශයෙන් යහපාලන සංකල්පය ප්‍රායෝගික යථාර්ථයක් බවට පත්කර ගැනීම සඳහා නගර සභාවන් හි ක්‍රියාකාරීත්වය

වැදගත් බව අවධාරණය විය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය විමර්ශනය කිරීම සඳහා කැස්බෑව නගර සභාව ආශ්‍රයෙන් කල විමර්ශනයේ දී ලබාගත් දත්ත ඉහත දී විමර්ශනයට ලක් විය. එහි දී පැහැදිලි වන්නේ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය නගර සභා පාලනය තුළ දුර්වල මට්ටමක පවතින බවය.

නිගමන සහ යෝජනා

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ යහපාලන සංකල්පයේ ක්‍රියාකාරීත්වය විමර්ශනය කිරීම සඳහා කැස්බෑව නගර සභා ආශ්‍රයෙන් කල විමර්ශනයේ දී පැහැදිලි වූයේ යහපාලන මූලධර්ම නෛතික ලෙස ලගා කර ගැනීමේ විධිවිධාන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයට ඇතුළත් කර තිබුණ ද නගර සභා පාලනය තුළ යහපාලන මූලධර්ම ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක නොවන බවය. යහපාලන සංකල්පයේ ප්‍රධාන මූලකාංගයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි ජනතා සහභාගීත්වය නගර සභා පාලනයෙන් දුරස් වී ඇති බවත් කැස්බෑව නගර සභා ආශ්‍රයෙන් කල විමර්ශනයේ දී පැහැදිලි විය. නගර සභාව සිය කාර්යයන් ඉටුකිරීමේ දී ප්‍රමාණවත් මහජන සහභාගීත්වයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම හේතුවෙන් ජනතාව පාලන ක්‍රමයෙන් දුරස් වී ඇත. නගර සභා පාලනය තුළ යහපාලනයක් ගොඩනගා ගැනීමට නම් නගර සභා පාලනයට වැඩි වශයෙන් ජනතාව සහභාගී කර ගත යුතුය. ජනතා සහභාගීත්වය සහිත යහපාලනයක් ගොඩනගා ගැනීමට නගර සභා පාලනයේ ඇති කල හැකි වෙනස්කම් කිහිපයක් යෝජනා කල හැකිය. එනම්, නගර සභා කටයුතු සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කිරීම, අයවැය සම්පාදනයේ දී ජනතාවගේ අදහස් ලබා ගැනීම, ජනතාව සහ නගර සභාව සංවාදයක් ඇති කිරීමට ඉවහල් වන ආයතනික යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම, නගර සභා මන්ත්‍රීවරුන් සහ ජනතාව අතර සමීප සබඳතාවයක් ගොඩනැංවීමට පියවර ගැනීම, සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ජනතා සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම, මානව සංවර්ධනය සඳහා කටයුතු කිරීම, පොදු උපයෝගීතා සේවාවන් ඉහළ නැංවීමට පියවර ගැනීම, ප්‍රජා සේවා කටයුතු පවත්වාගෙන යාම යන යෝජනා මගින් ජනතා සහභාගීත්වය වර්ධනය කර ගත හැකිය.

නගර සභා කටයුතු සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කිරීම හරහා ජනතා සහභාගීත්වය පුළුල් කර ගත හැක. එනම්, නගර සභාවට නෛතිකව හිමි වන බලතල ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් කමිටු හරහා ජනතාව සක්‍රීය ලෙස දායක කර ගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කිරීම තුළින් ජනතාව මුහුණපාන ගැටළු වලට විසඳුම් සෙවීමත්, විසඳුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමත් පුළුල් ජනතා සහභාගීත්වය සහිතව කිරීමෙන් නගර සභාව කෙරෙහි ජනතා විශ්වාසය රඳවා තබා ගත හැකි වේ. මේ ආකාරයට කමිටු ක්‍රමය හරහා නගර සභා කටයුතු වලට ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමෙන්, තනි පුද්ගලයෙකුගේ තීරණ වලට වඩා කණ්ඩායමක තීරණ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හා නිවැරදි තීරණ වීම, කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ඇති කර ගැනීමට හැකි වීම, විවිධ දැනුම හා කුසලතා ඇති බාහිර පුද්ගලයන්ගේ සේවාව ලබා ගැනීමට හැකි වීම.

උදාහරණ ලෙස පරිසරය හා සම්බන්ධ කටයුතු වලදී ගමේ වැදගත් උගතුන්ගේ සේවය ලබා ගත හැකි වීම, ප්‍රදේශයේ පුස්තකාල සේවා සඳහා පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන්ගේ ස්වේච්ඡා සේවාව ලබා ගත හැකි වීම හරහා එම සේවාව වැඩි දියුණු කිරීමට හැකි වීම, ආදී ලෙස ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ ඉඩකඩ

පවතී. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ අදහස් ලබා ගනිමින් හොඳ සංවර්ධනයක් ප්‍රදේශයේ පවත්වා ගත හැකි වේ. එනම්, මන්ත්‍රීවරුන් පාලනයට ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගී කරවා ගැනීම, ජනතා සමීප සහභාගීත්වයක් ලබා ගැනීම, තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී ලබා ගන්නා දායකත්වය තුළින් සමීපත් උෟණතාවයන් පිරිමසා ගැනීමට හැකි වීම, පාලනය කෙරෙහි ජනතාව තුළ විශ්විසනීයත්වයක් ගොඩ නැගීම, ජනතාව මුහුණපාන ගැටළු වලට විසදුම් එම ගැටළු වලින් විපාක විදින පුද්ගලයන් විසින්ම ගනු ලබන ස්වභාවයට පත්කිරීම, දූෂණ වංචා හා අපතේ යාම් වලක්වා ගැනීමට විධිමත් වැඩ පිළිවෙලක් යෙදීමට හැකි වීම, පාලන කටයුතු ජනතාව අතර ප්‍රචාරය වීම තුළින් ආරක්‍ෂණය යන කරුණු කමිටු ක්‍රමය තුළින් ලබා ගත හැකි විවිධ ප්‍රතිඵල අතර ඇත.

ප්‍රමුඛ පද- යහපාලනය, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ජනතා සහභාගීත්වය, අයිතිවාසිකම්

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

අබේරත්න, උපුල්. (2007). පළාත් පාලන ආයතන, ප්‍රකාශනය: විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය.

අභයවර්ධන, එච්.පී. (1997). ප්‍රාදේශීය සභා සේවා , සුපර් ග්‍රැෆික් නාවල, රාජගිරිය.

ඇදගම, මාලනී. (1997). ශ්‍රී ලංකාවේ ගම්සහ ඉතිහාසය, සරස්වතී මුද්‍රණ සහ ආයතනය, දිවුලපිටිය.

අමරසිංහ, රත්පීත්., අශෝක ගුණවර්ධන., ජයම්පති වික්‍රමරත්න., ඒ.එම්. නවරත්න බණ්ඩාර (2010). දෙවිසි වසරක බලය බෙදීම, ව්‍යවස්ථා අධ්‍යයන ආයතනය.

ආරියදාස,එච්. (2007). ශ්‍රී ලංකා පළාත් පාලන ඉතිහාසය (මූලාරම්භයේ සිට වර්තමානය දක්වා), කර්තෘ ප්‍රකාශන.

අලුත් පටබැඳිගේ, කුසිත. (2003). යහපාලනය, ප්‍රකාශනය පැෆරල් සංවිධානය.

උයන්ගොඩ, ජයදේව., රංජිත් පෙරේරා (2010), ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කුමක් ද? කාගේද ? කා සඳහා ද? කුමට ද, සීමාසහිත කරුණාරත්න සහ පුත්‍රයෝ, හෝමාගම.

කීර්තිරත්න, ජේ.ජී. (2002).ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනවල මහජන නියෝජිතයන්ගේ කාර්ය භාරය,කර්තෘ ප්‍රකාශන, කැගල්ල.

ගුණතිලක, පී. පී., ඇම් .එච්. විමලසේන. (1994). ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු කුමක් ද? මාර්ග ප්‍රකාශන.

දිසානායක, ධම්ම. (2007).ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පාලනය අරමුණු සහ ශික්‍ෂා , ප්‍රකාශන විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය.

ධනපාල, ඒ.එච්. (2006). 21 වන සියවසේ ගෝලීය අර්බුද ජනගහනය දිළිඳුකම හා කුසගින්න, ඇස් . ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ , කොළඹ 10.

පුංචිභේවා, එස්.ඊ. (2003). යහපාලන අධ්‍යයන ලිපි, පැරලේ සංවිධානය.

පෙරේරා, විරාජ්. (2003). පළාත් පාලනය එදා සහ අද, ප්‍රකාශනය-පැරලේ සංවිධානය.

මානවඩු, උපුල්. (2006). ජාතික ගැටලුවට විසඳුම් සහ සදාතනික දේශපාලන දර්ශනය හෙවත් යුක්ති ධර්මවාදය, කර්තෘ ප්‍රකාශන.

විමලසේන, එච්. (1995). ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍ය ආකෘති , මාර්ග ප්‍රකාශන

වීරවර්ධන, අයි.ඩී.අැස්., මාගරිට්, වීරවර්ධන. (1964). ලංකාව සහ රටවැසියා, සීමාසහිත සමන් ප්‍රකාශකයෝ , මහරගම.

වෙලේ ගෙදර, වම්මින්නේ. (2006). යහපාලනය, ෆාස්ට් පබ්ලිෂින් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ්, කොළඹ 10.

ප්‍රජා අධ්‍යයනය අත්පොත

ශ්‍රී ලංකා පළාත් පාලන ආයතනයන් හි නෛතික ව්‍යුහය, පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ පර්යේෂණ අංශයේ ප්‍රකාශනයකි.

පළාත් පාලන ආයතන සඳහා අතුරු ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ අත්පොත (2007), පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ පර්යේෂණ අංශයේ ප්‍රකාශනයකි.

යහපාලනය සඳහා කොන්ත්‍රාත් කළමනාකරණය (2006), පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය.

නියාමන සිතියම්:පළාත් පාලන ආයතනයන් හි සේවාවන් පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය.ප්‍රාදේශීය සභා.

1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනත.

1987 අංක 15 දරණ පළාත් සභා පනත.

නගර සභා ඊනි 1988.

කැස්බෑව නගර සභා අය-වැය වාර්තා. (2000-2010)

කැස්බෑව නගර සභා වාර්තා.

Alam, Javeed. (2004). Who wants Democracy? New Delhi: Orient Longman private Limited.

Amarasinghe, A. L. (1994). *Human Resource Development: Towards Decentralization*.

Graham, John. (2003). Principles for Good governance in the 21st Century.

Lailan, G. R. T. (1979). *Local Government and Decentralization in Sri Lanka*.

Muhammad, Rahaman. (2006). A Good Governance: Conceptual Analysis, Osaka University Knowledge Archive.

Provincial Council, *Operational Experience of Devolution: Report of the Committee to Study the Operation of the Provincial Council in Sri Lanka*. 1996.

Reviewing doctor- patient relationship: Where sociology meets medicine

S. Liyanagunawardena
University of Sri Jayewardenepura, Sri Lanka

Supuni@sjp.ac.lk

Abstract

The doctor-patient relationship forms the crux of the medical encounter and is linked to many positive patient-related outcomes. It has inspired much research interest- particularly in the western world- so much so that it has become a major research area under medical sociology. This paper attempts to review the literature on doctor-patient relationship by examining it under three broad, inter-related themes: a) power, b) communication and c) social and cultural dimensions.

In terms of power dynamics, literature often indicates the doctor-patient relationship as asymmetrical. Traditionally, the doctor is depicted as authoritative, and the patient submissive and passive. However, the current ideal is a patient-centred model, where the patient's voice is given due recognition. This attempt at redistributing power has led to a proliferation of research on patient expectations, empowerment and participation. Studies on a communicative theme focus on this relationship as a process towards achieving medical communication, which many have depicted as defective. Social and cultural dimensions may also affect the relationship, as the social gradient between the doctor and the patient may impede effective communication.

A majority of the global literature on doctor-patient relationship being based on a few countries, the overall picture that emerges from a literature review such as this would approximate the conditions in developed western countries, and hence not a fair representation of the scenario in, for instance, a developing country in Asia. Further research in such contexts is therefore required for a more accurate understanding of the phenomenon and its implications.

Key words: doctor- patient relationship, literature review, power dynamics, communication, social background

Introduction

The doctor-patient relationship is at the heart of the medical encounter, and forms the base for the therapeutic alliance between the two parties. Research demonstrates that a good relationship with the doctor may lead to positive outcomes in terms of increased patient satisfaction, greater compliance with the treatment and greater perceived improvement in patients' health (Garrity, 1981; Stewart, 1995; Williams, Weinman & Dale, 1998); hence the vital importance of a sound doctor- patient relationship towards the success of the medical encounter. Though it essentially comes under the purview of medicine, being an extremely complex human relationship, it has been of much scholarly interest to sociologists. This is evident from the burgeoning sociological literature on the theme, which is generally classified under the subfield known as *sociology of medicine, medical sociology* or *sociology of illness and health*.

The present study is an attempt to collate the theoretical and empirical research literature on doctor- patient relationship into a comprehensive review. For this purpose, the literature will be examined under three broad, inter-related themes: power, communication, and social and cultural dimensions.

Power dynamics: the mighty doctor

In analyzing the doctor- patient relationship, many scholars have presented it as an asymmetrical relationship with the doctor in the position of power. As Zaner (2000) points out, it is the doctor who is equipped with specialized knowledge and the power to cure (or exploit) the patient, due to which the very idea of seeking medical help is viewed as being powerless and vulnerable to medical authority. A post-structuralist perspective based on the seminal work of Michel Foucault (1973) focuses on the patient as a passive body subjected to the authority of the "medical gaze". The medical gaze (or medical perception) is structured along the biomedical model, which follows a naturalist epistemology (Gordon, 1988). It is therefore critiqued for the reductionist view of all illness as pathological; emphasizing on the physical (i.e. The diseased body) while ignoring the social aspects of illness (Gordon, 1988). The focus on a materialist diagnosis may deprive the patient of the opportunity of voicing his/her concerns. Armstrong (1983)

argues this to be a denial of the personhood of the patient, so much so that s/he is reduced into merely “a passive object in which was contained interesting pathology” (p102).

In Parsons’ (1951) conceptualization, the ‘sick role’ is a type of social deviance enacted by the patient, and the role of social control (in terms of legitimizing the sick role) is ascribed to the doctor. There is a vast body of literature that extends this social control function of medicine into a ‘medicalisation’ of society, indicative of defining and treating non-medical issues as medical (Conrad, 1992). It has been viewed as a (more or less oppressive) power wielded by the medical profession over the entire society. Among the prominent critics of medicalisation, Zola (1975) demonstrates how medicine is gradually displacing law and religion from their social control functions, through defining many social deviances as ‘illness’. Similarly, Illich (1975) accuses medicine for giving rise to iatrogenic illnesses, and in brief, for causing more harm than good. Marxists criticize medicine for reproducing the macro level social structures of oppression within the ‘micropolitics’ of doctor- patient relationship (Waitzkin, 1979).

The patient as expert and empowered

The literature that presents a victimized image of patients often considers them to be devoid of expert knowledge and power to act. A counter argument is that the patients have subjectively experienced and lived with the illness, thus making them ‘experts by experience’ (McLaughlin, 2009). This view is supported by the social constructionist perspective, according to which any illness condition contains a social dimension and is more or less socially constructed (Conrad & Barker, 2010). In addition, under the influence of consumerism, the doctor-patient relationship is reportedly become more of a consumer-provider relationship, with the focus upon serving the consumer/patient (Fochsen, Deshpande & Thorson, 2006). At present, *patient-centred care* is widely hailed as the ideal for medical care. A report by Institute of Medicine (IOM) in 2001 has defined patient-centred care as “care that is respectful of and responsive to individual patient preferences, needs, and values” and in which “patient values guide all clinical decisions” (Barry & Edgman-Levitan, 2012, p780). A similar policy initiative in the UK promotes ‘expert patients’, by encouraging the people’s active participation in managing their own health (Wilson, 2001).

In view of patient participation and empowerment, technology plays a significant role. Patients who wish to play an active role in the medical encounter are reportedly becoming ‘Internet-informed patients’: they study medical information available on the World Wide Web

(Glick, 2013; Kivits, 2014), join support groups and forums online (Fox et al, 2005; Oh & Lee, 2012); and adopt digital technologies for self-monitoring and self-care (Lupton, 2013). Such involvement with technology can be viewed as a means of challenging the doctor's traditional dominance in the medical encounter. There is also evidence for benefits of 'e-health' engagement in terms of patient education, promoting efficiency and sharing responsibility and collaborative decision making; but on the other hand, it could lead to serious patient misinformation (Kivits, 2014). Besides, doctors may perceive patients' e-health engagements as a challenge to their medical expertise (Chandwani & Kulkarni, 2016).

However, research shows that patient participation in the medical consultation to be variable across a continuum. As indicated above, certain patients may wish to be fully involved in matters related to their own health. Some may wish for a certain degree of involvement: Mudiyanse et al (2015) indicate that a majority of the patient participants in their Sri Lankan study want their concerns to be taken into account, though they prefer their doctor to make the final decision. Others may wish to remain passive: Chiu et al (2015) identify that elderly patients prefer a paternalistic approach in which the doctor takes complete charge. Such preferences are depicted as often contingent upon individual and situational factors (Politi et al, 2013). Social and cultural context is also vital in determining patients' degree of participation in the medical encounter, as elaborated further along in this paper.

The notions of patient empowerment discussed above, however, are not without critique. Lupton (1997) points out that patients may oscillate between behaviours of 'active consumer' and 'dependent patient', which cannot be captured through a consumerist model of doctor- patient relationship. Wilson (2001) critiques the 'expert patient' policy initiative as a subtle invasion of the patients' privacy by the state medical authorities, providing them with greater power and access to all aspects of the patients' lives. The patient empowerment role of technology – particularly online support groups – has been problematized by Fox et al (2005), who argue that it may also propagate the biomedical perspectives on illness, thereby further constraining the patients and perpetuating the hold of medical power over them.

Communication

Literature focusing on communicative aspects of the doctor- patient relationship abounds. Ong et al (1995) identify three purposes of communication between a doctor and a patient, namely,

creating a good interpersonal relationship, exchanging information and making medical decisions. Benefits of good communication include accurate diagnoses and effective medical decision making, as well as patient health outcomes such as better emotional health, symptom resolution, improved physiological functioning (e.g. blood sugar and blood pressure levels) and pain control, and therefore, greater mutual satisfaction (Matusitz & Spear, 2014; Stewart, 1995).

Research into patients' perspective indicates that they wish for sound communication with the doctor. This is said to involve a shared understanding of information, confidentiality, approachability and trust (Abeysinghe, 2008; Matusitz & Spear, 2014; Russell, 2005). In terms of good communication, patients have certain expectations from their doctor: 'social niceties' (such as smiling, greeting, offering a seat etc), social talk, attentive listening, 'back channelling', using simple language, granting privacy, allowing adequate time for the consultation, non-verbal cues such as tone of voice, eye contact and facial expressions (Little et al, 2015; Mazzi et al, 2016; Marcinowicz et al, 2010; Mudiyanse et al, 2015; Sebastian et al, 2016). In addition, they expect the doctor to take the patient seriously, treat the patient as a whole-person and to be empathetic (Mazzi et al, 2016; Mudiyanse et al, 2015).

Such being the patient expectations from the doctor- patient relationship, are they actually being met? Many studies point to the contrary. Doctors have been reported to follow certain practices and behaviours which hinder- and may even sabotage- the medical communication process. For instance, studies show that doctors ask 94% of all the questions being exchanged, thus monopolizing the content and direction of the consultation (Wang, 2006); they hardly listen to patient narratives and cause frequent interruptions (Rhoades et al, 2001; West, 1984); they issue 'directives' (i.e. orders) which the patient is supposed to comply with (West, 1990); they may withhold information from patients through avoiding direct questions and deliberate use of medical jargon (Phillips, 1996). Even where doctors may practice all socially appropriate courtesies and put their medical knowledge to the best use, they may ignore the need to address the patients' anxiety, doubts and other existential concerns (Agledahl et al, 2011). Consequently, many patient 'agendas' (such as anxieties, side effects of medication and social concerns) could be left unexplored at the medical consultation (Barry et al, 2000). Time constraints are a further barrier: with the average duration of a medical consultation being rather low – from 11 minutes in USA (Rhoades et al, 2001) to approximately 3 minutes in China and Sri Lanka (Rannan-eliya et al,

2015; Xu, 2013) – it is hardly likely that the patients get sufficient time to voice their concerns at all.

The communication gap in the doctor- patient relationship is largely attributed to the influence of the biomedical approach in medicine. Doctors have been shown to reject any health-related belief that lies outside the biomedical system as ‘misconceptions’ (Fochsen et al, 2006). Their belief in “a single, underlying, universalizable truth, a unitary paradigm” is said to be characteristic of western biomedicine (Kleinman, 1997, p27). According to the biomedical model, communication should be focused on making a correct diagnosis, and therefore doctors are trained to “take charge of interviews and to avoid getting ‘sidetracked’ by patients’ ‘irrelevant’ concerns” (Weston, 2001, p 438). To achieve this level of ‘objectivity’, they are *taught* to be impersonal and socially-‘neutralized’ in their behaviour towards patients (Beagan, 2000), leading to perceived doctor behaviours of being aloof, detached and unempathetic.

Social and cultural dimensions

Literature demonstrates the medical encounter to be rife with social implications. Verlinde et al (2012), in their systematic review, demonstrate the importance of socioeconomic status and the educational level in this regard. Accordingly, when the patient is less affluent and less educated, he/she is generally less communicative, less expressive, less assertive, asks fewer questions and participates less in the medical encounter; whereas the doctor too generally adopts a less explanatory and less participatory approach with such patients than s/he does with others (Verlinde et al, 2012). These findings are confirmed in an Indian study by Mehra (2014), where patients from low socioeconomic background were satisfied with their doctors’ directive communication style that did not permit them much opportunity of participation; whereas their more affluent counterparts preferred their doctors to employ a more relational style.

In terms of race and ethnicity, Schouten and Meeuwesen’s (2006) systematic survey of literature from 1974 to 2004 shows that there is less rapport between a doctor -patient dyad that is racially heterogeneous. Ethnic minority patients are reported to be less verbally expressive and less assertive in the medical interview than the White, whereas the doctors too are often less ‘affective’ towards the non-White (Schouten & Meeuwesen, 2006). Paternotte et al (2014) identify challenges to intercultural communication in terms of language differences, cultural perceptions of illness, social norms in communicating and doctors’ prejudices and assumptions about racially

varied patients. On the other hand, Paul Emile (2012) depicts that the patients often prefer to be treated by physicians from a cultural background similar to theirs; and that accommodation of such wishes appears to offer considerable health benefits to the patient.

Research into gender effects in the doctor- patient relationship has identified distinct patterns of communication that distinguish male and female doctors. Female doctors are said to be more patient-centred, and engage and converse more with the patients, while providing more preventive services and psychosocial counselling (Bertakis, 2009; Roter, Hall & Aoki, 2002). Some studies report female doctors' consultations to be longer in duration (e.g. Meeuwesen et al, 1991). They interrupt patient narratives less often than their male counterparts do (Rhoades et al, 2001; West, 1984), and use a less authoritarian and more collaborative manner in giving directives (West, 1990; Meeuwesen et al, 1991). They presumably exert less authority as well, since West (1984; 1990) shows that patients tend to interrupt female doctors and even question their expertise more often than they do with the male. In addition, Tsugawa et al (2016) demonstrate the crucial clinical implications of such gendered differences in the practice patterns of doctors, since there was lower mortality and readmissions among the elderly patients treated by female doctors when compared to those treated by males.

Patient's gender is also significant in terms of its impact on the doctor- patient relationship. Several studies show this to be of material importance in selecting a doctor to consult- as both males and females prefer a doctor of the same gender as they are (Copeland et al, 2003; Himmelstein & Sanchez, 2015). This could be with good reason, for Sandhu et al (2009)'s review indicates that it is the same-gender doctor-patient dyads that are characterized by the highest degree of ease, with the female doctor- female patient consultations reported as the most patient-centric. Gender stereotypes could bias the doctor's attitude towards the patient, as depicted in Fochsen et al (2006)'s study in India.

Culture

Literature depicts the cultural setting of a doctor-patient relationship to be a potent determiner of its nature. A number of studies argue that the *dyadic* doctor- patient interaction commonly found in western literature is hardly applicable to the more collectivist cultures in Asia, where the medical encounter normally involves the doctor, the patient as well as the patient's family (Ishikawa & Yamazaki, 2005; Aslam et al, 2005). In fact, Aslam et al (2005) point out that

in a context such as in Pakistan, where medical expenses are borne by the family, decisions are taken by the collective, and religious concerns overrule the individual, the patient him/herself is often dwarfed in significance within the medical encounter.

The concept of *power distance* – described as the extent to which the less powerful persons accept the power inequalities in their society (Meeuwesen et al, 2009) – has been used to explore the cultural variations in the doctor- patient relationship. For instance, the vivid differences between doctors’ attitudes in the USA and Philippines have been attributed to the contrasting power distance scores for the two countries (i.e. -92 for USA and 162 for Philippines) (Lawton et al, 2015). In Europe, the countries with a high power distance are reported as having shorter and more to-the-point medical consultations (Meeuwesen et al, 2009). Research from Asian countries such as Sri Lanka (Sachs, 1989) and India (Chandwani & Kulkarni, 2016; Mehra, 2014) mention the high power distance in the said cultures as a determinant of the distant relationship between the doctor and patient; whereas in Indonesia, it is linked to the patients’ hesitation in expressing themselves during the medical interview (Claramita et al, 2013).

Patients’ expectations from the doctor- patient relationship could also be strongly influenced by cultural settings, as pointed out by Sachs (1989). At a rural peripheral medical centre in Sri Lanka, she observed a drastic conflict between the patients’ illness perceptions that were founded on Ayurvedic beliefs and the doctors’ biomedical approach. Further, the medical encounter involved hardly any physical examination, little (if any) touch or eye contact, and few words, with the patient being prescribed an assortment of drugs. However, the patients were satisfied with this type of interaction, because they only look to the doctor as a technician with the skill to cure, having no expectation of cordiality (Sachs, 1989). This view strongly contends with the supposed universality of the western model of doctor- patient relationship, calling for a more culture-sensitive approach.

Discussion

In this paper, the contemporary literature on doctor-patient relationship was explored along the three themes of power, communication, and social and cultural aspects. In terms of power, the functionalist, Marxist and post-structuralist conceptualizations present the doctor as the powerful figure who subjugates the patient (and even the society in general) through medical expertise and the power associated with it (Foucault, 1976; Illich, 1975; Parsons, 1951; Waitzkin, 1979; Zola,

1975). On the other hand is a social constructionist counter-argument that postulates the patient as an 'expert' (mclaughlin, 2009). Further, the current trend is towards patient-centred care, where the patient is being looked upon as a whole person (Souliotis, 2016). Advocating patient's active participation in the medical encounter as well as in medical decision making should ideally subvert the traditional doctor-centred and paternalistic power structure of the doctor-patient relationship. However, such notions of patient empowerment are also being critiqued as a veiled perpetuation of medical dominance, leading to further subjugation of the patient (Fox et al, 2005; Wilson, 2001).

The theme of communication chiefly highlights the communication gaps in the relationship. It is evident that the biomedical approach followed by doctors is at odds with the patients' expectations of good communication, and that doctors' communication behaviours are often not adapted to the patients' needs (Phillips, 1996; Rhoades et al, 2001; West 1984; 1990; Weston, 2000). However, the patients themselves may not contribute equally to the communication process, due to individual, situational or cultural factors (Chiu et al, 2015; Politi et al, 2013; Mudiyanse et al, 2015). Literature on social and cultural dimensions of the doctor-patient relationship, the third theme explored in the present review, serves to clarify the implications of social class, race, ethnicity, education, gender and cultural background and how these factors influence and shape the relationship between the doctor and the patient (Meeuwesen et al, 2009; Sachs, 1989; Schouten & Meeuwesen, 2006; Verlinde et al, 2012; West, 1984).

On the whole, with the theoretical and empirical literature on doctor- patient relationship presenting the medical encounter as predominantly doctor-centred, the prominent model that emerges from the review is one of medical dominance and paternalism. However this review also highlights certain factors that challenge this power equation. One such factor is gender: where the doctor is female, there is greater patient centrisms and patient empowerment (West, 1984; 1990). Another is the socioeconomic, educational, racial and ethnic backgrounds of the patient. Where the patient is affluent and well-educated, and belongs to the same race/ ethnicity as the doctor, he/she is more assertive and the medical consultation is more participatory (Schouten & Meeuwesen, 2006; Verlinde et al, 2012). A third factor is the patient's desire for active participation and demonstration of expert behaviours at the medical encounter (Glick, 2013; Chandwani & Kulkarni, 2016).

An important observation to be made through this review is the lacuna of literature from non-western countries. The doctor- patient relationship has been well documented in western countries such as the USA and the UK: but the gulf between national cultures raises serious doubt regarding the global applicability of such findings (Lawton et al, 2015; Sachs, 1989). A review of the nature that I have undertaken may suffer from the unequal representation of the global scene in the available literature, due to which the overall image of the doctor-patient relationship presented here could be distorted by being overly representative of the developed countries in the West.

Conclusions

This review has provided an overview of the doctor- patient relationship as depicted in theoretical and empirical literature. Through an exploration of the themes of power, communication and social dimensions, it delineates the doctor- patient relationship as more or less doctor-dominated, though with certain possibilities for subversion of the power structure. This is pivotal towards identifying it as a dynamic relationship, and research into such possibilities are needed to understand how to shape it in a manner that is more mutually beneficial. In addition, future research should be directed to investigating doctor- patient relationship in hitherto neglected social and cultural contexts in order to facilitate a more accurate understanding of the phenomenon and its implications at the global level.

References

- Abeyasinghe, D. (2008). The relationship between nonqualified allopathic medical practitioners and their patients. *The Journal of Alternative and Complementary Medicine*, 14(5), 553-557.
- Agledahl, K. M., Gulbrandsen, P., Førde, R., & Wifstad, Å. (2011). Courteous but not curious: how doctors' politeness masks their existential neglect. A qualitative study of video-recorded patient consultations. *Journal of Medical Ethics*, 37(11), 650-654.
- Armstrong, D. (1983). *Political anatomy of the body: Medical knowledge in Britain in the twentieth century*. Cambridge University Press.
- Aslam, F., Aftab, O., & Janjua, N. Z. (2005). Medical decision making: The family–doctor–patient triad. *Plos Med*, 2(6), e129.

- Barry, C. A., Bradley, C. P., Britten, N., Stevenson, F. A., & Barber, N. (2000). Patients' unvoiced agendas in general practice consultations: qualitative study. *Bmj*, *320*(7244), 1246-1250.
- Barry, M. J., & Edgman-Levitan, S. (2012). Shared decision making—the pinnacle of patient-centered care. *New England Journal of Medicine*, *366*(9), 780-781.
- Beagan, B. L. (2000). Neutralizing differences: producing neutral doctors for (almost) neutral patients. *Social Science & Medicine*, *51*(8), 1253-1265.
- Bertakis, K. D. (2009). The influence of gender on the doctor–patient interaction. *Patient education and counseling*, *76*(3), 356-360.
- Chandwani, R., & Kulkarni, V. (2016). Who's the Doctor?: Physicians' Perception of Internet Informed Patients in India. In *Proceedings of the 2016 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 3091-3102). ACM.
- Chiu, C., Feuz, M. A., McMahan, R. D., Miao, Y., & Sudore, R. L. (2016). “Doctor, make my decisions”: Decision control preferences, advance care planning, and satisfaction with communication among diverse older adults. *Journal of Pain and Symptom Management*, *51*(1), 33-40.
- Claramita, M., Nugraheni, M. D., van Dalen, J., & van der Vleuten, C. (2013). Doctor–patient communication in Southeast Asia: A different culture?. *Advances in Health Sciences Education*, *18*(1), 15-31.
- Copeland, V. C., Scholle, S. H., & Binko, J. A. (2003). Patient satisfaction: African American women's views of the patient-doctor relationship. *Journal of health & social policy*, *17*(2), 35-48.
- Conrad, P., & Barker, K. K. (2010). The social construction of illness key insights and policy implications. *Journal of health and social behavior*, *51*(1 suppl), S67-S79.
- Conrad, P. (1992). Medicalization and social control. *Annual review of Sociology*, *18*(1), 209-232.
- Fochsen, G., Deshpande, K., & Thorson, A. (2006). Power imbalance and consumerism in the doctor-patient relationship: health care providers' experiences of patient encounters in a rural district in India. *Qualitative health research*, *16*(9), 1236-1251.
- Foucault, M. (1973). *The birth of the clinic: An archaeology of medical perception*. (A. M. Sheridan Smith, Trans.).
- Fox, N. J., Ward, K. J., & O'Rourke, A. J. (2005). The ‘expert patient’: empowerment or medical dominance? The case of weight loss, pharmaceutical drugs and the Internet. *Social science & medicine*, *60*(6), 1299-1309.
- Garrity, T. F. (1981). Medical compliance and the clinician-patient relationship: a review. *Social Science & Medicine. Part E: Medical Psychology*, *15*(3), 215-222.
- Glick, M. (2013). The Internet-informed patient: Opportunities for patient-centered care. *The Journal of the American Dental Association*, *144*(3), 239-240.

- Gordon, D. R. (1988). Tenacious assumptions in Western medicine. In *Biomedicine examined* (pp. 19-56). Springer Netherlands.
- Himmelstein, M. S., & Sanchez, D. T. (2015). Masculinity in the doctor's office: Masculinity, gendered doctor preference and doctor–patient communication. *Preventive medicine, 84*, 34-40.
- Illich, I. (1975). The medicalization of life. *Journal of medical ethics, 1*(2), 73-77.
- Ishikawa, H., & Yamazaki, Y. (2005). How Applicable are Western Models of Patient-Physician Relationship in Asia?: Changing Patient-Physician Relationship in Contemporary Japan. *International Journal of Japanese Sociology, 14*(1), 84-93.;
- Kivits, J. (2014). Health, the Internet, and Media. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Health, Illness, Behavior, and Society*.
- Kleinman, A. (1997). *Writing at the margin: Discourse between anthropology and medicine*. University of California Press
- Lawton, B. L., Mahoney, M., & Pelliccio, L. (2015). A comparative study of the utility of new media technologies and power distance in doctor-patient communication in the Philippines and the United States. *Journal of Intercultural Communication, (38)*.
- Little, P., White, P., Kelly, J., Everitt, H., Gashi, S., Bikker, A., & Mercer, S. (2015). Verbal and non-verbal behaviour and patient perception of communication in primary care: An observational study. *Br J Gen Pract, 65*(635), e357-e365.
- Lupton, D. (1997). Consumerism, reflexivity and the medical encounter. *Social science & medicine, 45*(3), 373-381.
- Lupton, D. (2013). The digitally engaged patient: Self-monitoring and self-care in the digital health era. *Social Theory & Health, 11*(3), 256-270.
- Marcinowicz, L., Konstantynowicz, J., & Godlewski, C. (2010). Patients' perceptions of GP non-verbal communication: a qualitative study. *Br J Gen Pract, 60*(571), 83-87.
- Matusitz, J., & Spear, J. (2014). Effective doctor–patient communication: an updated examination. *Social work in public health, 29*(3), 252-266.
- Mazzi, M. A., Rimondini, M., Boerma, W. G., Zimmermann, C., & Bensing, J. M. (2016). How patients would like to improve medical consultations: Insights from a multicentre European study. *Patient education and counseling, 99*(1), 51-60.
- Mclaughlin, H. (2009). What's in a name: 'client', 'patient', 'customer', 'consumer', 'expert by experience', 'service user'—what's next?. *British Journal of Social Work, 39*(6), 1101-1117.
- Meeuwesen, L., Schaap, C., & Van Der Staak, C. (1991). Verbal analysis of doctor-patient communication. *Social science & medicine, 32*(10), 1143-1150.
- Meeuwesen, L., van den Brink-Muinen, A., & Hofstede, G. (2009). Can dimensions of national culture predict cross-national differences in medical communication?. *Patient education and counseling, 75*(1), 58-66.

- Mehra, P. (2014). Influence of socio-demographic factors in doctor-patient communication in India. *International Journal of Indian Culture and Business Management*, 8(3), 387-412.
- Mudiyanse, R. M., Weerasinghe, G. S. M., Piyasinghe, M. K., & Jayasundara, J. M. H. (2015). Patient's Expectations during Doctor Patient Communication and Doctors Perception about Patient's Expectations in a Tertiary Care Unit in Sri Lanka. *Archives of Medicine*.
- Oh, H. J., & Lee, B. (2012). The effect of computer-mediated social support in online communities on patient empowerment and doctor-patient communication. *Health Communication*, 27(1), 30-41.
- Ong, L. M., De Haes, J. C., Hoos, A. M., & Lammes, F. B. (1995). Doctor-patient communication: A review of the literature. *Social science & medicine*, 40(7), 903-918.
- Parsons, T. (1951). Illness and the role of the physician: A sociological perspective. *American Journal of Orthopsychiatry*, 21(3), 452-460.
- Paternotte, E., van Dulmen, S., van der Lee, N., Scherpbier, A. J., & Scheele, F. (2015). Factors influencing intercultural doctor-patient communication: A realist review. *Patient Education and Counseling*, 98(4), 420-445.
- Paul-Emile, K. (2012). Patients Racial Preferences and the Medical Culture of Accomodation. *UCLA L. Rev.*, 60, 142.
- Phillips, D. (1996). Medical professional dominance and client dissatisfaction: a study of doctor-patient interaction and reported dissatisfaction with medical care among female patients at four hospitals in Trinidad and Tobago. *Social Science & Medicine*, 42(10), 1419-1425.
- Politi, M. C., Dizon, D. S., Frosch, D. L., Kuzemchak, M. D., & Stiggelbout, A. M. (2013). Importance of clarifying patients' desired role in shared decision making to match their level of engagement with their preferences. *BMJ*, 347, f7066.
- Rannan-Eliya, R. P., Wijemanne, N., Liyanage, I. K., Jayanthan, J., Dalpatadu, S., Amarasinghe, S., & Anuranga, C. (2015). The quality of outpatient primary care in public and private sectors in Sri Lanka—how well do patient perceptions match reality and what are the implications?. *Health policy and planning*, 30(suppl 1), i59-i74.
- Rhodes, D. R., mcfarland, K. F., Finch, W. H., & Johnson, A. O. (2001). Speaking and interruptions during primary care office visits. *FAMILY MEDICINE-KANSAS CITY-*, 33(7), 528-532.
- Roter, D. L., Hall, J. A., & Aoki, Y. (2002). Physician gender effects in medical communication: a meta-analytic review. *JAMA*, 288(6), 756-764.
- Roter, D. L., Hall, J. A., & Aoki, Y. (2002). Physician gender effects in medical communication: a meta-analytic review. *JAMA*, 288(6), 756-764.
- Russell, S. (2005). Treatment-seeking behaviour in urban Sri Lanka: trusting the state, trusting private providers. *Social science & medicine*, 61(7), 1396-1407.
- Sachs, L. (1989). Misunderstanding as therapy: Doctors, patients and medicines in a rural clinic in Sri Lanka. *Culture, Medicine and Psychiatry*, 13(3), 335-349.

- Sandhu, H., Adams, A., Singleton, L., Clark-Carter, D., & Kidd, J. (2009). The impact of gender dyads on doctor–patient communication: a systematic review. *Patient education and counseling*, 76(3), 348-355.
- Schouten, B. C., & Meeuwesen, L. (2006). Cultural differences in medical communication: a review of the literature. *Patient Education and Counseling*, 64(1), 21-34.
- Sebastian, N. M., Jesha, M. M., Sheela, P. H., & Arya, S. N. (2016). Gaps in doctor patient communication: A community based study. *International Journal of Community Medicine and Public Health*, 3(1), 264-269.
- Souliotis, K. (2016). Patient participation: are we far from fulfilling the vision of patient-centred care? *Health Expectations*, 19(4), 787-789.
- Stewart, M. A. (1995). Effective physician-patient communication and health outcomes: a review. *CMAJ: Canadian Medical Association Journal*, 152(9), 1423.
- Tsugawa, Y., Jena, A. B., Figueroa, J. F., Orav, E. J., Blumenthal, D. M., & Jha, A. K. (2016) Comparison of hospital mortality and readmission rates for Medicare patients treated by male vs female physicians. *JAMA Intern Med*.
- Verlinde, E., De Laender, N., De Maesschalck, S., Deveugele, M., & Willems, S. (2012). The social gradient in doctor-patient communication. *International Journal for Equity in Health*, 11(1), 1.
- Waitzkin, H. (1979). Medicine, superstructure and micropolitics. *Social Science & Medicine. Part A: Medical Psychology & Medical Sociology*, 13, 601-609.
- Wang, J. (2006). Questions and the exercise of power. *Discourse & Society*, 17(4), 529-548.
- West, C. (1984). When the doctor is a “lady”: power, status and gender in physician-patient encounters. *Symbolic interaction*, 7(1), 87-106.
- West, C. (1990). ‘Not just doctors’ orders’: directive-response sequences in patients’ visits to women and men physicians. *Discourse & Society*, 1(1), 85-112.
- Weston, W. W. (2001). Informed and shared decision-making: the crux of patient-centred care. *Canadian Medical Association Journal*, 165(4), 438-439.
- Williams, S., Weinman, J., & Dale, J. (1998). Doctor–patient communication and patient satisfaction. *Fam Pract*, 15(5), 480-92.
- Wilson, P. M. (2001). A policy analysis of the Expert Patient in the United Kingdom: self-care as an expression of pastoral power?. *Health & social care in the community*, 9(3), 134-142.
- Zaner, R. (2004). Physicians and Patients in Relation: Clinical Interpretation and Dialogues of Trust. In *Handbook of Bioethics* (pp. 223-250). Springer Netherlands.
- Zola, I. K. (1975). In the name of health and illness: on some socio-political consequences of medical influence. *Social Science & Medicine*, 9(2), 83-87.

කථාවන්ථුප්පකරණයේ පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සංගෘහිත වාද ක්‍රමය පිළිබඳ
අධ්‍යයනයක්

දිල්ශාන් මනෝජ් රාජපක්ෂ

පර්යේෂණ සහකාර, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

dilshanmanojrajapaksha@gmail.com

සංකෙෂ්පය

ක්‍රි.පූ. තෙවන සියවස තෙවන ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අභිධර්ම පිටකයේ ස්ප්තප්පකරණය සම්පූර්ණ කරමින් මොග්ගලීපුත්ත නිස්ස හිමි විසින් රචනා කරන ලද්දේ ශාසන ඉතිහාසය පෙන්වා දෙන කථාවන්ථුප්පකරණයට ලැබෙන්නේ සුවිශේෂ ස්ථානයකි. අනුක්‍රමයෙන් සංවර්ධනය වෙමින් පැවති අභිධර්ම පිටකයට අවසාන වශයෙන් එක් වූ ග්‍රන්ථය කථාවන්ථුප්පකරණය යි. අත්පසාලිනියේ දී ම බුදුගොස් හිමි කථාවන්ථුව බුදුන්වහන්සේ වෙත ම පැවරීමට නො පැහැදිලි ලෙස උත්සාහ කරති. අනාගතය දකින්නා වූ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ම අනුක්‍රමයෙන් සංසයා අතර පැන නැගෙන්නා වූ සහ ඔවුන්ගේ සමගිය බිඳ හෙළන්නා වූ අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ මත පිළිබඳ පූර්වාපේක්ෂාවෙන් යුතු ව එම ග්‍රන්ථයේ සාකච්ඡා කොට තිබෙන ධර්ම මාතෘකා හා සැකැස්ම ද ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ ය, යන මතය අත්පසාලිනිය දරයි. නමුත් කථාවන්ථුවේ සඳහන් පරවාදී මත බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් සියවස් ගණනකට පසු උපත ලද බව පැහැදිලි කරුණකි. සිංහල විශ්වකෝෂයේ කථාවන්ථුව පිළිබඳ දක්වෙන අදහසට අනුව වාද (විවාද) පර්යාය වූ කථා යන පදය මෙම ග්‍රන්ථය සම්බන්ධයෙන් භාවිත වී ඇත්තේ පාරිභාෂික අර්ථයෙනි.¹ “වන්ථු” යන පදය සමඟ යෙදුණු විට කථාවන්ථු යන්නෙන් “වාදයට තුඩුදුන් මාතෘකා” යන අර්ථය ලැබේ. මෙබඳු කථාවන්ථු සංග්‍රහ කළ ප්‍රකරණය කථාවන්ථුප්පකරණ නම් වේ.²

කථාවන්ථුප්පකරණයේ සමස්තය ම දෙස බලන විට එය වරින්වර ඇතුළත් කරන ලද කොටස්වලින් සමන්විත බව පෙන්වා දෙන ඥාණතිලෝක හිමි කථාවන්ථුප්පකරණය ඒක කර්තෘක කෘතියක් ලෙස පිළිගැනීම අපහසු බව දක්වයි.³ ඇතැම් පඬිවරුන්ගේ මතය වන්නේ මෙම ග්‍රන්ථය අශෝක කාලීන සිද්ධාන්ත පමණක් බණ්ඩනය කළා පමණක් නොව, පසුකාලීන සම්ප්‍රදාය හා සිද්ධාන්ත ද බණ්ඩනය කර එයට එකතු කර ඇති බව යි.⁴ ඔවුන්ගේ මතයට අනුව ඇතැම් කොටස් ක්‍රි.ව. 1 දක්වා එකතු වී ඇත.⁵ මේ අනුව පාලි සාහිත්‍යයේ ඉතිහාසය නම් ග්‍රන්ථයට අනුව අශෝක සමයේ දී රචිත කථාවන්ථුව විවාදයට ගෙන ඇත්තේ එවකට පැවති වාද අටක් පමණි. ඒ හැර මෙහි විවාදයට ගැනෙන සෙසු වාද පශ්චාත් කාලීන සම්ප්‍රදායවලට අයත් වෙයි. අත්පසාලිනී හා පඤ්චප්පකරණට්ඨකථා සඳහන් කරන ආකාරයට බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළ කථාවන්ථුව මූල දී ප්‍රමාණයෙන් බණවරකටත් වඩා අඩු ය. එහෙත් පසු ව මොග්ගලීපුත්තනිස්ස හිමි සකවාද පන්සියයක් හා පරවාද පන්සියයක් එකතු කර වාද දහසකින් සමන්විත විශාල ග්‍රන්ථයක් ලෙස සකසා ඇත.⁶ ඒ අනුව, බණවර හැට හතරකින් (64) යුත් කථාවන්ථුවේ වග්ග හෙවත් පරිච්ඡේද 23ක් අන්තර්ගත වේ. එහෙත් මෙහි අන්තර්ගත වාද කථා ප්‍රමාණය පිළිබඳ උගතුන් අතර

ඒකමතික බවක් නො පෙනේ. කථාවන්ටු පෙරවදනට අනුව මෙහි වාදකථා 217ක් වුව ද⁷ ඇතැම් මූලාශ්‍රය හා උගතුන් මෙහි අන්තර්ගත වන වාද 216ක් ලෙස ද,⁸ 218ක් ලෙස ද,⁹ 219ක් ලෙස ද¹⁰ දක්වා තිබේ. කෙසේ වෙතත් කථාවන්ටු පෙරවදනට අනුව විවිධ නිකායිකයන් සමඟ පැවැත්වූ විවාද පහත පරිදි ය.¹¹

නිකාය	වාද සංඛ්‍යාව
1. අන්ධක වාද	71
2. උත්තරාපටක	41
3. මහාසාංඝික	32
4. පුබ්බසෙලිය	27
5. සම්මිතිය	25
6. රාජගිරික	10
7. සිද්ධත්ථික	10
8. හේතුවාදී	10
9. මහිංසාසක වාද	09
10. අපරසෙලිය	05
11. වෙතුල්ලක	03
12. සබ්බත්ථිවාද	02
13. වජ්ජපුත්තක	02
14. කස්සපිය	01
15. ගෝකුලික	01
16. හදයානික	01

කථාවන්ටුප්පකරණය කරුණු දෙකක් නිසා වැදගත් වන බව සිංහල විශ්වකෝෂය පෙන්වා දෙයි. එනම්,

1. ධර්ම විනය මුල් කොටගෙන නිකාය වශයෙන් බෙදී ව්‍යාප්ත වූ බුදු සසුනේ ඉතිහාසය හැදෑරීමට ඉන් ලැබෙන පිටිවහල
2. පාලි සොපනෝයෙන් පිළිබිඹු වන ථේරවාද බුද්ධ ධර්මයට කාර්කික අංශය ගැන සොයා ගැනීමේ මූලාශ්‍රයක් වීම¹² යනාදිය යි.

මෙය තවත් ආකාරයකින් දක්වන්නේ නම් කථාවන්ටුවේ සමස්ත විවාදය තුළින් හැදෑරිය හැකි කරුණු හතරක් යටතේ සාරාංශ කළ හැකි ය. එනම්,

1. ශාසන ඉතිහාසය හැදෑරීම.
2. බෞද්ධ දර්ශනය ක්‍රමිකව වෙනස්කම්වලට භාජනය වී සංවර්ධනය වූ අයුරු හැදෑරීම.
3. බෞද්ධ සම්ප්‍රදායිකයින් අතර ඇති වන ධර්ම පිළිබඳ විවාද හැදෑරීම.

4. ටේරවාද සම්ප්‍රදාය හා අනෙක් නිකාය විවාද සඳහා භාවිත කළ තාර්කික ක්‍රමවේදය හැදෑරීම, යනාදිය යි.

පාලි සාහිත්‍යයෙන් පිළිබිඹු වන බුදු දහමෙහි තාර්කික ස්වරූපය විමසීමේ දී කථාවත්ථුව විහිදුවන ආලෝකය අතිමහත් ය. වෙන ම ග්‍රන්ථයක් වශයෙන් ගත් විට ද එහි අඩංගු තාර්කික ලක්ෂණ තුළින් සමකාලීන භාරතීය සමාජයේ භාවිත වූ තර්ක-වාද ශාස්ත්‍රයට අයත් ක්‍රමවේදයක් ද සොයා ගත හැකි ය. බෞද්ධ මූලාශ්‍රය අධ්‍යයන පාර්ශ්වයෙහි ලා අවධානය යොමු කෙරෙන මෙම පර්යේෂණයේ දී මූලික ව යොමු වන්නේ කථාවත්ථුප්පකරණයට වන අතර එහි ද පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සංගෘහිත වාද ක්‍රමය කෙරේ සීමා වෙමින් අධ්‍යයනය සිදු කෙරේ.

කථාවත්ථුප්පකරණයෙහි තාර්කික හා වාද ක්‍රමවේදය

කථාවත්ථුවේ නිරූපණය වන්නේ මිලින්දපඤ්ඤයේ දී මෙන් බෞද්ධ හා අබෞද්ධ යන දෙපක්ෂයක් අතර සිදුවූණු වාදයක් නොවේ. යම් යම් ධර්ම කරුණු සම්බන්ධයෙන් බෞද්ධයන් අතර ම ඇති වූ මතභේද විවාදයට ගැනීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කථාවත්ථුව හඳුන්වා දිය හැකි ය. වාදයට එළඹ සිටින්නන් සියලු දෙනා බෞද්ධයන් නිසා බුද්ධ වචනය (සුත්තන්ත) ප්‍රාමාණික ව පිළිගනියි. එහෙයින් කවර පක්ෂයක් විවාදයට තුඩුදුන් ප්‍රශ්නයට අදාළ බුද්ධ වචනයේ නියම ලෙස අවබෝධ කර ගෙන සිටින්නේ ද, යන්න එක්තු ගැන්වීම මත ජය පරාජය අප්‍රකාශිත ව ව්‍යංගයෙන් සිදු කෙරේ. කෙසේනමුත් සකවාදී - පරවාදී නමින් යෝජක ප්‍රතියෝජක දෙපිරිස සිය මතය තහවුරු කිරීමට ගන්නා උත්සාහය තුළින් කථාවත්ථුප්පකරණයේ සංවර්ධනීය විවාදයක ලක්ෂණ ද තාර්කික සංවාකාමය ලක්ෂණ ද ප්‍රකට වේ. කථාවත්ථුප්පකරණයේ එන සමස්ත වාද ක්‍රමය ප්‍රධාන අවයව තුනකින් යුක්ත ය. එනම්,

1. ධපනා - විරුද්ධ මතය බිඳීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන වාද කථාවේ පූර්ව පක්ෂය
2. පාපනා - ධපනාවෙන් පැහැනන ඵලය
3. ආරෝපනා - ප්‍රතිවාදියා මත නැගෙන නිග්‍රහය හෙවත් පරාජය¹³ යනාදිය යි.

ඉහත කී අවයව කථාවත්ථුප්පකරණයේ ප්‍රධාන ක්‍රමවේද දෙකක් යටතේ ගෙනහැර දක්වා තිබේ. එනම්,

1. අනුලෝම - මූල සිට අගට අස්ථාර්ථවාචී ව ප්‍රශ්න ඇසීම.
2. පටිලෝම - අග සිට මූලට නස්ථාර්ථවාචී ව ප්‍රශ්න ඇසීම, යනාදිය යි.

කථාවත්ථුවේ අනුලෝම ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් වාදය සිදුවන අයුරු පහත ආකාරයෙන් දැක්විය හැකි ය.

- සකවාදී : “අ” කාර දෙකක් එක්වූ සන්ධි වීමෙන් “ආ” කාරයෙක් වේද? (ප්‍රචිණ)
- පරවාදී : එසේ යැ (පටිජනනා-පටිඤ්ඤා)
- සකවාදී : “ඉ” කාර දෙකක් එක්වූ සන්ධි වීමෙන් “ඊ” කාරයෙක් වේද? (අනුයෝග)

පරවාදී : එසේ නොකියැ යුතු යැ, නැත යනු යි. (පටිකේඛප)

සකවාදී : “අ” කාර දෙකක් එක්වැ සන්ධි වීමෙන් “ආ” කාරයෙක් වේ නම්,
(අනුලෝම ධ්වනන)

සකවාදී : “ඉ” කාර දෙකක් එක්වැ සන්ධිවීමෙන් “ඊ” කාරයෙක් වේ යැයි කියැ යුතු ය.
(අනුලෝම පාපනන)

සකවාදී “අ” කාර දෙකක් එක්වැ “ආ” කාරයක් වන බව පිළිගන්නා තෙපි “ඉ” කාර ද්වයක් එක්වැ “ඊ” කාර වන නො පිළිගන්නාව. එහෙයින් “ඉ” කාර ද්වයක් එක්ව “ඊ” කාර නොවේ යැයි නොප කියන බස සාවද්‍ය ය. නොපගේ බස වරද බව ඔප්පු වී යැයි සේ ය. (අනුලෝම-ආරෝපනන)¹⁴

කථාවන්ථුවේ මෙම තර්ක ක්‍රමය අවරදිග නූතන තර්ක ක්‍රමයට ද සමාන ය. උදාහරණ ලෙස

- අ + අ දෙක ආ වේ නම්,
- “ඉ”, “ඉ” දෙක “ඊ” වෙයි. (එහෙත් නොප මතයෙහි ඉ, ඉ දෙක ඊ නොවෙයි.)
- එසේ නම් “අ” + “අ” දෙක ද ආ නොවේ.¹⁵

කථාවන්ථුවේ පටිලෝම ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් වාද සිදුවන අයුරු සඳහා නිදසුනක් මෙසේ දැක්විය හැකි ය.

සකවාදී : “ඉ” + “ඉ” දෙක එක්වැ “ඊ” කාර නොවේ නම් (පටිලෝම-ධ්වනන)

සකවාදී : “අ”+ “අ” දෙක එක්වැ “ආ” කාරයෙක් වේ යැයි ද නො කියැ යුතු ය.
(පටිලෝම පාපනන)

සකවාදී : “ඉ”+ “ඉ” දෙක එක්වැ “ඊ” කාර නොවේ යැයි නොප කියන බස මිථ්‍යා වේ.
(පටිලෝම-ආරෝපනන)¹⁶

අවරදිග තර්ක ක්‍රමය අනුව ඉහත කී තර්කය දැක්විය හැක්කේ මෙසේ ය.

- “ඉ”+ “ඉ” දෙක “ඊ” නොවේ නම්,
- “අ”+ “අ” දෙක “ආ” නොවේ.
- එහෙත් “අ”+ “අ” දෙක “ආ” වේ.
- එහෙයින් “ඉ”+ “ඉ” දෙක “ඊ” ද වේ.¹⁷

කෙසේවෙතත් අනුලෝම හා පටිලෝම පක්ෂ දෙකෙන් ම පාපනාව අවරදිග තර්ක ක්‍රමය තුළ ක්‍රමයෙන් ඉවත් වී තිබේ. අනුලෝම හ පටිලෝම තර්ක ක්‍රමවේද බටහිර තර්ක ශාස්ත්‍රයේ ද භාවිත වේ. එනම්,

1. අනුලෝම → අස්තිප්‍රකාරය (Modus ponens)

$$P \rightarrow Q$$

2. පටිලෝම → නාස්තිප්‍රකාරය ^Mudus Tollens&
 $Q \rightarrow P$ යනුවෙනි.

අස්තිප්‍රකාර තර්ක ක්‍රමය	නාස්තිප්‍රකාර තර්ක ක්‍රමය
If P Then Q	If not Q then Not P
= P>Q	= P>Q
= P	= NO + Q
= ∴ Q	= ∴ NO + P

ඉහත කී පරිදි ධ්වනි, පාපනා, ආරෝපනා යනාදිය තුළින් කථාවන්ථුපකරණයේ විකාශය වන අතිශය වැදගත් තාර්කික ක්‍රමවේදයක් දැකිය හැකිවේ. මේ බව මනාව පැහැදිලි වන්නේ මෙහි සුද්ධ සවිච්ඡිද්‍ය ආදිය විග්‍රහ කිරීමට භාවිත වී ඇති අනුලෝම පච්චනික හා පච්චනික අනුලෝම පඤ්චකයන් තුළිනි. ධ්වනි, පාපනා, ආරෝපනා සමඟ යෙදෙන අනුලෝම පඤ්චකයේ පංච අවයවයන් මෙසේ ය.

1. පුච්ඡා - ප්‍රශ්න ඇසීම.
2. පටිඤ්ඤා - එය පිළිගැනීම.
3. අනුයෝග - එහි වරද පෙන්වා දීම.
4. පටික්ඛේප - ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
5. නිගමන - නිග්‍රහ කිරීම යනාදිය යි.

පශ්චාත් කාලීන න්‍යායායිකයන්ගේ පංච අවයව සංවාකායක් පහත පරිදි වේ.

1. ප්‍රතිඥා
2. හේතු (අපදේශ)
3. උදාහරණ
4. උපනය (අනුසම්බන්ධ)
5. නිගමන¹⁸

මෙම පඤ්ච අවයව සංවාකායේ ලක්ෂණ ඉහත කී අනුලෝම පඤ්චකයේ ඇතැම් සංවාකා සමඟ මනා ව තුලනය වේ. නිදසුන් ලෙස න්‍යායායිකයන්ගේ “ප්‍රතිඥා” යන්න කථාවන්ථුපකරණයේ අනුලෝම පඤ්චකය තුළ “පටිඤ්ඤා” ලෙස දැක්වේ. අනුලෝම පඤ්චකයේ පුච්ඡා සමඟ යෙදෙන “පටිඤ්ඤා” යන්න පශ්චාත් කාලීන න්‍යායායිකයන් ඉවත් කර ඇත්තේ පටිඤ්ඤාවෙන් කියැවෙන දේ මුලින් පුච්ඡා යන්නෙන් කියැවෙන නිසා ය. එසේ ම මෙම අනුලෝම පඤ්චකයේ “අනුයෝග”, “පටික්ඛේප”, “නිගමන” යනාදිය වාචික විවාදයක ලක්ෂණ මැනවින් ප්‍රකට කරයි.

කථාවක්පුප්පකරණයෙහි තාර්කික හා වාද ක්‍රමවේදය පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදය ඇසුරෙන්

සමස්ත කථාවක්පුප්පකරණයේ විස්තෘත හා සංකීර්ණ ලෙස දැක්වෙන තාර්කික ක්‍රමවේදය සංකීර්ණ ව හඳුනාගත හැකි ය. මෙහි දී “පුද්ගල කථා” පරිච්ඡේදය අතිශයින් වැදගත් වෙයි. ඊට හේතුව නම්, කථාවක්පුප්පකරණයේ අනෙකුත් පරිච්ඡේදවල ප්‍රධාන ක්‍රමයට දක්වා ඇති විවාදය සම්පූර්ණ විස්තර සහිත ව දැක්වෙන්නේ පුද්ගලකථා පරිච්ඡේදයේ අන්තර්ගත වන නිසා ය. කථාවක්පුප්පකරණයේ සමස්ත තාර්කික ක්‍රමවේදය අධ්‍යයනය කරන විට තාර්කික පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ වැදගත්කම පහත පරිදි සාරාංශ කළ හැකි ය. එනම්,

- සවිච්චිකව ප්‍රශ්න කථාව සුද්ධ සවිච්චිකව ඕකාස සවිච්චිකව, කාල සවිච්චිකව අවයව සවිච්චිකව යනාදිය විග්‍රහ වන අයුරු දැක්වීම.
- ඉහත කී සවිච්චිකව අනුලෝම පව්වනික හා පව්වනික අනුලෝම පඤ්චක යටතේ විග්‍රහ කරන අයුරු දැක්වීම.
- ඉහත කී කරුණු විස්තර කිරීමට භාවිත කරන ප්‍රධාන මාතෘකා අටලොසකට (18) ද අමතර ව පඤ්ච අවයව, ද්වාදසායතන, අධිධාරසධාතු බාවිසිතීන්ද්‍රිය යනාදී ලෙස සෑම කරුණක් ම පනස්හත් (57) වැදැරුම්ව විවාදයට ගැනීම, යනාදී හේතු සාධක නිසා ය.

මෙම පරිච්ඡේදයේ එසේත් නැතිනම් පුද්ගල කථාවේ අන්තර්ගත වාද වර්ගීකරණය හැදෑරීමේ දී සවිච්චිකව ප්‍රශ්න කථාව අතිශය වැදගත් වන අතර එහි අන්තර්ගතය සතර වැදැරුම් ව බෙදෙයි. එනම්,

1. සුද්ධසවිච්චිකවය (කේවළ)
2. ඕකාසසවිච්චිකවය (සබ්බත්ථ)
3. කාලසවිච්චිකව (සබ්බදා)
4. අවයවසවිච්චිකව (සබ්බේසු) යනුවෙනි.

මෙහි සුද්ධසවිච්චිකවය නම් සත්‍යාර්ථ පරමාර්ථ වශයෙන් පුද්ගලයෙක් සිටී ද? යන ප්‍රශ්නය අන් කරුණක් හා මිශ්‍ර නො කොට විග්‍රහ කිරීම යි. කථාවක්පුප්පකරණයෙහි පුද්ගල කථාවේ සම්පූර්ණයෙන් විග්‍රහ කොට ඇත්තේ මෙම මාතෘකාව පමණි. මේ අනුව, සුද්ධ සවිච්චිකවය විග්‍රහ වන්නේ තවත් කරුණු දාහතක් (17) යටතේ ය. එනම්,

1. සුද්ධික සංසන්දනා
2. ඔපම්ම සංසන්දනා
3. වතුක්කනය සංසන්දනා
4. ලක්ඛණ යුක්ති කථා
5. වචනසෝධන
6. පඤ්ඤාත්තානුයෝග

7. ගති - චූති - පටිසන්ධි - අනුයෝග
8. උප්පපාදාන පඤ්ඤාත්තානුයෝග
9. පුරිසකාරානුයෝග
10. අභිඤ්ඤානුයෝග
11. ඤාතක අනුයෝග
12. ඡාති අනුයෝග
13. පටිපත්ති අනුයෝග
14. උප්පත්ති අනුයෝග
15. පටිච්චේදානුයෝග
16. සංඝානුයෝග
17. සච්චිකට්ඨසභාවානුයෝග යනාදිය යි.

1. පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කිරීම සඳහා කථාවක්ථුවෙහි උපයෝගී කොට ගෙන ඇති පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය, ද්වාදස ආයතන, අට්ඨාරස ධාතු සහ බාවිසතීන්ද්‍රිය යන කරුණු පනස්හතක් (57) සුද්ධ සච්චිකට්ඨයෙන් විග්‍රහ කළ “පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙන” යන ප්‍රශ්නය හා සම්බන්ධ කොට විග්‍රහ කිරීම “සුද්ධික සංසන්දනා” නම් වේ. “සුද්ධ” යන පදයට “ඉක” ප්‍රත්‍යය යොදා “සුද්ධික” යනුවෙන් සකසා “සුද්ධ සච්චිකට්ඨ” යන්න සමුග්‍ර ඍජු ව ම සම්බන්ධ කර ඉහත දැක්වූ පනස්හත් වැදැරුම් කරුණු සමග සම්බන්ධ කර විග්‍රහ කරන බව පෙන්වීමට “සංසන්දනය” යන පදය යොදා ඇති බව ද පෙනේ.

2. “උපමා සැසැදීම” යන අර්ථයෙහි යෙදෙන මෙහි මූලදීම රූපාදී සත්පනස් අංග යොදා විග්‍රහයක් සිදු කෙරේ. ඕපම්ම සංසන්දනය සුද්ධික සංසන්දනයෙන් විශේෂ වන්නේ, මූල දී ම පනස්හත් වැදැරුම් ක්‍රමය අනුව පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කිරීමත් එම අංගවල වෙනස එකිනෙක ගෙන විග්‍රහ කිරීමත් කුලීනි. උදාහරණ ලෙස සුද්ධික සංසන්දනාවේ දී “පුග්ගලො උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙන, රූපඤ්ච උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙනාති” යන ප්‍රශ්නය හා ඔප්පම්ම සංසන්දනාවේ දී “රූපං උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ වේදනාව උපලබ්‍හති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙන අඤ්ඤං රූපං අඤ්ඤං වේදනාති” යන ප්‍රශ්න ද්විත්වය සැසඳීමෙන් පෙනේ.

3. වතුර්විධ නය ක්‍රමවේදයක් උපයෝගී කොට ගෙන පනස්හත් වැදැරුම් අංග අනුව පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කිරීම වතුක්ක නය සංසන්දනා නම් වේ. එම නය සතර නම්,

1. රූපං පුග්ගලෝති
2. රූපස්මිං පුග්ගලෝති
3. අඤ්ඤානුරූපා පුග්ගලෝති
4. පුග්ගලස්මිං පුග්ගලෝති

මෙම ප්‍රශ්න සතරෙහි දක්නට ලැබෙන අන්‍යාය බව, අනුලෝම තදනන්තර බව, අන්‍ය බව හා ප්‍රතිලෝම තදනන්තර බව යන සංකල්ප මත මෙහි පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කෙරේ.

4. සප්තවිවය - අප්තවිවය, සංඛත - අසංඛත, සස්සත - අසසත, සනිමිත්ත - අනිමිත්ත යනාදී ලෙස පුද්ගලයා හා සම්බන්ධ ලක්ෂණ යුගල සතරක් අනුව පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කිරීම ලක්ඛණ යුක්ති කථා නම් කොටසින් සිදු කෙරේ.
5. වචනවල නිරුක්තිය සෙවීමටත් වඩා වචනවල සීමා පිළිබඳ තාර්කික විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් කිරීම වචන සෝධන කොටසින් සිදු කෙරේ.
6. පඤ්ඤාත්ති යනු පැනවීම හෙවත් සමාජ සම්මතයෙන් උපන් භාෂාව යි. මේ අනුව වචනාර්ථ උපයෝගී කොට ගෙන ප්‍රශ්න විග්‍රහ කිරීම මගින් පුද්ගල ප්‍රශ්නය සාකච්ඡා කිරීම පඤ්ඤාත්ති යෝග නම් වේ.
7. පුද්ගලයාගේ ඉපදීම, මියයාම හා ප්‍රතිසන්ධිය යන කරුණු උපයෝගී කොටගෙන පුද්ගල සංකල්පය විග්‍රහ කිරීම ගති-චුති-ප්‍රතිසන්ධි අනුයෝග කොටසින් සිදු කෙරේ.
8. උපාදාන පඤ්ඤාත්ති නම් වෙනත් සංකල්පයක් මත රඳා පවත්නා සංකල්ප හෙවත් භාෂාත්මක පැනවීම් ය. පුද්ගල යන සංකල්පය රූපාදී වෙනත් සංකල්ප මත රඳා පවත්නා බැවින් පුද්ගල සංකල්පයේ ඇති උපාදාන පඤ්ඤාත්ති ස්වභාවය උපයෝගී කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම උපාදාන පඤ්ඤාත්තානුයෝගය කොටසින් සිදු කෙරේ.
9. පුද්ගලයා විසින් කරනු ලබන කුසල අකුසල ක්‍රියා සහ ඒවායෙහි විපාක ද පදනම් කරගෙන පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳ ගැටලුව විග්‍රහ කිරීම පුරිසකාරානුයෝග කොටසින් සිදු කෙරේ.
10. ඉද්ධිවිධ, දිබ්බසෝත, පුබ්බේනිවාසානුස්සති, පරිචිත්ත විජානන, අසවක්ඛය යන අභිඥා පදනම් කරගෙන සිදු කරනු ලබන පුද්ගලයා හා පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳ විග්‍රහයක් අභිඤ්ඤානුයෝග කොටසින් සිදු කෙරේ.
- 10-14. මව, පියා සහෝදරයා, සහෝදරිය, ක්ෂත්‍රිය, බ්‍රාහ්මණ, වෛශ්‍ය, ශුද්‍ර ගහට්ඨ පබ්බජිත, දේව, මනුස්ස යන සංකල්ප පදනම් කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳ විග්‍රහ කිරීම ඥාතක, ජාති, පටිපත්ති, උප්පත්ති අනුයෝග කොටසින් සිදු කෙරේ.

15. සෝවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අරහත් යන ධර්මාවබෝධ හා බැඳුණු සංකල්ප පදනම් කරගෙන පුද්ගලයාගේ පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම පටිච්චානුයෝග කොටසින් සිදු වේ.
16. සච්ඡිකට්ඨ නම් සාක්ෂාත් කරන ලද හෙවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද යන්න යි. සභාව නම් සංඛත හා අසංඛත යනාදිය යි. මේ අනුව ප්‍රත්‍යක්ෂයට ගෝචර වන සංඛත හා අසංඛත ලක්ෂණ ඇති යථාර්ථයෙහි ස්වභාවය සච්චිකට්ඨ සභාවානුයෝග නම් වේ. මහා සංඝයා හා සම්බන්ධ පූරිස යුගල සතර හෝ අෂ්ට ආර්ය පුද්ගලයන් පුද්ගලයා පදනම් කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම සංඝානුයෝග කොටසින් සිදු වේ.
17. සංඛත හා අසංඛත යන සංකල්ප දෙක උපයෝගී කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳ කරන විග්‍රහය සච්චිකට්ඨ සභාවානුයෝග නම් වේ.

පුද්ගල ප්‍රශ්නය විග්‍රහ කිරීමට ඉහත කී කරුණු මෙන් ම පුද්ගල කථාවෙහි අවසානයට දක්වා ඇති නිර්නාමික ව සඳහන් වන තවත් විභජන කිහිපයක් වේ. එනම්,

1. භාවනානුයෝග - භව සංකල්පයට අනිත්‍යාදී ලක්ෂණ ආරෝපණය කරමින් පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම.
2. වේදනානුයෝගය - සුඛ, දුක්ඛ, අදුක්ඛමසුඛ යන වේදනා පදනම් කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම.
3. සතිපට්ඨානුයෝගය - කාය, චිත්ත, වේදනා, ධම්ම යන සතර සතිපට්ඨාන පදනම් කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම.
4. බුද්ධදේසනානුයෝගය - සූත්‍ර දේශනා උපයෝගී කොට ගෙන සකවාදී හා පරවාදී දෙදෙනා පුද්ගල පැවැත්ම පිළිබඳව විග්‍රහ කිරීම.
5. සංකල්ප විභංගානුයෝගය - බුද්ධ දේශනාවෙහි ඇතුළත් සංකල්ප පදනම් කොට ගෙන පුද්ගල පැවැත්ම විග්‍රහ කිරීම ආදිය යි.

පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සකවාදී - පරවාදී වාද ක්‍රමය

පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සකවාදී පරවාදී විවාදය තුළ තර්ක ඉදිරිපත් වන අයුරු තුන් ආකාරයකින් දැකිය හැකි ය. එනම්,

1. අදාළ සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයක් පදනම් කරගෙන තර්ක කිරීම.
2. සූත්‍රාගත කරුණු උපුටා දක්වමින් තර්ක කිරීම.
3. පරිච්ඡේදය අවසන් වන විට සංකල්ප පිළිබඳ දුර්මත දුරු කිරීම සඳහා පද සංකලනය තුළින් තර්ක කිරීම යනාදිය යි.

I. අදාළ සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයක් පදනම් කරගෙන තර්ක කිරීම

සමස්තයක් ලෙස බලනවිට පුද්ගල කථාවේ අතිශයින් ම වැදගත් කොටස වන මෙයට කෙතරම් වැදගත්කමක් ලබා දී ඇත්තේ ද යත්, ඉහත කී පුද්ගල කථා විවාදය සාකච්ඡාවට ගෙන ඇති පරිච්ඡේද දාහත ද (17) නාමික ව සඳහන් නො වන පසු ව කී, පරිච්ඡේද පහෙන් මුල් පරිච්ඡේද තුන ද වෙන් වී ඇත්තේ අදාළ සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයක් පදනම් කරගෙන තර්ක කිරීම සඳහා බව පෙනේ.

සුද්ධසච්චකට්ඨයෙහි සකවාදී පක්ෂයෙන් ඇරඹෙන “පුග්ගලෝ උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමන්ථෙනාති?” යන්නෙහි මෙම ප්‍රස්තුතය සමස්ත පුග්ගලකථා පරිච්ඡේදයෙහි ම ප්‍රධාන උපන්‍යාසය යි. පුද්ගලයා පිළිබඳ සංකල්පය සාමාන්‍ය පුද්ගලයෙකු පිළිබඳ ව මෙන් ම ආර්ය ඵලයට පැමිණි පුද්ගලයෙකු පිළිබඳ ව, ඒකාන්තවාදී චින්තනයක් බිහි කිරීමට හේතු විය හැකි ය.¹⁹ බෞද්ධ සම්ප්‍රදාය තුළ ක්‍රමයෙන් මතු වෙමින් පැවති මෙබඳු නැමියාවන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන ආදීන ම ග්‍රන්ථය වන කථාවන්ථුවේ ඉහත කී ප්‍රකාශය රැගත් පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදය ඉතා දීර්ඝ වන්නේ සියුම් දාර්ශනික විශේෂතා සහ තියුණු සංවාදමය තර්ක අතිශය ඉපැරණි භාෂාවකින් වුවත් පහසුවෙන් අවබෝධ කර ගැනීමට තරම් සරල ව නොවේ. අවාසනාවකට මෙන් මෙහි අන්තර්ගත සියුම් දාර්ශනික විශේෂතා සහ තර්කන ක්‍රමවේදය අධ්‍යයනය කිරීමට තරම් මෑතක් වනතුරු ම විද්වතුන් උනන්දු වූ බවක් නො පෙනෙන බව මහාවාර්ය ඩී. ජේ. කල්‍යාණනගේ අදහස යි. එනම්, මෙම අගතා දාර්ශනික කෘතිය බොහෝ කලක් යනතුරු නො සැලකිල්ලට ලක් වෙමින් පැවතිණ. ස්විසාන් ඕ. (Shewezan Aung) සහ ඩී. ඒ. එෆ් රීස් ඩේවිස් විසින් කරන ලද මුල් ම ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය The Points of Controversy යන නමින් පාලි ග්‍රන්ථ සමාගම (Pali Text Society) මගින් 1915 දී පළ කරනු ලැබීය. එහෙත් එහි අන්තර්ගතය පිළිබඳ විස්තරාත්මක සාකච්ඡාවක් එස්. එන්. දුබේ විසින් Cross currents in Early Buddhism නම් කෘතිය 1980 දී පළකරන තෙක් සිදු කෙරුණේ නැත. එය ද අන්තර්ගතය පිළිබඳ දාර්ශනික අර්ථකථනයකට වඩා ඒ පිළිබඳ ඓතිහාසික විග්‍රහයකි. එමෙන් ම මෙහි එන ඇතැම් දාර්ශනික සංවාදවල අර්ථය මෙන් ම වචන ද මුල් බුදුදහම අනුව යමින් වටහා ගත යුතු ය. ඥානාතිලෝක හිමි බටහිර උගතුන් අතර අභිධර්මය පිළිබඳ විස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් ඉදිරිපත් කළ පළමු කිහිප දෙනා අතරට අයත් වූ ද උන්වහන්සේ “Guide through the Abhidhamma Pitaka” නම් කෘතියේ දී පෙළ සඳහා අරුත්, සපයා ඇත්තේ අටුවාවාරී බුද්ධසෝම හිමි අනුව යමිනි. මෙහි ඇති ගැටලුව නම් බුද්ධසෝම හිමි පෙළ සඳහා අර්ථකථා රචනා කරන විට දැන හෝ නො දැන අනුගමනය කොට ඇත්තේ මුල් බුදුසමය සමඟ පරස්පර විරෝධී සමස්තය හා කොටස් පිළිබඳ

විග්‍රහය යි.²⁰ බුදුරදුන් විසින් සමස්තය හුදු සම්මතයක් (සම්මුති) ලෙස බැහැර කරන ලද බවත්, කොටස් පමණක් තර්ක ලෙස ගන්නා ලද බවත් යන මතය බුද්ධඝෝෂ හිමි දරුව ද බුදුරදුන් කිසි ම විටෙක සමස්තයෙහි කොටස් විස්තර කිරීම සඳහා “පරම” යන වචනය භාවිත කර නැති බව²¹ මහාවාරිය ඩී. ජේ. කලුපහන පෙන්වා දෙයි.

“මෙම මතය මිනිස් පුද්ගලකත්වය පිළිබඳ ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් උපයෝගී කර ගත් මධ්‍ය කාලීන අධ්‍යයනවලදී හුදු, බොහෝ නූතන විචාරකයෝ ද, පුද්ගලත්වය යනු අතර්ථ වූ සම්මතයක් හෝ නමක් හෝ පමණක් යැයි ද, ස්කන්ධ පමණක් අවසන් වශයෙන් තර්කය යැයි ද යන ඉක්මන් තීරණයට බවහ. ඇත්ත වශයෙන් “සච්චිකට්ඨ” (නිරවශේෂයෙන් සත්‍ය) හා “පරමට්ඨ” (අවසාන වශයෙන් තර්ක) යන වචන දෙකට අනුචාල සපයන බුද්ධඝෝෂ හිමියෝ එහිලා ස්වභාව සංකල්පය තුළින් එක්තරා ආකාරයක සාරවැදී අර්ථකථනයක් ඉදිරිපත් කරති. මෙහිලා උපයෝගී කොට ගෙන ඇත්තේ ආදී බෞද්ධ සම්ප්‍රදායයෙහි එන පුද්ගලකත්වය හෙවත් විෂය පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම හා නො ගැලපෙන නාමික හා තර්කය යන හේදය බවට සැකයක් නැත.”²²

සුත්තනිපාතයේ අට්ඨක වග්ගයෙහි හා බොහෝ සූත්‍රවල සච්ච හා ථේත යන පද විග්‍රහ කොට තිබේ. එමෙන් ම සුත්තනිපාතයේ දී සච්ච (සත්‍යය) ථේත (යථාර්ථය) යන සංකල්ප දෙක සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ විසින් යමක භික්ෂුවගේ පුද්ගලයා පිළිබඳ සංකල්පය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට භාවිත කොට ඇත. සුත්තනිපාතයේ දී අට්ඨක වග්ගයෙහි සූත්‍ර රාශියකට පාරමාර්ථික වශයෙන් සංකල්පයක් හෝ අදහසක් පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළ බුදුන්වහන්සේ එබඳු අර්ථයක් හැඳින්වීම සඳහා දන්තප අත්ථ වෙනුවට තාලුප අට්ඨ යන පදය යෙදූහ. එය පාරභෞතික අර්ථයක් නිර්දේශ කරන්නේ යැයි පිළිගත හැකි ය.²³ පරම ඵලයක් (පරම+අට්ඨ) වූ නිවන හැඳින්වීමට බුදුන්වහන්සේ දන්තප පදය යොදා ගැනීමට මැලි නොවූහ. මෙයින් පැහැදිලි වන වැදගත් කරුණක් නම් අට්ඨ යන්න පාරභෞතික යථාර්ථයක් හඳුන්වන අර්ථ නිර්දේශ කරන බව යි. මේ නිසා කථාවන්ටුවෙහි මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස හිමියන් යොදා ගන්නා සච්චිකට්ඨ (සත්‍යක-අර්ථ) හා පරමට්ඨක (පරම-අර්ථ) පදයන් පාරභෞතික අදහස් පිළිබිඹු කරන බව පිළිගැනීමට හැකි ය.²⁴ මේ අනුව යමින් “පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨනාති” යන්න විග්‍රහ කළ යුතු බව පෙනේ.²⁵ තවදුරටත් පුද්ගල කථාවෙහි අන්තර්ගත වාද ක්‍රමය හැදෑරීමට ආරම්භක තර්කය දෙස බැලීම වැදගත් ය.

තිස්ස හිමි :- ඒකාන්ත සත්‍යයක් ලෙස හා අවසාන තර්ක (ධර්ම) යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබේද (පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙනාති)

පුද්ගලවාදියා :- එසේය.... (ආමන්තෘ)

තිස්ස හිමි :- ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම) යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබේද? (යො සච්චිකට්ඨො පරමට්ඨො තනො සො පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙනාති?)

සකවාදියා :- එසේ කිව යුතු නොවේ. (නභෙවං වන්තබ්බෙ)

තිස්ස හිමි :- ඔබ බණ්ඩනය වූ බව පිළිගන්න. (ආජානාහි නිග්ගහං)

පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් ලෙස හා අවසාන තර්කයක් ලෙස ලැබෙන බව ඔබ කියන්නෙහි නම්, ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම) යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබෙන බව ද ඔබ විසින් කිව යුතු ය. එහෙත් ඔබගේ ප්‍රකාශය - පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්මයක්) ලෙස ලැබෙන බව කිව යුතු ය. එහෙත් ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්මය)යක් ලෙස ලැබෙන බව නො කිය යුතු ය - යන්න වැරදි සහිත ය. ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් ඒකාන්ත සත්‍යයක් ලෙස හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබෙන්නේ යැයි නො කිව යුතු නම් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස නොලැබෙන්නේ යැයි කිව යුතු ය. ඔබගේ ප්‍රකාශය පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් ලැබෙන්නේ යැයි කිව යුතු ය. එහෙත් ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස ලැබෙන්නේ යැයි නො කිව යුතු ය - යන්න වැරදි සහිත ය. මෙහි සඳහන් සංකීර්ණ ප්‍රස්තුත දෙකකි. එනම්,

1. ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබේ. (උපලබ්ධති සච්චිකට්ඨ පරමට්ඨෙන)
2. ඒකාන්ත සත්‍යයක් හෙවත් අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබේ. (උපලබ්ධති සච්චිකට්ඨො පරමට්ඨො) යනාදිය යි.

මෙම ප්‍රස්තුත දෙක අර්ථකථනය කරන නූතන උගතුන් දෙපිරිසකි. එනම්,

1. ශ්‍රේයර්, බොකොන්ස්කි. ඤාණාතිලෝක හිමි, ජයතිලක හා ඉතා ම මෑතක දී ජයවික්‍රම මහතා යනාදි නූතන උගත්හු බුද්ධසෝම හිමියන් අනුව යමින් පළමු ප්‍රකාශයෙන් පුද්ගලයෙකු විස්තර වන බවත්, දෙවන ප්‍රකාශයෙන් පුද්ගලයා අවසාන වශයෙන් බෙදා දැක්විය හැකි ස්කන්ධ හා සඳහන් කරන බවත් ගෙන හැර දක්වති.²⁶ මේ අනුව මහාවාර්ය ජයතිලක විසින් පළමු වැනි ප්‍රකාශය P ලෙසත් දෙවන ප්‍රකාශය Q ලෙසත් සංකේතවත් කරන ලද අතර ඉන් අනතුරු ව ඔහු අවසානයෙහි දක්වන ලද බණ්ඩනය පදනම් කරගෙන තර්ක ක්‍රමයක් ද සකස් කළේ ය.
2. මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස හිමියන්ගේ මනසෙහි ඉහත කී උගතුන් කී අදහසට හාත්පසින් ම වෙනස් වූවක් පිළිබිඹු කළ බව පෙන්වා දෙන ඩී.ජේ. කල්පහන තිස්ස හිමිගේ ප්‍රකාශය සංකේතවත් කළ යුත්තේ P හා Q ලෙස නොවන බව දක්වන්නේ සහේතුක ව ය. එනම්,

PTR - පුද්ගලයා (Person) සත්‍යය (Truth) හා යථාර්ථය ලෙසත් සත්‍ය හා යථාර්ථය (Reality) ලෙසත්

TR - සත්‍යය (Truth) හා යථාර්ථය (Reality) ලෙස යි.²⁷

මීට හේතුව නම් තිස්ස හිමියන්ගේ අදහස වූයේ පුද්ගලයා යන වචනය පිළිබඳ නොව සත්‍ය අර්ථය හා පරම අර්ථය පිළිබඳ පරීක්ෂණයක් හෙළිදරව්වක් කිරීම යි. පළමු ප්‍රශ්නයට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස වුව ද පුද්ගලවාදියා දෙවන ප්‍රශ්නයට “එසේ කිව යුතු නොවේ” (නහෙවං වන්තබ්බෙ) යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරන්නේ තමන් එලෙස ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් පිළිබඳ සංකල්පය නො කියන බව විගද කරමිනි. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ තිස්ස හිමි තමන ප්‍රශ්නයන් පුද්ගලවාදියාගේ පිළිතුරන් එක සේ අර්ථවත් වන බව යි. මෙම සංවාදය තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යන කලුපහන පෙන්නවා දෙන්නේ මොග්ගලීපුත්ත තිස්ස හිමියන් තර්කයෙහි ගම්‍යමාන අර්ථ හෙළි කරනවා පමණක් නොව අවාච්‍යත්වය පිළිබඳ පුද්ගලවාදියාගේ මතය ද පැහැදිලි වන බව යි.²⁸ “බුදුන් වහන්සේ අව්‍යාකෘත යැයි සලකා විචරණයක් කිරීමට මැළිවූ ප්‍රශ්නයකට පුද්ගලවාදියා අනුභූතිය පදනම් කොට ගන්නේ විචරණයක් කිරීමට මෙහි දී ඉදිරිපත් වේ.²⁹ යන්න කලුපහන අදහස යි.

තිස්ස හිමිගේ නිග්‍රහය පිළිනොගන්නා පුද්ගලවාදියා (න හෙවං නිග්ගහේනබ්බෙ) තිස්ස හිමියන්ගෙන් ප්‍රශ්න නගන්නේ මෙලෙසිනි.

පුද්ගලවාදියා :- ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක(ධර්ම)යක් ලෙස පුද්ගලයෙකු නො ලැබේ ද?

තිස්ස හිමි :- එසේ ය.

පුද්ගලවාදියා :- ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙනාකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක(ධර්ම)යක් ලෙස නො ලැබේ ද?

තිස්ස හිමි :- එසේ කිව යුතු නොවේ.

පුද්ගලවාදියා :- ඔබ බණ්ඩනය වූ බව පිළිගන්න. ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස පුද්ගලයා නොලැබේ නම් ඒකාන්ත සත්‍යයක් සහ අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම) යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා නො ලැබෙන බව කිව යුතු ය, යනුවෙන් ද ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක(ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස නොලැබෙන්නේ යැයි නො කිව යුතු ය, යනුවෙන් ද ඔබ කරන ප්‍රකාශය වැරදි සහගත ය.

ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක(ධර්ම)යක් ලෙස නො ලැබෙන්නේ යැයි නො කිය යුතු නම් පුද්ගලයා අවසාන සත්‍යයක් හා ඒකාන්ත තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස නො ලැබෙන්නේ යැයි නො කිව යුතු ය.

පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තත්‍ය (ධර්ම)ක් ලෙස නොලැබෙන්නේ ද යැයි කිව යුතු ය. එහෙත් ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක(ධර්ම) යක් ලැබෙන ආකාරයෙන් පුද්ගලයා ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස නො ලැබෙන්නේ යැයි නො කිය යුතු ය. යනුවෙන් කෙරෙන ඔබගේ ප්‍රකාශය වැරදි සහගත ය.

ඉහත කී සකවාදී පරවාදී තර්ක ද්විත්වයේ අන්තර්ගතකයෙන් ස්ථුට වන්නේ ථෙරවාදියා ප්‍රකාශ කළ නො හැකි දෙය නො තිබෙන බවත්, ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ නොහැකි බවත් අදහස් කරන විට පරවාදියා ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ ව යමින් බුදුරදුන් විසින් පැහැදිලි නො කොට හරින ලද (අව්‍යාකෘත - නවන්තබ්බෙ) ප්‍රකාශවලට ආනුභවික විවරණයක් සැපයීමට යි.

එමෙන් ම මෙතෙක් සලකා බැලූ සංවාදවල අනුලෝම ප්‍රතිලෝම යන අවස්ථා ඉතා දීර්ඝ විස්තරයකින් යුක්ත ය. එය බැලූ බැල්මට ම පුනරුක්ත සහිත කියමන් ලෙස පෙනී ගිය තර්කයෙහි සංස්ථිතික බවටත් අර්ථවත් බවටත් ඒ සෑම ප්‍රකාශනයක් ම අදාළ වේ.³⁰ මුල් අවස්ථාවේ දී ථෙරවාදියාත් දෙවැනි අවස්ථාව පුද්ගලවාදියාත් ඉතා දීර්ඝ වූ විස්තරයක් ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ අදාළ තර්කයෙහි ගැබ් ව පවත්නා විසංවාදයන් පෙන්වාදීමට යි. නැතිනම් නො ගැළපෙන තැන් විරුද්ධාභාස තම ප්‍රතිවාදියාගේ තර්කයේ දුර්වල තැන් ගවේෂණය කිරීම යි. එහි දී පළමු ව පුද්ගලවාදියා විසින් කළ ප්‍රකාශනයෙහි ඇති විසංවාදී තැන් ථෙරවාදියා විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. දෙවනු ව ථෙරවාදියාගේ ප්‍රකාශය තුළ ඇති විසංවාදී තැන් පුද්ගලවාදියා විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. එසේ විසංවාදය පෙන්වා දීමෙන් සංවාදය නැතහොත් තර්කය නිමාවට පත් වේ. නිගමනයක් ඉදිරිපත් නොවේ. මෙය වනාහී ප්‍රාසංගික තාර්කික ක්‍රමයෙහි ලක්ෂණයක් වේ. විසංවාද පෙන්වා දෙමින් තර්කයෙහි නිගමනය ගම්‍ය කරන මෙම ක්‍රමවේදය මුල් බුදුසමය සමඟ සමානුරූපී වන බව බුදුරදුන්ගේ සූත්‍ර දේශනාවලින් ද පෙනේ. වරෙක බුදුරදුන් සච්චකට දේශනා කරන්නේ “ඔබගේ මුල් අදහස පසු ව කියන ලද අදහස සමඟ නො ගැළපෙයි. එසේ ම පසු ව කියන ලද අදහස මුලින් කියන ලද ප්‍රකාශය සමඟ නො ගැළපේ,” (න බො නෙ සන්ධියති පුරිමේනවා පච්ඡිමං පච්ඡිමේන වා පුරිමං)³¹ යනුවෙනි. බුදුරදුන් අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය මොග්ගලීපුත්ත කිස්ස හිමි අනුගමනය කරන්නේ පශ්චාත් කාලීන “මූලමධ්‍යමකකාරිකාව” වැනි කෘතිවලට ද ආලෝකය ලබා දෙමිනි.

පරවාදියාගේ ප්‍රකාශවල දෝෂ විමසන කිස්ස හිමි සාරවාදී, අහේතු අප්‍රත්‍යවාදී පුද්ගල සංකල්පයක් වෙත ප්‍රතිවාදියා ගමන් කරන්නේද? යන්න ගවේෂණය කරයි. මේ අනුව ඒකාන්ත සත්‍යයක් ලෙස හා අවසාන තර්ක (ධර්ම)යක් ලෙස පුද්ගලයා ලැබේද? යන සංවාදය සබ්බන්ථ (සියලු ශරීරයෙහි)³² සබ්බදා

(සෑම කාලයක ම)³³ සබ්බෙසු (සියලු තැන්හි)³⁴ යනාදී වශයෙන් සකවාදී හා පරවාදී තර්ක පුළුල් වනු පෙනේ. මෙලෙස විවාදය යන අතරතුර දී පඤ්චස්කන්ධ, ද්වාදසායතන අට්ඨාසධාතු, බාවිසිතින්ද්‍රිය ආදී විභජන ක්‍රම තුළින් ද තර්ක ඉදිරිපත් වනු පෙනේ. මේ සඳහා නිදසුනක් පහත පරිදි ය.

තිස්ස හිමි :- ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තථ්‍ය (ධර්ම) යක් ලෙස පුද්ගලයෙකු ලැබේ ද?
ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තථ්‍ය (ධර්ම)යක් ලෙස රූපයක් ලැබේ ද?

පුද්ගලවාදියා :- එසේයැ....

තිස්ස හිමි :- රූපය අනෙකක් ද.... පුද්ගල අනෙකක් ද....?

පුද්ගලවාදියා :- එසේ නො කිය යුතු ය.

තිස්ස හිමි :- නිග්‍රහය පිළිගනුව.³⁵

තවදුරටත් සකවාදී හා පරවාදී තර්ක ඉදිරිපත් කිරීම අධ්‍යයනය කරන විට මෙලොවින් පරලොවටත් පරලොවින් මෙලොවටත් සංසරණය කරන පුද්ගලයෙකු පිළිබඳ වාදය වැදගත් වේ. පුද්ගලයා මෙලොවින් පරලොවටත්, පරලොවින් මෙලොවටත් සංසරණය කරන බව පිළිගන්නා පරවාදියා අන්තවාදී දෘෂ්ටියකින් තර්ක කරන්නේ ද යන්න සඳහා සොයා බැලීමට ථේරවාදියා මෙසේ ප්‍රශ්න කරයි.

තිස්ස හිමි :- පුද්ගලයා මෙලොවින් පරලොවට ද පරලොවින් මෙලොවට ද සංඛ්‍යාවන සංඛ්‍යාවන කෙරේ ද? (පුග්ගලො සන්ධාවතී අස්මා ලොකො පරං ලොකං පරස්මා ලොකො ඉමං ලෝකන්ති)

පුද්ගලවාදියා :- එසේ ය....

තිස්ස හිමි :- මෙලොවින් පරලොවට ද පරලොවින් මෙලොවට ද ඒ පුද්ගල (සො පුග්ගලො) සංඛ්‍යාවන කෙරේ ද? (ශාස්වතවාදී දෘෂ්ටිය අන්‍ය පුද්ගලයෙකු (අඤ්ඤො පුග්ගලො) සන්ධාවන කෙරේ ද (උච්ඡේදවාදී දෘෂ්ටිය) ඒ පුද්ගල හා අන්‍ය පුද්ගල නොවන යමෙක් (නෙව සො සන්ධාවතී, න අඤ්ඤො සන්ධාවතී) සන්ධාවන නො කෙරේද? (අහේතු අප්‍රත්‍යවාදී දෘෂ්ටිය)

පුද්ගලවාදියා :- එසේ නො කිය යුතු ය.

සකවාදියා ඉදිරිපත් කරන චතුෂ්කෝටිකයෙන් එකක් හෝ පිළිගත්තේ නම් පරවාදියා හට තර්කාභ්‍යාසයක් පැනවෙන අතර පරවාදියාගේ තාර්කික ශක්තිය මෙයින් ඉස්මතු වේ.

එමෙන් ම සකවාදියාගේ හා පරවාදියාගේ විවාදයෙහි තරමක් වැදගත් තර්ක කිහිපයක් පුද්ගලකථාවේ ගති අනුයෝග නම් පරිච්ඡේදයේ සඳහන් වේ. පළමු ව “මිනිසෙකු ව හිඳ දෙවනු ව දෙවියෙකු වන කිසිවෙක් ඇති ද?” යනුවෙන් ඇසූ විට ප්‍රතිජානාත්මක පිළිතුරක් ලබන සකවාදියා තවදුරටත් පුද්ගලවාදියා අන්තවාදී අදහසක් දරන්නේ ද? යන්න සොයා බැලීමට එම මිනිසා ම දෙවි කෙනෙක් වේද? (ස්වේච්ච මනුස්සො සො දෙවොති)³⁶ යනුවෙන් විමසූ විට එසේ නො කිය යුතු බව ප්‍රතිවාදියා පෙන්වා දෙන්නේ ථේවාදී ස්ථාවරය මනාව අධ්‍යයනය කළ අයෙකු බව විශද කරමිනි. එහෙත් මෙම තර්කය තුළින් ම ඉදිරියට යනවිට දාර්ශනික වශයෙන් ප්‍රබල විවාදයක් මතු වනු පෙනේ.

තිස්ස හිමි :- ඒ මිනිසා දෙවියෙක් වේද (ස්වේච්ච මනුස්සො සො දෙවොති)

පුද්ගලවාදියා :- එසේ ය...

ථේවාදියා :- මිනිසෙක් ව හිඳ දෙවියෙකු වෙයි.... දෙවියෙකු ව හිඳ මිනිසෙකු වෙයි. මිනිසෙකු වූයේ අනෙකකි. දෙවියෙකු වූයේ අනෙකකි. “මිනිස් වූ ඒ මේ පුද්ගල සංධාවන කරයි” යනුවෙන් කීම වැරදි ය.

ථේවාදියා :- එබැවින් එම පුද්ගලයා ම මෙලොවින් ව්‍යුහ වැ, පරලොව යයි. අනෙකක් නො යයි. යනුවෙන් කීම මරණය නො වෙයි. ප්‍රාණාතිපාත නො ලැබෙයි. කර්මයක් ඇත. කර්ම විපාකයක් ඇත. කළ කර්මයන්ගෙන් විපාකයක් ඇත. පින් පවි පැසෙන කල එම පුද්ගලයාට ම යැයි කීම අසත්‍යයි.³⁷

පෙර කී ඡේදයෙහි එම මිනිසා ම දෙවියෙකු වන්නේදැයි ඇසූ විට “එසේ නො කිව යුතු ය”, යනුවෙන් පවසන පුද්ගලවාදියා මෙම තර්කයේ එම මිනිසා ම දෙවියෙක් වේද? යනුවෙන් පිළිතුරු දීම තුළින් ගැටලුවක් මතු වේ. සූත්‍ර පාඨයකින් පුද්ගලවාදියා පිළින කළ බැව් සඳහන් වන බව දක්වන මෙබඳු ම සකවාදියා පසු ව විමසන ඒ මිනිසා ම මහිෂ වේද? ඒ ක්ෂත්‍රිය ම ඒ බ්‍රාහ්මණ වේද? ඒ ශුද්‍රයා ම ඒ වෛශ්‍ය වේද ? යනාදී ප්‍රශ්නවලට ද “එසේ කිව යුතු නොවේ” යනුවෙන් දක්වයි. මෙකී කරුණ නිසා ථේවාදියාගේ දෝෂදර්ශනයට ලක් වන පුද්ගලවාදියා අර්ථ දෙකකින් පිළිතුරු ලබා දී නැත්නම් සකවාදියා මතු කර දීමට උත්සාහ ගන්නා තර්කාභාසයට හසු ව ඇතැයි සිතිය හැකි ය. එහෙත් එබඳු අර්බුදකාරී අවස්ථාවක් සඳහා පසු ව පුද්ගලවාදියා ඉඩ නො තබන බව පැහැදිලි ය.

තිස්ස හිමි :- ඒ පුද්ගලයා ම මෙලොවින් පරලොවට ද පරලොවින් මෙලොවට ද සංධාවන කෙරේද? (ස්වේච්ච පුග්ගලො සන්ධාවති අස්මා ලොකා පරං ලොකං පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකන්ති)

පුද්ගලවාදියා :- එසේ ය....

තිස්ස හිමි :- අතක් සිඳුණු පුද්ගලයා අතක් සිඳුණු පුද්ගලයා ම වේද? පා සිඳුණු පුද්ගලයා පා සිඳුණු පුද්ගලයා ම වේද? අත් පා සිඳුණු පුද්ගලයා අත් පා සිඳුණු පුද්ගලයා ම වේද ? කන් සිඳුණු පුද්ගලයා, නහය සිඳුණු පුද්ගලයා, කන් නහය සිඳුණු පුද්ගලයා, ඇඟිලි සිඳුණු පුද්ගලයා, නහර සිඳුණු පුද්ගලයා, කොර වූ අත් ඇති පුද්ගලයා, අත් නැති පුද්ගලයා, කුෂ්ඨ ඇති, ගඩු ඇති, ඇදුම ඇති, අපස්මාරය ඇති පුද්ගල එලෙසින් ම වේද? එමෙන් ම ඔටු, ගොං, කොටලු, උඟුරු, මහී ආදීන් ඔවුන් ම වේද?

පුද්ගලවාදියා :- එසේ නො කිව යුතු ය.³⁸

තමන් දරන මතය පැහැදිලි කරනු වස් පුද්ගලවාදියා ථෙරවාදීන්ගෙන් විමසන්නේ “සෝවාන් පුද්ගලයා මිනිස් ලොවින් වුන වී දෙවිලොවට පැමිණ එහි ද සෝවාන් ව සිටින්නේ ද?” යන්න යි. එය පිළිගන්නා ථෙරවාදියා විමසන්නේ සෝවාන් පුද්ගලයා මිනිස් ලොවින් වුන වී දෙවිලොව මනුෂ්‍යයෙකු ලෙස සිටින්නේ ද? යන්න යි. එයට පුද්ගලවාදියා දක්වන්නේ එසේ නො කිව යුතු බව යි. අනතුරු ව අනන්‍ය ය, අවිගත වූ පඤ්චස්කන්ධ සහිත වූ පුද්ගලයාගේ සන්ධාවනය ප්‍රතික්ෂේප කරන පුද්ගලවාදියා “ගති අභියෝග” කොටස් අවසානයේ දී ස්වකීය විවාදය පුරාවට ම තමන් දරනා අදහස ප්‍රථම හා අවසන් වරට ගෙනහැර දක්වයි. එනම්, මෙහි අර්ථය නම් “ස්කන්ධයන් බිඳී යන ආකාරයට නුඹ පවසන ‘පුද්ගල’ යන්න ද බිඳී යන්නේ නම් බුදුරදුන් විසින් බැහැර කරන ලද උච්ඡේද දෘෂ්ටිය තොපට වේ. ඉදින් ස්කන්ධ බිඳී යන ආකාරයට තොප ගත් ‘පුද්ගල’ යන්න නො බිඳේ නම් ‘පුද්ගල’ නො බිඳෙන අර්ථයෙන් නිවන හා සමසම වූයේ ශාස්වත වේ,” යන්න යි.³⁹ මෙම විවාදය කුළ රූපය හා පරවාදියා අදහස් කරන “පුද්ගල” යන්න සමානාර්ථයෙහි ලා සලකන ථෙරවාදියා සාධාරණ ද යන ගැටලුව මතු වේ.

II. සුත්‍රාගත කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් තර්ක කිරීම

පුද්ගල කථාවේ අතිශය වැදගත් කොටස වන මෙය ඉහත පරිච්ඡේදයේ දක්වා තිබෙන ආකාරයට මෙහි පරිච්ඡේද දාහතට (17) අමතර ව නම් නොකළ එහෙත් අප විසින් බුද්ධ දේශනානුයෝගය නමින් නම් කරන ලද කොටස පිළිබඳ ව මෙහි දී සාකච්ඡා කෙරේ. ථෙරවාදියා මෙන් ම පුද්ගලවාදියා ද බුදුරදුන් දේශනා කළ සූත්‍ර දේශනා එක සේ පිළිගනියි. එමෙන් ම පුද්ගලවාදියා වඩා වැඩි අවධානයක් ලබා දෙන්නේ, තම තර්කය සඳහා බෞද්ධ දේශනාවෙහි ඇති උධෘත කෙරෙහි වන අතර ථෙරවාදියා ගෙනහැර දක්වන්නේ පුද්ගලවාදියාගේ තර්කය නිශේධනය වන මුල් බුදුදහමේ අනාත්මතාව ප්‍රකට කෙරෙන සූත්‍ර දේශනාවල උධෘතයන් ය. එහෙත් පුද්ගල කථාවේ බුද්ධ දේශනානුයෝගය එක් තැනකට සීමා වී නැති බව පෙනේ. මේ අනුව ත්‍රිපිටක බුද්ධ ජයන්ති ග්‍රන්ථ නාමාවලියේ **කථාවත්ථුප්පකරණයේ** පුද්ගලකථා පරිච්ඡේදයේ පිටු අංක හත්තැ එකේ (71) සිට ඉදිරියට වරින් වර බුද්ධදේශනානුයෝගය විද්‍යමාන වේ. කෙසේ නමුත් මෙහි පරවාදියා ගෙනහැර දක්වන බුද්ධ දේශනා අතර,

- I. තම හිතසුව පිණිස පිළිපත් පුද්ගලයෙක් සිටි (අන්ට් පුග්ගලො අන්ත හිතාය පටිපන්තොව)⁴⁰
- II. මහණෙනි මම විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක් ම සිටි දිවැසින් වුත වන, උපදනා, හීන, ප්‍රණීත, සුවර්ණ, දුර්වර්ණ සුගතිප්‍රාප්ත, දුගතිප්‍රාප්ත, සත්ත්වයන් දක්මි, දන්මි. (පස්සාමහං නික්ඛවේ දිබ්බෙන වක්ඛුනා විසුද්ධෙන අනික්කන්ත මානුසකෙන සත්තෙනු ඵවමානෙ උප්පජ්ජමානො, හීනෙ, පණීනෙ, සුවණ්ණෙ, දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාමි)⁴¹
- III. මොසරාජය, හැමදා ස්මෘතිමත් වූ ස්කන්ධලෝකය සත්ත්ව ශුන්‍යතා විසින් බල. මෙසේ සත්කාය දෘෂ්ටිය බිඳ මාර තරණය වෙයි. මෙසේ ස්කන්ධ ලෝකය දක්නාහු මෘත්‍යුරාජ නො දන්නේ යැ. (සුඤ්ඤතො ලෝකං අවෙක්ඛස්සු මෝසරාජ සදා සනො. අන්තානු දිට්ඨිං උගහව්ව ඵ්වං මච්චුතරොසියා. ඵ්වං ලෝකං අවෙක්ඛන්තං මුච්චුරාජා න පස්සති)⁴²
- IV. මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලෝකයෙහි උපදින්නේ, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව මිනිසුන්ට අර්ථ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස, උපදනෙයැ... (ඒක පුග්ගලො නික්ඛවේ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලෝකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති)⁴³

පරවාදියා මෙලෙස ගෙනහැර දක්වා ඇති සියලු ම පාඨයන් තුළින් මතු කිරීමට උත්සාහ දරා ඇත්තේ පවත්නා පුද්ගලයෙකු පිළිබඳ සංකල්පය බුදුරදුන් ද අනුමත කර ඇති ආකාරය යි.

පරවාදියාගේ පුද්ගල මතය බණ්ඩනය කිරීම සඳහා සකවාදියා ද බුද්ධ වචනය වරින් වර මතු කරනු පෙනේ. උදාහරණ ලෙස,

- 1. උපදනුයේ දුකමැ උපදනේයැ. නිරුද්ධ වනුයේ දුකමැ නිරුද්ධ වෙති'යි ගෙන සැක නො කෙරෙයි. විචිකිච්ඡා නොකෙරෙයි. ඒ ආර්ය ශ්‍රාවකයා හට මෙහි ලා පරප්‍රත්‍ය රහිත ඥානය මැ උපදනේයැ. කෘත්‍යයානය මෙතෙකින් සමාග්දෘෂ්ටි වෙයි. (දුක්ඛමේව උප්පජ්ජ මානං උප්පජ්ජති, දුක්ඛමේව නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣන්තිති න කංඛති. න විචිකිච්ඡති, අපරප්පච්චය ඤාණමෙවස්ස ඵත්ථ හොති. ඵත්තාවතා බො කච්චාන, සම්මාදිට්ඨි හොති)⁴⁴
- 2. වජීරා සුත්‍රයේ දැක්වෙන මාරය, කිම සත්ත්වයකුයි ගත්තෙහිය, තෙල කාගෙ දෘෂ්ටිවේද? (කින්හු සත්තොති පච්චෙසි මාර දිට්ඨිගතන්හු තෙ)⁴⁵

3. ආනන්ද හිමිගේ ඉල්ලීමකට අනුව දේශනා කරන ලද වහන්ස පඤ්චස්කන්ධ ලෝකය ශුන්‍ය යැයි කියනු ලැබේ. (සුඤ්ඤා ලොකො සුඤ්ඤා ලෝකෝති හන්තෙ වුවවනි)⁴⁶
4. මහණෙනි, ආත්මය ඇති වත්මැ මගේ අත්තනිය වන්නේ ද? (අත්තනිවා හික්ඛවේ සති අත්තනියො)⁴⁷
5. මේ ශාස්තෘහු තුන් දෙනෙකු ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වූ ඇත. කවර තිදෙනෙකු ද යත්, මෙලොව කිසි ශාස්තෘවරයෙක් මෙලොව මෑ ආත්මය සත්‍ය ලෙස ස්ථිර පනවයි. (පායොමෙ සෙනිය, සන්ඨාරො සන්තො සංචිජ්ජමානො ලොකස්මි....)⁴⁸ යනාදිය යි.

මෙලෙස බුද්ධ වචනය පිළිබඳ ථෙරවාදියා හා පුද්ගලවාදය දරන ස්ථාවරයන්හි පැහැදිලි වෙනසක් ගම්‍ය වේ. බුද්ධ දේශනාව හේතුඵල ක්‍රමයට විහිදී යන අයුරු බුදුන්වහන්සේ දේශනා කළ සූත්‍රවලින් පෙනේ. එබැවින් බුදුරදුන් එකිනෙකට පරස්පර ධර්ම කරුණු අන්තර්ගත කොට දේශනා ඉදිරිපත් කළ බව සිතිය නො හැකි ය. මෙහි ඇති ගැටලුව වන්නේ බුදුරදුන් ඉදිරිපත් කළ දේශනා අර්ථ විග්‍රහ කිරීමේ ගැටලුවකි. මේ අනුව අවසානයේ මෙම විවාදය රඳා පවත්නේ බුදුරදුන් පෙන්වා දුන් ප්‍රධාන ඉගැන්වීමක් මත ය. එනම්, සූත්‍ර පිටකයේ එකම ස්ථානයක පමණක් දකින්නට ලැබෙන බුද්ධ දේශනාව අවබෝධයට ගන්නා ක්‍රම දෙකකි. එම ක්‍රම දෙක නම්,

1. නෙය්‍යත්ථ දේසනා

2. නීතත්ථ දේසනා⁴⁹ යනු එම ක්‍රම දෙක යි.

නෙය්‍යත්ථ (නෙය්‍ය + අත්ථ) නම් අර්ථය පැමිණිය යුතු, අර්ථය ගෙනහැර දක්විය යුතු අර්ථය සෘජුව ම දේශනා නො කළ (indirect speech) යන්න යි. බුදුරදුන් ඇතැම් තැන්වල දී “එක පුග්ගලො හික්ඛවෙ පුග්ගලො” යනාදි ලෙස පුද්ගලයෙක් පිළිබඳ ව දේශනා කළ නමුත් ඒවා නෙය්‍යත්ථ දේශනා අර්ථයෙන් අවබෝධ කරගත යුතු බව මනෝරථපුරණි අටුවාව පෙන්වා දෙයි.⁵⁰ සත්ත්වයෙක් ජීවයක් නැත. ශුන්‍ය යි. (නිස්සත්තො නිජ්ජවො සුඤ්ඤා) යනුවෙන් බුදුරදුන් අවධාරණය කර ඇත්තේ එබැවිනි.

නීතත්ථ (නීත + අත්ථ) නම් සෘජුව ම දේශනා කළ (direct speech), අර්ථය පමුණුවන ලද, අර්ථය ගෙනහැර දක්වා තිබෙන යන්න යි. සාතිශය මධ්‍යස්ථ ව ඉහත කී සකවාදී, පරවාදී තර්කයන්හි අන්තර්ගතය ගෙන බැලූවිට ප්‍රකට වන ප්‍රධාන කරුණක් නම් පුද්ගලවාදියා පැහැදිලිව ම බුද්ධ දේශනාව නෙය්‍යත්ථ ලෙස ගෙන තිබෙන බව යි. ථෙරවාද සම්ප්‍රදාය තුළ අන්තශ්වර නිර්වක (ඇතුළත සිටින දුර්මතධාරීන්)⁵¹ ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ පුද්ගලවාදී මතය බිඳ හෙළනු සඳහා ථෙරවාදියා දක්වන බෞද්ධ සූත්‍ර සියල්ල ම පාහේ නීතත්ථ දේශනා බව පෙනේ. නෙය්‍යත්ථ හා නීතත්ථ දේශනා පිළිබඳ ව අදහස් දක්වන බුදුරදුන් පෙන්වා දෙන්නේ යමෙක් නෙය්‍යත්ථ දේශනා නීතත්ථ ලෙසත් නීතත්ථ දේශනා නෙය්‍යත්ථ ලෙසත් ගැනීම තුළින් තමන්වහන්සේට දෝෂාරෝපණය කරන බව යි.⁵² පරවාදියා පුග්ගලකථාවෙහි ගෙනහැර දක්වන තර්කවලට ඇතැම්විට ථෙරවාදියාගේ සියුම් විචේචනය එල්ල වන්නේ ද බුදුන්වහන්සේගේ නීතත්ථ හා

නෙයාත්ථ දේශනා පිළිබඳ අනවබෝධය නිසා ද විය හැකි ය. මේ අනුව යමින් කථාවන්ථුප්පකරණ අවධිකථාව පුද්ගලකථා පරිච්ඡේදය අවසානයේ සම්මුති හා පරමාර්ථ යන ද්විසත්‍ය විභේදය ගෙනහැර දක්වා තිබේ.⁵³ එනම්, ලෝක ව්‍යවහාර හේතුවෙන් සංකේත ලෙස යොදනු ලබන භාෂාව සත්‍ය වේ. ධර්මයන්ගේ යථා ලක්ෂණය විදහා දක්වන බැවින් පරමාර්ථ සත්‍යය සංඛ්‍යාත වචනය ද සත්‍යය යන්න යි.

III. සංකල්ප විග්‍රහය පදනම් කොට ගෙන තර්ක කිරීම

ඉහත දී අප විසින් හඳුනා ගන්නා ලද සංකල්ප විභංග හෙවත් සංකල්ප විග්‍රහානුයෝගය තුළ සාකච්ඡා කෙරෙන කරුණු කෙරෙහි මෙහි දී අවධානය යොමු කෙරේ. සකවාද-පරවාද තාර්කික ක්‍රමවේදය අතිශයින් ම ප්‍රබල ද, සියුම් ද වේ. මෙහි දී මොග්ගලීපුත්තනිස්ස හිමියන්ගෙන් පුද්ගලවාදියාට ප්‍රධානතම ප්‍රහාරය එල්ල වනුයේ ගිතෙල් කළය (සප්පිකුම්භ)⁵⁴ යන සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහය පදනම් කොට ගෙන ය. බුදුරදුන් ගිතෙල් කළයක් පිළිබඳ ව කථා කොට ඇති බව පුද්ගලවාදියා විසින් පිළිගැනීමෙන් පසු මොග්ගලීපුත්තනිස්ස හිමියෝ ප්‍රධාන කරුණු දෙකක්, එනම්, කළයෙහි කර්තෘ සහ එය සෑදී ඇති ආකාරය යනාදිය පදනම් කොට ගෙන පහත සඳහන් ආකාරයට ප්‍රශ්න නගති. ගිතෙල් කළය නිර්මාණය කරන්නා වූ කිසිවෙක් සිටී ද?⁵⁵ යන්න යි. ගිතෙල් කළය ගිතෙල්වලින් කරන ලද්දක් ලෙස හඳුනා ගැනීම වැරදි ය. වඩා පැහැදිලි ව පෙනෙනුයේ ප්‍රශ්නය ගිතෙල් කළයේ කර්තෘ හට අදාළ වන බව යි. පුද්ගලවාදියා හට ඔප්පු කිරීමට අවශ්‍ය ද එය යි. එහෙත් මොග්ගලීපුත්තනිස්ස හිමියන්ගේ ප්‍රශ්නය වඩාත් සියුම් ලෙස යොමු වන්නේ ගිතෙල් කළයෙහි නිර්මාණය සම්බන්ධයෙනි. ඒ අනුව මොග්ගලීපුත්තනිස්ස හිමි අවධානය යොමු කොට ඇත්තේ භාෂා ව්‍යවහාරය හෙවත් යථාර්ථය හා එම ව්‍යවහාරය සම්බන්ධයෙන් පැන නැගෙන ගැටලු සම්බන්ධයෙනි. මේ අනුව භාෂාව භාෂාවේ සාමාන්‍ය අර්ථය, ආත්මවාදී ව ගත්විට මතු වන අර්බුදකාරී තත්ත්වයක් පුද්ගලවාදියාට ඒත්තු ගැන්වීම මෙම සංකල්ප විග්‍රහයේ අරමුණ යි. ඉංග්‍රීසි භාෂාවට අනුව වතුර බෝතලය පිළිබඳ ව වාක්‍ය දෙකක් මෙසේ දැක්විය හැකි ය. එනම්,

- The Bottle of Water (වතුර සහිත බෝතලය)
- The Water bottle (වතුර බෝතලය)

ඉහත කී දෙවන වාක්‍ය පළමු වාක්‍යයෙන් වෙනස් වන්නේ, වතුර ඇති බව හෝ නැති බව ඉන් ප්‍රකට නො වන නමුදු පළමු වැකියෙන් අනිවාර්යෙන් ම බෝතලය තුළ වතුර ඇති බව තහවුරු වී ඇති බැවිනි. සංකල්ප දෙකේ කොතනකින් වුවත්, බෝතලය තැනී ඇත්තේ වතුරවලිනි, යන අදහස ගතහොත් බෝතලය පිළිබඳ අදහස ආත්මවාදයක් වන අතර ම භාෂා ව්‍යවහාරය වැරදි ලෙස වටහා ගැනීමකි. බටහිර දාර්ශනික විචිතේස්ටෙන් පෙන්වා දෙන්නේ භාෂාව ආශ්‍රිත ව ගැටලුව ඇති වන්නේ භාෂාවේ ව්‍යාකරණය වැරදි ලෙස ගැනීමෙන් බව යි. භාෂාවේ ව්‍යාකරණය නම් සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරය තුළ සංකල්ප විග්‍රහ කිරීම සඳහා භාෂාව භාවිත කරන ආකාරය යි. මෙහි දී පුද්ගලවාදියා, ථේරවාදියාගේ විවේචනයට පාත්‍ර වන්නේ ද භාෂා ව්‍යාකරණය නිසි පරිදි ව්‍යවහාරය සඳහා භාවිත නො කිරීම නිසාවෙනි. “කෙනෙක් සිල්වත් වේ” - “සීලමය නොවේ” “සීල වා හෝති න සීලමයෝ” යන ප්‍රකාශය තුළ සීලමය නම් සීලයෙන් කරන ලද යන්න යි. සීලය හා අනන්‍යය වීම යන්න යි. සීලය අන්‍යාවශ්‍ය ම අංගය බවට පත් කර ගැනීම යන්න යි.

ඉහත කී බුදුරදුන්ගේ ප්‍රකාශය තුළින් අනුමත වන්නේ ද “සීලමය” නොව සිල්වත් වීම යන්න යි. බුදුරදුන්ගේ මෙම විග්‍රහය සංකල්ප මාත්‍රයෙන් විග්‍රහ කරන්නේ වුව ද පුද්ගලකථාවෙහි දක්නට ලැබෙන මෙම සංකල්ප විග්‍රහය අතිශයින් ම දාර්ශනික ය.

“ගිතෙල් කළය” පිළිබඳ සංකල්පය තවදුරටත් විග්‍රහ කරන මොග්ගලීපුත්තතිස්ස හිමියෝ ධාරක (කළය, භාජනය, මල්ල, විල) හා ධාරිත (ගිතෙල්, තෙල්, මී පැණි, කිරි, චතුර) හා සම්බන්ධ සංකල්ප සමූහයක් පිළිබඳ ව සඳහන් වන බුද්ධ දේශනාවක් ගෙනහැර දක්වති. එම සංකල්ප නම්,

1. තෙල් කළය (රේල කුම්භ)	}	1
2. මී පැණි කළය (මධු කුම්භ)		
3. නො පැසුණු මත් කළය (වානිත කුම්භ)		
4. කිරි කළය (ධීර කුම්භ)		
5. චතුර කළය (උදක කුම්භ)		
6. චතුර භාජනය (පානීය ටාලක)	}	2
7. චතුර මල්ල (පානීය කොසක)		
8. චතුර විල (පානීය සරාවක)		
9. දිනපතා ආහාරය (නිච්ච භත්ත)	}	3
10. උකු කැඳ (ධූව යාග) ⁵⁶		

මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වන මහාවාරිය කලුපහන පෙන්වා දෙන්නේ හුදෙක් මෙහි දී සිදුවන්නේ, සංකල්ප අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් හුවමාරු කළ හැකි අයුරින් පැහැදිලි කිරීමකි⁵⁷ යන්න යි. ඒ අනුව පළමු වන (I) වන අංකය යටතේ යොදන ලද කළය යන වචනය සෑම යෙදුමකට ම පොදු ය. දෙවන (II) වන කොටසෙහි එම වචනය වෙනුවට වෙනත් වචන තුනක් යෙදී ඇත. පළමු කොටසෙහි චතුර ඇතුළු විවිධ දියර වර්ග පිළිබඳ ව සඳහන් කෙරේ. එහෙත් දෙවන කොටසෙහි සඳහන් වන්නේ එක් දියර වර්ගයක් පිළිබඳ ව පමණි. මේ අනුව පැහැදිලි වන්නේ, පළමු කොටසෙහි පොදු වචනය යෙදී ඇත්තේ ධාරකය සඳහා බව යි. එමෙන් ම දෙවැනි කොටසේ දී එසේ යෙදී ඇත්තේ ධාරිතය සඳහා ය. එම කොටසේ දෙකෙන් දක්වන ලද යෙදුම් අටෙහි ඒ වර්ග දෙකට පොදු වූ වචන දක්නට ලැබෙන නමුදු ඒවා කෙසේවත් වෙන වෙන ම තවත් එකක් හා මුළුමනින් ම සමාන නොවේ.

ඉහත කී තෙවැනි කොටසින් පෙන්වන්නේ, නිත්‍යත්ව (ධූව) වැනි සංකල්පවල දක්නට ලැබෙන සමානත්වය හේතු කොටගෙන ඇතිවන්නාවූ ස්ථාවරත්වය පිළිබඳ විශ්වාසය ඇත්ත වශයෙන් ම පදනම් විරහිත බව යි. මෙහි දී යමෙක් යමක් නිත්‍ය ලෙස ගන්නේ ද එය හුදෙක් ප්‍රලාපයක් බවට විශද වේ. ඒ

අනුව නිත්‍ය ආහාර වෙනුවට දිනපතා ආහාර පිළිබඳවත් සාරවත් කැඳ යන්නෙන් ස්ථාවර ව පවත්නා කැඳක් නොව උකු කැඳක් යන අර්ථයෙන් ද ව්‍යවහාර කළ හැකි ය. පුද්ගලකථා කොටසේ මෙතෙක් විකාශය වූ තර්ක අවසාන කරමින් මොග්ගලීපුත්තිස්ස හිමියන් පුද්ගලවාදියා වෙත අවසාන ප්‍රශ්නය යොමු කරන්නේ, ස්ථාවර වූ, සාරවත් වූ, සදාකාලික වූ, හා අනිත්‍ය නොවූ කැඳක් ලෝකයෙහි තිබේ ද? යනුවෙනි. පුද්ගලවාදියා තමන් විසින් භාවිත කරන සුපුරුදු වදනින් ම එසේ නො කිය යුතු ය, යනුවෙන් දැක්වූ විට මොග්ගලීපුත්තිස්ස හිමියන්ගේ ඊට ප්‍රත්‍යක්තර සපයන්නේ, “එසේ නම් පුද්ගලයා පිළිබඳ ව ඒකාන්ත සත්‍යයක් හා අවසාන තථ්‍ය (ධර්ම)යක් ලෙස කථා නො කරන්න” යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරමිනි.

සමාලෝචනය

පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදයේ සකවාදී පරවාදී විවාදය තුළ තර්ක ඉදිරිපත් වන අයුරු තුන් ආකාරයකින් අවබෝධ කර ගත හැකි ය. එනම්,

4. අදාළ සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයක් පදනම් කරගෙන තර්ක කිරීම.
5. සූත්‍රාගත කරුණු උපුටා දක්වමින් තර්ක කිරීම.
6. පරිච්ඡේදය අවසන් වන විට සංකල්ප පිළිබඳ දුර්මත දුරු කිරීම සඳහා පද සංකලනය තුළින් තර්ක කිරීම යනාදිය යි.

ක්‍රි.පූ. 255 දී රචිත කථාවන්ථුප්පකරණය නම් වූ පාලි ආභිධම්මික ග්‍රන්ථයේ එන සංවාද සොක්‍රටික ක්‍රමය ද ඉක්මවා යන වඩාත් සාර්ථක අපෝහක ක්‍රමයක් විශද කරන අවස්ථාවක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි ය.⁵⁸ එමෙන් ම කථාවන්ථුප්පකරණයෙහි අඩංගු තාර්කික ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරන විට තිස්ස හිමියන් අනුගමනය කරන තාර්කික ක්‍රමවේදය සමකාලීන සමාජයේ හා බෞද්ධ උගතුන් අතර ජනප්‍රිය ව පැවති බවට කිසිඳු සැකයක් නැත. කෙසේනමුත් තිස්ස හිමියන්ගේ තාර්කික ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ව අදහස් දක්වන ඩී.ජේ. කලුපහන මහතා පෙන්වා දෙන්නේ මොග්ගලීපුත්තිස්ස හිමියන්ගේ ප්‍රයත්නය වූයේ කිසිම තර්ක ක්‍රමයක් අනුගමනය නො කර දෙපක්ෂයට ම තම තමන්ගේ භාෂාව යොදා ගැනීමට අවසර තබා එයින් කවරක් බුදුන් වහන්සේගේ දර්ශනය හා ගැලපෙන්නේ ද? යන්න පැහැදිලි කිරීමට යි.⁵⁹ ඒ බව ථේරවාදයෙන් මිථ්‍යා දෘෂ්ටි ලෙස බැහැර කෙරුණ ද කථාවන්ථුප්පකරණ විවාදයේ දී ථේරවාදියා හෝ පුද්ගලවාදියා ජයග්‍රහණය හෝ පරාජය භාරගත් බවක් සඳහන් නො කිරීමෙන් ද පැහැදිලි වේ.

කථාවන්ථුවේ මතවාදයන් සියයකට වඩා විග්‍රහ කරන ලද නමුත් ඒවා අතර ඇත්තේ ප්‍රධාන මතවාදයන් තුනක් පමණක් බව පෙන්වා දෙන මහාවාර්ය ඩී.ජේ. කලුපහන මහතා මිථ්‍යා දෘෂ්ටි ලෙස සලකන ලද එම මතවාද පෙළගස්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

1. පුද්ගලවාදය
2. සර්වාස්තීවාදය
3. ලෝකෝක්තවාදය⁶⁰

කලුපහන මහතා ඉහත පෙළ ගස්වා ඇති මතවාද අතුරින් පුද්ගලවාදය කෙරේ කථාවන්ටුප්පකරණයෙහි සුවිශේෂ අවධානයක් යොමු වන්නේ එය පළමු කොට ම පළමු පරිච්ඡේදයේ දී ම දක්වන නිසා පමණක් ම නොව පරවාදී-සකවාදී විවාදය පුළුල් ලෙස හා සම්පූර්ණ ලෙස කථාවන්ටුප්පකරණයෙහි භාවිත වන කර්ක ක්‍රමවේද සියල්ල අන්තර්ගත වන බැවිනි.

ආන්තික සටහන්

1. සුත්තනිපාතය, නාය සුත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1977, පි. 825, V-2-19-2-23

“සුත්තො කථායං පරිසාය මජ්ඣකං”
2. අසෝක සමයේ සාකච්ඡාවට ලක් වී ඇති එම වාද නම්,
  1. මහාසාංඝික (ක්‍රි.පූ. 4)
  2. ගෝකුලික (ක්‍රි.පූ.4)
  3. හද්‍යානික (ක්‍රි.පූ. 3)
  4. මහිශාසක (ක්‍රි.පූ. 3)
  5. වාත්සිපුත්‍රිය (ක්‍රි.පූ. 4)
  6. සර්වාස්තිවාදී (ක්‍රි.පූ. 4)
  7. සම්මිතිය (ක්‍රි.ව. 4)
  8. චජ්ජපුත්තක (ක්‍රි.පූ. 4)
3. ප්‍රධාන කර්තෘ, හෙට්ටිආරච්චි, ඩී. ඊ. සිංහල විශ්වකෝෂය, 6 කාණ්ඩය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකාව, 1978, පි. 141
4. පරි : පඤ්ඤකිත්ති හිමි, හිරිපිටියේ, පාලි සාහිත්‍යයේ ඉතිහාසය, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2003, පි. 361
5. එම, පි. 361
6. පරි: පඤ්ඤකිත්ති හිමි, හිරිපිටියේ, පාලි සාහිත්‍යයේ ඉතිහාසය, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2003, පි. 381
7. කථාවන්ටුප්පකරණය 1, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, එම, පෙරවදන, පි. XXIX
8. පරි : පඤ්ඤකිත්ති හිමි, හිරිපිටියේ. පාලි සාහිත්‍යයේ ඉතිහාසය, එම, පි. 361
9. පරි : තිලකරත්න අසංග, කථාවන්ටුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය හා අභිධර්ම දර්ශනය, අභිධර්ම අධ්‍යයනය, සංස්: තිලකරත්න අසංග, සී/ස කරුණාරත්න සහ පුත්‍රයෝ, කොළඹ 10, 1995, පි. 113
10. ප්‍රධාන කර්තෘ, හෙට්ටිආරච්චි, ඩී.ඊ. සිංහල විශ්වකෝෂය, 6, එම, පි. 141
11. කථාවන්ටුප්පකරණය 1, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, එම, පෙරවදන, පි. XXVII
12. ප්‍රධාන කර්තෘ : හෙට්ටිආරච්චි ඩී.ඊ. සිංහල විශ්වකෝෂය, 6, එම, පි. 142
13. කථාවන්ටුප්පකරණය1, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, එම, පෙරවදන, පි. XXXI
14. එම, පි. XXXII
15. එම, පි. XXXII

16. එම, පි. XXXII
17. එම, පි. XXXII
18. විරසිංහ, එස්. ජී. එම්. භාරතීය තර්ක ප්‍රවේශය, ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලය, කැලණිය, 1973, පි. 17-18
19. කලුපහන, ඩී.ජේ., 1995, කථාවන්ද්‍රුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය සහ අභිධර්ම දර්ශනය, පරි: නිලකරන්න අසංග, අභිධර්ම අධ්‍යයන, සංස්: නිලකරන්න, අසංග, පි. 113
20. එම, පි. 113
21. එම, පි. 114
22. එම, පි. 114
23. එම, පි. 126
24. එම, පි. 127
25. එහෙත් බුද්ධ ජයන්ති සංස්කරණ කථාවන්ද්‍රුප්පකරණයේ පවා පරමට්ඨ වෙනුවට යොදා ඇත්තේ පරමත්ථ යන පදය යි. එනම්, “පුග්ගලො උපලබ්භති සච්චිකට්ඨපරමත්ථොති” යනුවෙනි. කලුපහන මහතා පෙන්වා දෙන ආකාරයට බොහෝ මුද්‍රණවල පරමත්ථ යන වදන මේ සඳහා භාවිත කළ ද සියම් මුද්‍රණයෙහි ඇත්තේ පරමට්ඨ යන පදය යි.
26. එම, කථාවන්ද්‍රුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය සහ අභිධර්ම දර්ශනය, පරි: නිලකරන්න අසංග, අභිධර්ම අධ්‍යයන, පි. 116
27. එම, බෞද්ධ දර්ශන ඉතිහාසය, පි. 128
28. එම, කථාවන්ද්‍රුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය සහ අභිධර්ම දර්ශනය, පරි: නිලකරන්න අසංග, අභිධර්ම අධ්‍යයන, පි. 117.
29. එම, බෞද්ධ දර්ශනයේ ඉතිහාසය, පි. 129
30. ඉලංගකෝත්, සමන්ත., බෞද්ධ ලෝක දෘෂ්ටිය, පි. 76
31. මජ්ඣිමනිකාය 1, මූලපණ්ණසකය, මහායමක වග්ග, චූළසච්චක සූත්‍රය, පි. 550
32. කථාවන්ද්‍රුප්පකරණය I, එම, පි. 24
33. එම, පි. 26
34. එම, පි. 28
35. එම, පි. 45
36. එම, පි. 88
37. එම, පි. 91
38. එම, පි. 95
39. එම, පි. 101
- “ධන්ධෙසු භිජ්ජමානෙසු - සොචෙ භිජ්ජති පුග්ගලෝ
උච්ඡේදා භවති දිට්ඨි - යා බුද්ධෙන විචජ්ජතා”
“ධන්ධෙසු භිජ්ජමානෙසු - නො චෙ භිජ්ජති පුග්ගලො
පුග්ගලො සස්සතො හොති - නිබ්බානේන සමසමොති”
40. කථාවන්ද්‍රුප්පකරණය I, එම, පි. 71

41. එම, පි. 125
42. එම, පි. 176
43. එම, පි. 179
44. එම, පි. 181
45. එම, පි. 181
46. එම, පි. 182
47. එම, පි. 184
48. එම, පි. 184
49. අංගුත්තරනිකාය 1, 1960, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, පි. 119 - 124
“ද්වේ මෙ භික්ඛවෙ නලාගනං අඛිභාවික්ඛන්ති කතමෙ ද්වේ? යොව නෙය්‍යන්ථං සුත්තං නිත්තපේ සුත්තන්තොති දීපෙති. යොව නිත්තථං සුත්තන්තං නෙය්‍යන්ථො සුත්තන්තොති දීපෙති.”
50. මනෝරථපූරණීඅට්ඨකථා 1, සිංහල පරිවර්තනය, 2003, පි. 418
51. නානායක්කාර, සන්ත., 2003, මුල් බුදුදහමේ සිට වජ්‍රයානය තෙක් සරල හැඳින්වීමක්, පි. 55
52. අංගුත්තරනිකාය 1, එම, පි. 119, 124
53. පඤ්චප්පකරණට්ඨකථා 1, එම, පි. 122
*“සංකේත වචනං සච්චං - ලොක සම්මුති කාරණං
පරමන්ථ වචනං සච්චං - ධම්මානං තථලක්ඛණං”*
54. කථාවන්ථුප්පකරණය 1, එම, පි. 187
55. එම, පි. 187
56. එම, පි. 189
57. කලුපහන, ඩී.ජේ., කථාවන්ථුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය සහ අභිධර්ම දර්ශනය, පරි: තිලකරත්න අසංග, අභිධර්ම අධ්‍යයනය, පි 119
58. ඉලංගකෝන්, සමන්ත., බෞද්ධ ලෝක දෘෂ්ටිය, එම, පි. 71
59. කලුපහන, ඩී.ජේ., බෞද්ධ දර්ශන ඉතිහාසය, එම, පි. 127
60. කලුපහන, ඩී.ජේ., බෞද්ධ චින්තාවේ ඉතිහාසය, තිවිර ප්‍රකාශන, නුගේගොඩ, 2003, පි. 123

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය

අංගුත්තරනිකාය 1, 1960, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.

කථාවන්ථුප්පකරණය 1, 1967.බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා, පුනර්මුද්‍රණ, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.

පඤ්චප්පකරණට්ඨ කථා 1 (සිංහල පරිවර්තනය) 2008, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, මජ්ඣිමනිකාය 1, 1973, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.

මනෝරථපුරණිඤ්චිකථා 1, සිංහල පරිවර්තනය, 2003, ශ්‍රී ලංකා ආසියාතික සමිතිය.

මිලින්ද ප්‍රඥා, 1997, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල .

මිලින්ද ප්‍රඥා (සිංහල), ප්‍රතිසංස්කෘත, 2000, සරණංකර ස්ථවිර, ගලගම., එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10.

සුත්තනිපාතය, 2006, ශ්‍රී ලංකා ධර්ම වක්‍ර ළමා පදනම, බණ්ඩාරවෙල.

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය

ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ

ආනන්ද හිමි, කොන්ගස්තැන්නේ., 1996, අභිධර්මය වෙනම ම පිටකයක් ද? කතෘ ප්‍රකාශනයකි.

ඉලංගකෝන්, සමන්ත., 2007, බෞද්ධ ලෝක දෘෂ්ටිය, සමන්ති පොත් ප්‍රකාශකයෝ, ජා-ඇල.

කලුපහන, ඩී.ජේ., 2003, බෞද්ධ දර්ශන ඉතිහාසය, තිවිර ප්‍රකාශන, නුගේගොඩ.

බේමානන්ද හිමි, හැගොඩ., 1992, ඓතිහාසික න්‍යාය, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

නානායක්කාර, සනත්., 2003, මුල් බුදුදහමේ සිට ව්‍යුහයන් තෙක් සරල හැඳින්වීමක්, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., 2015, කථාවන්ථුප්පකරණයෙහි වාද විවාද (පුද්ගල කථා පරිච්ඡේදය පදනම් කරගත් තාර්කික අධ්‍යයනයක්) දම්සක් ප්‍රකාශනයකි, පිටකෝට්ටේ.

ශාස්ත්‍රීය ලිපි

කලුපහන, ඩී.ජේ., 1995, කථාවන්ථුප්පකරණයෙහි අර්ථකථන සම්ප්‍රදාය සහ අභිධර්ම දර්ශනය, පරි: නිලකර්තෘ අසංග, අභිධර්ම අධ්‍යයන, සංස්: නිලකර්තෘ, අසංග, සී/ස කරුණාරත්න සහ පුත්‍රයෝ, කොළඹ 10.

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., 2016, කථාවන්ථුප්පකරණයේ සකවාදි - පරවාදි තර්කවල සදාචාරාත්මක අගය: පුද්ගලකථා පරිච්ඡේදය පදනම් කරගත් අධ්‍යයනයක්, පටිපදා, කථාවන්ථුප්පකරණ අධ්‍යයන අංකය, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායික 70 වැනි උපසම්පදා පුණ්ණාස්සව සමරු ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්, ධම්මපාල හිමි, අක්මීමන, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායික 70 වැනි උපසම්පදා පුණ්ණාස්සව කමිටුව. සුධරානන්ද හිමි, තල්ගමුවේ., 2005, කථාවන්ථුප්පකරණාගත ධර්ම කරුණු පිළිබඳ විමර්ශනයක්, අභිධර්ම සම්භාවනා, සප්තප්‍රකරණ ධර්ම සංග්‍රහය, සංස්: ඥානසාර හිමි, පස්ගම්මන, ඤාණජීව හිමි, ගොඩවෙල, පෙරේරා, ආර්යපාල, පටිධාන ධර්ම සභාව, කොළඹ 05.

ශබ්දකෝෂ/විශ්වකෝෂ

ප්‍රධාන කර්තෘ, හෙට්ටිආරච්චි, ඩී. ඊ., 1978, සිංහල විශ්වකෝෂය, 6 කාණ්ඩය, සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකාව.

**බෞද්ධ චතුෂ්කෝටික හා අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ පංචකෝටික තර්ක ක්‍රම පිළිබඳ
තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්**

දිල්ශාන් මනෝජ් රාජපක්ෂ

පර්යේෂණ සහකාර, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

dilshanmanojrajapaksha@gmail.com

සංකෙෂ්පය

පෙරදිග හා අපරදිග දාර්ශනික සම්ප්‍රදායවල සාකච්ඡා කෙරී ඇති ප්‍රධාන දාර්ශනික ප්‍රස්තුත හා තේමා අතර තර්ක ශාස්ත්‍රයට (Logic) ද හිමි වන්නේ සුවිශේෂ ස්ථානයක් වන අතර ඒ ඒ දාර්ශනික සම්ප්‍රදා හා වාදවලින් පෙන්වා දී ඇති තර්ක ක්‍රමවල විවිධත්වයක් ද ඇත. මේ අනුව බටහිර දර්ශනයේ තර්ක ශාස්ත්‍රයේ පියා ලෙස සැලකෙන ඇරිස්ටෝටල් නම් දාර්ශනිකයා ඉදිරිපත් කර තිබෙන ද්වි කෝටික තර්ක ක්‍රමයට වැදගත් තැනක් හිමි වේ. අන්ත හෙවත් සංවාක්‍ය දෙකකින් යුත් තර්ක ක්‍රමයකින් ඔබ්බට තර්ක චින්තනය මෙහෙය වූ පෙරදිග දාර්ශනික චින්තා වන බුදුදහමෙහි චතුෂ්කෝටික තර්ක ක්‍රමයක් ද සංශයවාදී චින්තාවෙහි පංචකෝටික තර්ක ක්‍රමයක් ද ජෛන සමයෙහි සප්තකෝටික තර්ක ක්‍රමයක් ද මෙහෙය වන බව පෙනේ. මෙම පර්යේෂණයේ දී මූලික වශයෙන් සංශයවාදී හා බෞද්ධ තර්ක ක්‍රම කෙරේ අවධානය යොමු කෙරෙන අතර එම තර්ක ක්‍රම තුළින් පැනෙන ඥාන විභාගාත්මක පදනම සාකච්ඡාවට ලක්කෙරේ. සංශයවාදය යන්න සඳහා සංදේහවාදය යන්න ප්‍රධානතම පර්යායක් වන අතර පාලි සාහිත්‍යයට අනුව භාරතීයයන් මේ සඳහා ව්‍යවහාර කර ඇත්තේ අමරාවික්ඛේපවාදය යන පදය යි. අමරාවික්ඛේපවාදය පිළිබඳ කරුණු අන්තර්ගත මූලික ම පාලි මූලාශ්‍රය වනුයේ දීඝනිකායේ එන සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය හා බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය මෙන් ම එම සූත්‍රවල අටුවා ය. දීඝනිකායේ බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයට අනුව අමරාවික්ඛේපවාදය නමින් හැඳින්වූ ගුරුකුල සතරක් පැවතුණු අතර ඡඩ් ශාස්තෘන් අතරින් සංශයවාදී චින්තනය මෙහෙය වූ සංජය බෙල්ලට්ඨිපුත්තයන් වනාහි ඉහත කී ස්වකීයීය අඥානභාවය පදනම් කරගෙන සංශයවාදය මෙහෙය වන ලද ගුරුකුලයේ නායකයා නැතහොත් සාමාජිකයෙක් විය යුතු ය. සත්‍යෝක්ෂණය කළ නො හැකි මරණින් මතු පැවැත්ම ආදී අධිභෞතික කරුණු හා හොඳ, නරක ආදී ආචාර විද්‍යාත්මක කරුණු කෙරේ ඔහුගේ අවධානය යොමු වී ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පංචකෝටික නය හෙවත් පංචකෝටික තර්ක ක්‍රමයක් භාවිත වූ බව පෙනේ. දීඝනිකාය අටුවාවට අනුව මෙම පංච භංගි නයෙහි එක් එක් ප්‍රස්තුත කෙරෙන් අපේක්ෂා කරන ලද අරමුණු ද වේ. කිසිසේත් සත්‍යෝක්ෂණ කළ නො හැකි හෝ සත්‍යෝක්ෂණය කළ හැකි නමුත්, එසේ කිරීමෙන් එලක් නැති හෝ සත්‍යෝක්ෂණය කළ හැකි නමුත්, තවමත් සිදු නො කළ යමක් පිළිබඳ විය හැකි යැයි සැලකිය හැකි මෙම භව්‍යතා සංජය මෙන් ම අනෙක් සංශයවාදී ගුරුකුල තුන ද පංචභංගී නය භාවිත කර ඇත්තේ තමන් කිසිදු ආකාරයක අන්තවාදයක් නො දරන බව ප්‍රකට කිරීමට බව පෙනේ. අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ පංචභංගී නයෙන් බෞද්ධ චතුෂ්කෝටියේ විශේෂත්වය වන්නේ ප්‍රස්තුත සතර අතරින් සැමවිට ම එකක් පමණක් සත්‍ය වන බව පෙන්වා දීමෙනි. ප්‍රස්තුත සතර ප්‍රතික්ෂේප කරනුයේ අධිභෞතික යැ'යි සැලකෙන විෂය සම්බන්ධයෙන් පමණි. බුදුදහම චතුෂ්කෝටික

නය හුදෙක් භාෂා මෙවලමක් ලෙස සලකා ඇත්තේ උපයෝගිතා පදනමකින් නිසා පරිපූර්ණ සත්‍ය ප්‍රකාශක වාභකයක් ලෙස එය උපයුක්ත කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සඳහනක් කිසිදු තැනක දක්නට නොමැත. මෙහි දී අපගේ මෙම කාර්යයට වතුෂ්කෝටික තර්ක ක්‍රමය සැලකිල්ලට භාජනය වනුයේ මෙමගින් බුදුදහම සාරවාදය (*Essentialism*) හා ඒකාන්තවාදය (*Abosolutism*) ප්‍රතික්ෂේප කරන බැවින් එම සංකල්ප මත පදනම් ව ඇති සත්‍ය හා අසත්‍ය යන ද්වාවිධකරණයන් යුතු තර්ක ක්‍රමය ද බැහැර කරන අකාරය පෙනී යන නිසා යි. අන්තවාදයකට නො වැටී, අන්තවාදවල නො ගැටී දාර්ශනික මධ්‍යස්ථතාව පිළිබිඹු කිරීම අතින් බෞද්ධ වතුෂ්කෝටිකය හා අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ මෙම පංචකෝටික නය සමානත්වයක් පිළිබිඹු කරන අතර එම අගය සදාචාරාත්මක වශයෙන් ද ඇගයීමට ලක් කරන විට බෞද්ධ වතුෂ්කෝටික පදනම තවදුරටත් විශේෂ වන්නේ එයින් ගැඹුරු ආධ්‍යාත්මික පදනමක් ද අවධාරණය වන බැවිනි.

ද්වි කෝටිකය සහ බැඳුණු ඥානයෙහි සීමාව

ඇරිස්ටෝටල් හඳුන්වා දුන් තර්ක ක්‍රමය ද්විකෝටික තර්ක ක්‍රමය, අගය දෙකකින් යුත් තර්ක ක්‍රමය (*Two Valued Logic*) උභයාන්ත තර්ක ක්‍රමය (*Bi – Valent logic*) යනුවෙන් ද හඳුන්වයි. ඇරිස්ටෝටලියානු තර්ක ක්‍රමය තුළ දැකිය හැක්කේ ප්‍රස්තුත දෙකක් පමණි. ඒ අනුව කිසියම් ප්‍රකාශයක් එක්කෝ සත්‍ය (*Truth*) විය යුතු ය. නැතිනම් එය අසත්‍ය (*Fault*) විය යුතු ය. සත්‍ය ද වේ. අසත්‍ය ද වේ යන අඩක් සත්‍ය අඩක් අසත්‍ය ප්‍රස්තුත මෙහි දී වලංගු වන්නේ නැත. එයට හේතුව නම්, මෙම උභයාන්ත ප්‍රස්තුත ක්‍රමයට පදනම් වූ මූලික මූලධර්ම තුනක් තිබීම යි. චින්තනය හා සම්බන්ධ (*Laws of Thought*) මෙම මූලධර්ම තුන නම්,

1. අනන්‍යතා මූලධර්මය (*Principle of Identity*)
2. විසංවාදිතා මූලධර්මය (*Principle of contraction*)
3. මධ්‍ය බහිෂ්කෘත මූලධර්මය (*Principle of excluded middle*)¹ යනු යි.

කිසියම් ධර්මතාවක් (වස්තුවක් හෝ ප්‍රකාශයක්) තමා හා අනන්‍ය විය යුතු බව අනන්‍යතා මූලධර්මයෙන් අවධාරණය කෙරේ. ප්‍රකාශයක් හැඳින්වීම සඳහා අප 'P' යන්න යෙදුවහොත් 'n' යන්නෙන් "නොවේ" යන්න අර්ථවත් කළහොත් මෙම මූලධර්ම "P සහ nP" යනුවෙන් දැක්විය හැකි ය.² දෙවැන්නෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ කිසියම් අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ ප්‍රකාශ දෙකක් එකවර සත්‍ය විය නො හැකි බව යි. සංකේතාත්මක ව දක්වතොත් එය – (P nP) හෙවත් 'P' යනු 'P නොවේ' යන දෙක එක විට සත්‍ය නොවේ, යනුවෙන් දැක්විය හැකි ය.³ මේ අනුව "පෙරේරා ගුරුවරයෙකි", "පෙරේරා ගුරුවරයෙකු නොවේ" යන ප්‍රකාශ දෙක එක් පුද්ගලයෙකු වූ පෙරේරා සම්බන්ධයෙන් එක විට සත්‍ය හෝ අසත්‍ය විය නො හැකි ය. තෙවැන්නෙන් කියවෙනුයේ "P වේ" හෝ "P නොවේ" යන ප්‍රකාශ දෙකෙන් එකක් අනිවාර්යයෙන් ම සත්‍ය විය යුතු බවත්, ඒ දෙක අතර මැද තත්වයක් තිබිය නො හැකි බවත් ය.⁴ ඒ අනුව "පෙරේරා ගුරුවරයෙකු වන්නේ ද නො වන්නේ ද වේ", යනුවෙන් කීම ද්විකෝටික තර්ක ක්‍රමය උල්ලංඝනය කිරීමකි.

ඇරිස්ටෝටලියානු උභයාන්ත තර්ක ක්‍රමය බටහිර ලෝකයා අතර වසර දෙදහසකට අධික කාලයක් පැවති ඇති අතර මෑතක් වන තුරු ම බොහෝ දෙනෙකුට මෙම තර්ක ක්‍රමයෙන් පරිබාහිර තර්ක ක්‍රමයක් පිළිබඳ ව සිතීමට නො හැකි විය. එහෙත් 19 වන සියවස අග භාගයෙහි හා 20 වන සියවස මුල් භාගයේ දී ජැන් ලුකාසිවික්ස් (*Jan Lukasiewicz*) ප්‍රධාන පෝලන්ත තර්ක ශාස්ත්‍රඥයන් විසින් ඇරිස්ටෝටලියානු තර්ක ක්‍රමය විචාරයට ලක් කර අසම්ප්‍රදායික තර්ක ක්‍රම පිළිබඳ අත්හදා බැලීම් කරන ලදී.⁵ ඇරිස්ටෝටලියානු නිගාමී තර්ක ක්‍රමයේ භාවිතය අනුව ලැබෙන වාසි මෙන් ම අවාසි ද ඇති බව පසු ව බොහෝ දෙනාට වැටහුණු කරුණකි.

“සියලු මිනිසුන් මැරෙන සුලු ය.”
“සොක්‍රටීස් මිනිසෙකි.”
“සොක්‍රටීස් මැරෙන සුළු ය.”

ඉහත දැක්වෙන පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැකි නිගාමී තර්ක ක්‍රමයෙන් ලැබෙන නව ඥානයක් නොමැති වීම මෙහි ලා මූලික කරුණකි. හුදු පුනර්චාවක ඉදිරිපත් වීම, දෝෂ නිගමනවලට එළඹිය හැකි වීමේ අවදානම යනාදී සාධක⁶ ද මෙහි දී නාගාමී තර්ක ක්‍රමයේ ඇති දුර්වලතාවලට සාක්ෂ්‍ය ය.

එදිනෙදා ජීවිතයේ අප අත් විදින අත් දැකීම් සියුම් ව පරීක්ෂා කළහොත් උභයාන්ත තර්ක ක්‍රමයෙහි පවත්නා අඩු පාඩු නිතැතින් ම දිස්වේ. නිසි ලෙස නො වැසූ දොර නිසි ලෙස විවෘත ව ද නොවන අවස්ථාවක්, ආරම්භ කළ නමුත් නිසි ලෙස නිම නො කළ කටයුත්තක් යනාදිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ දී උභයාන්ත තර්ක ක්‍රමය තුළින් කිසිසේත් ම ඉදිරිපත් කළ නො හැකි ය. අධිකරණ ක්‍රමය තුළ වූදිනියාගෙන් ප්‍රශ්න කෙරෙනුයේ ද ද්විකෝටිකය භාවිත කරමිනි.

“යුෂ්මතා වැරදිකරු ද? නිවැරදිකරු ද?”

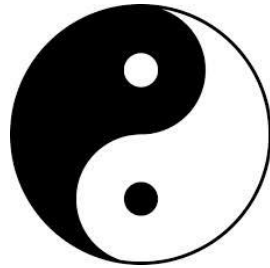
උසාවියේ සිදු වන සාක්ෂ්‍ය විභාගවල දී ද ඇතැම් විට විරුද්ධාභාසීය ප්‍රශ්න විමසා සාක්ෂ්‍යකරුවන්ගේ ප්‍රකාශන විසංවාදී කරන තර්කයට දක්ෂ නීතිඥවරු මෙවැනි ප්‍රශ්න විමසති.⁷

“යුෂ්මතා මත් කුඩු විකිණීම නැවැත්වූයේ පෙරේදා සිට නේද?”

කිසිදා මත් කුඩු නො විකුණූ අයෙකුගෙන් මෙබඳු පැනයක් විමසූ විට ඔහුට දිය හැකි “එසේ ය” හෝ “එසේ නොවේ ය” යන පිළිතුරු දෙකෙන් කුමක් ලබා දුන්න ද වැරදිකරුවෙකු බවට පත් වේ. මෙබඳු උභතෝ කෝටික ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු ලබා දීමේ දී ද්විකෝටික තර්ක ක්‍රමයෙහි ඇති උපයෝගීතාවක් නොමැත.

සංකීර්ණ අවස්ථාවල දී උභතෝකෝටික ප්‍රවේශ පිළිබිඹු කරන දුර්වලතා ඇතැම් විට ආසියාතික ආගමික දාර්ශනික සාමාජික පසුබිම බටහිර ඇරිස්ටෝටලියානු තර්ක ක්‍රමයට වඩා ඉදිරියෙන් සිටින බව පැහැදිලි වේ. මෙයට කදිම නිදසුනක් වන්නේ, චීනයේ පහළ වූ “යින් සහ යෑං” දාර්ශනික ගුරුකුලයේ

(Yin and Yang) අදහස් ය. තාමී වාදයේ නිතර භාවිත වන 'යිත්' යැං (අඳුර සහ ආලෝකය) රැගත් ටේබා වික්‍රය ගෙනහැර දක්වන එම දර්ශනික චින්තාවන් සොබා දහමේ එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ සාරයන් නැතහොත් බලවේගයන් දෙකක් හා ඒවායේ සබඳතාව විදහා දක්වයි.⁸

මෙහි සුදු පාට පසුබිමේ ඇති කළු පාට බිජය සුදු පාට ඇති කරයි. කළු පාට පසුබිමේ ඇති සුදුපාට බිජය කළු පාට ඇති කරයි.⁹ සමාජයේ ජීවත් වන සෑම වර්තයකට පාහේ යහපත් ගතිගුණ මෙන් ම අයහපත් ගතිගුණ ද මිශ්‍ර ව පවතී. පැතලි වර්ත දක්නට නොමැත. එය සොබාදහමේ එක්තරා සුවිශේෂ ලක්ෂණයකි.

සංශයවාදී ගුරුකුලය හා පංචකෝටික නය

සාග්වේදය හරහා සපැමිණි සංශයවාදී නැමියාවන් බ්‍රාහ්මණ, උපනිෂද් යුගවල දී පවා අළු යට සැඟ වී ගත් ගිනි පුපුරු මෙන් ඥානයෙහි විමර්ශනාත්මක අභිරුචිය තදින් ම අපේක්ෂා කළ බව පෙනේ. ආදි වෛදික චින්තනයෙහි දිවෙන මෙම සංශයවාදී අදහස් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ විවිධ ස්වරූපවලින් විකාශය වූ අතර අවෛදික සංශයවාදී ගුරුකුලවල වර්ධනයට පවා එය මාවත සැකසූ බව පෙනේ.

ක්‍රි.පූ. 6 වන සියවස භාරතීය සමාජය තුළ බුදු සමයේ උදාව සිදු වන විට අතිවිශාල ආගම් හා දර්ශන සම්ප්‍රදා ප්‍රමාණයක් පැවති බව බෞද්ධ හා ජෛන මූලාශ්‍රයවලින් පෙනේ. වෛදික යුගයෙන් අනතුරු ව වෛදික නො වන හෙවත් අවෛදික වාර්ථාක දර්ශනයට පසු හා බුදු සමයේ උදාවට ආසන්න සමය අතර කාලය තුළ සංශයවාදී ගුරුකුලයේ ප්‍රභවය සිදු වූ බව සිතිය හැකි ය. මෙම සංශයවාදී ගුරුකුලය පිළිබඳ මනා වූ අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා දැනට හමු වන පැරණිතම හා වැදගත් ම මූලාශ්‍රය දෙක ඇසුරෙන් තොරතුරු රැසක් අනාවරණය කරගත හැකි ය. එපමණක් ද නොව, එම මූලාශ්‍රය දෙක මෙම සංශයවාදී ගුරුකුලය පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය කරන්නේ අංශ ද්වයකින් බව ද පෙනේ. එනම්,

1. ජෛනාගමේ මූලාශ්‍රයක් වන සූත්‍රකාතාංගය හා ඊට අර්ථ විවරණ සපයන ශිලාංකගේ විස්තරවල විග්‍රහ වන භාරතීය සංශයවාදී ගුරුකුලයේ බුද්ධිමය අංශය
2. බ්‍රහ්මජාල, සාමඤ්ඤඵල යන සූත්‍ර දේශනා ප්‍රධාන කොට ගත් බෞද්ධ මූලාශ්‍රයෙහි විග්‍රහ වන භාරතීය සංශයවාදී ගුරුකුලයේ සදාචාරාත්මක අංශය යනාදිය යි.

ජෛන මූලාශ්‍රවල විග්‍රහ වන භාරතීය සංශයවාදීන්ගේ බුද්ධිමය අංශය

බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයේ සඳහන් වන ආකාරයට සමකාලීන සමාජයේ ආගම් හෝ වින්තන කණ්ඩායම් සැට දෙකක් (62) පැවතිණ. එම ආගම් හෝ වින්තන කණ්ඩායම් සැට දෙකෙන් සතරක් සංශයවාදී ගුරුකුලයට අයත් ය. මෙම අනාවරණයට අමතර ව වෙනත් ලිඛිත මූලාශ්‍රය ලෙස භාරතීය සංශයවාදය පිළිබඳ තොරතුරු රැසක් සූත්‍රකෘතාංගයේ හා ශිලාංක නැමැත්තා ඊට සපයන අටුවාව තුළින් හෙළි වේ. සූත්‍රකෘතාංගය ජෛන මූලාශ්‍රයකි. මෙහි සඳහන් වන ආකාරයට භාරතයේ පැවති ගුරුකුල හෙවත් වින්තන කණ්ඩායම් ප්‍රමාණය තුන්සිය හැටතුනකි (363).¹⁰ ශිලාංක මෙම ගුරුකුල නාමාවලිය ප්‍රධාන කාණ්ඩ සතරක් යටතේ දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

1. ක්‍රියාවාදීන්	-	180
2. අක්‍රියවාදීන්	-	84
3. අඥානවාදීන්	-	67
4. වෛනයිකයන්	-	32
එකතුව	=	<u>363</u>

මෙතරම් අතිවිශාල වින්තන කණ්ඩායම් ප්‍රමාණයක් භාරතීයේ පැවති බව සිතීමටත් අපහසු තරම් ය. මහාවාර්ය කේ. එන්. ජයතිලක මහතා දක්වන ආකාරයට අනුව සත්‍ය වශයෙන් මෙවැනි ගුරුකුල හෝ වින්තන කණ්ඩායම් නො පැවති බව පෙනෙන අතර මේවා වැඩි කොට ම කෘතීම ව තනා ගත් ඒවා ලෙස සිතිය හැකි ය. කෙසේ නමුත්, මෙම වින්තන කණ්ඩායම් තැනී ඇත්තේ ජෛන සංකල්පවලට සමාන්තර ව බව පෙනේ.

සූත්‍රකෘතාංගයේ සඳහන් වින්තන කණ්ඩායම් නාමාවලිය අතුරින් අපගේ සාකච්ඡාවට බඳුන් වන සංශයවාදී පිරිස් හඳුන්වා ඇත්තේ අඥානවාදීන් ලෙස යි. අර්ධ මාගධී භාෂාවෙන් දැක්වෙන “අණ්ණානියා” යන්න සංස්කෘත භාෂාවෙන් “අඥානිකා” හෙවත් “අඥානිනා” යනුවෙන් දැක්වේ.¹¹ මෙයින් අදහස් කොට ඇත්තේ සංශයවාදය ප්‍රශස්ත කොට සැලකුවත් හෙවත් ඥානය අහවාය යැයි සැලකුවත් ය. සූත්‍රකෘතාංගයෙහි අවධිකථාවාර්ය ශිලාංක අඥානිකා යන පදය විවිධාර්ථයෙන් ගෙන ඇති බව කේ. එන්. ජයතිලක මහතා පෙන්වා දෙයි. ශිලාංකට අනුව සූත්‍රකෘතාංගයෙහි භාවිත වී ඇති “අඥාන” යන්න එවක ආගමික ගුරුවරුන් හැඳින්වීම සඳහා භාවිත කර ඇත. ඔහුගේ අදහස වන්නේ, අඩු හෝ වැඩි වශයෙන් බෞද්ධයන් ද, අඥානිකයින් වන බව යි. ඊට හේතුව නම්, කර්ම, බන්ධනයෙහි ප්‍රතිඵලයක් නිසා ඇති වන්නක් නොව අඥානකත්වය නිසා සිදුවන්නක් ලෙස (ඇත්තෙන් ම ඔහු මෙයින් අදහස් කොට ඇත්තේ අනභිප්‍රාප්ති යන්න යි) සලකා ඇති බැවිනි.¹² සූත්‍රකෘතාංගයේ දැක්වෙන වින්තන කණ්ඩායම් අතර අඥානවාදීන්ගේ ගුරුකුල 67ක් පැවතී ඇත.¹³

වෙනනාවන්ගේ පහළ වීම පිළිබඳ වතුර්විධ අභිධාන හෙවත් වතුෂ්කෝටි ක්‍රමවේදයක් පිළිබඳ අවබෝධය සංශයවාදීන්ට පැවතී බවත්, ආධානග්‍රාහී ලෙස තනි මතයක එල්බ සිටීම නිෂ්ඵල බවත් මෙමගින් පැහැදිලි වේ. ශිලාංක සිය අර්ථ විචරණවලින් දක්වන අදහස් අතර සංශයවාදය ගුරුකුලයක් ලෙස නිර්මාණය වීමට බලපෑ හේතුව ද දක්වයි. එනම්, අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් වෙනස් මතවාද ගැටීම සදාචාරාත්මක වශයෙන් ගැටලු රැසක් පැන නැගීමට හේතුව බව සංශයවාදීන්ගේ අවධානය යොමු වීම යි. ස්ථාවර නොහොත් ඒකාන්ත මතයක හිඳීමෙන් මතු වන අර්බුද මත පදනම් වී යොමුවිය හැකි විකල්පය නම් ගැටලු මතු නො වන හෝ ඒවා මගහරවා ගතහැකි අන්‍යෝන්‍යය යි. ව්‍යාකූල බුද්ධිමය මත වාදවල විවිධත්වය හෙවත් ඥානය වශයෙන් ගනු ලබන ස්ථාවරවල සදොස් මෙහි දී හඳුන්වා ඇත්තේ, “බහුතර දෝෂ සම්භවත්” යනුවෙනි. සංශයවාදීන් මෙකල නො සිටියේ නම්, මෙම සදාචාරාත්මක නිගමනය සුත්‍රාකෘතාංග ඇසුරෙන් ශිලාංක කිසිසේත් කෘතීම ව තනා ඉදිරිපත් නො කරනු ඇත. උක්ත උධාතය තවදුරටත් සලකා බැලීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ ඥානය පිළිබඳ සෘජු නිගමනයකට එළඹීමේ දුෂ්කරතාවයත්, එලෙස ඥානය පිළිබඳ ගෙනහැර දක්වන ස්ථාවර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් විසංවාදී වීමේ ඇති හැකියාවත්, කවරක් නියම සත්‍ය ලෙස ගත යුතු ද? යන්න නිගමනය කිරීමේ අපහසුතාවයත් සංශයවාදීන්ගේ මූලික අවධානයට පාත්‍ර වූ බව යි. සමස්තයක් ලෙස ශිලාංකගේ විස්තර කථනවලින් ප්‍රකට වන සංශයවාදීන් ඥානය පිළිබඳ දරු අදහස් කිහිපයක් මෙසේ ගොනු කළ හැකි ය.

1. ඥානය පිළිබඳ සෘජු නිගමනයකට එළඹීමේ දුෂ්කරතාවය, ඥානය පිළිබඳ විවිධ ස්ථාවර අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් විසංවාදී වන බව මෙන් ම කවරක් සත්‍ය ද? යන්න තෝරා බේරා ගැනීමේ අපහසුව අවධාරණය කිරීම.
2. සර්වඥතාවය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
3. අන්‍යයන්ගේ අභ්‍යන්තරික තත්ත්වයන් නොහොත් මානසික තත්ත්වයන් හෝ සිතුවිලි, දැන ගත නො හැකි බව පෙන්වා දීම.
4. ඉන්ද්‍රියානුභූතිය පොදු වාස්තිකත්වයකින් සැලකිය නොහැකි බව පෙන්වා දීම.
5. ඥානයක් යනුවෙන් යමක් පැවතිය ද, එහි ප්‍රයෝජනයක් නැති බව දැක්වීම.
6. ඒකාන්තවාදයකින් මිදුණු සංශයවාදය ශ්‍රේෂ්ඨ බව අවධාරණය කිරීම, යනාදිය යි.

පෙළ දහම තුළ විග්‍රහ වන අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ මූලික ලක්ෂණ

ඥානයෙහි නොපෙනෙන පැත්ත ඉවත් කොට පෙනෙන පැත්ත පමණක් කතා කිරීම “අර්වාන් දර්ශනය” නම් වේ.¹⁴ යම් වස්තුවක් දෙස බලන ආකාරය අනුව එහි පෙනෙන පැත්තට අමතර ව නො පෙනෙන වස්තුවක් ද ඇති නිසා පෙනෙන අයුරින් ම ඒ පිළිබඳ සර්ව සම්පූර්ණ නිගමනයක් ලබා දිය නො හැකි බව යි. ඥානයෙහි පවත්නා සාපේක්ෂ බව පදනම් කොට ගෙන සැක ඉපදවීම සංශයවාදීන්ගේ වැදගත් ලක්ෂණයකි. භාරතීය සංශයවාදීන්ට ආවේණික තවත් සුවිශේෂ ලක්ෂණයක් වනුයේ සදාචාරාත්මක හා මනෝවිද්‍යාත්මක අංශය කෙරේ අවධානය යොමු කිරීම යි. මුසාවාදය, උපාදානය, හා අනුයෝගය යනාදිය මුල් කොට ගෙන සංශය මෙහෙය වූ මුල් අමරාවික්ඛේපවාදී කණ්ඩායම් තුන මෙහි

දී වැදගත් වේ. සත්‍ය කරුණු හැරුණු විට ඥානය ඇසුරෙන් සම්භාවිතා පවතින දෑ පිළිබඳ අභිප්‍රාප්තමත ඉදිරිපත් කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කළ මොවුන් ඒ සඳහා කරුණු දෙකක් සැලකිල්ලට ගත් බව පෙනේ. එනම්,

01. සාක්ෂ්‍ය රහිත ඥානය අවිනිශ්චිත දෙයකි. එයින් ගැටලු මතු වේ.

02. සාක්ෂ්‍ය රහිත ඥානය පිළිබඳ නිගමන දීම මානසිකවත් සදාචාරාත්මකවත් ගැටලු මතු වේ, යනාදිය යි.

අධිභෞතික කරුණු සත්‍යක්ෂණය කළ නො හැකි ය. එබැවින් ඒවා පිළිබඳ ඥානයක් ඇති කර ගැනීම කෙසේවත් කළ නො හැකි ය, යන්න මොවුන්ගේ අදහස යි. එමෙන් ම අධිභෞතික නොවූවත් අනුභූතිවාදී ව ඥානය මෙහෙය විය නොහැකි ලොව අන්තවත් ද?, අනන්තවත් ද? යනාදී ප්‍රශ්න මෙම පිරිසගෙන් විමසුවේ නම් සත්‍ය වශයෙන් ම ඊට පිළිතුරු ලබා දීමෙන් වැළකී සිටිනු ඇත. ඊට හේතුව නම් සත්‍යක්ෂණය කළ නො හැකි වීම යි. බුදු සමයට ප්‍රථම ව අව්‍යාකත ප්‍රශ්න පිළිබඳ යම් ආකල්පයක් මෙම සංශයවාදී පිරිස අතර තිබෙන්නට ඇති බව සිතිය හැකි ය. සත්‍ය වූ නිවැරදි ඥානය මත පදනම් වී අමරාවික්ඛේපවාදීන් අවධාරණය කළ විමුක්ති මාර්ගයක් ද පැවති බව ඇතැම් විද්වතුන්ගේ මතය යි. මහාවාර්ය ජයතිලක මහතා පෙන්වා දෙන්නේ, සුත්‍රකාතාංගයේ ක්‍රියාවාදීන්, අක්‍රියවාදීන් හා වෛතසිකවාදීන් මෙන් ම සංශයවාදීන් ද විමුක්ති මාර්ගයක් අනුගමනය කළ බව යි.¹⁵ එමෙන් ම උත්තරධ්‍යයන සූත්‍රයට අර්ථ විචරණ සපයන ජැකෝබ් දක්වා ඇත්තේ, සංශයවාදීන් විමුක්තිය සඳහා ඥානය අවශ්‍ය කාරණයක් ලෙස නොසැලකූ නමුත් තපසෙහි දී එය අවශ්‍ය යැයි සැලකූ බව යි.¹⁶ අනෙක් අතට සාක්ෂ්‍ය සහිත ඥාන විභාගය මත පදනම් වූ විමුක්ති මාර්ගයක් අවධාරණය කළ බවට පිළිගත හැකි සාධක පෙළ සාහිත්‍යයෙන් හමු නො වෙතත්, එවැනි මාර්ගයක් අනුගමනය කරන්නට ඇතැයි සිතීම මූලික කරුණු සමඟ විසංවාදී නොවේ. තම සංශය පහසුකර ගැනීම සඳහා ඔවුන් භාවිත කළ පංචභංගී නය අනුව භාරතීය සමාජය තුළ අමරාවික්ඛේපවාදීන් කෙරෙහි තාර්කික ශක්‍යතාවයක සිටියේදැයි යන්න සනාථ කරන වැදගත් සාධකයකි. සමස්ත කරුණු දෙස අවධානය යොමු කරන විට මෙම පිරිස සෛද්ධාන්තික මට්ටමක පිහිටි බුද්ධිමය සංශයවාදයක් ගොඩනඟා ගෙන සිටි බව පෙනේ. එහි පදනම යහපත් ජීවන ප්‍රතිපදාවක් මත සාක්ෂ්‍ය සහිත ඥාන විභාගයක් සඳහා තමන්ට ආවේණික ක්‍රම විද්‍යාවක් සකසා ගැනීම අතින් සෙසු භාරතීය චින්තන කණ්ඩායම් අතර කැපී පෙනෙන කරුණකි.

බෞද්ධ මූලාශ්‍රය අනුව විග්‍රහ වන භාරතීය සංශයවාදී ගුරුකුලයේ සදාචාරාත්මක අංශය

බෞද්ධ මූලාශ්‍රය ඇසුරෙන් භාරතීය සංශයවාදය පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීමේ දී මහත් වූ ආලෝකයක් සපයන වැදගත් ම බෞද්ධ මූලාශ්‍රය වන්නේ බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය යි. අර්ථජාල (අත්ථජාල) ධර්මජාල, බ්‍රහ්මජාල, දෘෂ්ටිජාල¹⁷ ලෙස නම් කෙරෙන මෙම දෙසැටක් චින්තන දෙපරිදි වන්නේ දහ අටක් වූ පූර්වාන්ත කල්පික අදහස් හා සතළිස් සතරක් වූ අපරාන්ත කල්පික අදහස් ලෙස වන අතර අමරාවික්ඛේපිකවාදී ගුරුකුල සතර ගැනෙන්නේ පූර්වාන්ත කල්පික කොටසෙහි ලා ය.¹⁸ පාලි මූලාශ්‍රයවල සංශයවාදය හැඳින්වෙන අමරාවික්ඛේපිකා¹⁹ යන්න පිළිබඳ තවදුරටත් ගවේෂණය කළහොත් මේ සඳහා

භාවිත වූ තවත් පාරිභාෂික වචන දෙකක් 'ව්‍යවස්ථාපිත' ²⁰ (ව්‍යවස්ථාපිත) හා 'අවිරුද්ධකතා' ²¹ යනුවෙන් වචන දෙකක් දැක්විය හැකි යි. වචනයෙන් විකේෂ්‍යයට පැමිණීම හෝ පමුණවාලීම ව්‍යවස්ථාපිතයෙන් හෙවත් ව්‍යවස්ථාපිතයෙන් අදහස් කෙරෙන අතර කිසිදු අදහසකට විරුද්ධ නො වීම, ගැටුම් ඇති කර නො ගැනීම, අවිරුද්ධකතා යන්නෙන් අදහස් කෙරේ. කෙසේ නමුත්, පෙළ සාහිත්‍යයේ සංශයවාදය සඳහා යෙදෙන සුප්‍රකට වචනය වනුයේ, අමරාවික්ඛේපිකා යන්න යි. බ්‍රහ්මඡාල සූත්‍රය පෙන්වා දෙන ආකාරයට සංශයවාදීන් මූලික වශයෙන් ම පෙන්වා දුන් දෝෂ සතරක් සැලකිල්ලට ගන්න අතර එම දෝෂ පෙන්වා දෙන ආකාරය අනුව ඔවුන් ගුරුකුල සතරක් ලෙස බෙදා දැක්විය හැකි ය. එනම්,

1. මුසාවාදය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස
2. උපාදානය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස
3. අනුයෝගය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස
4. අඥානකත්වය මත සංශය භාවිත කළ පිරිස යනුවෙනි.

සමස්තයක් ලෙස මෙම සංශයවාදී වින්තන කණ්ඩායම් සතර ම යම් ඥානයක නිශ්චිතතාව සඳහා වන කරුණු හරි හැටි දැන ගැනීමට නො හැකි වන කළ එවැනි ඥානයක් පිළිගැනීමෙන් අසතුටු දායක හෙවත් නුසුදුසු මනෝවිද්‍යාත්මක හා සදාචාරාත්මක දුෂ්කරතා පිළිගත් බව හා ඇතැම් විට අවධාරණය කර ඇති බව පෙනේ. ඥානයෙහි දුෂ්කරතා මත පදනම් වී විනිශ්චයක් ලබා දීම සඳහා මනෝවිද්‍යාත්මක හා සදාචාරාත්මක අංශයන්ගේ උපයෝගීතාව සැලකිල්ලට ගත් ආකාරය අනුව මෙම සංශයවාදී සිව් පිරිස කොටස් දෙකකට වෙන් කළ හැකි බව පෙනේ. එනම්,

1. සදාචාරාත්මක හා මනෝවිද්‍යාත්මක අංශයන් කෙරේ නැඹුරුව සංශයවාදය ඉදිරියට ගෙන ගිය පිරිස
2. සදාචාරාත්මක හෝ මනෝවිද්‍යාත්මක අංශවලටත් වඩා අඥානකම පාදක කොට ගෙන සංශයවාදය ඉදිරියට ගෙන ගිය පිරිස, යනුවෙනි.

ඉහතින් දැක්වූ සංශයවාදී සිව්පිරිසෙන් පළමු කණ්ඩායම් තුන මෙහි පළමු පිරිසට අයත් වන අතර අවසාන කණ්ඩායම මෙහි දෙවැනි පිරිසට අයත් වේ.

❖ මුසාවාදය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස - බ්‍රහ්මඡාල සූත්‍රය පෙන්වා දෙන පරිදි අමරාවික්ඛේපවාදී ගුරුකුල අතර මෙම ගුරුකුලය සදාචාරාත්මක හා මනෝ විද්‍යාත්මක අංශයන් කෙරේ නැඹුරුව සංශයවාදය ඉදිරියට ගෙන ගිය එක් කණ්ඩායමකි. සප්‍රමාණ (වලංගු) සාක්ෂ්‍යවලින් තොර ව යම් ප්‍රස්තුතයක් අප සත්‍ය යැයි පිළිගතහොත් ඊට කැමති වන හෝ පක්ෂපාතී වන (ඡන්දෝ, රාගෝ) මානසික ස්වභාවයක් ද එසේ නැතහොත් ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ වීම කෙරෙහි අකමැති වන හෝ පක්ෂපාතී නො වන මානසික ස්වභාවයක් ද අප තුළ ඇති වේ. ප්‍රස්තුතයක් සත්‍ය වශයෙන් ගැනීමට හෝ එය වැරදි සහගත අසත්‍ය

(මායා) වශයෙන් පිළිගැනීමට හෝ කෙනෙකු පොළඹවන්නේ මෙම වෛතසික ස්වභාවය යි. මෙහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ අසත්‍ය වූ ප්‍රකාශ සිදු කිරීම හා වැරදි දේ කිරීම (විසානෝ) වන බැවින් එය සදාචාරාත්මක වශයෙන් මහත් හානි ගෙනදෙන්නක් වේ.²² මේ අනුව මෙම සංශයවාදීන් ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් කෙරේ සිය අවධානය යොමු කර ඇත. එයින් එකක් නම් එදිනෙදා ජීවිතයේ දී දන්නා කරුණු අනුව යමින් නොදන්නා දේ පිළිබඳ උපකල්පන ගොඩනගන්නේ ගවේෂණය, විමර්ශනය තුළින් සාක්ෂ්‍ය සහිත වූ ඥානයක් ලබා ගැනීමේ අසීරු කටයුත්ත පහසු කර ගැනීමට යි. නමුත් අප යමක් පිළිබඳ කරුණු හරි හැටි අවබෝධ කොට නො ගෙන පිළිගැනීම හෝ නො පිළිගැනීම සිදු කරන්නේ නම්, එය නිවැරදි වීමේ ඇති හැකියාව සම්භාවිතාවක් මිස අනිවාර්ය වුවක් නොවේ. ඇතැම් විට කැමැත්ත අනුව ගත් උපකල්පන, නිගමන මුළුමනින් ම සාවද්‍ය විය හැකි ය. යම් හෙයකින් එබඳු නිගමනයක් අසත්‍ය බව වැටහුණහොත් අප කනස්සල්ලට පත් වේ. මේ තත්ත්වය වළකාලමින් සත්‍ය රහිත ව යම් කරුණක් පිළිබඳ මෙහෙය වන බුද්ධිමය ඥානය අසත්‍ය හෙවත් මුසාවක් වීමට ඇති ඉඩකඩ නිසා ම මුසාවාදයට බිය වී (මුසාවාද හයා)²³ මුසාවාදය පිළිකුල් කිරීම (මුසාවාද පරිජෙගුච්ඡා)²⁴ මෙම සංශයවාදීන්ගේ විශේෂ ලක්ෂණය යි.

දෙවැනි කරුණ නම්, නො දැනීම මත වුවත් යම් කරුණක් අපගේ කැමැත්ත අනුව මුදුන් පත් කර ගැනීමේ දී ඡන්දය (ඡන්දෝ) රාගය (රාගෝ) ද්වේශය (දෝෂෝ) හා පටහැනි බව (පටිසා)²⁵ යනාදී මානසික කරුණු නැතහොත් ආත්මීය පදනමකින් එය විකෘතියට පත්වීම වැළැක්විය නො හැක්කකි. මුසාව පදනම් කොට ගෙන යම් විනිශ්චයකට එළඹීම ප්‍රතික්ෂේප කළ මෙම සංශයවාදී පිරිස මෙන් ම අනෙක් පිරිස් ද මධුපිණ්ඩික සූත්‍රයේ මෙම අදහසට එකඟ වන බව පෙනේ.

❖ උපාදානය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස - පෙළ සාහිත්‍ය තුළ උපාදානය යන්න යෙදී ඇත්තේ දැඩි ගැනීම නැතහොත් දැඩි ලෙස අල්ලා ගැනීම²⁶ යන අරුත් විශද කිරීම සඳහා ය. පක්ෂග්‍රාහී බව හෝ විරුද්ධතාවය තුළ එල්ල ගැනීම උපාදානය ලෙස ගැනීම²⁷ වඩාත් යෝග්‍ය වේ. බුදු සමයේ උපාදානය විග්‍රහ කරනුයේ නිර්වාණගාමී මාර්ගයට බාධා පමුණුවන හා පුද්ගලයා හටගාමී වීම කෙරෙහි මුල් වන (උපාදාන පච්චයා හවෝ)²⁸ ග්‍රහණයක් ලෙස යි. මේ බව අලගද්දුපම සූත්‍රයේ උපාදානය දෙපරිදි කොට ගහණ උපාදානය යටතේ කාම, දිට්ඨි, සීලබ්බත හා අන්තවාද යනාදී වශයෙන් කරුණු සතරක් ද, පච්චය උපාදානය යටතේ අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා යනාදී වශයෙන් ප්‍රත්‍ය ද ගෙනහැර දක්වා තිබෙන ආකාරයෙන් පැහැදිලි වේ.²⁹ මේ අනුව අමරාවික්ඛේපවාදීන් සසර පැවැත්මක් නොහොත් මිලඟ හවයක් විශ්වාස කළ බව සිතීම අතාර්කික යි. එහෙත් කේ. එන්. ජයතිලක මහතා ශිලාංකගේ විස්තර කථනය අනුව යමින් පෙන්වා දෙන්නේ උපයෝගීතා පදනමකින් අමරාවික්ඛේපවාදීන් ස්වර්ගය පිළිගැනීම ද ප්‍රතික්ෂේප කළ බව සිතිය නො හැකි බව යි.³⁰ පක්ෂග්‍රාහී ආකල්පයක් වෙත යොමු වුවහොත් එයින් මතුවන්නා වූ අවුල සදාචාරාත්මක වශයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන නො නැවතුණු මෙම අමරාවික්ඛේපවාදීහු එහි බලපෑම මානසික වශයෙන් පශ්චාත්තාපයට, කණගාටුවට හේතු වන බව මනෝවිද්‍යාත්මකව ද සලකා බලා උපාදානයට බියෙන් (උපාදානහයා)³¹ උපාදානය ප්‍රතික්ෂේප කළහ.

(උපාදාන පරිච්ඡේදය)³² යමක් තමන්ට උපාදානයක් වන්නේ, නම් (මමස්ස උපාදානං) එය තමන්ට දුකක් ද (සො මමස්ස විසානො) අවැඩක් නොහොත් බාධාවක් ද (සො මමස්ස අන්තරායො) වන්නේ ය,³³ යන මොවුන්ගේ අවධාරණය යම්තාක් දුරකට ධම්මපදයේ සඳහන් වන 'යම් කර්මයක් කොට පශ්චත්තාප වීමටත්, කඳුළු වැගිරීමටත් සිදුවේ නම් එබඳු කර්ම සිදු නො කළ යුතු ය'³⁴ යන ප්‍රකාශයන් සමඟ සමාන බව පෙනේ.

❖ අනුයෝගය ප්‍රතික්ෂේප කළ පිරිස - විවිධ මතිමතාන්තර පිළිබඳ ඥානයක් ඇතැයි කියුවත් හා ඒවා විශ්වාස කළ වූවන් ඔවුනොවුන් කළ විවාද කරණ කොට ගෙන ඇති වන්නා වූ මනෝවිද්‍යාත්මක හා සදාචාරාත්මක හානිකර ප්‍රතිවිපාක කෙරේ මෙම සංශයවාදී පිරිස අවධානය යොමු කළ බව පෙනේ.³⁵ තමන්ට තහවුරු කිරීමට ස්වමතයක් නැති විට කෘතභක්ත තාර්කිකයන්ගේ කර්කාභාස වෝදනා එල්ල නොවනු ඇත.³⁶ විවාදයක නිෂ්ඵල බව පමණක් නොව, එයින් පරාජය වීමෙන් ඇති වන මානසික පශ්චාත්තාපය අතිශය හානිකර බව සලකා බැලූ මොවුන් අනුයෝගයට බිය වී (අනුයෝග භයා)³⁷ එය පිළිකුල් ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත. (අනුයෝග පරිච්ඡේදය)³⁸

❖ අඥානකත්වය මත සංශයවාදය භාවිත කළ පිරිස - ඉහතින් සාකච්ඡා කළ අමරාවික්ඛේපවාදී චින්තන කණ්ඩායම් තුනට වඩා බෙහෙවින් වෙනස් මෙම පිරිස බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයට අනුව සදාචාරාත්මක හා මනෝවිද්‍යාත්මක අංශ කෙරේ අවධානය යොමු කොට නැත. (ඉධ... ඒකච්චො සමණොවා බ්‍රහ්මණොවා මන්දො හොති මොමුහො. සො මන්දත්තා මොමුහත්තා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො වාචාවික්ඛේපං අපජ්ජති අමරාවික්ඛේපං)³⁹ අනුවණ ඇතැම් මහණ බමුණෙක් ද වේ. ඔහුගේ මෙම අනුවණභාවය නිසා ම යම් ප්‍රශ්නයක් විමසූ විට නිරූපක වචන හරඹයකින් එම ප්‍රශ්නයෙන් ලිස්සා පලා යයි, යන්න මෙහි අරුත යි. බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයේ සිව්වැනි ව දැක්වෙන මෙම අමරාවික්ඛේපවාදී ගුරුකුලය පිළිබඳ විස්තරය තුළින් ථෙරවාදී ත්‍රිපිටකය එක් වැදගත් නිගමනයකට පැමිණෙන බව කිව යුතු ය. එනම්, මෙම අමරාවික්ඛේපවාදී ගුරුකුලය පිළිබඳ විස්තරයට සමාන්තර ව යන සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය මෙම චින්තන කණ්ඩායමේ නායකයා ලෙස හෝ එහි සාමාජිකයෙක් ලෙස වෛරාටිපුත්‍ර සංජය ගෙනහැර දක්වා ඇති බව යි. මේ අනුව මෙම අමරාවික්ඛේපවාදී ගුරුකුලය පිළිබඳ කෙරෙන විස්තර කථනය තුළ සංජය බෙල්ලටිඨිපුත්ත කෙරේ ද අවධානය යොමු විය යුතු බව පෙනේ.

සංජයගේ සංශයාත්මක අභිරුචිය ඥානය පිළිබඳ සමස්ත ක්ෂේත්‍රය පුරාවට ම ව්‍යාප්ත වූ බව පෙනේ. විශේෂයෙන් ම සත්‍යක්ෂණය කළ නොහැකි මරණීන් මතු පැවැත්ම ආදී අධිභෞතික කරුණු හා හොඳ, නරක ආදී ආචාර විද්‍යාත්මක කරුණු කෙරේ ඔහුගේ අවධානය යොමු වී ඇත. ප්‍රස්තුතවල සත්‍යතා අගය ප්‍රාමාණික සාක්ෂ්‍ය මත පදනම් වෙමින් සලකා බැලූ සංජය ශ්‍රීක දර්ශනයේ විතණ්ඩවාදියෙක් සේ සංශය මෙහෙය වූ බව පෙනේ. එමෙන් ම ඥානය පිළිබඳ ඔහුගේ විචාර ප්‍රාථමික මට්ටමින් පෙනුන ද එය අවබෝධ කොට ගත යුත්තේ සමකාලීන චින්තකයන්ගේ ඥාන ගවේෂණය සමඟ තුලනාත්මක ව

ය. දැනට හමු වන තොරතුරුවලට අනුව සංජය සාක්ෂ්‍ය සහිත කරුණු කෙසේ වෙතත් සාක්ෂ්‍ය රහිත, සත්‍යාපනය කළ නො හැකි කරුණු විමසන විට පිළිතුරු ලබා දීමේ දී තරමක් දියුණු ක්‍රමවේදයක් භාවිත කර තිබේ. එය පංචවිධ හෝ පංචකෝටික හෝ පංච භංගී නය හෙවත් තර්කණ ක්‍රමයකි. එනම්,

- 01. ඒවම්පි මෙ නො - මම එසේ නොකියමි.
- 02. තථාතිපි මෙ නො - මම මෙසේ නොකියමි.
- 03. අඤ්ඤථාතිපි මෙ නො - මම අත් ලෙසකිනිදු නොකියමි.
- 04. නොතිපි මෙ නො - මම නැතැයි ද නොකියමි.
- 05. නො නොතිපි මෙ නො - මම නැත නැතැයි යනුවෙන් ද නොකියමි.⁴⁰

දීඝනිකාය අටුවාවට අනුව මෙම පංචභංගී නයෙහි එක් එක් ප්‍රස්තුත කෙරෙන් අපේක්ෂා කරන ලද අරමුණු ද වේ. ඒවා මෙසේ දැක්විය හැකි ය.

ප්‍රස්තුතය	අභිප්‍රාය
ඒවම්පි මෙ නො	අනියාමිත වික්ඛේපො නොමෙහෙය වන ලද වික්ෂේපය ඇති කිරීම.
තථාතිපි මෙ නො	ශාස්චතවාදය නිශේධනය කිරීම / ආත්මය ද ලෝකය ද ශාස්චතය, යන්න ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
අඤ්ඤථාතිපි මෙ නො	ඒකච්ච ශාස්චතවාදය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම / නිත්‍යතා මතයෙන් වෙනස් (අඤ්ඤථා) අර්ධ නිත්‍යථා මත (ඒකච්ච සස්සතං) ද ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
නොතිපි මෙ නො	උච්ඡේදවාදය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම / පුද්ගලයා මරණින් මතු නැත, යන මතය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
නො නොතිපි මෙ නො	තර්කවාදය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම / පුද්ගලයෙකු මරණින් මතු පවතින්නේ ද නොපවතින්නේ ද නොවේ යන්න නිශේධනය කිරීම. ⁴¹

කිසිසේත් සත්‍යාපනය කළ නො හැකි හෝ සත්‍යාපනය කළ හැකි නමුත්, එසේ කිරීමෙන් එලක් නැති හෝ සත්‍යාපනය කළ හැකි නමුත්, තවමත් සිදු නොකළ යමක් පිළිබඳ විය හැකි යැයි සැලකිය හැකි මෙම භව්‍යතා සංජය මෙන් ම අනෙක් සංශයවාදී ගුරුකුල තුන ද භාවිත කර ඇති බව පෙනේ. සංජයගේ අමරාවික්ඛේපවාදය පිළිබඳ අටුවාව ගෙනහැර දක්වන තොරතුරු අනුව සංජය පමණක් නොව අමරාවික්ඛේපවාදී සිව් ගුරුකුලය ම ඉහත කී පංචභංගී නය භාවිත කර ඇත්තේ තමන් කිසිදු ආකාරයක අන්තවාදයක් නො දරන බව ප්‍රකට කිරීමට බව පෙනේ.

බෞද්ධ චතුෂ්කෝටිකය

උභයාන්ත තර්ක ක්‍රමය ඉක්මවා යන තර්ක ක්‍රම පිළිබඳ යුරෝපීය අත්දැකීම්වලින් වෙනස් භාරතීය බහු අන්ත තර්ක ක්‍රම පිළිබඳ නිදසුන්වල දී ජෛනයන්ගේ සප්තභංගී ක්‍රමය හැරුණු විට සංශයවාදීන්ගේ පඤ්චාකාර තර්ක ක්‍රමයට ලැබෙන්නේ වැදගත් තැනකි. ජෛනයන් සිය සප්තභංගී නය භාවිත කර ඇත්තේ අනේකාන්තවාදය හෙවත් සත්‍යය හෝ යථාර්ථය එක් ආකාර ප්‍රස්තුතයකින් පමණක් මුළුමනින් ප්‍රකාශ කළ නො හැකි ය, යන විශ්වාසයෙනි.⁴² ඉහත කී ආකාරයට සංශයවාදියා ප්‍රස්තුත පහ ප්‍රතික්ෂේප කරන නිසා ජෛන තර්කකයාගෙන් පැහැදිලි ව වෙනස් වෙයි. මෙම ක්‍රම දෙකෙන් ම බෞද්ධ චතුෂ්කෝටිකය කෙරේ ඇති සබඳතාවය ද විමසා බැලිය හැකි ය. ත්‍රිපිටක ධර්මයෙහි මෙන් ම පශ්චාත්කාලීන සාහිත්‍යයෙහි ද සඳහන් විවිධ විෂය යටතෙහි දක්වා ඇති නිදසුන් එක ම ආකාරයකින් දැක්වීම දුෂ්කර වුවත්, චතුෂ්කෝටි ප්‍රස්තුතවල ස්වරූපය පැහැදිලි කිරීම සඳහා පහත සඳහන් නිදසුන දැක්විය හැකි ය.

01. පරලොච පචතී.

02. පරලොච නො පචතී.

03. පරලොච පචතී, එමෙන් ම නො පචතී.

04. පරලොච පචතීන්තේ ද නොචේ, නො පචතීන්තේ ද නොචේ.⁴³

ඉහත සම්ප්‍රදාය දෙකෙන් බෞද්ධ චතුෂ්කෝටියේ විශේෂත්වය වන්නේ මේ තුළ සැමවිට ම එක් ප්‍රස්තුතයක් පමණක් සත්‍ය වන බව පෙන්වා දීමෙනි. ප්‍රස්තුත සතර ප්‍රතික්ෂේප කරනුයේ අධිභෞතික යැයි සැලකෙන විෂය සම්බන්ධයෙන් පමණි.⁴⁴

බුදුදහම චතුෂ්කෝටික නය හුදෙක් භාෂා මෙවලමක් ලෙස සලකා ඇත්තේ උපයෝගීතා පදනමකින් නිසා පරිපූර්ණ සත්‍ය ප්‍රකාශක වාහකයක් ලෙස එය උපයුක්ත කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සඳහනක් කිසිදු තැනක දක්නට නොමැත. මෙහි දී අපගේ මෙම කාර්යයට චතුෂ්කෝටික තර්ක ක්‍රමය සැලකිල්ලට භාජනය වනුයේ මෙමගින් බුදුදහම සාරවාදය (*Essentialism*) හා ඒකාන්තවාදය (*Abosolutism*) ප්‍රතික්ෂේප කරන බැවින් එම සංකල්ප මත පදනම්ව ඇති සත්‍ය හා අසත්‍ය යන ද්වාවිධකරණයන් යුතු තර්ක ක්‍රමය ද බැහැර කරන ආකාරය පෙනී යන නිසා යි. බුදුදහමේ මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව ඉදිරිපත් කිරීමට නාගාර්ජුන පාදයන් රචනා කරන **මූලමාධ්‍යමික කාරිකාවේ** ද චතුෂ්කෝටික තර්ක ක්‍රමය භාවිත වන්නේ මෙම අන්තවාද බැහැර කිරීම උදෙසා බව සිතිය හැකි ය. ක්වොන්ටම් භෞතික විද්‍යාවේ ක්ෂුද්‍ර අංශුවක ගම්‍යතාව නිගමනය කිරීමේ දී චතුෂ්කෝටියේ එන ප්‍රකාශනවලට සමාන වූ ප්‍රකාශන උපයෝගී කරගනියි. මෙයින් පෙනෙනුයේ නිරපේක්ෂක ප්‍රකාශන සහිත ද්විකෝටිකයට වඩා සාපේක්ෂක ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කරන චතුෂ්කෝටික ප්‍රකාශ යථාර්ථයට වඩාත් ළං වන බව යි.⁴⁵ මේ සම්බන්ධයෙන් අදහස් දක්වන මහාවාර්ය, නලින් ද සිල්වා පෙන්වා දෙන්නේ ද්විකෝටිකය යනු ආත්මවාදය පදනම් කොටගත් න්‍යායක් බව යි. “වස්තුවක පැවැත්ම, ධර්මයක පැවැත්ම ආදිය ඊනියා යථාර්ථයක් ලෙස එහි දී

සැලකේ. වතුෂ්කෝටික න්‍යාය එක් අතකින් ගත් කළ අනිත්‍ය හා අනාත්ම මනසට දූනෙන ආකාරයට ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා සැකසී ඇත. එය මනසට දූනෙන ආකාරයට යනුවෙන් සඳහන් කරන්නේ, මනස යන්නට නිත්‍ය ය, සුඛ, අත්ම, අනවබෝධය නිසා නිර්මාණය කෙරෙන්නක් වන බැවිනි. වතුෂ්කෝටිකය වුව ද නිවන සඳහා නොව පෘථග්ජනයන් වූ අප සඳහා ය. අපගේ සාමාන්‍ය ජීවිතයේ දී පුටුව වැනි දැහි අනාත්මවාදී පැවැත්ම පදනම් කර ගනිමින් කටයුතු කිරීමට වතුෂ්කෝටිය ප්‍රමාණවත් වෙයි. එහෙත් පුටුව පමණක් නොව සිත ද වෙනස් වන බව තේරුම් ගැනීමේ දී (වලිතය වෙනස් වීමේ එක් ක්‍රමයක් එක් මානයක් (*mode*) පමණකි.) ද්විකෝටිකය ප්‍රමාණවත් නොවේ.”⁴⁶ කෙසේ වෙතත් තර්කය න්‍යාය සප්‍රමාණ ශ්‍රෝතෝපාය වශයෙන් යොදා ගැනීමේ ඇති උපයෝගීතාව අවම බව බුදුසමයේ අදහස යි.⁴⁷

සමාලෝචනය (තර්කයෙන් සැබෑ දෘතය ලැබීම පිළිබඳ ගැටලුව)

බුදුරදුන්ට සමකාලීනවත්, ඊට පෙරාතුවත් භාරතයේ සිටි ඇතැම් ආගමික ආචාර්යවරු හා චින්තකයෝ ලෝකය පිළිබඳ නිවැරදි ශ්‍රේණි තර්කය ඇසුරින් ලැබිය හැකි බව විශ්වාස කළහ.⁴⁸ මුල් බුදුසමයට අයත් පෙළ පොත්වල හමුවන *නක්ක*, *නක්කි*, *නක්කිකා* යන වචන වලින් ශ්‍රේණි ලැබීමේ මේ මාර්ගයත්, ඒ මගින් ශ්‍රේණි ලැබීමට යොමුවුවනුත් හඳුන්වා ඇති බව පෙනේ. අධිකාරය මත පදනම් වූ ශ්‍රේණි මාර්ගයත් සම්බන්ධයෙන් අනුස්සවය මූලිකත්වය ගන්නාක් මෙන් මෙහි දී මූලිකත්වය ගන්නේ තර්කය යි. අටුවාව “*නක්ක හේතු*” යන්න “*නක්ක ගාහේන*” (තර්කයෙන් තේරුම් ගන්නා, තර්කයෙහි ඇලී ගැලී සිටින) යනුවෙන් අර්ථ දක්වා ඇත.⁴⁹ මහාවාර්ය ජයතිලකයන්ට අනුව මෙයින් අදහස් වන්නේ “ තර්කය පදනම් කර ගත් මත” යන්න යි.⁵⁰ මහාවාර්ය, ජයතිලක පෙන්වා දෙන ආකාරයට පාලි නිකාය තුළ “*නක්ක*” යන වචනයෙන් දක්වන අදහස පහත දැක්වෙන කරුණු දෙකෙන් එකක් විය යුතු ය. එනම්,

- මේ යුගයෙහි විවාදයට ලක් වූ මතවාද තහවුරු කිරීමට හෝ ඒවා විවේචනය කිරීමට ඉවහල් කර ගත් එක්තරා තර්කණ විශේෂයකි. ඒවා හුදෙක් තර්කයෙන් ම උත්පාදනය කරන ලද ඒවා යැයි කෙසේවත් සැලකිය නො හැකි ය.
- කාල්පනික බුද්ධිවාදී අධිභෞතික මතයන් ගොඩනැංවීමට ඉවහල් වූ තර්ක විශේෂයකි.⁵¹

ඇතැම් විද්වතුන් “*නක්කි*” යන්නෙන් අදහස් කර ඇත්තේ විතණ්ඩවාදීන් බවත්, අශ්‍රේයවාදීන් හෝ සංශයවාදීන් ලෙස ද මොවුන් හැඳින්විය හැකි බවත් දක්වා ඇත. මෙම මතයෙහි සිටින ඕල්ඩන්බර්ග් මහතා ග්‍රීක විතණ්ඩවාදීන් සමග සසඳමින් භාරතීය විතණ්ඩවාදීන් වර්ග සයකට (6) බෙදා එහි පළමු පිරිස ලෙස දක්වා ඇත්තේ තමාට ම ස්වීය වූ කිසිදු මතයක් නොමැති ව යම් ප්‍රශ්නයක සෑම පැත්තක් ම සලකා බැලූ අමරාවික්ඛේපවාදීන් හෙවත් සංශයවාදීන් ය.⁵² විතණ්ඩවාදීන් සඳහා පෙළෙහි එන “*නක්කි*” යන්න පළමුවෙන් ම භාවිත කර ඇත්තේ විද්‍යාභූෂණ නැමැත්තා ය.⁵³ ඔහුගේ මතය වන්නේ මේ මගින් අදහස් වන්නේ බෞද්ධ, ජෛන, බ්‍රාහ්මණ යනාදී පිරිස් බව යි. මෙම අදහස කීත් ද පිළිගෙන ඇත. එහෙත් විද්‍යාභූෂණගේ අදහස එතරම් සාධනීය නො වන බව පෙනේ. මහාවාර්ය, ජයතිලක පෙන්වාදෙන ආකාරයට සරල ව මේ මගින් අදහස් වන්නේ තාර්කිකයෙකු යන්න යි. එසේ ම තර්කය පදනම් කරගෙන

අධිභෞතිකවාදී මතයක් ගොඩ නැගීමට තැත් කළ, ඒ සඳහා හුදෙක් තර්කය ම ඉවහල් කරගත් තාර්කිකයන් මේ තුළින් අර්ථවත් කෙරේ. අටුවාවේ දැක්වෙන ආකාරයට තාර්කිකයන් වර්ග හතරකි. එනම්,

- අනුස්ඵිකා තක්කිකා - ආගමික සාහිත්‍යය, ශ්‍රැති සම්ප්‍රදාය අනුව තර්ක කරන පිරිස
- ජාතිස්ස තක්කිකා - පෙර ජාති සිහිකරන නුවණ ලැබ "මම පෙර වූයෙමි" ආදී වශයෙන් තර්ක කරන පිරිස
- ඤායී තක්කිකා - කිසියම් ධ්‍යාන ඵලයක් ලැබ ඒ අනුව තර්ක කරන පිරිස
- සුද්ධ තක්කිකා - තර්ක මාත්‍රය ම ගෙන ඒ අනුව තර්ක කරන පිරිස⁵⁴ යනාදිය යි.

බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රයේ සඳහන් දෙසැටක් වන වාද අතරින් තාර්කිකයන් ගෙනහැර දැක් වූ වාද හතරකි. ඒවා මෙහි ඉහතින් සඳහන් කළ තාර්කිකයන් සිව් පිරිසෙන් ශුද්ධ තාර්කිකයන්ගේ ම වාද බව පෙනේ.⁵⁵

තර්කයෙහි ස්වභාවය අනුව යම් මතවාදයක සත්‍යාසත්‍යතාව පිළිබඳ ද්‍රෝණියක් ලබා ගැනීමක් අපේක්ෂා කළ නො හැකි ය. මේ අනුව කෙනෙකු යම් මතයක් තර්කය පදනම් කර ගෙන නො පිළිගත යුතු බව පෙනේ. මේ අනුව බුදුසමය ද තර්කයෙහි පවත්නා උභයතා රැසක් කෙරේ අවධානය යොමු කර ඇති බව පෙනේ. ඒවා නම්,

- තර්කය තාර්කියාගේ පෞද්ගලික හැකියාව හෝ නො හැකියාව මත රඳා පවතින්නක් වීම.
- තර්කයේ මාධ්‍යය වූ භාෂාව හුදෙක් විත්ත නිර්මිත අවිද්‍යා ජනිත සම්මුතියක් වීම.
- තර්කය මගින් සත්‍ය බහුත්වයක් නිර්මාණය වීම.
- තර්කය අන්තවාදී දෘෂ්ටිගතයන්ට එළඹීමට මගපාදා දෙනු ලැබීම.
- තර්කය නිසා ද්වේශය, වෛරය හා කළකෝලාහල හට ගැනීමට ඇති ඉඩ කඩ.
- තර්කයේ ඇති අවිනිශ්චිත ස්වභාවය.
- සත්‍යය ඉස්මතු කරලීමේ අව්‍යාජ අරමුණින් බැහැර ව, පටු අරමුණු ඇති ව තර්ක කරන්නන් දක්නා ලැබීම,⁵⁶ යනාදිය යි.

ඉහත කී කරුණු පැහැදිලි වන තැනක් ලෙස සන්දක සූත්‍රයේ තර්කය පිළිබඳ විග්‍රහය හඳුන්වා දිය හැක. එහි දී තර්කය හා මත පදනම් වූ ආගම් අවශ්‍යයෙන් ම අසත්‍ය නො වූව ද අසතුටුදායක වන බව දක්වයි. තාර්කිකයෙකු වන යම් ඇදුරෙකු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යම් මතයක් ඇතැම්විට හොඳින් තර්ක කරනු ලැබුවක් විය හැකි ය. ඇතැම්විට හොඳින් තර්ක කර ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවක් නො විය හැකි ය. එය සමහර විට සත්‍ය විය හැකි අතර සමහර විට අසත්‍යය විය හැකි ය.⁵⁷ මේ අනුව බලන විට තර්කයෙන් බැස ගන්නා නිගමන සත්‍යාකාර විය හැකි බව පෙනේ. එනම්,

1. සුතක්කිතං තථා - නිවැරදි ව තර්ක කළ මෙන් ම සත්‍ය වූ
2. සුත්තක්කිතං අඤ්ඤථා - නිවැරදි ව තර්ක කළ එහෙත් අසත්‍ය වූ
3. දුතක්කිතං තථා - වැරදි ව තර්ක කළ එහෙත් සත්‍ය වූ
4. දුත්තක්කිතං අඤ්ඤථා - වැරදි ව තර්ක කළ මෙන් ම අසත්‍ය වූ යනාදිය යි.

මේ අනුව තර්කයෙන් යම් මතයක් තහවුරු කළ පමණින් එය සත්‍ය යැයි පිළිගත නො හැකි අතර එය වැරදි යාමට වුවත් ඉඩ කඩ පවතී. වැරදි යැයි ඉවත දමන ලද මතයක් ඇතැම් විට සත්‍ය වීමට ද ඉඩක ඇත. මේ අනුව ඥානයේ සප්‍රමාණ අගයක් තර්කයට ලබා දිය නො හැකි බව පෙනේ.

තර්කය හා ඥානය අතර ස්වභාවයෙහි යථාර්ථානුපි පදනම සංශයවාදී චින්තනය ද බුදුදහම ද අවබෝධ කරගෙන ඒ අනුව චින්තනය මෙහය වූ බව කිව යුතු ය. සත්‍යාක්ෂණය කළ නො හැකි මරණින් මතු පැවැත්ම ආදී අධිභෞතික කරුණු හා හොඳ, නරක ආදී ආචාර විද්‍යාත්මක කරුණු කෙරේ සංජයගේ අවධානය යොමු වී ඇති අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පංචකෝටික නය හෙවත් පංචකෝටික තර්ක ක්‍රමයක් භාවිත වූ බව පෙනේ. දීඝනිකාය අටුවාවට අනුව මෙම පංචභංගී නයෙහි එක් එක් ප්‍රස්තුත කෙරෙන් අපේක්ෂා කරන ලද අරමුණු ද වේ. කිසිසේත් සත්‍යාක්ෂණ කළ නො හැකි හෝ සත්‍යාක්ෂණය කළ හැකි නමුත්, එසේ කිරීමෙන් ඵලක් නැති හෝ සත්‍යාක්ෂණය කළ හැකි නමුත්, තවමත් සිදු නො කළ යමක් පිළිබඳ විය හැකි යැයි සැලකිය හැකි මෙම භව්‍යතා සංජය මෙන් ම අනෙක් සංශයවාදී ගුරුකුල තුන ද පංචභංගී නය භාවිත කර ඇත්තේ තමන් කිසිදු ආකාරයක අන්තවාදයක් නොදරන බව ප්‍රකට කිරීමට බව පෙනේ. අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ පංචභංගී නයෙන් බෞද්ධ චතුෂ්කෝටියේ විශේෂත්වය වන්නේ ප්‍රස්තුත සතර අතරින් සැමවිට ම එකක් පමණක් සත්‍ය වන බව පෙන්වා දීමෙනි. ප්‍රස්තුත සතර ප්‍රතික්ෂේප කරනුයේ අධිභෞතික යැයි සැලකෙන විෂය සම්බන්ධයෙන් පමණි. බුදුදහම චතුෂ්කෝටික නය හුදෙක් භාෂා මෙවලමක් ලෙස සලකා ඇත්තේ උපයෝගිතා පදනමකින් නිසා පරිපූර්ණ සත්‍ය ප්‍රකාශක වාචකයක් ලෙස එය උපයුක්ත කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සදහනක් කිසිදු තැනක දක්නට නොමැත. බුදුදහම සාරවාදය හා ඒකාන්තවාදය ප්‍රතික්ෂේප කරන බැවින් එම සංකල්ප මත පදනම් ව ඇති සත්‍ය හා අසත්‍ය යන ද්වාවිධකරණයන් යුතු තර්ක ක්‍රමය ද බැහැර කරන අකාරය පෙනී යයි. අන්තවාදයකට නො වැටී, අන්තවාදවල නො ගැටී දාර්ශනික මධ්‍යස්ථතාව පිළිබිඹු කිරීම අතින් බෞද්ධ චතුෂ්කෝටිකය හා අමරාවික්ඛේපවාදීන්ගේ මෙම පංචකෝටික නය සමානත්වයක් පිළිබිඹු කරන අතර එම අගය සදාචාරාත්මක වශයෙන් ද ඇගයීමට ලක් කරන විට බෞද්ධ චතුෂ්කෝටික පදනම තවදුරටත් විශේෂ වන්නේ එයින් ගැඹුරු ආධ්‍යාත්මික පදනමක් ද අවධාරණය වන බැවිනි.

ආන්තික සටහන්

1. තිලකරත්න, අසංග., බෞද්ධ චතුෂ්කෝටි තර්ක ක්‍රමයෙහි අර්ථය කුමක් ද?, ප්‍රසාදිතී, කන්දෙගෙදර ශ්‍රී සුමනවංශ මහ නා හිමි ශාස්ත්‍රීය උපහාරය, සංස් : විමලසාර හිමි නෙළුම්දණ්ඩේ, සංස්කාරක ප්‍රකාශනයකි, 1995, පි. 82.
2. තිලකරත්න, අසංග., ශුන්‍යතාවාදයෙහි දර්ශනය හා වරණය, පි. 36.
3. එම, පි.36.
4. එම, පි. 36.

5. එම, පි. 37.
6. පෙරේරා, එම්, තිලකා., උද්ගාමී හා නිගාමී නර්ක ශාස්ත්‍රය, ප්‍රකාශක : ලක්ෂ්මන් මුද්‍රණායතන, 1990, පි. 108-109.
7. ඉලංගකෝන්, සමන්ත., ඒනනන ධාරා, සමන්ති පොත් ප්‍රකාශකයෝ, ජා-ඇල, 2007, පි. 26.
8. කරුණාසිංහ, මුදිතා., ඒන දර්ශනය, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2010, පි. 39.
9. එම, පි. 39.
10. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 152.
11. එම, පි. 153.
12. එම, පි. 144.
13. ජෛන ධර්මයට අනුව පදාර්ථ නවයක් හා එම පදාර්ථ නවය සත් වැකිරුම් අභිධානයන් අනුව උපවර්ග රාශියකට බෙදී යයි. ඒ අනුව සංශයවාදී වින්තන කණ්ඩායම් හැට තුනක් නගන ප්‍රශ්න අනුව ගුරුකුල හැට තුනක් ($9 \times 7 = 63$) දාශ්‍යමාන බව ශිලාංක දක්වයි.¹ ඒ හැර සෙසු ගුරුකුල සතර තැනීමට පාදක කර ගෙන ඇත්තේ ඔවුන් විමසන ප්‍රශ්න සතරකි. එනම්,
  - සති භාවෝත්පත්ති: කො වෙත්ති? මනෝ විද්‍යාත්මක තත්ත්වයන්ගෙන් (චේතනාවෙන්) උපදීද්‍රයි කවරහු දනිත්ද?
  - අසති භාවෝත්පත්ති: කො වෙත්ති? මනෝ විද්‍යාත්මක තත්ත්වයන්ගෙන් (චේතනාවෙන්) නූපදින්නේද්‍රයි කවරහු දනිත්ද?
  - සදසති භාවෝත්පත්ති: කො වෙත්ති? මනෝ විද්‍යාත්මක තත්ත්වයන්ගෙන් (චේතනාවෙන්) උපදින්නේ ද, නූපදින්නේද්‍රයි කවරහු දනිත්ද?
  - අව්‍යකතව්‍යයො භාවෝත්පත්ති: කො වෙත්ති? මනෝ විද්‍යාත්මක තත්ත්වයන්ගේ (චේතනාවන්ගේ) පහළ වීම අව්‍යක්ත වන්නේද්‍රයි (කිසිවක් කිව නො හැකි හෝ පිළිතුරු දිය නො හැකි) කවරහු දනිත් ද? යනාදිය යි.
14. වික්‍රමසිංහ අනුර. එන්, ප්‍රාග් බෞද්ධ භාරතීය ආගම් දර්ශන සම්ප්‍රදා විචාරාත්මක හඳුන්වා දීමක්, කතෘ ප්‍රකාශනයකි. 2008, පි. 61.
15. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 168.
16. එම, පි. 146.
17. දී.නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 80.
18. එම, පි. 44.

“තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤං පුට්ඨා සමානා වාචා වික්කේපං ආපජ්ජන්ති අමරාවික්ඛෙපං චතුභි වත්ථුභි.”

- 19. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 44.
- 20. එම, පි. 44.
- 21. බු. නි. සුත්තනිපාතය, පුරාණේද සූත්‍රය, පි. 270.
- 22. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 160.
- 23. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 44.
- 24. එම, පි. 44.
- 25. එම, පි. 44.
- 26. බුද්ධදත්ත හිමි, පොල්ලත්තේ, පාලි, සිංහල අකාරාදිය, පි. 119.
- 27. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 171.
- 28. සං. නි. 2, අභිසමය සංයුත්තය, පටිච්චසමුප්පාද සූත්‍රය, පි. 1.
- 29. ම. නි. 1, අලගද්දුපම සූත්‍රය, පි. 129.
- 30. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 172.
- 31. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 44.
- 32. එම, පි. 44.
- 33. එම, පි. 44.
- 34. බු. නි. 1, ධම්මපද පාලි, බාල වග්ග, 1960, පි. 38.

“නතං කම්මං කතං සාධු - යං කත්වා අනුතප්පති
යස්ස අස්ස මුඛො රොදං - විපාකං පටිසේවතී”

- 35. ජයතිලක කේ. එන්, මුල් බුදු සමයේ ඥාන විභාගය, පි. 160 - 161.
- 36. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 46.

“අහං ඛො ඉදං කුසලන්ති යථාභුතං නප්පජානාමි. ඉදං අකුසලන්ති යථාභුතං නප්පජානාමි අහඤ්චේව
ඛො පන ඉදං කුසලන්ති..... අකුසලන්ති යථාභුතං නප්පජානන්තො, ඉදං කුසලන්ති වා.... අකුසලන්ති වා....
ව්‍යාකරෙය්‍ය, සන්තිභි ඛො පන සමණ බ්‍රාහ්මණා, පණ්ඩිතා නිපුණා කතපරප්පවාදා වාලචේධිරූපා
වොභින්දන්තා මඤ්ඤෙ වරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨි ගතානි, තෙමං තත්ථ සමානුයුඤ්ජෙය්‍යං.
සමනුගාභෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං....”

- 37. එම, පි. 46.

38. එම, පි. 46.
39. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 48.
40. දී. නි. 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 48.
41. සුමංගල විලාසිනි 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍ර වර්ණනා, පි. 110.
42. තිලකරත්න අසංග, ශුන්‍යතාවාදයෙහි දර්ශනය හා වරණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2001, පි. 38.
43. එම, පි. 34.
44. එම, පි. 39.
45. ඉලංගකෝන්, සමන්ත., වතුෂ්කෝටිය, හැදින්වීමක්, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි, 2007, පි. 53.
46. සිල්වා, ද නලින්., ද්විකෝටිකයෙන් නොලැබෙන වතුෂ්කෝටිකය, ඉඳුවර : මහාවාර්ග ඒ. ඩී. පී. කලන්සූරිය හරසරණිය, සංස් : අමරසේකර, දයා., ධීරානන්ද හිමි, හඟුරන්කෙත., දිසානායක, රෝහිත., ආරිය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ, 2004, පි. 40.
47. අරියවිමල හිමි, කොස්වත්තේ., හාෂාව, නර්කණය හා ඥාන ගවේෂණය පිළිබඳ බෞද්ධ දෘෂ්ටිය, සම්භාෂා : චතුර්මාසික අධ්‍යයන සංග්‍රහය, සංස්: අදිකාරී ඒ., වෙලගෙදර විජිත., අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ශාඛාවේ ප්‍රකාශනයකි, බත්තරමුල්ල, 1992, පි. 111.
48. තිලකරත්න, හේ. මු., මහාවාර්ග කේ. එන් ජයනලක දර්ශනය, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2001, පි. 3.
49. *Manorathapūraṇi - II*" Editor: Walleser, Max, kopp Hermann., The Pali Text Society, Oxford, 1967, p. 305.

“මා තක්ක හේතුති තක්ක ගාහේන මා ගන්හිතෙ”

50. තිලකරත්න, හේ. මු., මහාවාර්ග කේ. එන් ජයනලක දර්ශනය, පි. 4.
51. ජයතිලක, කේ. එන්., මුල් බුදුසමයේ ඥාන විභාගය, පි. 418.
52. තිලකරත්න, හේ. මු., මහාවාර්ග කේ. එන් ජයනලක දර්ශනය, පි. 4.
53. එම, පි. 5 .
54. දීඝනිකායට්ඨකථා, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍ර වර්ණනා, පට්ඨක වග්ගො, සයිමන් හේවාචිතාරණ, කොළඹ, 1918, පි. 76.

“තත්ථ චතුඛිඛිධො තක්කි, අනුස්සතිකො, ජාතිස්සරෝ, ලාභී, සුද්ධතක්කිකෝ’ති”

55. දී. නි; 1, බ්‍රහ්මජාල සූත්‍රය, පි. 26 - 52.

56. මේධානන්ද හිමි, දේවාලේගම., නර්කය පිළිබඳ බෞද්ධ විචාරය, සම්භාෂා, චතුර් මාසික අධ්‍යාපන සංග්‍රහය, 4වන කලාපය, සංස්: අදිකාරී ඒ., වෙලගෙදර, විජිත., අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ශාඛාවේ ප්‍රකාශනයකි, බත්තරමුල්ල, 1992, පි. 118.

57. ම.නි; 2, සන්දක සූත්‍රය, පි. 322.

“ඉධෙකච්චො සත්ථා තක්කි හොති විමංසි, සො තක්ක පරියාහතං, විමංසානුචරිතං සයං පටිභානං ධම්මං දෙසෙති. තක්කස්ස ධො පන.... සත්ථුනො විමංසිස්ස සුතක්කිතම්පි හොති දුත්තක්කිතම්පි හොති, තථාපි හොති අඤ්ඤාපි හොති.”

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය

දීසනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1 1962, 2 1976, 3 1976.

දීසනිකායට්ඨකථා, සයිමන් හේවාචිතාරණ මුද්‍රණය, කොළඹ, 1918.

දීසනිකායට්ඨකා, සෝමාවතී හේවාචිතාරණ, මරදාන, 1967.

ධම්මපදට්ඨකථා 1, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2009.

පපඤ්චසුදන්ති 1, හේවාචිතාරණ මුද්‍රණය , 1948.

පපඤ්චසුදන්ති III, සිංහල පරිවර්තනය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2008.

මජ්ඣිමනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1 1973, 2 1973, 3 1974.

මනෝරථපුරණී, හේවාචිතාරණ මුද්‍රණය, 1923.

සංයුත්තනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1 1960, 2 1962, 3 1983, 4 1981, 5 I 1982, 5 II 1983.

සුත්තනිපාත, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1977.

Manorathapūraṇi – II, Editor: Walleser Max, Kopp Hermann, The Pali Text Society, Oxford, 1967.

Ibid - III, Editor: Kopp Hermann, The Pali Text Society, Oxford, 1998

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය

ඉලංගකෝන්, සමන්ත., *වතුණ්කෝටිය: හැදින්වීමක්*, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි, 2007.

එම, *වින්නන ධාරා*, සමන්ති පොත් ප්‍රකාශකයෝ, ජා-අෆල, 2007.

උත්තරානන්ද හිමි, ඉඳුරුවේ., *දෘෂ්ටි විභාගය*, ඉඳුරුව මුද්‍රණ ශිල්පියෝ, ඉඳුරුව, 1972.

කරුණාසිංහ, මුදිතා., *චීන දර්ශනය*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2010.

කලන්සුරිය, ඒ.ඩී.පී., *ශ්‍රීක දර්ශනය*, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, බත්තරමුල්ල, 2007.

එම, *දර්ශනය: හැඳින්වීමක්*, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ, 2002.

එම, *දාර්ශනික ගැටලු සහ විට්ටන්ස්ටොන්*, සී/ස, ලේක්හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් සමාගම - පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 02, 1986.

එම, *නූතන බටහිර දර්ශනය*, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, බත්තරමුල්ල, 2007.

එම, *බටහිර විශ්ලේෂී දර්ශනය*, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ, 2008.

Kalansuriya. A.D.P., *The Buddha's Discourse and Wittgenstein*, The Compassion Buddhist Institute, Sri Lanka, 2003.

කලුපහන, ඩී.ජේ., *භාරතීය දර්ශන ඉතිහාසය*, රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශන අංශය, 1963.

එම, *බෞද්ධ දර්ශන ඉතිහාසය*, තිවිර ප්‍රකාශන, නුගේගොඩ, 2003.

කාරියවසම්, තිලක්., *බෞද්ධ දර්ශනය හා සංස්කෘතිය - සංකල්පීය විග්‍රහයක්*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2008.

බේමානන්ද හිමි, හැගොඩ., *ථෙරවාද න්‍යාය*, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි, 1992.

ගල්මංගොඩ, සුමනපාල., *ආදී බෞද්ධ දර්ශනය*, මූලධර්ම විග්‍රහයක්, සරස්වතී ප්‍රකාශන, දිවුලපිටිය, 2007.

ජයතිලක, කේ. එන්., *මුල් බුදුසමයේ ඥාන විභාගය*, පරි:හේ.මු. තිලකරත්න., එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2003.

ජයතිලක, කේ., *දර්ශනවාද අසබඩින්*, ප්‍රදීප ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ 12, 2005.

ජයසේකර, කමනී., *ශ්‍රීක දර්ශනයට පිවිසුමක්*, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2002.

තිලකරත්න, අසංග., *ශුන්‍යතාවාදයෙහි දර්ශනය හා වරණය*, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2001.

තිලකරත්න, හේ. මු., *මහාවාර්ය කේ. එන්. ජයනලක දර්ශනය*, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10, 2001.

තිලකසිරි, ජේ., *වෛදික සාහිත්‍යය*, කාණ්ඩය 1, ලංකාවේ සී/ස ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගම, කොළඹ, 1958.

තෝමස්, ඊ.ජේ., *බුද්ධ චරිතය*, ඇම්. ඩී. ගුණසේන, කොළඹ 10, 1966.

වික්‍රමසිංහ, අනුර. එන්., *ප්‍රාග් බෞද්ධ භාරතීය ආගම් දර්ශන සම්ප්‍රදා විචාරාත්මක හඳුන්වාදීමක්*, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි. 2008.

විජේරත්න, ආනන්ද., *ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය (ෂඩ් ශාස්ත්‍රාවරුන් ඇතුළු බුද්ධ කාලීන භාරතීය ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදා පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්)* කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි, 2004.

Keith, A. Berridale., *Buddhist Philosophy; in Indian and Ceylon*, Munshirum Manoharlal Publishers, pvt, Ltd, 1979.

Jayatilake, K. N., *The Buddhist Attitude to Revelation, Feeds of Buddhist Thought*, K.N. Jayathilaka weel, B.P.S, Kandy, 1984.

සඟරා ලිපි

අරියවිමල හිමි, කොස්වත්තේ., *පූර්වාන්ත අපරාන්ත කල්පනයන් පිළිබඳ බෞද්ධ විචාරය*, පූජ්‍ය කොස්වත්තේ අරියවිමල හිමි - විවරණ සංග්‍රහය, සංස්: පඤ්ඤාරතන හිමි, මහමිතව., සමිත හිමි, රත්මල්වැටියේ., මාගධි පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන ප්‍රකාශන ආයතනය, පුවක්පිටිය, 2011.

එම, *බුදුදහමින් විඥානවාදී ස්ථාවරයක් අවධාරණය වේද?*, නිවන්මග, මතවාද විමර්ශන අංකය, විසි හතර කලාපය, සංස්: පෙරේරා, ටෙනිසන්., රජයේ මුද්‍රණාලයීය බෞද්ධ සංගමය, බු.ව. 2537.

එම, *භාෂාව, තර්කණය හා ඥාන ගවේෂණය පිළිබඳ බෞද්ධ දෘෂ්ටිය*, සම්භාෂා : චතුර්මාසික අධ්‍යයන සංග්‍රහය, සංස්: අදිකාරී, ඒ., වෙලගෙදර, විජිත., අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ශාඛාවේ ප්‍රකාශනයකි, බත්තරමුල්ල, 1992.

ගල්මංගොඩ, සුමනපාල., *දාර්ශනික විග්‍රහයන්හිලා භාෂාවේ උපයෝගීත්වය පිළිබඳ ඵලවාද විවරණ*, මානව ශාස්ත්‍රීය පීඨ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, 2 කලාපය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය 40 වැනි සංවත්සර කලාපය, සංස් : කරුණාතිලක, ඩබ්. ඇස්., පල්ලියගුරු, චන්ද්‍රසිරි., කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය, 1999.

තිලකරත්න, අසංග., *ඥානයෙහි අවාච්‍යත්වය පිළිබඳ ගැටලුව*, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම, ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්: සෝමානන්ද හිමි, තෙරපැහැ., ධම්මපාල හිමි, යටගම., සේනානායක, ජී. එස්. බී., අදිකාරී, අබයරත්න., විතානගේ, සිරිසේන., ශ්‍රී ලංකා ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම මගින් ප්‍රකාශිත ය. 1999.

එම, *බෞද්ධ චතුර්කෝටි තර්ක ක්‍රමයෙහි අර්ථය කුමක්ද?*, ප්‍රසාදිනී, කන්දෙගෙදර ශ්‍රී සුමනවංශ මහ නා හිමි ශාස්ත්‍රීය උපහාරය, සංස් : විමලසාර හිමි, නෙළුමිදණ්ඩේ., සංස්කාරක ප්‍රකාශනයකි, 1995.

මේධානන්ද හිමි, දේවාලේගම., *තර්කය පිළිබඳ බෞද්ධ විචාරය*, සම්භාෂා, චතුර් මාසික අධ්‍යාපන සංග්‍රහය, 4වන කලාපය, සංස්: අදිකාරී, ඒ., වෙලගෙදර, විජිත., අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ශාඛාවේ ප්‍රකාශනයකි, බත්තරමුල්ල, 1992.

සිල්වා, ද නලින්., *ද්විකෝටිකයෙන් නොලැබෙන චතුර්කෝටිකය*, ඉඳුවර : මහාවාර්ය ඒ. ඩී. පී. කලන්සූරිය හරසරණිය, සංස් : අමරසේකර, දයා., ධීරානන්ද හිමි, හඟුරන්කෙත., දිසානායක, රෝහිත., ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, වරකාපොළ, 2004.

පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ බෞද්ධ විග්‍රහයෙන් පැහැනන විශිෂ්ටතාව: දාර්ශනික අධ්‍යයනයක්

දිල්ශාන් මනෝජ් රාජපක්ෂ

පර්යේෂණ සහකාර, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dilshanmanojrajapaksha@gmail.com,

සංකල්පය

පුද්ගලයාගේ කායික හා මානසික ප්‍රසන්න පැවැත්ම උදෙසා බුදුසමය භාවිත කරන ප්‍රධාන සංකල්ප දෙකක් හඳුනාගත හැකි ය. ඒවා.

1. විසුද්ධිය
2. විමුක්තිය යනුවෙන් හැඳින්වි හැකි ය.

පවිත්‍ර වීම, පවිත්‍ර කිරීම, (Purification) යන අර්ථයන්හි යෙදෙන විසුද්ධිය යන පදය තුළින් අපවිත්‍ර කාරක තුළින් පිරිසිදු කිරීම යනුවෙන් සරල ව අර්ථ දැක්විය හැකි වේ. නිදහස් වීම, නිදහස් කිරීම (Freedom, emancipation, liberation) යනාදී අරුත් විමුක්තිය යන පදයෙන් ගම්‍ය වේ. බුදු සමය මෙම පද දෙක ම භාවිත කරමින් පුද්ගලයාගේ කායික හා මානසික යන අංශ දෙක ම සාකච්ඡා කර තිබෙන්නේ ලෞකික හා ආධ්‍යාත්මික පදනමක් තුළ බව සඳහන් කළ යුතු ය. බුදුරදුන් නො පැහැදුනුවන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිසත්, පැහැදුනුවන්ගේ ප්‍රසාදය වැඩි දියුණු වීම පිණිසත්¹ භික්ෂුවගේ බාහිර පැවැත්ම සකසා ගැනීම උදෙසා උදෙසා ශික්ෂා රැසක් විනය පිටකයෙන් හමුවේ.² කායික පවිත්‍රතාවය මෙන් ම විසුද්ධිය හා විමුක්තිය යන පද තුළින් බුදුරදුන් පුද්ගලයාගේ මානසික පවිත්‍රතාව ද අවධාරණය කර තිබේ. සංයුක්තනිකායේ අසංබත සුත්‍රයේ දී බුදුරදුන් සුද්ධි හා විමුක්තිය යන පද නිර්වාණය හැඳින්වීම සඳහා පර්යාය කොට තිබෙනු දැකිය හැකි ය.³ බුදුරදුන් අවධාරණය කළ පවිත්‍රතාව පිළිබඳ සංකල්පයේ විශිෂ්ටත්වය මතු කිරීම සඳහා සමකාලීන භාරතීය සමාජයේ එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ සම්ප්‍රදාය දෙකක් මෙම සංකල්පයට ලබා දුන් ස්ථානය පිළිබඳ ව ඇගයීමක් කිරීම වටිනේ ය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ දී සාකච්ඡා කෙරෙනුයේ පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ බෞද්ධ විග්‍රහයෙන් පැහැනන විශිෂ්ටතාව වන අතර මෙම අධ්‍යයනය මූලාශ්‍රය මත පදනම් වන්නකි.

පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ සංකල්පය භාරතීය දර්ශන සම්ප්‍රදාය අර්ථ විචරණය කළ අයුරු

පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ සංකල්පය භාරතීය සමාජයේ වඩාත් ප්‍රකට වී පැවති බව බ්‍රාහ්මණ සමාජ හා ආගමික ඉගැන්වීම්වල ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් පෙනේ. උසස් හා පහත් ලෙස බෙදී පැවතුණු කුල භේදය කෙතරම් දරුණු වී ද යත්, මෙකල භාරතීය සමාජයේ පහත් කුලයක් දරන්නෙකුගේ ඇතැම් ක්‍රියා උසස් කුලයක අයෙකුට අගුද්ධිය පිණිස භේතුවක් විය. බමුණු ආගමික පිළිවෙත යටතේ ගැනෙන ශුද්ධිය

නොහොත් පවිත්‍රත්වය සඳහා භෞතික මාධ්‍ය දෙකක් භාවිත කළ බව බුද්දකනිකායේ උදානපාළියේ ජටිල සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. එනම්,

1. ජලය
2. ශික්ඛර⁴

බමුණු ආගමික පිළිවෙත යටතේ ගැනෙන උදක පාරිශුද්ධිය නම් ජලයෙන් පවිත්‍රත්වය පැතිම යි (උදක සුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං). පවිත්‍රත්වය පිණිස ගිනි පිදීම ද (අග්ගිමිපි ජුහන්ති) මෙකල ජනප්‍රිය ව පැවති බව ජටිල සූත්‍රයේ සඳහන් වේ.⁵ සංයුත්තනිකායේ සංගාරව සූත්‍රයේ සංගාරව බමුණාට අනුව මෙකල දහවල් කරන ලද පව් සෝදා පා කිරීම සඳහා සවස් කාලයේ ද රාත්‍රියෙහි කරන ලද පව් සෝදා පා කිරීම සඳහා උදය කාලයේ ද ජලයේ කිම්දීම⁶ හක්තිමත් ව අදහමින්, ප්‍රාර්ථනාවෙන් යුත්ත ව අඛණ්ඩ ව පවත්වා ඇත.⁷ බමුණන් පමණක් නොව ඇතැම් ජටිලයන් ද ශීත වූ හිම සතුටේ හිම වැටෙන රාත්‍රී කාලයෙහි ගයාවෙහි දියේ ගිලී නැවත නැවත මතු වීම ද දිය වත් කිරීම ද සිදුකරන⁸ නමුත් මෙම අර්ථශුන්‍ය උදකපරිශුද්ධිය නම් ආගමික සංස්කාරය බුදුරදුන් වත්ථුපම සූත්‍රයේ දී විවේචනය කරන්නේ කරන ලද අකුසල් සෝදා හැරීමට ගංගා ජලය අසමත් වන බව පෙන්වාදෙමිනි.⁹ “දිනකට දෙවරක් දියේ බැසීමෙන් පව් සේදී පවිත්‍ර වේ නම් ජලවර සත්ත්වයින් වන මැඩියන්, ඉදිබුවන්, දියබරියන්, මත්ස්‍යයින් වැනි ජලවරයින් ඉතා ඉක්මණින් බ්‍රහ්මසභව්‍යතාවයට පත් වේ”¹⁰ යනුවෙන් උපහාසාත්මක ව ජලයෙන් පවිත්‍ර වීම ඇදහීමේ අර්ථශුන්‍ය ක්‍රියාදාමයට නව අරුතක් ලබා දෙයි. එනම්, වේදයෙහි පරප්‍රාප්ත බමුණන් ගං දියට පිවිස සිරුරු පවිත්‍ර කරන්නාක් මෙන් ධර්මාන්විත ව සිල් නැමැති ගං තොටින් පහත් වෙමින්¹¹ සියලු සතුන් කෙරෙහි මෙමඳුණි කිරීම යි. (ඉධෙව සිනාහි බ්‍රාහ්මණ සබ්බභුතෙසු කරොහි බෙමතං) මේ යටතේ බොරු නො කියන්නේ නම්, සතුන්ට හිංසා නො කරන්නේ නම්, නො දුන් දෙය නො ගන්නෙහි නම් ශුද්ධා ඇත්තෙහි මසුරු නො වේ නම්, ගයාවට ගොස් උදකපාරිශුද්ධිය කිරීමේ ප්‍රයෝජනයක් නැතැයි බුදුරදුන් පෙන්වා දෙයි.¹²

එසේ ම බුදුරදුන් ජලයෙන් පිරිසිදු වීම නො පතා සත්‍ය ගරුක හා ධර්ම ගරුක වේ නම්, පවිත්‍ර වන බව ජටිල සූත්‍රයේ දී දක්වයි.¹³ මෙහි දී පවිත්‍ර වූ පුද්ගලයාට බ්‍රාහ්මණ යන පර්යාය පදය භාවිත කොට ඇත.

සමස්ත සාංසාරික පරමාර්ථ සාධනය නොහොත් බ්‍රහ්මසභව්‍යතාව උදෙසා කායික පාරිශුද්ධිය ඇදහූ බමුණු සම්ප්‍රදායට එරෙහි ව ගිය ඇතැම් ශ්‍රමණ කොටස් කායික අපවිත්‍රතාව¹⁴ තුළින් අධ්‍යාත්මික පවිත්‍රත්වය සෙවීමේ අන්තයක නියැලිණි. බුදුරදුන් පෙන්වා දෙන්නේ කෙනෙකුට තවත් කෙනෙක් පවිත්‍ර හෝ අපවිත්‍ර කළ නො හැකි බව යි.¹⁵ මෙලෙස බාහිර පවිත්‍රතාව පමණක් හෝ ශරීර අපවිත්‍රතාව පමණක් කිසි විටෙකත් අනුමත නො කළ බුදු සමය කායික - මානසික ප්‍රසන්නතාව ලෞකික සහ අධ්‍යාත්මික පදනමකින් යුක්ත ව භාරතීය සම්ප්‍රදායික සංකල්ප අතික්‍රමණය කරමින් සාතිශය මධ්‍යස්ථ සංකල්පයක් ඉදිරිපත් කර තිබෙන බව පෙනේ.

පවිත්‍රත්වය පිළිබඳ බෞද්ධ විග්‍රහයන් පැහැන විශිෂ්ටතාව

ඉහත කී සම්ප්‍රදා දෙක පිළිබඳ බෞද්ධ අදහස සාරාංශ කොට ඉදිරිපත් කරන බෞද්ධ සාහිත්‍ය ගත අදහසට ද මෙහි දී අපගේ අවධානය යොමු වේ.

**“රූපෙන සංකිලිට්ඨෙන සංකිලිස්සන්ති මානවා
රූපෙ සුද්ධෙ විසුජ්ඣන්ති අක්ඛාතං මහෙසිනා
චිත්තෙන සංකිලිට්ඨෙන සංකිලිස්සන්ති මානවා
චිත්තෙ සුද්ධෙ විසුජ්ඣන්ති ඉති චූත්තං මහෙසිනා”¹⁶**

“රූපය කිලිටි වීමෙන් සත්ත්වයෝ කිලිටි වන්නාහ, රූපය ශුද්ධ වූ කල්හි සත්ත්වයෝ ශුද්ධ වන්නාහයි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දේ ය. චිත්තය කිලිටි වීමෙන් සත්ත්වයෝ කිලිටි වන්නාහ. චිත්තය ශුද්ධ වූ කල්හි ශුද්ධ වන්නාහ”, යන්න මෙහි අර්ථය යි.

පවිත්‍රතාව පිළිබඳ සංකල්පය තවදුරටත් පුද්ගල මානසික අංශය තුළින් ඉදිරියට ගෙන යන බුදු සමය අභ්‍යන්තර විශුද්ධිය නොහොත් විමුක්තිය සලසන විශුද්ධි මාර්ගයක් නොහොත් විමුක්ති මාර්ගයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි. හේතු ප්‍රත්‍ය නිසා උපන් සංසාරික විඥානය නිරුද්ධ කරවන වෙන් කොට දැක්වෙන ලකුණක් රහිත හෙවත් නිදර්ශනයක් ලෙස දැක්විය හැකි දෙයක් නොමැති අනන්ත, සර්ව ප්‍රභාෂ්වර විඥානයක් (විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං අනන්ත සබ්බතො පභං)¹⁷ පිළිබඳ අදහස බුදු සමය අවධාරණය කරයි. උපතින් ම ප්‍රභාෂ්වර වුවත් එය ආගන්තුක ව පැමිණෙන ක්ලේශයන්ගෙන් කෙලෙසෙයි.¹⁸ සංස්කෘත ක්ලීශ් ධාතුවෙන් නිපන් ‘ක්ලේශ’ පාලියෙන් ‘කිලෙස’ වන අතර සංකිලෙස, උපක්කිලෙස එහි පර්යාය පදවේ. අපවිත්‍ර, කිලිටි යන අරුත්හි යෙදෙන එය පෙළ දහම තුළ වඩාත් අවධාරණය වන්නේ සිතෙහි ක්‍රියාකාරීත්වයට සාණාත්මක බලපෑම් කරන ප්‍රභල සාධකයක් ලෙස ගෙනහැර දක්වමිනි. සංස්කෘත භාෂාවේ ආ + √ෂා ධාතුවෙන් නිපන් ආසුව හෙවත් ආශ්‍රව ලෙස ද දැක්වෙන අතර පාලියෙන් ආසව ලෙස ක්ලේශ යන්න සඳහා සමානාර්ථ ව යෙදේ

ශරීරය රෝගාතුරු වුව ද සිත රෝගාතුරු වීම බරපතල කරුණක් ලෙස දකින ආතුරකායෝ අනාතුරෝ චිත්තෝ)¹⁹ බුදු සමය පෙන්වා දෙන්නේ කෙලෙස් නිසා දූෂ්‍ය වන සිත කරණ කොට ගෙන මිනිසුන්ගේ සිත ද අවසානයේ කායිකව ද අපිරිසිදු වන බව යි.²⁰ කිලිටි වී ගිය අපවිත්‍ර වස්ත්‍රයක් වෙනත් පැහැයකට නැංවීම නිරර්ථක ය. එපරිද්දෙන් ම සිත ද කිලිටි වූ කල්හි එය යොමු වන්නේ දුගතියට ය.²¹ බුදුරදුන් වත්ථුපම සූත්‍රයේ දී පෙන්වා දෙන්නේ පිරිසිදු වස්ත්‍රයක් කැමති ලෙස පහසුවෙන් වර්ණ ගන්වන්නාක් මෙන් නො කිලිටි සිත යහපතට ම යොමු වන බව යි.²² මෙලෙස මනස කිලිටි වීමට මූලික වශයෙන් හේතු වන්නේ පුද්ගලයා ප්‍රතිවේදාත්මක ඥානයෙන් දුර්වලවීම යි.²³ මෙම ප්‍රතිවේදමය කාරණය දුබලකරන ආසුව හෙවත් ක්ලේශ ධර්ම දහසයක් වත්ථුපම සූත්‍රයේ සඳහන් වේ. එනම්,

1. අභිජ්ඣා - දැඩි ලෝභය
2. ව්‍යාපාදෝ - ද්වේශය
3. කොධො - කෝපය
4. උපනාහො - බද්ධ වෛරය
5. මක්ඛො - ගුණමකුකම
6. පලාසො - ගුණවතුන් හා තමා සමකොට සිතීම
7. ඉස්සා - ඊර්ෂ්‍යාව
8. මච්ඡරිය - මසුරුකම
9. මායා - වාදුබව
10. සායෙය්‍ය - කපටි බව
11. ඵම්හො - දැඩි බව
12. සාරම්හො - අනුන් කළ දෙයට වඩා වැඩියෙන් කිරීමට පෙළඹෙන සිත
13. මානො - මානය
14. අතිමානො - අතිමානය
15. මදො - ඡාති, කුලභේද ආදියෙන් මත්වීම
16. පමාදො - කාමයන් නිසා පසුබට වීම²⁴ යනාදිය යි.

ඉහත කී විත්තෝපක්ලේශ මෙන් ම මිනිස් සිත අසහනයට හා නො සන්සුන්තාවයට පත්කරන අසුව යටතේ මනෝව්‍යාධීන් සතරක් වේ. සිත තුළට වැගිරෙමින් පවතින්නේ ය, යන අරුතින් ගැනෙන එම ආසුව නම්,

1. කාමාසව
2. භවාසව
3. අවිජ්ජාසව²⁵ ආදිය යි.

ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දැකීම වළක්වන, සත්‍ය ආවරණය කරන, යථාර්ථයෙන් සිත ඉවත් කරන අරුති ලා ගැනෙන පංච නිවරණ ධර්ම ද මනසෙහි පවිත්‍රත්වයට බාධා කරන ක්ලේශ ධර්ම වන බව බෞද්ධ අදහස යි. ඒවා නම්,

1. කාමච්ඡන්ද - කාමයන් පිළිබඳ ආශාව
2. ව්‍යාපාද - තරඟව
3. ටීනමිද්ධය - සිත, කය දෙකෙහි අලසභාවය
4. උද්ධච්ච කුක්කුච්ච - සිතේ නො සන්සුන් හා තැවිලි ස්වභාවය
5. විචිකිච්ඡා - සිතේ තැන්පත් සැකමුසු ස්වභාවය²⁶

අකුසල මූල නිසා පුද්ගල මනස අපවිත්‍ර කරන තවත් සාධකයක් වන්නේ තණ්හාව ය. පෘථග්ජන ගිහියා තණ්හාවේ වහලෙකු බවට පත් වී ඇත. (ඌනො ලොකො ආතින්නො තණ්හා දාසො)²⁷ තණ්හාව බඳු මානසික අපවිත්‍ර කාරක හුදෙක් පුද්ගලාභාන්තරයට පමණක් නොව සමාජ පැවැත්මට ද හානිදායක වන බව බෞද්ධ අදහස යි. තණ්හාවේ ප්‍රභේද කුනකි.

1. කාම තණ්හා
2. භව තණ්හා
3. විභව තණ්හා²⁸

සිතේ පවිත්‍රතාවයට එරෙහි ව කරන ලද බැම්ම යන අර්ථයෙන් ගැනෙන සංයෝජන පුද්ගල මනස රෝගී කරවන සිරමැදිරි දහයක් ලෙස ද හඳුන්වාදිය හැකි ය. ඒවා නම්,

1. සක්කාය දිට්ඨි - ආත්මයක් ඇත යන හැඟීම
2. විචිකිච්ඡා - සැකය
3. සීලබ්බතපරාමාස - විවිධ ආගමික වතාවත්වල ඇලීගැලී සිටීම
4. කාමච්ඡන්ද - පස්කම් සැපයෙහි නැඹුරු වීම
5. ව්‍යාපාද - කෝපය
6. රූප රාගය - රූපාවචර ලෝකවල ඉපදීමේ ආශාව
7. අරූපරාග - අරූපාවචර ලෝකවල ඉපදීමේ ආශාව
8. මාන - මානය
9. උද්ධච්ච - උඩඟු බව
10. අවිජ්ජා - අවිද්‍යාව²⁹

මනසෙහි පවිත්‍රතාවය බිඳ දමන අභ්‍යන්තර කැලඹීම් ඕස ලෙස හඳුන්වා දෙන බුදු සමය එබඳු ඕස සතරක් ගෙනහැර දක්වා ඇත්තේ, කාම ඕස, භව ඕස, දිට්ඨි ඕස, අවිජ්ජා ඕස³⁰ යනුවෙනි.

චිත්තාභ්‍යන්තරයේ සැඟවී පවත්නා නිදාගත් මානසික කෙලෙස් යන අරුත්හි යෙදෙන අනුසය රාගානුසය, පටිඝානුසය, දිට්ඨානුසය, විචිකිච්ඡානුසය, මානානුසය, භවරාගානුසය, අවිජ්ජානුසය යනුවෙන් සප්ත වැදැරුම් ව දක්වා තිබේ.³¹ මනසේ පවිත්‍රතාව අහුරාලමින් දැඩි ව ග්‍රහණය කළ අරුත්හි යෙදෙන උපාදාන (කාමුපාදාන, දිට්ඨුපාදාන, සීලබ්බතපාදාන, අත්තවාදුපාදාන)³² සසරගාමී වීම සඳහා හේතු වන අර්ථ ඇති යෝග (කාම යෝග, භව යෝග, දිට්ඨි යෝග, අවිජ්ජා යෝග)³³ බැඳීම් අර්ථයෙහි යෙදෙන ගන්ථ (අභිජ්ඣා කාය ගන්ථ, ව්‍යාපාද ගන්ථ, සීලබ්බතපරාමාස ගන්ථ, ඉදංසච්චාහිනිචෙසකාය ගන්ථ)³⁴ බන්ධන, පාස, සංග, පපඤ්ච, උපධි, මච්ඡරිය, විපල්ලාස, අගති, පරාමාස, මල, බිල හා නිස ආදී පර්යායවලින්

හැඳින්වෙන කිලිටි ලක්ෂණවලින් සිත පිරිසිදු කර ගැනීම, නිදහස් කර ගැනීම තුළින් එය උත්තරීතර බවටත්, නිර්මල බවටත් (චිත්තෙ පාරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ) පත් වේ.

බුදුරදුන් පුද්ගලයාගේ චිත්ත පාරිශුද්ධිය සඳහා අනුගමනය කළ ප්‍රතිකාර ක්‍රම දෙකක් පෙළ දහමේ සඳහන් වෙයි. එනම්,

1. ආර්ය වමනය
2. ආර්ය විරේචනය³⁵ ආදිය යි.

වෙදෙක් වා. පින්, සෙම් ආදියෙන් හටගත් රෝග සමනය කිරීමට වමනය ද විරේචන භාවිත කරන්නේ යම් සේ ද තමන් වහන්සේ ද ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස්, උපායාස ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයා මුදවා ගැනීම සඳහා ආර්ය වමනය හා ආර්ය විරේචන ලබා දෙන බව අංගුත්තරනිකායේ සඳහන් වේ. මිථ්‍යා දෘෂ්ටි, මිථ්‍යා සංකල්ප ආදිය විරේචනය කොට සියලු කෙලෙස් වමනය කරවීම සඳහා බුදුරදුන් සොයා ගන්නා ලද පිළියම් රැසක් මේ සම්බන්ධයෙන් ඇති සමස්ත සූත්‍රදේශනාවල හරය මිලින්ද ප්‍රශ්නයේ සඳහන් වේ. එම පිළියම් නම් සතර සතිපට්ඨානය, සතර සමයක්ප්‍රධාන, සතර සෘද්ධිපාද, පංච ඉන්ද්‍රිය, පංචබල, සජ්ඣ බොජ්ඣංග, හා ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය යන සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්ම යි.³⁶ චිත්ත පාරිශුද්ධිය ලබනු වස් ඉහත කී විවිධ බෝධි පාක්ෂික ධර්ම කමටහත් කොට ගෙන භාවනාවේ නියැලුණු භික්ෂූන් පිළිබඳ තොරතුරු සූත්‍රපිටකයේ සඳහන් වේ. මෙම ඉගැන්වීම් කෙලෙස් ප්‍රභාණය කොට විශුද්ධිය ලබා ගැනීමෙහි ලා දක්වන විශිෂ්ට දායකත්වය සංයුත්තනිකායේ (නිවරණ, කිලෙස, මග්ග, ආසව, ආසවක්ඛය, සංයෝජන, අනුසය, අවිජ්ජාපහාන, සංයෝජන පහාන, ආසව පහාන, ආසව සමුත්ඝාත, අනුසයප්පහාන, අනුසයසමුත්ඝාත, සබ්බුපාදාන පරිඤ්ඤා, සුද්ධි පරිසුද්ධ, තණ්හා, යෝග, ග්‍රන්ථ ආදී)³⁷ සූත්‍ර ගණනාවකින් පෙන්වා දී තිබේ. නමුත් සියලු දුක් නැති කොට (සබ්බ දුක්ඛ නිස්සරණ) නිවන් ලබා ගැනීමේ පරමාභිලාෂය සංයුත්තනිකායේ පමණක් නොව සෑම සූත්‍රදේශනාවක ම පාහේ දක්නට ලැබෙන බව කිව යුතු ය. නිදසුන් ලෙස දර්ශනයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස මාරයා මූලා කරන අන් මගක් නොමැති බවත් අරි අටැඟිමග ම පිළිපැදිය යුතු බවත් බුදුසමයේ අදහස යි.

**“එසෝ ව මග්ගො නත්ථඤ්ඤො දස්සනස්ස විසුද්ධියා
එතං හි කුම්භෙ පට්ඨප්ප්ප්ථ මාරස්සෙතං පමොහනං”³⁸**

සියලු සංස්කාර ධර්ම අනිත්‍යය (සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්චාති), දුක්ඛය (සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛාති) හා සියලු ධර්ම අනාත්මය (සබ්බෙ ධම්මා අනත්තාති) යනුවෙන් නුවණින් දැක (යදා පඤ්ඤාය පස්සති) මේ දුකෙහි කළකිරෙන්නේ ද (අථ නිබ්බන්දති දුක්ඛෙ) එය විශුද්ධිය පිණිස හේතු වන බව (එස මග්ගො විසුද්ධියා) බෞද්ධ විශ්වාසය යි.³⁹ චිත්ත පාරිශුද්ධිය ජනිත කර ගැනීම සඳහා බෞද්ධයා විසින් අනුගමනය

කළ යුතු අධිශීල, අධිචිත්ත හා අධිපඤ්ඤා සංඛ්‍යාත අනුපූර්ව ශික්ෂා අර්ථ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් අනුපදා පරිනිබ්බානය පෙන්වන සජ්ත විශුද්ධියක් මජ්ඣිමනිකායේ රථවිනීත සූත්‍රයේ පෙන්වා දෙයි. එනම්,

1. සීල විසුද්ධිය
2. චිත්ත විසුද්ධිය
3. දිට්ඨි විසුද්ධිය
4. කංඛාවිතරණ විසුද්ධිය
5. මග්ගාමග්ග ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය
6. පටිපදා ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය
7. ඤාණ දස්සන විසුද්ධිය යනු එම සත යි.⁴⁰

කායික, වාචසික පරිශුද්ධියෙන් ඇරඹී අධ්‍යාත්මික විමුක්තිය යටතේ ගැනෙන සෝවාන්, සකාදාගාමී, අනාගාමී, අරහත් යනාදී මාර්ගඵලවලින් අවසන් වන්නේ මානසික පවිත්‍රතාවය දක්වා අනුගමනය කළ යුතු අනුක්‍රමික ක්‍රියා සන්තතියක් උපයෝගී කර ගැනීමෙන් බව මෙයින් පැහැදිලි වේ. පුද්ගල මනස අපවිත්‍ර කරන විසාන පරිලාභයක් හෙවත් විනාශක පරිදහනයක් ලෙස හැඳින්වෙන ආසුව දුරු කළ හැකි ක්‍රම හතක් සබ්බාසව සූත්‍රයේ දී පෙන්වා දී තිබේ. එනම්,

1. දර්ශනයෙන් (දස්සනා)
2. සංවරයෙන් (සංවරා)
3. ප්‍රතිසේවනයෙන් (පටිසේවනා)
4. ඉවසීමෙන් (අධිවාසනා)
5. පරිවර්ජනයෙන් (පරිවර්ජනා)
6. මුදාහැරීමෙන් (විනෝදනා)
7. වැඩීමෙන් (භාවනා)⁴¹

මෙම අපිරිසිදු ක්ලේශ ධර්මයන් නිසා මතුවන කායික - මානසික ගැටලු (නොහොත් රෝග) 44ක් සල්ලේබ සූත්‍රයේ සඳහන් වන්නේ ඒ ඒ ධර්මයන්ට ප්‍රතිපක්ෂ ගුණයන් තුළින් සිත පිරිසිදු කර ගැනීමට උපදෙස් දෙමිනි.⁴² එබැවින් පුද්ගල මනසෙහි පවිත්‍රත්වය අවධාරණය කරන බුදු සමය මඩෙහි ගැලුණු ඇතු මෙන් කෙලෙස් දුදුලෙන් ගොඩ නැගීමට උපදෙස් දෙන්නේ පවිත්‍රත්වය විෂයෙහි සිත ආරක්ෂා කළ යුතු බව දක්වමිනි.

**“අප්පමාදරතා හොඵ සචිත්තමනුරක්ඛඵ
දුග්ගා උද්ධරඵතක්කාතං පංකෙ සන්තොව කුඤ්ජරො”⁴³**

බොහෝ පින් ඇති පුද්ගලයෙකු වුව ද මරණාසන්න කාලයේ කෙලෙසුන්ගෙන් දූෂිත වූ සිතින් විසුවහොත් ඔහු නරකයෙහි උපදනා බව (වේතොපදෙස හෙතුපන හික්බවෙ එවමිධෙකව්වෙ සත්තා කායස්ස හෙදා ජරා මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති) අංගුත්තරනිකායේ දැක්වේ. නමුත් කෙලෙස්වලින් ආරක්ෂා කරගත් පුද්ගල මනස නිසා කායික - මානසික පමණක් නොව සමාජය දක්වා පැතිරුණු ආනිසංස රැසක් අත්විඳීමට සමත් වන බව මෙන්තානිසංස ආදී සූත්‍ර දේශනාවලින් පෙනෙයි.⁴⁴

යමෙක් සිය සිත කිලීටි නො කර මනා කොට රැක ගන්නේ ද එයින් ලැබෙන යහපත තම මව්-පිය ඥාතීන්ගෙන් ලබන යහපතට වඩා උතුම් ය.⁴⁵

මුව විට දක්වා තෙල් පිරවූ පාත්‍රයක් තෙල් නො ඉසිරෙන ලෙස සිහියෙන් රැගෙන යන ආකාරයට කිසි කලෙකත් නො ගිය නිවසට යෑමට කැමති තැනැත්තා සිය සිත කිලීටි නො වන ලෙස සිහියෙන් ආරක්ෂා කරගත යුතු ය.⁴⁶

සමාලෝචනය

කොතරම් කැපවීමෙන් පවිත්‍රත්වය අරමුණු කරගෙන හුදු භෞතික මාධ්‍යවලින් පමණක් පවිත්‍රත්වය ලැබීමට නො හැකි බවත් ඒ සඳහා සිය ආධ්‍යාත්මික කැපකිරීමක් ද කළ යුතු බවත් එය වනාහි හුදු ප්‍රාර්ථනාමය පදනමින් ඔබ්බට ගිය වරණාත්මක පදනමක් බව බෞද්ධ විග්‍රහය යි. සිතෙහි පවිත්‍රතාවට බාධා පමුණුවන කෙලෙස් ස්වභාවය අනුව විවිධාකාරයෙන් හැඳින්වෙන අතර එම කිලීටි ලක්ෂණවලින් සිත පිරිසිදු කරගැනීම, නිදහස් කරගැනීම තුළින් එය උත්තරීතර බවටත්, නිර්මල බවටත් පත් වේ. පවිත්‍රතාව පිළිබඳ සංකල්පය තවදුරටත් පුද්ගල මානසික අංශය තුළින් ඉදිරියට ගෙන යන බුදුසමය අභ්‍යන්තර විශුද්ධිය නොහොත් විමුක්තිය සලසන විශුද්ධි මාර්ගයක් නොහොත් විමුක්ති මාර්ගයක් අවධාරණය කරයි. ප්‍රසන්නවත් පැවැත්ම සඳහා කායික පාරිශුද්ධිය අවධාරණය කරන බුදුසමය නිර්වාණගාමී ප්‍රතිපදාව විෂයෙහි සංසාරගත දුක ප්‍රභාණය කිරීමට කෙලෙස්වලින් සිත මුදවාගත යුතු බව පෙන්වා දෙයි. මේ යටතේ අපවිත්‍ර කාරකවලින් සිත පිරිසිදු කරගැනීම විශුද්ධිය යන පදය තුළින් ද අපවිත්‍ර කාරකවලින් සිත නිදහස් කර ගැනීම විමුක්ති යන පදය තුළින් ද විග්‍රහ කර තිබෙන අයුරු දැකිය හැකි ය. පරම නිෂ්ටාව අභිප්‍රාය කොටගත් පුද්ගලයා පවිත්‍රත්වය අතරින් ද මනසට විශේෂ තැනක් ලබා දිය යුතු ය. එබැවින් පවිත්‍රත්වය විෂයෙහි බෞද්ධ සංකල්පය තුළින් බුදුසමය මිනිස් මනස පිළිබඳ අතිශය ගැඹුරු විග්‍රහයක් සිදුකර ඇති බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

ආන්තික සටහන්

1. පාරාජිකාපාළි, පටම පාරාජිකය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, පි. 44

“අප්පසන්නානංවා පසාදාය, පසන්නානංවා භියොභාවාය”

2. රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., (2015) දාර්ශනික වින්තා සහ බෞද්ධ අධ්‍යයන ලිපි සංග්‍රහය, පි. 129
3. සංයුත්තනිකාය 4, අසංඛත සූත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, පි. 640
4. බුද්දකනිකාය 1, උදානපාළි, ජටිල සූත්‍රය, එම, පි. 140
5. එම, පි. 140
6. සංයුත්තනිකාය 1, සංගාරව සූත්‍රය, එම, පි. 328

“යං දිවා පාපකම්මං කතං භෝති, තං සාය නහංනේන පාවභේමි, යං රත්තියා පාපකම්මං කතං භෝති, තං පාත නහංනේන පාවභේමි”

7. සංයුත්තනිකාය 1, සංගාරව සූත්‍රය, එම, පි. 328

“ඉමං ඛිවාහං භොගොකම අත්ථවසං සම්පස්සමානො උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං පච්චෙමි.”

8. බුද්දකනිකාය 1, උදානපාළි, ජටිල සූත්‍රය, එම, පි. 140

“ජටිලා සීතාසු භේමන්තිකාසු රත්තීසු අන්තරට්ඨකෙ හිමපාතසමයෙ ගයායං උම්මුජ්ජන්තිපි, නිමුජ්ජන්තිපි, උම්මුජ්ජ නිමුජ්ජමපි කරොන්ති, ඔසිඤ්චන්තිපි අග්ගිමපි ජුහන්ති ඉමිනා සුද්ධිති”

9. මජ්ඣිමනිකාය 1, චන්ද්‍රපම සූත්‍රය, එම, පි. 90

10. සංයුත්තනිකාය 1, සංගාරව සූත්‍රය, එම, පි. 328

“සග්ගංනුත ගමිස්සන්ති - සබ්බෙ මණ්ඩුක කච්චපා - නක්කාව සුංසුමාරා ච - යේ චඤ්ඤේ උදකේචරා”

11. සංයුත්තනිකාය 1, සංගාරව සූත්‍රය, එම, පි. 328

“ධම්මො රහදො බ්‍රාහ්මණ ඝීලතිත්ථො අනාවිලො සබ්භි සතං පසත්ථො යත්ථ භවෙ වෙදගුනො සිනාතා අනල්ලගත්තාව කරන්ති පාරන්ති”

12. මජ්ඣිමනිකාය 1, චන්ද්‍රපම සූත්‍රය, එම, පි. 90

“සවෙ මුසා න භණ්ඨි, සවෙ පාණං න හිංසසි, සවෙ අදින්නං නාදියසි, සද්දභානො අමච්ඡරි කිං කාහසි ගයං ගන්ත්වා උදපානොපි. තෙ ගයාති”

13. බුද්දකනිකාය 1, උදානපාළි, ජටිල සූත්‍රය, එම, පි. 140

“න උදකෙන සුචි භොති බවෙහත්ථ නහායති ජනො යම්භි සච්චඤ්ච ධම්මොච සො සුචිසොච බ්‍රාහ්මණෝති”

14. බුද්දකනිකාය 1, ධම්මපදපාළි, එම, පි. 58, ගාථාව 141

“න නග්ගචරියා න ජටා න පංකා - නානායකා ථණ්ඨිලසායිකා වා රජො ච ජල්ලං
උක්කුටිකජ්ජධානං - සොධෙන්ති මච්චං අච්චිණ්ණකංඛං”

15. එම, පි. 66, ගාථාව 165

“සුද්ධි අසුද්ධි පච්චත්තං නාඤ්ඤමඤ්ඤො විසෝධයේ”

16. දීඝනිකාය අටුවාව 2, මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍ර වර්ණනාව, පි. 107-108

17. දීඝනිකාය 1, කේවඞ්ච සූත්‍රය, එම, පි 538

18. අංගුත්තරනිකාය 1, ඒකක නිපාතය, එම, පි. 18

“පහස්සර මීදං භික්ඛවෙ චිත්තං තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපක්කිලෙසෙහි උක්කිලිට්ඨන්ති”

19. සංයුත්තනිකාය, ඛන්ධ සංයුත්තය, නකුල පිතු සූත්‍රය, එම, පි. 9.

20. මජ්ඣිමනිකාය 1, වත්ථුපම සූත්‍රය, එම, පි. 84

“චිත්තෙන සංකිලිට්ඨෙන සංකිලිස්සන්ති මානවා”

21. එම, පි. 84

“චිත්තෙ සංකිලිට්ඨෙ දුග්ගති පටිකංඛා”

22. එම, පි. 84

“චිත්තෙ සංඛිලිට්ඨෙ සුගති පටිකංඛා”

23. එම, පි. 86

“චෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛිඛලිකාරණේ”

24. එම, පි. 84

25. සංයුත්තනිකාය 5-1, ආසව සූත්‍රය, එම, පි. 127

26. සංයුත්තනිකාය 5-1, නිවරණ සූත්‍රය, එම, පි. 137

27. මජ්ඣිමනිකාය 2, රට්ඨපාල සූත්‍රය, එම, පි. 444

28. අංගුත්තරනිකාය 6, තණ්හා සූත්‍රය, එම, පි. 210

29. අංගුත්තරනිකාය 6, සංයෝජන සූත්‍රය, එම, පි. 32

30. සංයුත්තනිකාය 5-1, ඔස සූත්‍රය, එම, පි. 132
31. සංයුත්තනිකාය 5-1, අනුසය සූත්‍රය, එම, පි. 134
32. සංයුත්තනිකාය 5-1, උපාදාන සූත්‍රය, එම, පි. 132
33. සංයුත්තනිකාය 5-1, යෝග සූත්‍රය, එම, පි. 132
34. සංයුත්තනිකාය 5-1, ගන්ථ සූත්‍රය, එම, පි. 134
35. අංගුත්තරනිකාය 6, එම, වමන සූත්‍රය, පි. 392 - 395
 “තිකිච්ඡකතා භික්ඛවේ විරේචනං දෙනති පිතත්තමුට්ඨානමපි ආබාධානං පටිජ්ජාතය සෙම්මස මුට්ඨානං ආබාධානං පටිඝාතය අභංඤ්ච ඛො භික්ඛවේ අරියං විරේචනං දෙසිස්මා”/ අංගුත්තරනිකාය 6, තිකිච්ඡක සූත්‍රය, එම, පි. 394 - 397 “තිකිච්ඡකතා භික්ඛවේ වමනං දෙනති.....”/ මිලින්දපඤ්ඤ, අනුමානවග්ග, පි. 290.
36. මිලින්දපඤ්ඤ, අනුමානවග්ග, පි. 290.
37. සංයුත්තනිකායේ පමණක් නොව සූත්‍ර පිටකයේ බොහෝ සූත්‍රවල මෙම කරුණු පිළිබඳ විවරණ දක්නට ලැබේ.
38. බුද්දකනිකාය 1, ධම්මපදපාළි, එම, පි. 92, ගාථාව 269
39. එම, පි. 94, ගාථාව 279
40. මජ්ඣිමනිකාය 1, ඕපම්මවග්ග, රථවිනිත සූත්‍රය, එම පි. 362.
41. මජ්ඣිමනිකාය 1, මූලපරියාය වග්ග, සබ්බාසව සූත්‍රය, එම පි. 19.
42. මජ්ඣිමනිකාය 1, සල්ලේඛ සූත්‍රය, එම පි. 92-108
43. බුද්දකනිකාය 1, ධම්මපදපාළි, එම, පි. 106, ගාථාව 324
44. අංගුත්තරනිකාය 6, මෙත්තානිසංස සූත්‍රය, එම, පි. 644
45. බුද්දකනිකාය 1, ධම්මපදපාළි, එම, පි. 36, ගාථාව 43
 “නතං මාතා පිතා කයිරා - අඤ්ඤේ වාපීච ඤාතකා සම්මා පණ්හිතං විත්තං - සෙය්‍යයො නං තතො කරේ”
46. බුද්දකනිකාය, ජානකපාළි 1, තෙලපත්ත ජාතකය, එම, පි. 40, ගාථාව 96

“සමතික්කිකං අනවසෙසකං තෙලපක්කං යථා පරිභරෙය්‍ය එවං සචිත්ත මනුරෙක්ඛෙ
පත්ථයානො දිසං අගත පුබ්බන්ති”

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය

අංගුත්තරනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,
දෙහිවල, 1 1960, 2 1962, 4 1970, 5 1977, 6 1977.

බුද්දකනිකාය 1, බුද්දකපාඨ, ධම්මපදපාළි, උදානපාළි, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය,
බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1960.

බුද්දකනිකාය, ජානකපාළි 1, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික
මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1981.

දීඝනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,
දෙහිවල, 1 1962, 2 1976, 3 1976.

දීඝනිකාය අටුවාව 2, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2006.

පාරාජිකාපාළි, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,
දෙහිවල, 1981.

මජ්ඣිමනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,
දෙහිවල, 1 1973, 2 1973, 3 1974.

මිලින්ද ප්‍රඥා, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 1997.

මිලින්ද ප්‍රඥා (සිංහල), ප්‍රතිසංස්කෘත, සරණංකර ස්ථවිර, ගලගම., එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ,
කොළඹ 10, 2000.

සංයුත්තනිකාය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා පුනර්මුද්‍රණය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,
දෙහිවල, 1 1960, 2 1962, 3 1983, 4 1981, 5 I 1982, 5 II 1983.

විස්තරාර්ථ සන්න සහිත විශුද්ධිමාර්ගය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල, 2004.

විසුද්ධිමග්ග, හේවාචිකාරණ මුද්‍රණාලය, 1919.

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය

ශාස්ත්‍රීය ග්‍රන්ථ

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., (2015) දාර්ශනික චින්තා සහ බෞද්ධ අධ්‍යයන ලිපි සංග්‍රහය, කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., (2015) චිත්ත සංකල්පය පිළිබඳ බෞද්ධ විග්‍රහය: සදාචාරාත්මක අධ්‍යයනයක්, දම්සක් ප්‍රකාශනයකි.

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., (2015) ආභිධර්මික ධර්මවාද පරීක්ෂා, දම්සක් ප්‍රකාශනයකි.

ශාස්ත්‍රීය ලිපි

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., ආදී බෞද්ධ සූත්‍ර දේශනාවන්හි ඉදිරිපත් වන චිත්ත සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයන්ගෙන් පැනෙන සදාචාරාත්මක අගය, අභිධාන - සෞඛ්‍ය හා ස්වස්ථතාව, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ අතිපූජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය දිව්‍යාගභ ඤාණානන්ද නායක ස්වාමීන්ද්‍ර අභිනන්දන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්: සිරිසෞභන හිමි, රොටුඹ, මලවිපතිරණ, රත්පනී, ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මාතර හා පොත්තේවල සංස සභාව, 2015, පි. 235 - 262.

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., විගුද්ධිමාර්ගයේ සීල නිද්දේසය පිළිබඳව ආචාර විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්, ඤාණගවේසි, හයවන කලාපය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන සංගමය මඟින් වාර්ෂිකව නිකුත් කරනු ලබන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්. ධම්මතිලක හිමි, තවලම්පොල, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලයේ පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන සංගමය, 2015, පි. 219-237

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., යෝගාවාර බෞද්ධ සම්ප්‍රදාය හා විඤ්ඤාණවාදය, බෞද්ධ අධ්‍යයන, රොටුඹ ශ්‍රී ආනන්ද නාහිමි අනුස්මරණ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්: ඉන්දරත්න හිමි, රොටුඹ..., බෞගමුව ශ්‍රී අරියවංශ පිරිවෙණ, 2016, පි. 45-64

රාජපක්ෂ, දිල්ශාන් මනෝජී., පශ්චාත් ජේටක ආභිධර්මික සාහිත්‍යයෙහි ඉදිරිපත් වන චිත්ත සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහයන්ගෙන් පැනෙන සදාචාරාත්මක අගය, පූජනා, අතිපූජ්‍ය කණුමුල්දෙනියේ උපාලි මහාස්වාමීන්ද්‍ර ගුණානුස්මරණ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, සංස්: උපරත්න හිමි, කොට්ඨාශල, පුරාණ විහාරය, මාතර, 2016, පි. 359-377

පැරණි දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ රෝග නිවාරණ ක්‍රම
(දැනුල්ල තලකිරියාගම ඇතාබැඳිවැව ඩබ්ලිව් එස්. එම්. ආර්. රණසිංහ මහතාගේ පුස්තකාල
පොත් එකතුව ඇසුරින් සිදු කෙරෙන කේෂ්ත්‍ර අධ්‍යයනයකි)

ඩබ්ලිව්. එම්. හිරාන් මධුසංඛ

පුස්තකාල පොත් අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ පුස්තකාලය

සමාජීය විද්‍යා පීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

hiran6361@gmail.com

සංකෛපය

ඕනෑම රටක් සතුව ස්වභාවයෙන් ම ඒ රටට ආවේනික වූ යම් ශාස්ත්‍ර විශාල ප්‍රමාණයක් පවතී. පරම්පරා ගණනාවක් තිස්සේ පූර්වකාලීනයන්ගේ අත්දැකීම් හා දැනුම මත පදනම් වෙමින් පැවත එන මේ ශාස්ත්‍ර නැවුම් දේ හා නැවුම් අත්දැකීම් සමඟින් තවත් ඉදිරියට විකාශනය වේ. එහෙයින් එය පදනම් වන්නේ ශාස්ත්‍රයට අත්‍යවශ්‍ය ම වන අත්දැකීම් යන සංකල්පය ඔස්සේය. වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ මූලික ම පදනම වන්නේද එකී අත්දැකීම් යන්නයි. ලංකාවේ පැරණි දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය වෙත වෙනත් රටක හෝ වෙනත් ශාස්ත්‍රයකට හෝ අභියෝග කළ නොහැකි තරම් පවතින්නාවූ විශේෂිත ශාස්ත්‍රයකි. මූලාශ්‍රය රහිත ව වුවත් එය සක්විති රාවණ යුගයට පවා දිව යන්නේ යැයි පවතින මතය වේ. නූතනත්වය හෝ තාක්ෂණයෙන් බැහැරව ස්වභාදහමත් සමග ගහට පොත්ත සේ බැඳෙමින් සිදුවන මෙහි කිසිදු අයුරකින් මිනිස් දිවියට හෝ සිරුරට අහිතකර තත්ත්ව නොමැත. රෝග නිවාරණය සඳහා ඉදිරිපත් වන්නේ අත්දැකීම් හා ශාස්ත්‍රීය ඥානයන් විවිධ වූ ස්වභාවික ඔසුත් පමණි. ඒ මඟින් එකල පැරණි සමාජයේ පැවැති ඕනෑම රෝගයක් සුවපත් කිරීමට අපේ පැරැන්නෝ අති දක්ෂයෝ වූහ. එසේම සර්වාංග වෙදකම, සර්ප වෙදකම, කැවුම් බිඳුම් හා යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර තවත් බොහෝ දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ වන ඇතුල් අංග වෙයි.

විවිධ වූ රෝගයට විවිධ වූ ප්‍රතිකාර මෙන් ම කෙම් ක්‍රම යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර මඟින් සිදු කරන්නාවූ පිළියම් විසඳුම් ද බොහෝ විය. අවට පරිසරයම භාවිත කරමින් සිදු කරන මෙම දේශීය වෙදකම මඟින් මිනිස් සිරුර කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ බල ගැන්වීම මිස නූතන බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමය මෙන් හානිදායක නොවීය. බටහිර ක්‍රමයේ මෙන් නොව මෙහිදී එක් රෝගයකට නියම වූ ඔසුවක් වෙනත් ලෙසකින් සිරුරට හිතකර වේ. දේශීය ඥාන සම්භාරය තුළ ගැබ්ව පවතින මේ දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය වර්තමානය වන විටදී ප්‍රයෝජනයට ගන්නේ අල්ප වශයෙනි. ඊට ප්‍රධාන ම හේතුව කාර්ය බහුල දිවියක් ගත කරන්නාවූ මිනිසා බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමයට සෘජුව ම හුරු වී සිටීමයි. එහෙයින් දේශීය වෙදකම පසුබෑ ඇත්තා සේ ම අදාළ පරම්පරාගත දැනුම ද සැඟව යමින් පවතී. (විශේෂයෙන්ම මෙහිදී සොයා ගැනීමට හැකි වූ වෛද්‍ය රහස්, වෙද ගැට, රහස් බෙහෙත්, යනාදිය) දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය නැවත නඟා සිටුවීමට හෝ ඊට එළඹීමට නොහැකි නම් එකී දැනුම් සම්භාරයක උරුමකරුවන් වූ අප ඒ පිළිබඳ යමක් දැන ගැනීම හෝ අගනා කටයුත්තකි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ මෙකී පාරම්පරික දැනුම හා එකල පැවැති යම් රෝග නිවාරණ ක්‍රම පිළිබඳ එවැනි හඳුන්වාදීමක් සිදු කිරීමත් එය නූතන බටහිර වෛද්‍ය ක්‍රමය හා යම්

සැසඳීමක් සිදු කිරීමත්ය. මෙම පර්යේෂණයෙන් අතීතයේ භාවිත වූ රෝග නිවාරණ ක්‍රම, විවිධ ඔසු වර්ග, බෙහෙත් ක්‍රම, විවිධ රෝග ලක්ෂණ ක්‍රම රාශියක් ද රහස් බෙහෙත් ක්‍රම ද මෙහිදී සොයා ගැනීමට හැකි විය. කෙසේ වුවද මෙම ක්‍ෂේත්‍ර කෙරෙහි උනන්දු වන අයට එය යම් උත්තේජනයක් වීම, ඒ හරහා ඔවුන්ගේ ගවේෂණය පුළුල් වීම, එහි සාධනීය ප්‍රතිඵල වේ. මෙහි අධ්‍යයන ක්‍රමවේද ලෙසින් මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය (පුස්තකෝලපොත්) හා ක්‍ෂේත්‍ර ගවේෂණයන්, පාරම්පරික වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ පැතිකඩක් ඊට ආශ්‍රේය කර ගනු ලබයි.

මුඛ්‍ය පද - රෝග, දේශීය ඥාණය, වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය, ස්වභාදහම, බටහිර වෙදකම

හැඳින්වීම

විවිධ ජන සමාජ විවිධ ජන සංයුතීන් හා විවිධාකාරයේ වූ ජන කොටස්වලින් නිර්මිත වූ ලෝකයේ විවිධ රටවල් ඒ ඒ ජන සමූහයට අදාළ වූ ආවේනිකත්ව උරුම කරගෙන සිටිති. එය ඒ රටට හෝ ඒ දේශයට අදාළ වූ සංස්කෘතියයි. එසේ ම එම සංස්කෘතිය විවිධ වූ හේතු සාධකවල බලපෑම හේතුවෙන් එකිනෙකට පරස්පර වේ. ශ්‍රී ලංකාව වූ කලී එසේ අන් රටවලට වඩා සුවිශේෂී සංස්කෘතියකට උරුමකම් කියන්නා වූ රටක් හෙයින් ඒ තුළ මහා සංස්කෘති, උප සංස්කෘති මෙන් ම ඊට ආවේනික වූ ලක්ෂණ රාශියක් ප්‍රසිද්ධ හා අප්‍රසිද්ධ යන ලෙසින් පවතී. ඒ අතුරින්දී ශ්‍රී ලංකාව සතු වූ පාරම්පරික දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය අන් සියල්ලට ම මඟ පෙන්වන්නා වූ නායකයා සේ මූලික වෙයි. එහි ආරම්භය කවදා කෙසේ කොතැනකදී සිදුවීණි දැයි නිශ්චිත ව ම පැවසිය නොහැක්කා සේ ම එහි අවසානයක් හෝ විෂය පථයේ ද නිමක් නැත. පරම්පරා ගණනක් තිස්සේ භාණක ව පැවත ගෙන ආ දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය පරිපූර්ණ වූයේ අත්දැකීම් හා පාරිසරික සහයෝගීතාව හේතුවෙනි. දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ ඇති කිසි දිනෙක ඡේදනය නොවන බැඳීම වන්නේ ද මෙයයි. එනම් අත්දැකීම් හා පරිසරය හා එය විෂයානුබද්ධ වීමයි. වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ පවත්නා හෝ නියම වන බෙහෙත් ඖෂධ සියල්ල අවට පරිසරයෙන්ම සපයා ගන්නා ඒවා වීමත් එහි සාර්ථක හා පරිපූර්ණතාව සාක්ෂාත් වන්නේ අත්දැකීම් මගින් පමණක් ම වීම නිසාය. තවද වෙනත් කිසිදු රටක ඇති ශාස්ත්‍රයකට හෝ ඒ සමාන වූ සංකල්පයකට මීට අභියෝග කිරීමට හෝ නොහැකි වන අතර බෞද්ධාගමික සංකල්ප මුහු වූ ආචාර ධර්ම පද්ධතියකින් එය රාමු ගත වීම මෙහි විශේෂත්වයේ එක් අංගයකි.

කෙසේ නමුත් ආරම්භයේ සිට ම විවධ ගුරු පරම්පරා හෝ විවිධ ගුරු කුල ඔස්සේ විරාත් කාලීන ව හා අඛණ්ඩ ව පැවත ආ මෙය යම් කලෙක භාණකයෙන් මැත් වී ලේඛණයට පැමිණියේය. එනම් පුස්තකෝල පොත් මාධ්‍යය කර ගනිමිනි. එය එකලට සාර්ථක ක්‍රමයක් වූවා පමණක් නොව පසු පරම්පරා වෙනුවෙන් මහත් උපකාරී විය. ස්වභාව ධර්මයාගේ නිෂ්පාදනයක් වූ තල ගසෙන් ලබා ගන්නා මේ පුස්තකෝලය විවිධ පියවර රාශියකින් අනතුරුව ලිවීමේ කාර්ය සඳහා යොදා ගනී. (ඇල්ලෙපොළ,2007:2) මෙම තල් කෝලය වෛද්‍ය විද්‍යාවට පමණක් නොව ශල්‍යකර්ම: සූතිකර්ම: ගව රෝග: සර්ප වෙදකම් හා සියලු සර්වාංග වෙදකම්: යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර: ආදී තවත් ශාස්ත්‍ර රාශියකට මාධ්‍ය විය. (අධ්‍යාපන සියවස:1969:221) පුස්තකෝල පොතේ විෂය ක්‍ෂේත්‍රය පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් අරිය ලගමුව මහතා තම ග්‍රන්ථයේ සඳහන් කර ඇත. (ලගමුව,2006:212)

නමුත් විසි එක්වන සියවසේ මැද භාගයෙන් පසු බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවක් සමඟ උදා වූ අභාග්‍ය සම්පන්න තත්ත්වයෙන් මිදීමට නොහැකි වූ කළ එතැන් සිට පුස්තකාල පොත් සංස්කෘතිය අභාග්‍ය සම්පන්න තත්ත්වයකට උරුමකම් කියමින් පවතී. නමුත් දිවයිනේ විවිධ ගුරුකුල හෝ පරම්පරා තවමත් මේ පැරණි වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය හා දැනුම සුරක්ෂිත කරගෙන අනාගතයට උරුමකර දීමට දරන්නා වූ උත්සාහය ප්‍රශංසනීයය. ඒ අතර දඹුල්ල තලකිරියාගම ඇතාබැඳිවැව ප්‍රදේශයේ ඩබ්ලිව් එස්. එම්. ආර්. රණසිංහ මහතා සතු පුස්තකාල පොත් එකතුවේ පවතින වෛද්‍ය ශාස්ත්‍ර කැපී පෙනෙයි. මෙම එකතුව වර්තමානයේදී වෛද්‍ය කටයුතු සඳහා භාවිත නොකරන අතර එහි භාරකරු වන්නේ රණසිංහ මහතාය. මෙම එකතුවෙහි වැදගත්කම, විශේෂත්වය හා අන්තර්ගතය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙන් සිදු කෙරේ.

පුස්තකාල පොත් 133 කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙම එකතුව සතු වුවත් එහි සාර්ථක ලෙසින් අධ්‍යයනයට භාජනය කළ හැක්කේ පොත් 133 ක් පමණි. සෙසු සම්පත් කෘමින්ගේ හා විවිධ බාහිර බලපෑම් හේතුවෙන් විනාශ වී ගොස් ඇත. එසේම මෙම එකතුවේ ඇති පුස්තකාල පොත් පහත පරිදි වර්ග කළ හැකිය.

1. සර්වාංග
2. සර්ප වෛදකම්
3. කැඩුම් බිඳුම්
4. තෙල්
5. යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර
6. සත්ත්ව වෛදකම්
7. යහන් කවි / යහන් විධි
8. නක්ෂත්‍ර හා සුබ නැකැත්

වෙනත් ස්ථානයකදී හෝ වෙනත් පුද්ගලික එකතුවක් තුළ බහුල වශයෙන් ම දක්නට ඇත්තේ එක් විෂය පරාසයක් ආවරණය වන්නා වූ පුස්තකාල පොත් රැසකි. නමුත් මෙහි විවිධ විෂයන් රැසක් ආවරණය කර තිබීම එහි සුවිශේෂීත්වය සඳහා ම එක් උදාහරණයක් සපයයි. එනම් දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේ එන ප්‍රතිකාර ක්‍රම සියල්ල ම පාහේ මෙහි අඩංගු පුස්තකාල පොත්හි අන්තර්ගත වේ. එසේ ම දෙවනුව වෛද්‍ය ශාස්ත්‍ර ක්‍රමවලින් බැහැරවී යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර ක්‍රම සමඟින් විවිධ වූ පූජා විධි ආගමානුකූල චාරිත්‍ර කෙරෙහි ද අවධානය යොමු වූ එකතුවක් ලෙසින් මෙම එකතුව හඳුන්වාලීම සාවද්‍ය නොවේ. බොහෝ විට නොපෙනෙන ලෝකය හා සම්බන්ධ වීමට ගත් උත්සාහයක් ලෙසින් අර්ථ දැක්විය හැකිවන පරිදි නක්ෂත්‍ර හා සුබ නැකැත් පිළිබඳවත් විස්තරාත්මක සංග්‍රහයන් හමුවීම මෙහි සුවිශේෂීත්වය තව දුරටත් අරුත් ගන්වන්නකි. එසේම මෙම එකතුවෙහි හමුවන්නාවූ සෑම පුස්තකාල පොතකම වාගේ පැහැදිලි අංකනයක් දැකගත හැකිවීම තවත් සුවිශේෂී අවස්ථාවකි. පුස්තකාල පොත් අංකන රටා කිහිපයක්ම පවතින අතර මෙහිදී භාවිත කර ඇත්තේ සාමාන්‍ය අංකන ක්‍රමය හෙවත් මිශ්‍ර සිංහල හෝඩියේ භාවිතයයි. ස්වරාක්ෂර 16 හා ව්‍යංජනාක්ෂර 34 එකතුවෙන් නිර්මිත අකුරු 544 කි. (ඇල්ලෙපොළ,2007:10)

පැරණි දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය මතසින් උසස් යැයි හඳුනා ගත් මිනිසාට පමණක් සීමා නොවුණි. එසේ ම එකල ගමේ වෙද මහත්මයා යයි හඳුන්වාලූ පුද්ගලයා කිරිසන් සතා කෙරෙහි ද තම ශාස්ත්‍රඥානය

මෙහෙය වූ පුද්ගලයෙකු ම විය. එවැන්නෙක් නැවතත් අපට හමුවන්නේ මෙම පුස්තකාල පොත්වල අඩංගු දේ පරීක්ෂා කිරීමේදීය. එනම් සත්ත්ව වෛදකම් විශේෂයෙන් ම ගව රෝග පිළිබඳ ව සවිස්තරාත්මක කරුණු මෙහි ඇතුළත් වේ. කෘෂිකර්මය ජීවනෝපාය කරගත් පැරණි ගැමියාගේ ස්වයංපෝෂිත ආර්ථික රටාවේ මුල් පෙළ නියෝජනයක් ගවයා සතු විය. සී සෑමේ සිට සියලු කෘෂිකාර්මික කාර්යන් සඳහා ගවයා අත්‍යවශ්‍ය ම සාධකය වූ හෙයින් උගේ පැවැත්ම කෙරෙහි මෙසේ ගැමියාගේ උනන්දුවේ එක් ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් ගවරෝග සඳහා ප්‍රතිකාර ක්‍රම, කෙම් ක්‍රම එදා සමාජයේ සුලබ විය.

විෂ වෛදකම හෙවත් සර්ප වෛදකම පිළිබඳ විස්මිත තොරතුරු මෙම එකතුවේ විවිධාකාරයෙන් අඩංගු වේ. කෙසේ ද යත් පැරණි වෛද්‍යාචාරීන් දෂ්ඨ කළ සර්පයා පිළිබඳ සඳහන් කළේ රෝගියා දෙස බැලීමෙන් නොව පණිවුඩය දන්වන්නට එන දූතයා දෙස බැලීමෙනි. රෝගියා ගෙන එන විටදී බොහෝ විටදී බෙහෙත් විධි නියම කොට හෝ බෙහෙත සෑදීම හෝ ආරම්භ වී ඇත. දේශීය වෛදකමේ හා වෛද්‍යාචාරීන්ගේ දක්ෂතාව නම් එයයි. එවැන්නක් පිළිබඳ මෙසේ සඳහන් වේ ඊට අනුව දූත ලක්ෂණ නම්,

දූතයා කියා ගෙන එන හැටි බලා කියනු මුඛයේ සර්පයෙක් දෂ්ට කළාය කිය කියා එන ගමන මුඛයෙන් කැවී දකුණ පිටි නම් කැවේ කරවලාය මුඛයෙන් මුඛයෙන් කැවේ නම් කැවේ නාගයාය මුඛයෙන් එම දූතයා නාසේ ඇල්ලී නම් කට අතිං වැසී නම් වෛදකමට නොයනු කාල දූතයයි මුඛයෙන් නොයනු එම දූතයා තමාගේ බඩ ඇල්ලී නම් කැවේ පොළඟාය මුඛයෙන්

සර්ප වෙදකම (රෝග ලක්ෂණ කීම) WSMR 099

...පළමුවෙන් උගුර රිදෙනවා එක තැනක නොඉඳ රිංගා ඇවිදීද හැකි කැක්කුන්ද බිම අත පත ගාද වටපිට බලාද කලුපාට බඩින්යේද මේ ලකුණු වී නම් අසාද්ධයි ණු

මෙහි එන තැවිල්ලක් පිළිබඳ විස්තරයක් මෙසේය.

WSMR 021 තැවිලි

නමං ශ්‍රී සණාය ණු ඉගේ රෝගයට පිළියං විධි කියනු ලැබේ ණු පිටිකරිං එන රදයට උකුණුවලේ නහර බොක්කමෙන් තවනු ණු නළල වටින් එන රදයට කන් බුබුලේ තවනු ණු ඇස පිට බැමෙන් එන රදයට දෙබැම යා වන තැනට අඟුලක් මැදට අතුරා දෙකොන දෙක තවනු ණු

දේශීය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රයේදී ඖෂධ විධි හෙවත් ප්‍රතිකාර විධි රාශියකි. ඒ අනුව මෙම එකතුවෙහි එම විධි ක්‍රමවලින් බෙහෝමයක් අන්තර්ගතව ඇත. නමුත් වෙනත් ස්ථානයකින් හමුවන එකතුවක එසේ නොව ප්‍රතිකාර විධි කිහිපයක් හෝ අල්ප ප්‍රමාණයක් හමුවීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයයි. මෙහි සඳහන් ඖෂධ විධි නම්,

කසාය	තැම්බුම්
ගුල	තෙල්
තැවුම්	වූර්ණ
කැඳ	කල්ක
මැල්ලුම්	
පත්තු	බස්ම
ගුල්ම	
නස්න	

මේ අයුරින් ම මෙහි සඳහන් වන තවත් බොහෝ බෙහෙත් විධි හා ප්‍රතිකාර ක්‍රම පහතින් දැක්වේ.

WSMR 112 උල්ලෝභං බස්මය

ශරීරයේ ඇති නොයෙක් විස මර්දනයට (බෙහෝ විට ඉතාවලින් කැවුණු විස) හස්ම භාවිත කරන අතර බොහෝ විට පුහුල් හෝ ලබු සහ එම පවුලේ එල මගින් සාදා ගනු ලබයි.

කුසරාජ තෙලය

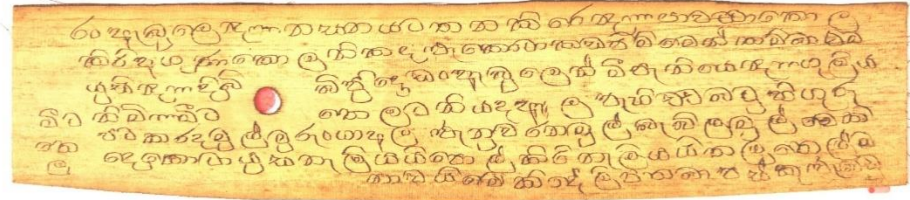
ශරීරයේ භාහිරින් එන කුෂ්ඨ ගඩු ගෙඩි වණ හෝ හගන්දරා සඳහා

මෙම පුස්තකොල පොත් එකතුවෙහි ඇති සුවිශේෂතාව හා වැදගත්කම තීව්‍ර කරන්නාවූ තවත් ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙසින් යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර වෙදකම් හා නිල ශාස්ත්‍ර වෙදකම හඳුන්වා දිය හැකිය. සාමාන්‍ය වෛද්‍ය ශාස්ත්‍ර තත්ත්වවලින් ඉක්ම ගිය මෙවැනි ශාස්ත්‍ර දේශීය වෙදකම සඳහා භාවිත කළ තවත් අවස්ථාවක් ලෙසින් මෙම එකතුව සැලකීම වරදක් නොවේ. එකල බොහෝ දේශීය වෛද්‍යවාරීන් වෙදකම් කළත් ගුප්ත විද්‍යා, යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර හා නිල ශාස්ත්‍ර වෙදකම දැන සිටියේ සීමිත පිරිසකි. නිල වෙදකම පිළිබඳ එහි ඇති නිරවද්‍ය තොරතුරු මෙසේ ප්‍රසිද්ධියේ දැක්වීම අනුවිත කාර්යයක් බැවින් ව්‍යාධියකදී බෙහෙත් ප්‍රතිකාර කරන්නා වූ ස්ථාන කිහිපයකත් මෙසේ දක්වමි. මෙම සටහන සහිත පත්ඉරුව ඉහත එකතුවෙන් ලබා ගන්නා ලද සත්‍ය ඡායාරූපයකි.

WSMR 112 නිල වෙදකම

එක් රෝග ව්‍යාධියක් සඳහා එක් බෙහෙත් ක්‍රමයක් නොව ක්‍රම සහ විධි කිහිපයක් දක්වා තිබීම මගින් ශාස්ත්‍රඥයාගේ පරිපූර්ණත්වය ප්‍රකට කර ඇති බව පෙනෙයි. එනම් මෙහි ඇති එක් එක් පොතක සඳහන් වන පරිදි මීටම, මීටම යනුවෙන් සඳහන් කර එක ම රෝගයට විවිධ බෙහෙත් නියම කර ඇත. එසේ ම එම පුස්තකොල පොතෙහි රෝග රාශියකට ම පිළියම් ද දක්වා ඇත.

හෙළ වෙදකමේදී ශාස්ත්‍රය ආරක්ෂා කර ගැනීමත් ශාස්ත්‍රෝන්තනය පිණිස ඉදිරි වැඩ සැලසීමත් වෙදහුගේ කාර්යය වෙත්. එහෙයින් ඊට අදාළ වූ යම් යම් ක්‍රම මෙහිදී භාවිත විය. ඒ අතර ගුරුන්ගෙන් පිට දීම තහනම්...අභවලාට සත්තයි...බොරුවෙන් ගැනීම අගුණය...වට නොදෙනු පිට නොදෙනු..ගිනි වැදේ..යනාදී අවවාදාත්මක වැකි අන්තර්ගත කර ඇත.

නිගමනය

එසේම මේ සම්බන්ධ තොරතුරු අති විශාල වශයෙන් සඳහන් කළ හැකි වුවත් අපසතුව එකතු පිළිබඳ විස්තර සැපයීමේදී යම් යම් වාරණයන්ට යටත් වීමට සිදුවේ. එහෙයින් අදාළ කරුණු මෙසේ ලඝු කොට දක්වීම සුදුසු හා ප්‍රමාණවත් යැයි හැගේ. අවසානයේදී නිගමනය කළ හැක්කේ මෙම එකතුව අන් එකතුවට වඩා සුවිශේෂී බවක් නිතැතින් ම හිමි කරගන්නා බවත් රෝග නිධානයේ සිට ලක්ෂණ, ඖෂධ සාදා ගන්නා අකාරය, පෙවීම, සුවපත් වීම යනාදී පියවර සියල්ල ම අඩංගු වන එකතුවක් ලෙසින් නම් කළ හැකිය. එසේම මෙහි අරමුණින් දැක් වූ පරිදි එනම්ල සර්වාග වෙදකමල එහි විවිධ අවස්ථාල විෂ වෙදකම සිදු කරන විවිධ ආකාර, දූත ලක්ෂණ කීම, තැවිලි, බස්ම විවිධ බෙහෙත් වර්ගල යනාදී තවත් බොහෝ රෝග නිවාරණ ක්‍රම පිළිබඳ හඳුනා ගත හැකි විය. එසේ ම රහස් බෙහෙත් ක්‍රම, කවි, වෙද ගැට, (සුද්දාගේ මාළු ගනු . සුදුලුණු) යනාදී ආවේනික ක්‍රමත් මෙහිදී දැක ගත හැකිය.

කෙසේ නමුත් වර්තමානය වන විටදී ලංකාවේ ඇති සෑම පුස්තකාල පොත් සතුව දැනුම හා මෙවන් දේශීය ඥාන සම්භාරය විනාශ මුඛයට ගමන් කරමින් සිටින බව තොරහසකි. එසේ ම ඒ සඳහා කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාල පොත් අධ්‍යයන හා පර්යේෂණ පුස්තකාලය විසින් ගෙන යනු ලබන්නා වූ ව්‍යාපෘතිය යටතේ මෙම එකතුව සංරක්ෂණය කිරීමට කටයුතු යොදා ඇති බව සඳහන් කළ යුතුය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

01. ලගමුව, ආරිය, (2006), ශ්‍රී ලංකාවේ පුස්තකාල පොත් ලේඛන කලාව, සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ දෙපාර්තුමේන්තුව, කොළඹ.
02. ඇල්ලෙපොල, දීපාංජනී, (2007), තල්පත් ලිවීම, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තුමේන්තුව, කොළඹ.
03. ලංකාවේ අධ්‍යාපනය (අධ්‍යාපන සියවස ග්‍රන්ථය) අධ්‍යාපනය හා සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය.
04. කුමාරස්වාමි, ආන්තද, මධ්‍යකාලීන සිංහල කලා, කෞතුකාගාර දෙපාර්තුමේන්තුව, කොළඹ.

Impact of integrating Content and Language Integrated Learning (CLIL) for Sri Lankan ESL students at tertiary level (With special reference to reading skills)

Punsisi Pavani Alahakoon

English Language Teaching Unit, Sri Lanka Institute of Information Technology,

Malabe. Sri Lanka.

ppalahakoon@gmail.com

Abstract

This study examines the impact of implementation of Content and Language Integrated Learning for Sri Lankan ESL students at tertiary level with special reference to reading skills. Two hypotheses were identified; CLIL group performs better than ordinary ESL group in terms of reading skills and application of CLIL methods in reading comprehension at tertiary level increases students' ability to use reading skills strategies. The sample consists of two groups: experimental and controlled and they are given a pre-test. After weeks of teaching, the groups are exposed to a post test. Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory by Mokhtari and Reichard (2002) is employed to examine the use of comprehension strategies by students. The findings are analyzed through SPSS. The research findings show the degree of improvement in reading skills of the sample and their metacognitive awareness after being exposed to CLIL. The study further provides factors to be investigated in future research in order to enhance English language competency of ESL students in Sri Lankan Universities.

Key words: ESL, CLIL, Reading Skills, Metacognitive Awareness

Background

Keppetigoda and Chandradasaⁱ (2015) highlighted that the theoretical framework of bilingual education is the Content and Language Integrated Learning (CLIL), a new approach in language education as students learn both target language and content in target language (Crossⁱⁱ, 2014). However, it is necessary to highlight that students are exposed to education totally in an environment where L2 (English) is used after their learning in monolingual stream in L1 (in Sri

Lankan context, Sinhala and Tamil) for about 13 or 11 years when schooling. Yet, only a few subjects are taught in L2 at schools. To address this issue, the universities conduct compulsory ESL courses for the first year students. Sri Lanka Institute of Information Technology (SLIIT) too conducts an ESL course which needs a revision of the existing syllabus and as a solution the researcher introduces CLIL method. Thus, drawing the sample from the SLIIT, this study examines the impact of implementation of Content and Language Integrated Learning for Sri Lankan ESL students at the tertiary level.

As Asoka G.H.ⁱⁱⁱ (2011) highlights, 'English medium education' does not easily produce graduates with the required language proficiency. He further shows that the students struggle to provide answers for a mathematical problem in written form which implies the need for enhancing their Cognitive Academic Language Proficiency Skills (CALPS). It is visible in the university system that the subjects such as arts, history are taught in Sinhala Medium while science, commerce and mathematics subjects are taught almost in English medium. There is a clear gap between these streams. However as Gnanaseelan, J.^{iv} (2001) mentions in his newspaper article on Bilingual Sri Lankan Universities, English is used in his research studies as it has become a must in almost every discipline. Further he says that it is of an applied nature and it involves the close examination of background, needs, problems, and texts that the students have to grapple with in reading, writing, speaking, and listening in subject matters of the degree programs. Considering these factors it can be highlighted that the four skills of language learning of the students have to be improved through proper delivery of lectures.

Content and Language Integrated Learning (CLIL)

Content and language integrated learning makes a link between language learning and content development. As students, they learn both the content in target language and the target language. Previously there have been many teaching methods utilized to teach English to non-native speakers. According to Chang^v (2011), the grammar-translation method was used to let learners acquire reading knowledge of foreign languages by studying a grammar and applying this knowledge to the interpretation of texts with the use of a dictionary. In the Direct Method, the learning is entirely done in the target language. In eclecticism, the teacher uses a variety of methodologies and approaches, choosing techniques from each method that they consider effective

and applying them according to the learning context and objectives (Rodgers^{vi}, 2014) and only the selected strategies in the methods are applied according to the situation. However, based on Noam Chomsky's theories, the Communicative Approach emphasizes the ability to communicate the message in terms of its meaning, instead of concentrating exclusively on grammatical or phonological perfection. Therefore, the understanding of the second language is evaluated in terms of how much the learners have developed their communicative abilities and competencies.

In addition, Richards and Rodgers^{vii} (2001) highlight Task – Based Language Learning (TBL) as an approach based on the use of tasks as the core unit of planning and instruction in language teaching. As they highlight tasks are believed to foster a process of negotiation, modification, rephrasing and experimentation that are at the heart of second language learning.

This research is woven around the concept of CLIL prevailing nowadays which came into practice after TBL. Marsh (2010) (as cited in Costales and Martínez, 2014) says that Content and Language Learning (CLIL) which was first started in Europe is 'a dual-focused educational approach and it is aimed at enhancing the value of European linguistic diversity and improving the second language competence of students at the primary, secondary and tertiary level (Coleman, 2006 and Marsh, 2005; as cited in Costales and Martínez^{viii}, 2014).

Zarobe^{ix} (2007) (as cited in Keppetigodage, Chandradasa, *ibid*) highlights that CLIL is an approach to foreign language learning that requires the use of a foreign language to practice content. González and Alvira^x (2014) say that CLIL approach has arisen as an innovative way to develop foreign language skills and also to develop competences in contents. This approach focuses on the teaching and learning process of a second language as well as contents that are taught in a language different to the native one. They describe CLIL's pillars (Coyle's 4C Model^{xi}, 2010), content (such as subject matter, themes, cross curricular approaches) and focuses on the interrelationship between content (subject matter), communication (language), cognition (thinking) and culture (awareness of self and 'otherness') to build on the synergies of integrating learning (content and cognition) and language learning (communication and cultures) and the teacher has to establish specific goal for each aspect in 4C.

Reading Skills

Wolff^{xii}, 2005 has considered promoting reading comprehension and focusing on writing highly important in CLIL methodology. As Zarobe^{xiii} (2007) (as cited in Keppetigodage D, Chandradasa, *ibid*) says CLIL is an approach to foreign language learning and it requires the use of a foreign language to practice content. Thus considering the above research, it is clear that even though the content is taught in L2, the proper usage of L2 is needed to be learnt. Addressing this aspect, Pengnate^{xiv} (2013) investigated in depths of business students' English skills in listening, reading, speaking and writing. Pengnate used a sample of 30 from Thai-Nichi Institute of Technology, Bangkok, Thailand and gathered data through an ethnographic interview and observation. According to above research implementing content and language integrated learning to the curriculum helps the students to improve their linguistics skills. Yet Pengnate says that there are problems with listening and speaking as foreign teachers were teaching them. The students found spelling errors in writing and when reading skills are considered, the student could not comprehend long reading passages and failed in the reading section.

Reading is a key skill to be developed in order to gain good proficiency of L2. As Grabe^{xv} (2009) says, while not every component skill and knowledge base can receive equal amounts of attention, one approach to build a coherent and effective reading curriculum would be to combine an emphasis on content learning as well as language learning (and language skill use), often labeled as content-based instruction. Grabe (*ibid*) in the article: key issues in L2 reading, discusses the nature of reading abilities, particular in academic contexts, and identifies major skills and knowledge bases needed for L2 reading comprehension. The research claims that the method of instruction has to be changed and, if content and language learning is developed appropriately, it provides opportunities for the improvements of key areas in L2 Reading Development.

Hellekjær^{xvi} (1996) highlights in his research on academic reading proficiency at the university level that EFL instruction at upper-secondary schools fails to develop the academic English reading proficiency needed for higher education. Research findings show that 30% of the sample had serious difficulties reading English, while an additional 44% found it more difficult than reading in their first language. As Hellekjær (*ibid*) shows CLIL teaching forces students to develop their reading skills. Thus, if they read a text the same way the read a text in their English-subject

they will get stuck. In other words, CLIL opens up for teaching students reading and word-handling strategies, and for the students using such strategies to be able to cope with a text (Skogen M.^{xvii}, 2013). Skogen (2013) argues that CLIL teaching can strengthen students' reading, depending on quality of instruction and amount of English use.

Metacognitive Awareness Strategy

According to National Institute of Child Health and Human Development (2000) comprehension is the reason for reading. Further the report highlights that the vocabulary plays a significant role in comprehension. However, the main deviation from the traditional method of teaching and enhancing reading skills is that, through CLIL, the texts from the particular discipline of the students are utilized. As Dhanapala^{xviii} (2010) explains in her research, activation of prior knowledge, self-questioning, comprehension monitoring, inferring, predicting and so forth are considered higher level language skills and they are a main requirement for better comprehension. It helps to understand the readers' explicit and conscious use of reading strategies.

Dhanapala (2010, *ibid*) says that in the Sri Lankan context, reading is one of the skills emphasized in General Language Courses. She conducted her research considering metacognitive awareness of reading strategies used by students at different levels of reading comprehension. Analyzing data gathered from 199 participants in four universities of Sri Lanka through a reading comprehension test which included 40 multiple choice questions, metacognitive strategy questionnaire and a background questionnaire, Dhanapala highlighted that there is a positive linear relationship between Sri Lankan university students' text comprehension levels and their metacognitive awareness of reading strategies. The intermediate and low level readers lack lower-level processes such as vocabulary, grammar and syntactic knowledge. Further the research suggests that reading instruction should also include discourse structure awareness among learners for more effective comprehension such as to recognize the underlying text structure of texts and signal words that can help them focus attention on key concepts and relationships, and predict what is to come. However this research too focuses only on metacognitive awareness in L2 reading when integrating CLIL.

Replacing traditional teaching and learning in the ESL classroom with CLIL methodologies that teach English based on their content has facilitated the improvement of metacognition as well.

Therefore, in this research, the effects of utilization of CLIL are further analyzed through the investigation on metacognitive awareness of students as well. As I have discussed above ‘reading is understood as a more complex process than simply decoding the written words in a text’ (Hellekjær, *ibid*). Hellekjær highlights in his research that academic reading in L2 requires proficiency in general and vocabulary knowledge in particular. This can be developed through a proper utilization of ESL reading skills and teaching methods. According to literature presented, CLIL is a strategy that enhances reading skills of an ESL student. Since most of the courses offered by the university are conducted in English medium it is needed to see to what extent the students have gained proficiency in English.

Significance of the research

Since Sri Lanka is a country where bilingual education prevails, research on CLIL as a new approach that enhances performances of students is an interesting area to be examined. There is much research on Sri Lankan bilingual education and only a few of them are on integration of CLIL in the secondary level. Yet, there is a little research done on tertiary level education with CLIL. Wijayadharmadasa^{xix} (2011) has discussed issues that were encountered with the introduction of Content and Language Integrated Learning (CLIL) to English for Medicine programs in the Faculty of Medicine, University of Colombo. She understood that there should be a proper balance between content and ESL. Thus, I realized that there is still a dearth of research to address more on the state of tertiary level students in terms of CLIL and ESL with reference to reading skills and metacognitive awareness as reading skills are essential in performing well in their academics.

It noticeable that no research has been conducted yet in the context of the Faculty of Computing of Sri Lanka Institute of Information Technology, Malabe, Sri Lanka on ESL reading skills and contribution on metacognitive awareness in CLIL context. The undergraduates are offered the first year English language course, and their improvement in all four skills is assessed at the mid and the final examinations and through an individual speaking assessment and a presentation. Yet an in-depth research on the development of each skill has not yet been carried out. Further this is considered the high time to revise the existing ESL curriculum of the first year module of the

institution. Therefore it was a motivating factor for me and as a solution I introduced CLIL learning/teaching setting drawing my sample from this institution.

Methodology

The sample is drawn from first year students (No. 141) of the Faculty of Computing who follow the English Language Skills - I module (EL 120) in the Sri Lanka Institute of Information Technology, Malabe, Sri Lanka. Lectures for the two same ability groups are being conducted simultaneously by the respective facilitator at the given time slots.

One group was exposed to CLIL methods and it is called the experimental group (E) and the group was exposed to the existing ESL teaching methods. It is called the controlled group (C). First both the groups were given a pre-test which consisted of a CLIL Reading Comprehension. After weeks of teaching both the groups are given a CLIL Reading Comprehension Test.

The students were taught the same learning aspects such as gap filling, to provide short answers, true/false/not given questions, and underline the topic. Only the content/text was different i.e. the students in the controlled group were taught using existing text book which consisted of traditional comprehension passages in general theme such as stories and the experimental group was taught using texts drawn from their own disciplines such as Information Technology.

Hypotheses

H₀ - CLIL group performs better than normal ESL group in terms of reading skills.

H₁ - Application of CLIL methods in reading comprehension at tertiary level increases students' metacognitive awareness towards reading skills.

Instruments

IELTS General Reading test is selected as the reading comprehension test to be given to the students. According to the IELTS official web page^{xx} IELTS stands for the International English language Testing System and this test is in four sections namely, writing, reading, speaking and listening. It is said that IELTS is 'the world's most popular English language proficiency test for

higher education and global migration’. This adopts only one reading module from the Academic Training Test.

Reading comprehension test –

There are MCQs which include gap filling, to provide short answers, true/false/not given questions, underline the topic, underline the message, to justify the answers and understand contextual meaning.

Reading skills questionnaire –

This is a semi Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory (MARSII) by Mokhtari and Reichard (2002^{xxi}) utilized in order to seek in depth information regarding the progress of reading skills. The MARSII comprises 30 statements which assess Global Reading Strategies, Problem Solving Strategies, and Support Strategies. Each question is answered using a five-point scale:

‘1’ means I never or almost never do this

‘2’ means I do this only occasionally

‘3’ means I do this sometimes (about 50% of the time)

‘4’ means I usually do this

‘5’ means I always or almost always do that.

The data collected is analyzed using SPSS. Graphs and statistical tables are used to analyze data and some are presented in tables in detail. Both the scores from the pre-test and post-test are compared and contrasted to see whether there is any progress.

Findings and Discussion

This research shows how there can be a progress in the reading skills in the selected sample when CLIL methods are implemented. Moreover, this research identifies key factors that can be investigated in further research in order to enhance English language competency of ESL students in Sri Lankan Universities.

As explained in the methodology, the controlled group is taught using the existing traditional materials while the experimental group is taught using the CLIL methodology which integrated both students’ respective discipline and L2.

First, the scores of the pre-test conducted for the two sample groups; controlled and experimental are analyzed to confirm further that the students are of the same ability level. Because, the students who are in mixed ability levels would show different outcomes that result in discrepancies in the post-test data. This is usually the best way to evaluate the effectiveness of the implementation of a new method as the progress of the students are clearly noticed if they are in the same ability level.

The researcher brought forward two hypotheses;

1. The null hypothesis – H_0 : There is no difference in mean pre- and post-marks

$$H_0: \mu_1 = \mu_2$$

2. The 'alternative hypothesis' – H_1 : There is a difference in mean pre- and post-marks

$$H_1: \mu_1 \neq \mu_2$$

A paired sample t-test is conducted to identify the relationship between the mean values of the pre-test of both the groups. The significant level for this analysis is set at 5% and the data were generated as follows.

Table 1 - Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pre_Test_C	59.9062	145	6.06869	.50398
	Pre_Test_E	59.6338	145	6.13777	.50971

Table 2 - Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	5% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pre_Test_C - Pre_Test_E	.27241	.76171	.06326	.26844	.27639	4.306	144	.000

As per the data above, the calculated value is less than the table value, thus it is accepted the null hypothesis. Thus it can be confirmed that there is no significant mean difference between the two paired samples. Therefore, $H_0: \mu_1 = \mu_2$. The mean value of the pre-test is 59.90 and the mean

value of the post-test is 59.63. This shows a slight difference and the variance of the two mean values can be considered almost equal. This further ensures that both groups are from the same learning/teaching setting at the beginning and then the experimental group experiences the new treatment with CLIL and the controlled group experiences the same existing learning teaching scenario and the outcome is investigated in the next section.

Next, the researcher administered the post-test to students in both controlled group and experimental group after they were taught with the existing syllabus and with CLIL methodologies respectively to assess the amount of change on the value of the dependent variable from the pre-test to the post-test for each group separately.

Table 3 - Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Skewness	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error
Pre_Test_C	145	49.80	70.90	59.9062	6.06869	36.829	.123	.201
Post_Test_C	145	23.00	67.00	54.2069	7.99113	63.858	-.835	.201
Pre_Test_E	145	49.70	70.90	59.6338	6.13777	37.672	.203	.201
Post_Test_E	145	55.00	87.00	69.6159	7.07830	50.102	.157	.201
Valid N (listwise)	145							

The descriptive statistics of the pre-tests and post-tests of the both groups are presented in Table 3. The difference between the mean values of the pre-test and the post-test of the controlled group which was exposed to the traditional and existing teaching methods show a considerable difference. The mean of the pre-test was 59.9062 and it has dropped to 54.2069 which is noteworthy. Simply, the mean has been decreased by 5 points than that of the pre-test. It is clear that the controlled group has not performed well at the post test as the existing teaching method has not facilitated the expected competency level of the students.

When compared the means of the post-test and pre-test of the experimental group, they show a huge difference as the mean of the post-test is greater than the mean of the pre-test. The mean of

the pre-test is 59.6338 and it has significantly increased to 69.6159 at the post-test which marks almost a 10 point distinction. This shows a considerable progress of the students' reading skills.

Thus it is clear that at the initial stage (pre-test), students in both groups were in the same level as the average mark they obtained was 59. Yet when the CLIL methodologies are employed in the lessons of the experimental group, the students' scores have been greatly advanced. The majority of the students in the controlled group scored 54 which is considerably a less mark than they were at the initial stage. The students in the experimental group have scored 69 which is significantly a higher mark than the initial stage. This shows that the students in the experimental group have performed better than the students in the controlled group.

As per the standard deviation of the data gathered from the sample, at the initial step, the spread or the variance of the data set is similar which ranges from 49 to 70 marks for both the groups. After teaching the students in the controlled group with the existing teaching methods, it was observed that the spread of the minimum and maximum marks are larger than that of the experimental group. According to post test of the controlled group, the marks range from 23 to 67 whereas the marks obtained by the students of the experimental group range from 55 to 87. Thus it is clear that the controlled group shows a larger standard deviation than that of the experimental group making it more spread out or larger, thus, the results are more negative. This is clearly elaborated in Table 4.

As per the standard deviation presented in Table 4, the controlled group marked 7.99113 whereas the experimental group marked 7.07830. Thus, when considering the more positive standard deviation, it is clear that the experimental group has performed better than the controlled group.

Table 4 - The standard deviation of the two samples

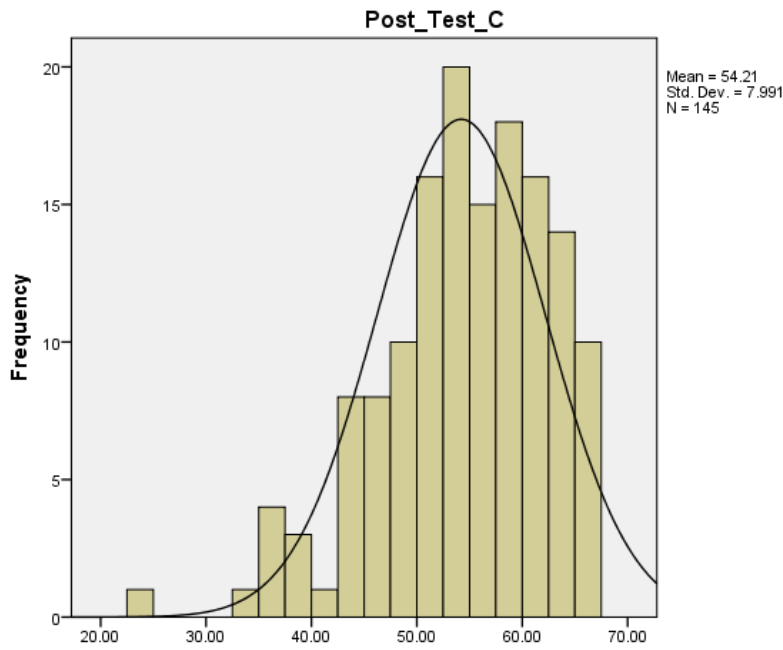
	Minimum	Maximum	Std. Deviation
Post_Test_C	23.00	67.00	7.99113
Post_Test_E	55.00	87.00	7.07830

Table 5 - Statistics

	Post_Test_C	Post_Test_E
N	Valid	145
	Missing	0
Mean	54.2069	69.6159
Median	55.0000	70.0000
Skewness	-.835	.157
Std. Error of Skewness	.201	.201

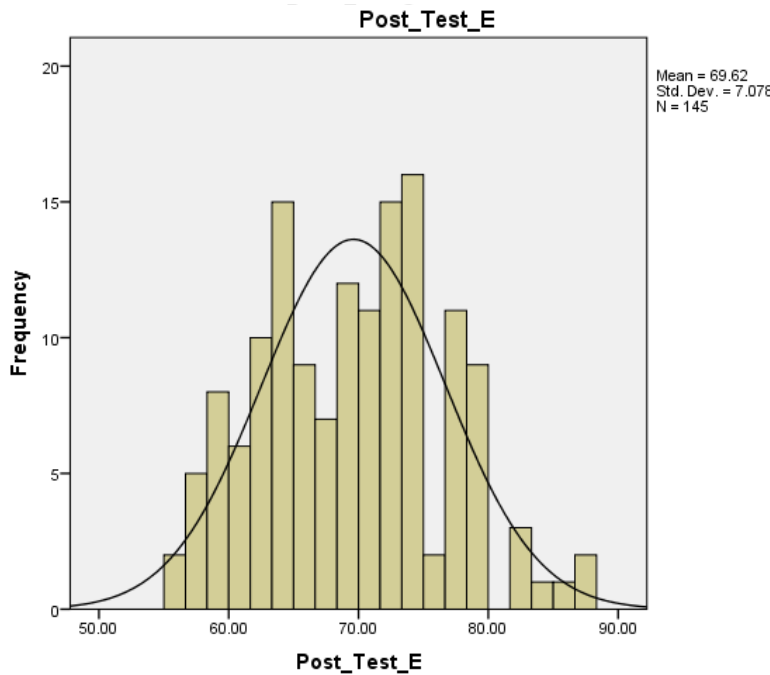

Further, when considering the skewness of the data set presented above, the peak of the data of the controlled group is toward the right and the left tail is longer, and that marks the distribution **skewed left or negatively skewed**. In contrast, the data of the experimental group is spread out in a more positive way comprising a positive distribution of data.

Figure 1

Post test scores of the Controlled group are left skewed making it a negative distribution.

Figure 2

Here, the post test scores by the experimental group are presented. As per the graph, the data spread in a more positive way.

Thus, it is clear that the students of the experimental group have scored better than the students in the controlled group after CLIL methods are integrated. Therefore it can be proved that the use of CLIL methodologies have improved students' reading skills.

Further, in order to seek in depth view of the students who were exposed to CLIL methods when learning reading skills, the following data is gathered on students' metacognitive awareness of reading strategies. As it is mentioned in the methodology, 'Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory (MARSI) Version 1.0' designed by Kouider Mokhtari and Carla Reichard in 2002 was utilized to seek students' attitudes towards gaining reading skills after being exposed to ESL learning and teaching with CLIL methods.

The 30 statements of this inventory are divided into three types of reading strategies: global, problem-solving, and support. According to Mokhtari and Reichard (2002, *ibid*), the global reading strategies include skimming the text for characteristics, activating prior knowledge, or setting a purpose for the reading activity. Pausing to reflect on reading, paying closer attention, or reading aloud is identified by the Problem-solving strategies. Support strategies consist of taking notes while reading, paraphrasing information, and self-questioning.

The descriptive for individual questions of the MARSI are presented in Table 6 below. Each question is listed in the following table with mean, mode and sum.

Table 6 – Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory (MARSI)

- Analysis

Type	Strategies	Mean	Mode	Sum	Usage
GLOB	1. I have a purpose in mind when I read.	3.52	3	116	H
SUP	2. I take notes while reading to help me understand what I read.	2.97	3	98	M
GLOB	3. I think about what I know to help me understand what I read.	3.58	4	118	H
GLOB	4. I preview the text to see what it's about before reading it.	2.97	2	98	M
SUP	5. When text becomes difficult, I read aloud to help me understand what I read.	2.64	3	87	M
SUP	6. I summarize what I read to reflect on important information in the text.	3.03	2	100	M
GLOB	7. I think about whether the content of the text fits my reading purpose.	3.03	3	100	M
PROB	8. I read slowly but carefully to be sure I understand what I'm reading.	4.12	5	136	H
SUP	9. I discuss what I read with others to check my understanding.	2.76	2	91	M
GLOB	10. I skim the text first by noting characteristics like length and organization.	2.27	3	72	L
PROB	11. I try to get back on track when I lose concentration.	3.91	5	129	H
SUP	12. I underline or circle information in the text to help me remember it.	3.06	3	101	M
PROB	13. I adjust my reading speed according to what I'm reading.	3.88	5	128	H

GLOB	14. I decide what to read closely and what to ignore.	3.45	4	114	M
SUP	15. I use reference materials such as dictionaries to help me understand what I read.	3.24	3	107	M
PROB	16. When text becomes difficult, I pay closer attention to what I'm reading.	3.88	5	128	H
GLOB	17. I use tables, figures, and pictures in text to increase my understanding.	3.24	4	107	M
PROB	18. I stop from time to time and think about what I'm reading.	3.06	3	101	M
GLOB	19. I use context clues to help me better understand what I'm reading.	3.15	3	104	M
SUP	20. I paraphrase (restate ideas in my own words) to better understand what I read.	3.73	4	123	H
PROB	21. I try to picture or visualize information to help remember what I read.	3.76	5	124	H
GLOB	22. I use typographical aids like bold face and italics to identify key information.	2.76	2 ^a	91	M
GLOB	23. I critically analyze and evaluate the information presented in the text.	3.12	3 ^a	103	M
SUP	24. I go back and forth in the text to find relationships among ideas in it.	3.48	4	115	M
GLOB	25. I check my understanding when I come across conflicting information.	3.39	4	112	M
GLOB	26. I try to guess what the material is about when I read.	3.79	4	125	H
PROB	27. When text becomes difficult, I re-read to increase my understanding.	4.27	5	141	H
SUP	28. I ask myself questions I like to have answered in the text.	3.12	4	103	M
GLOB	29. I check to see if my guesses about the text are right or wrong.	3.61	4	119	H
PROB	30. I try to guess the meaning of unknown words or phrases.	3.7	4	122	H

According to Table 6, majority has selected the statements: 'I read slowly but carefully to be sure I understand what I'm reading' (PROB – Mean – 4.12) and 'when text becomes difficult, I re-read to increase my understanding' (PROB – Mean – 4.27) as the mostly considered strategies. The mode of those statements is 5 which indicates "I **always or almost always** do this". 12 out of 30 strategies in the list are rated above 3.5 or higher making them the highly utilized strategies. This includes 7 out of 8 Problem solving strategies, 4 out of 13 Global Reading Strategies and 1 out of 9 Support Reading Strategies. As per the list of strategies above, most of the students are aware of the problem solving strategies. The least known strategy is 'I skim the text first by noting characteristics like length and organization' (GLOB) which has a mean of 2.27. This is only strategy that falls under the low usage category while all the other 29 strategies are of high-usage and medium-usage categories.

Table 7 - Scored data analysis

Key: Metacognitive Awareness of Reading Strategies Inventory

GLOB _ Global Reading Strategies

PROB _ Problem-Solving Strategies

SUP _ Support Reading Strategies

As per Table 7, the highly utilized strategies are Problem solving strategies as it marks the highest mean, 3.7. Global Reading Strategies and Support Reading Strategies comprise the mean values, 3.12 and 3.02 respectively. There is only a slight difference between the mean values of students' awareness on those two reading strategies. It is noticeable that none of the subscales fall under the category of low-usage strategies. Overall mean of the inventory is 3.86. It highlights that the majority of the students utilize and are aware of the metacognitive reading strategies which are an integral in the CLIL teaching/learning setting.

As per the research done by Mokhtari and Reichard (2002), students' proficiency in English, the type of materials utilized and the purpose for reading can affect the usage of reading strategies. A student can take the maximum advantage of these strategies if they are exposed to such proper ESL academic contexts and ESL reading environment. This setting is created in the context of CLIL teaching and learning. As per the two hypotheses drawn, the hypothesis; H₁ - Application of CLIL methods in reading comprehension at tertiary level increases students' metacognitive

Strategy Subscale	Score	Mean	Averages
GLOB	1382	3.126697	Medium
PROB	1009	3.709559	High
SUP	925	3.022876	Medium
Overall Score	3316	3.86666667	High

awareness towards reading skills, and H₀ - CLIL group performs better than normal ESL group in terms of reading skills are accepted as the students in the experimental group performed significantly better than the students in the controlled group.

Conclusion and Recommendations

CLIL is a new approach that helps ESL teaching and learning more effective as it deals with both the disciplines and target language. Here, the ESL lessons are designed to teach English based on the students' disciplines. As per the sample of this research, the content of the reading lessons was Information Technology/ Software Engineering (SE) and the ESL lesson reading comprehension activities were designed based on IT and SE contexts. In addition, the lessons were consisted of cognition enhancing strategies and interaction in the learning context which improve

communication. The students in the controlled group were exposed to the traditional material which was of less focus on the technical content and insufficient attention on metacognitive reading strategies.

According to findings of the research, it is clear that the students in the experimental group have performed better than the students in the controlled group. At the pre-test, both groups scored 59, yet, at the post-test, it is considerable that the controlled group scored 54 while the experimental group scored 69. After being exposed to the CLIL teaching and learning, the students have acquired crucial reading skills which resulted in their high scores at the post test. It is evident that the students in the experimental group were exposed to technical contexts of their relevant disciplines and utilized L2 throughout instructions and speaking which made them improve their technical vocabulary, make use of more opportunities that facilitated them to use the target language and therefore have an advanced performance in reading comprehension.

The exercises on gap filling, providing short answers, true/false/not given questions, underline the topic, underline the message, justifying the answers and understanding contextual meaning in the CLIL reading comprehension worksheets have improved students' metacognitive awareness and better reading skills. Overall mean of the inventory is 3.8 marking that the metacognitive awareness of the students in CLIL has been improved and also in a high level. As per the findings, it has enhanced Problem-solving strategies of students most comprising the mean score of 3.7. When it compared the mean values of both pre-test and post-test, the controlled group has demonstrated low comprehension level than those who are in the experimental level at the post-test. Initially, the mean score of the students in the controlled group was 59 and it was decreased by 5 points making it 54. Yet the students in the experimental group who were in the same level at the pre-test have improved their score by 10 points making it 69 marks. Thus it is clear that when the students are constantly exposed to ESL learning and teaching which are based on their own disciplines, it enhances language competency of the students and thereby it helps them to perform in their technical subjects as well.

Therefore, it can be recommended that utilizing CLIL teaching and learning methods for ESL students makes positive impacts on the students' L2 learning. Further, it is effective to utilize CLIL

methodologies to improve reading skills of students as they enhance students' metacognitive learning strategies which further help students to perform better in their relevant disciplines as well. This study can be further extended to investigate qualitative feedback drawn from the facilitators and students in order to investigate the effectiveness of using CLIL methods in other language skills such as listening, speaking and writing as well.

References

ⁱKeppetigodage D, Chandradasa, W., (April 2015), Developing an Instrument to Analyze the Quality of the Secondary Level Mathematics Textbooks to Promote Bilingual Education in Sri Lanka, ISES Pp. 533-545, 15th International Academic Conference, Rome, ISBN 978-80-87927-08-3

ⁱⁱCross, R., (2014), Best Evidence Synthesis – Current Approaches to Languages Education, Melbourne Graduate School of Education

ⁱⁱⁱAsoka, G. H., (March 2011), Relevance of bilingual education, English medium education in Sri Lanka - Part I, Retrieved from: <http://archives.dailynews.lk/2011/03/26/fea04.asp>

^{iv}Gnanaseelan, J. (February 24,2001), Bilingual Sri Lankan Universities, a Necessity. The DailyMirror, Retrieved from the Blog: JG Spring published on Monday, October 22, 2012

^v Chang S.C., (October 21, 2010), A Contrastive Study of Grammar Translation Method and Communicative Approach in Teaching English Grammar, English Language Teaching – Achieves: Vol. 4, No. 2; June 2011, Pp 13-24, ISSN 1916-4742, Retrieved from: www.ccsenet.org/elt,

^{vi} Rodgers, T. S., (Apr 16, 2014), Approaches and Methods in Language Teaching, - Foreign Language Study , Cambridge University Press, Retrieved from: <http://books.google.lk/books>

^{vii} Richards, J. & Rodgers, T., (2001), Approaches and Methods in Language Teaching, Cambridge: Cambridge University Press, Retrieved from: <https://www.academia.edu/5666615/>, Pp 228.

---

^{viii} Costales, A.F., Martínez, A.C.L., (2014), *New Approaches in English Language Teaching: Teacher Training in the Framework of Content and Language Integrated Learning*, Magister, Pp. 18-24, Retrieved from: <http://www.elsevier.es/>

^{ix} Zarobe, Y.R., (2007), *CLIL in a Bilingual Community: Similarities and Differences with the Learning of English as a Foreign Language*, Vienne English Working Papers, Vol.16 No.3-Special Issue – December, In Keppetigodage D, Chandradasa, W., (April 2015), *Developing an Instrument to Analyze the Quality of the Secondary Level Mathematics Textbooks to Promote Bilingual Education in Sri Lanka*, Pp 533-545, 15th International Academic Conference, Rome, ISBN 978-80-87927-08-3, IISES

^xGonzález, Y. and Alvira, R., (2014), *A Friendly Way to Learn and Teach Content in a Foreign Language: CLIL Approach for the Professional Development of Teachers*, retrieved from: https://www.unisabana.edu.co/uploads/tx_weccontentelements/filedownload/

^{xi}Coyle, D., Hood, P., Marsh, D., (2010), *The CLIL Tool Kit: Transforming theory into practice, CLIL : Content and Language Integrated Learning*, Cambridge University Press, CUP

^{xii} Wolff, D., (2005), *Approaching CLIL*, in Project D3, *CLIL Matrix – Central Workshop Report 6/2005*, Graz, Austria: European Centre for Modern Languages, Pp. 10 – 25, Retrieved from: http://archive.ecml.at/mtp2/clilmatrix/pdf/wsrepD3E2005_6.pdf

^{xiii} Zarobe, Y.R., (2007) *CLIL in a Bilingual Community: Similarities and Differences with the Learning of English as a Foreign Language*, Vienne English Working Papers, Vol.16 No.3-Special Issue – December, In Keppetigodage D, Chandradasa, W., (April 2015), *Developing an Instrument to Analyze the Quality of the Secondary Level Mathematics Textbooks to Promote Bilingual Education in Sri Lanka*, Pp 533-545, 15th International Academic Conference, Rome, ISBN 978-80-87927-08-3, IISES

^{xiv} Pengnate, W., (August 2013), *Ways to Develop English Proficiency of Business Students: Implementation of Content and Language Integrated Learning (CLIL) Approach*, Faculty of Business Administration of Thai-Nichi Institute of Technology, Bangkok, Thailand, International

---

Journal of Education and Research, Vol. 1 No. 8, ISSN: 2201-6740 (Online), Retrieved from:
<http://www.ijern.com/journal/August-2013/39.pdf>

^{xv}Grabe, W. (2009), Reading in a second language: Moving from theory to practice. New York: Cambridge University Press.

^{xvi} Hellekjær, G.O., (October 2009), Academic English reading proficiency at the university level: A Norwegian case study, Reading in a Foreign Language Volume 21, No. 2, Pp. 198–222, ISSN 1539-0578

^{xvii} Skogen, M., (2013), Reading in CLIL and in regular EFL classes: to what extent do they differ in reading proficiency and strategy use? How do CLIL and EFL students differ with regard to reading proficiency? How do CLIL and EFL students differ with regard to reading strategy use?, Trykk: Representralen, Universitetet i Oslo, retrieved from: www.duo.uio.no/

^{xviii} Dhanapala, K. V., (2010), Sri Lankan University students' metacognitive awareness of L2 Reading strategies, Journal of International Development and Corporation, Vol. 16, No. 1, Pp. 65-82

^{xix}Wijayadharmadasa S., (June 2011), Implementing Content and Language Integrated Learning in Sri Lanka, VDM Vrlang, German, ISBN9783639351330, Retrieved from: <https://www.morebooks.de>

^{xx} Retrieved from: <https://takeielts.britishcouncil.org/choose-ielts/what-ielts>

^{xxi} Mokhtari, K., & Reichard, C., (2002), Assessing students' metacognitive awareness of reading strategies, Journal of Educational Psychology, Vol 94, No (2), pp 249-259.